

M. LAPKRIČIO 24 D., ANTRADIENIS

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

1. Posėdžio pradžia

(Posėdis pradėtas 9.05 val.)

2. Diskusijos dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės pažeidimo atvejų (paskelbiami pateikti pasiūlymai dėl rezoliucijų) (žr. protokolą)

3. Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimo dėl klimato kaitos rengimas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo dėl klimato kaitos rengimo.

Andreas Carlgren, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, gerbiamieji nariai, iškart po to, kai pastarąjį kartą buvau Parlamente aptarti klimato klausimų, susitikau su kolegomis spalio mėn. Aplinkos tarybos posėdyje. Tame posėdyje susitarėme dėl tvirtų kolektyvinių ES įgaliojimų rengiantis JT Kopenhagos klimato kaitos konferencijai. Be kitų dalykų, nustatėme, kad iki 2050 m. ES išmetamų teršalų reikia sumažinti 80–95 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Taip pat nustatėme, kad ES bet kuriuo atveju iki 2020 m. išmetamųjų teršalų sumažins 20 proc., o jeigu Kopenhagoje bus pasiektas pakankamai drąsus susitarimas, mes juos sumažinsime 30 proc.

Lygindami šiuos įsipareigojimus su kitų šalių mažinamu išmetamųjų teršalų kiekiu, itin didelį dėmesį kreipsime į tai, kad temperatūra nepadidėtų daugiau kaip dviem laipsniais – tai kriterijus, pagal kurį mūsų išmetamų teršalų mažinimą lyginsime su kitų šalių rodikliais. Turi būti sumažinta tarptautinio transporto išmetamų teršalų. Nustatėme, kad aviacijoje šių teršalų iki 2020 m., palyginti su 2005 m. lygiu, turi būti sumažinta 10 proc., o laivyboje – 20 proc. Taip pat norėčiau aiškiai pasakyti, kad ES taip pat reikalauja, kad iš laivybos ir aviacijos sektorių surinkti mokesčiai būtų panaudoti besivystančiose šalyse, ypač neturtingiausiose ir labiausiai nuo klimato kaitos nukentėjusiose šalyse, vykdomoms priemonėms apmokėti. Tai turi būti vienas iš Kopenhagoje pasiektų rezultatų.

Atogrąžų miškų naikinimas iki 2020 m. turi būti sumažintas perpus, o iki 2030 m. – išvis liautis. ES reikalaus, kad Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikime būtų priimtas sprendimas nutraukti atogrąžų miškų naikinimą, remti atželdinimą ir sukurti tvarią miškininkystę. Tai vienintelis būdas pakankamai greitai mažinti išmetamuosius teršalus ir Kopenhagoje pasiekti sėkmingų rezultatų. ES aiškiai išdėstė ir sustiprino savo pozicijas kiekviename žingsnyje ir todėl gali kelti visapusiškus reikalavimus ir daryti spaudimą kitoms suinteresuotosioms šalims. Daug šioje srityje pasiekta bendradarbiaujant su Europos Parlamentu, o klimato kaitos ir energetikos paketas yra plataus užmojo ES pozicijų pagrindas.

Iki Kopenhagoje vyksiančio aukščiausiojo lygio susitikimo klimato kaitos klausimais liko vos dvi savaitės. Aplink mus daug pesimistų, pastaruosius keletą mėnesių išsirikiavusių prie finišo tiesiosios. Vis dėlto tikrovėje svarbiausia politinė valia lyderiauti, o ją ES tikrai turi. Norėdami pasiekti rezultatą, kurį taip seniai stengėmės pasiekti, dabar turime sutelkti visas Europos Sąjungos jėgas. Šiuo požiūriu itin svarbų vaidmenį ir toliau atliks Parlamentas.

Taigi pirmiausia leiskite pasakyti, kad ES tikslas, kurį reikės numatyti susitarime, nepasikeitė. Kopenhagoje turime pasiekti visapusišką, plataus užmojo susitarimą. Žemės klimatas laukė pakankamai ilgai. Dabar laikas pasiekti susitarimą.

Vakar surengėme neeilinį Aplinkos tarybos posėdį, kad sujungę jėgas galėtume Kopenhagą padaryti svarbiu mūsų darbo klimato kaitos srityje etapu – juk norime, kad ji juo taptų. Rengiantis Kopenhagos konferencijai priimtame ES sprendime valstybių ir vyriausybės vadovai nustatė: ES tikslas – pasiekti, kad Kopenhagos proceso rezultatas būtų teisiškai privalomas susitarimas, kuris įsigaliootų 2013 m. sausio 1 d., būtų grindžiamas Kioto protokolu ir apimtų visus svarbiausius elementus. Kopenhagoje turi būti pasiektas susitarimas, kurio

bendras poveikis būtų pakankamai sumažintas išmetamųjų teršalų kiekis, o tikslas – neleisti Žemės temperatūrai pakilti daugiau kaip dviem laipsniais. Susitarimas su visomis šalimis, kurį įgyvendindama kiekviena išsivysčiusi šalis išsipareigoję sumažinti bendrą savo išmetamųjų teršalų kiekį, kitaip tariant, užsibrėžtų tikslą visai ekonomikai; būtina, kad visos išsivysčiusios šalys, įskaitant JAV, savo išsipareigojimus susietų su Kopenhagos susitarimu. Pagal susitarimą besivystančios šalys, ypač didžiausią pasaulio ekonomiką turinčios šalys, turės išsipareigoję imtis priemonių taršai sumažinti iki žemesnio lygio, negu būtų buvęs, jeigu nebūtų imtasi jokių priemonių, o išsivysčiusios šalys turės nedelsdamos – 2010, 2011 ir 2012 m. suteikti finansinę pagalbą besivystančiose šalyse reikalingoms priemonėms. Pagal susitarimą turės būti sukurta ilgalaikė paramos sistema, skirta išmetamiesiems teršalams mažinti, prisitaikyti, techniniam bendradarbiavimui vykdyti ir technologijoms perduoti.

Galiausiai į susitarimą turi būti įtraukta persvarstymo procedūra, kad ji būtų galima pritaikyti prie aplinkybių, kurios, moksliniais duomenimis, pasirodys esą naudingos klimatui valdyti.

Dabar kalbama apie „dviejų etapų“ sprendimą. Vis dėlto Europos Sąjungai svarbiausias žingsnis – susitarimas, kuris bus priimtas Kopenhagoje. Sprendimas turėtų būti priimtas būtent Kopenhagoje ir į tą sprendimą turėtų būti įtraukta viskas, kas svarbu klimatui. Privalomas susitarimas pagal aiškų tvarkaraštį turėtų būti paverstas ratifikuotinu tekstu, o tai daugiau techninis aspektas, nes turinys turėtų būti išdėstytas plataus užmojo susitarime.

Taigi susitarimu, kuris bus sudarytas Kopenhagoje, bus atvertas kelias nedelsiant imtis priemonių, o ne laukti iki 2013 m. Beje, tokiu susitarimu galėtume greičiau pradėti įgyvendinti priemones negu tuo atveju, jei jo nebūtų sudaryta. Jis taip pat bus itin svarbus, jeigu norime pasiekti dviejų etapų tikslą.

ES jau kurį laiką yra didelė varomoji jėga greito lešų sutelkimo prisitaikymo priemonėms ir atogrąžų miškų naikinimo prevencijos priemonėms įgyvendinti. Kad galėtume greitai apsukti Žemėje išmetamųjų teršalų kreivę priešinga linkme – žemyn, reikia sparčiai imtis veiksmų.

To, dėl ko dabar deramasi, iš esmės nepakanka dviejų etapų tikslui pasiekti. Plačiausio užmojo pasiūlymus deryboms pateikė ES, mes taip pat buvome varomoji jėga, privertusi kitas suinteresuotąsias šalis padidinti savo pasiūlymus. Įvyko ir tai. Tuo, kad savo 30 proc. tikslinį rodiklį pateikėme kaip svertinę priemonę, buvo daromas spaudimas ir kitoms suinteresuotosioms šalims. Džiugu, kad Norvegija, Japonija ir kitos išsivysčiusios šalys padidino savo pasiūlymus, tai neseniai padarė ir Rusija, o besivystančios šalys, pvz., Pietų Korėja, Brazilija ir Indonezija, pastaruoju metu taip pat pateikė plataus užmojo planus. Darysime spaudimą, kad tai vyktų ir toliau. Mūsų 30 proc. tikslinis rodiklis bus ir toliau naudojamas kaip svertinė priemonė. Dabar pirmiausia laukiame JAV ir Kinijos.

Įsidėmėjome, kad prezidentas B. Obama pasakė, jog susitarime turėtų būti įtvirtintos ne vien tikslios, nekintamos priemonės, tačiau jis neturėtų būti vien tik politinė deklaracija. Jis taip pat sutiko, kad į susitarimą turėtų būti įtraukti visi svarbiausi elementai ir priemonės, kurias galima inicijuoti nedelsiant. Į susitarimą, kuris bus sudarytas Kopenhagoje, turi būti įtraukti visi pasaulio išmetami teršalai. Be JAV ir Kinijos pasiūlymo bus sureguliuota tik pusė šių teršalų. Leiskite aiškiai pasakyti: Susitarimas gali visiškai priklausyti nuo to, ar JAV ir Kinija pateiks pakankamai plataus užmojo pasiūlymus.

ES ir toliau darys spaudimą, kad deryboms būtų pasiūlyta pakankamų priemonių. Likus dviem savaitėms iki galutinių derybų mes ir toliau lyderiausime. Tikiuosi tolesnio bendradarbiavimo su Parlamentu, ypač penkioliktosios konvencijos šalių konferencijos (COP15) grupėje, kuri dalyvaus Kopenhagos konferencijoje. Laukiu dialogo. Bendromis jėgomis stengsimės Kopenhagoje sudaryti labai sėkmingą, plataus užmojo ir nuoširdų susitarimą.

Stavros Dimas, *Komisijos narys.* – (EL) Pone pirmininke, itin svarbus Kopenhagos aukščiausio lygio susitikimas greitai artėja ir liko labai mažai laiko. Visiškai sutinku su ministru A. Carlgrenu, jog turime labiau stengtis artimai bendradarbiaudami užtikrinti, kad nepraleistume šios istorinės galimybės – galimybės Kopenhagoje pasiekti pasaulinį, bendrą, plataus užmojo, moksliniais duomenimis grindžiamą klimato kaitos susitarimą. Kaip sakė A. Carlgren, turime Kopenhagoje susitarti dėl viso turinio, dėl visos susitarimo esmės, kad netrukus po to, per keletą būsimų mėnesių – per pirmuosius šešis 2010 m. mėnesius – būtų įtvirtinti teisėtumo elementai ir turėtume teisiškai privalomą susitarimą, už kurį Europos Sąjunga kovoja nuo pat pradžios.

Norėčiau Europos Parlamentui padėkoti už rezoliuciją dėl ES strategijos Kopenhagos konferencijoje. Tai plataus užmojo rezoliucija, kurioje patvirtinama, koks svarbus Europos Parlamentui klimato kaitos klausimas. Taip pat nuoširdžiai tikiuosi Kopenhagos parlamento narių paramos. Žinoma, norėčiau pabrėžti ir tai, kokie

svarbūs mūsų ryšiai su trečiųjų šalių parlamentais, pilietine visuomene ir įmonėmis, kad Europos Sąjungos pozicijos taptų žinomos ir taip galėtume kitas šalis įtikinti patvirtinti privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo deklaracijas.

Labiausiai pritariu Parlamento raginimui pasiekti susitarimą, kuriame atsispindėtų ne didesnio nei 2 °C temperatūros augimo tikslas. Norėdamos pasiekti šį tikslą, veiksmų turi imtis ir išsivysčiusios, ir besivystančios šalys. Gerai, kad savo rezoliucijoje Parlamentas pareiškė paramą rinkos metodais grindžiamiems sprendimams ir pritaria, kad būsimame susitarime būtų persvarstytas švarios plėtros mechanizmas. Kaip žinote, šiuo klausimu Komisija mano, kad nustatant sektorinę kreditavimo sistemą turėtų būti išplėstos esamos išmetamo anglies dioksido mažinimo sistemos priemonės.

Teršalų, išmetamų dėl miškų kirtimo ir nykimo besivystančiose šalyse, mažinimo pagal JT REDD programą klausimu Komisija stengsis padaryti viską, kas įmanoma, kad būtų skatinami griežti socialiniai ir ekologiniai standartai, kuriais būtų atsižvelgiama į biologinę įvairovę ir ekosistemas.

Vis dėlto susiduriame su dideliais iššūkiais. Kopenhagoje turime užsibrėžti didelius tikslus, kad pasiektume moksliniais duomenimis grindžiamą susitarimą. Kitaip tariant, turime siekti ne vien to, kad temperatūra nepadidėtų daugiau nei 2 °C. Turime užtikrinti ir tai, kad kiekviena šalis reikiamai įsipareigotų pagal bendrą, bet diferencijuotą pareigų principą. Be to, tikimės, kad praėjus aštuoneriems metams nuo to laiko, kai Jungtinės Valstijos atsisakė dalyvauti Kioto protokolo susitarime, jos prisiims savo atsakomybės dalį.

Galiausiai turime spręsti įvairius išsamius klausimus, pvz., užtikrinti, kad augančios ekonomikos šalys pagal savo pajėgumus ir mano minėtą diferencijavimo principą realiai prisidėtų prie bendro tikslo ir kad reikiamų lėšų suma būtų prognozuojama ir pastovi. Be to, Kopenhagoje reikės užsitikrinti lėšų greitai pradžia, kad tai, ką reikia daryti nedelsiant, būtų padaryta nelaukiant 2010–2013 m. laikotarpio. Tada bus galima nedelsiant imtis veiksmų ir atlikti reikiamus prisitaikymo darbus, ypač jautrioje planetos teritorijose, pvz., neturtingose šalyse.

Dabar laikas paraginti Europos Sąjungą parodyti pavyzdį ir įtvirtinti savo, kaip lyderės, vaidmenį. Praėjusią savaitę Kopenhagoje surengtose parengiamosiose diskusijose vyko itin svarbus keitimasis nuomonėmis su daugeliu tarptautinių mūsų partnerių. Kaip sakė A. Carlgren, kai kurios šalys, pvz., Brazilija ir Pietų Korėja, paskelbė, kad imsis priemonių. Panašių pareiškimų iki aukščiausiojo lygio susitikimo pradžios tikimasi ir iš kitų šalių, pvz., Kinijos ir Indijos. Širyti naujienų laidose buvo pranešimų, kad Jungtinės Valstijos pateiks pasiūlymą dėl išmetamųjų teršalų mažinimo ir, tikiuosi, dėl finansavimo.

Taip pat įdomiai apsikeitė nuomonėmis skaidrumo klausimu ir, konkrečiau, dėl stebėjimo, pranešimo ir tikrinimo sistemų. Vis dar itin svarbu, kad užsitikrintume daugiau įsipareigojimų dėl konkrečių priemonių ir veiksmų, skirtų siekti ekonomikos, kurioje būtų išmetama mažiau anglies dioksido. Besivystančios šalys kaip grupė pagal savo pajėgumus turi įsipareigoti, palyginti su įprasta padėtimi, išmetamųjų teršalų sumažinti maždaug 15–30 proc.

Pažanga besivystančių šalių veiksmų srityje, deja, nepakankama. Ispanija, Australija ir Norvegija savo įsipareigojimus pagerino. Deja, kitos šalys neatrodo pasirėngusios sekti jų pavyzdžiu. Be to, paaiškėjo, kad Jungtinės Valstijos, deja, negalės iki metų pabaigos priimti vidaus teisės aktų. Žinoma, tai nereiškia, kad jos negalės Kopenhagoje užsibrėžti konkrečių kiekybinių tikslų. Kaip sakiau pirmiau, remiantis mūsų informacija, būtent tai ir įvyks, tačiau, bijau, kad tik tada, jei bus priimti vidaus teisės aktai, o to iki metų pabaigos nesitikima, todėl šis įsipareigojimas bus sąlyginis. Teigiamas Jungtinių Valstijų žingsnis turės poveikį kitų šalių pozicijai ir, be to, bus reikalingas Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatams užtikrinti.

Dabar aišku, kad vien išsivysčiusių šalių priemonių nepakaks. Kad ir kas daugiau nutiktų, besivystančios šalys turės padaryti savąjį įnašą siekdamas plėtoti ekonomiką, kurioje būtų išmetama mažai anglies dioksido. Kaip jau sakiau, besivystančios šalys turės savo išmetamus teršalus, palyginti su įprasta padėtimi, sumažinti 15–30 proc.

Svarbiausias mūsų tikslas Kopenhagoje tebėra tas pats – pasiekti teisiškai privalomą susitarimą. Nepaisant to, kad derybose nėra tokios greitos pažangos, kokios norėtume būti pasiekę iki šiol, ir liko mažai laiko, nuo šio tikslo neturime nukrypti. Taip pat norime, kad šis susitarimas būtų pasaulinis, apimantis visus Balio veiksmų plano elementus, iki šiol padarytą pažangą, kiekybinius išmetamųjų teršalų mažinimo ir lėšų rodiklius.

O dėl susitarimo struktūros tai į jį reikės įtraukti visus su prisitaikymu, išmetamųjų teršalų mažinimu ir greitos pradžios finansavimu susijusius elementus. Kopenhagoje taip pat turėsime susitarti dėl derybų

užbaigimo procedūrų ir tvarkaraščio, kad būtų kuo greičiau, per pirmuosius 2010 m. mėnesius, pasiektas teisiškai privalomas susitarimas; kanclerė A. Merkel minėjo pirmąją 2010 m. pusę.

Esminis pasaulinis susitarimas derybų procesui suteiks nemažą politinį postūmį ir teisinius darbus taps įmanoma užbaigti per pagrįstą laikotarpį nuo Kopenhagos konferencijos. Šiomis aplinkybėmis lemiamas veiksnys yra finansavimas. Kopenhagos konferencija nepavyks, jeigu nesugebėsime sutelkti investicijų ir reikiamų finansavimo išteklių.

Baigdamas norėčiau dar kartą pažymėti, kokią lemiamą vaidmenį Europos Parlamentas atlieka skatinant ES plataus užmojo klimato politiką. Šis vaidmuo visada yra Europos Sąjungos ir tarptautinės bendruomenės dėmesio centre ir jis padėjo paskatinti mūsų tarptautinius strateginius partnerius. Rengiantis Kopenhagos konferencijai bus ir toliau artimai bendradarbiaujama ir turiu pasakyti, jog esu sužavėtas, kad Parlamentui atstovaus stipri delegacija.

Pirmininkas. – Dėkoju, gerb. Komisijos nary, už įdomią kalbą, kurioje aptarėte svarbias problemas, su kuriomis susiduriame artėjant Kopenhagos konferencijai. Kalbėjote šiek tiek ilgiau, negu tikėjomės, tad dabar tikiuosi, kad diskusijų pabaigoje pateiksite trumpesnes pastabas. Buvo taip įdomu, kad nebuvo įmanoma nutraukti!

Corien Wortmann-Kool, PPE frakcijos vardu. – (NL) Laikrodį tiksi. Susiduriame su svarbiu iššūkiu – užtikrinti, kad Kopenhagoje būtų sudarytas plataus užmojo klimato kaitos susitarimas; gruodis artėja, o mums vis nesiseka. Prezidentas B. Obama vis dar nesugeba laikytis per rinkimus duotų pažadų. Vis dėlto yra ir viltį teikiančių ženklų – pvz., naujosios Japonijos vyriausybės užmojai.

Norėčiau pagirti Tarybai pirmininkaujančios Švedijos ir Europos Komisijos, ypač Komisijos nario S. Dimo, pastangas. Mes – jūsų sąjungininkai. Taip pat norėčiau pagirti jus, kad stengėtės priversti Europos lyderius dainuoti iš vieno lapo, nes šiose itin didelę reikšmę turinčiose derybose labiau negu kada nors anksčiau svarbu, kad Europa kalbėtų vienu balsu.

Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos vardu galiu pasakyti, jog, kaip ir jūs, tikimės, kad bus pasiektas plataus užmojo susitarimas, pagal kurį privalomus taršos mažinimo tikslus nusistatys ne tik Europos Sąjunga, Jungtinės Valstijos ir Japonija, bet ir Kinija, Brazilija, Indija ir kitos panašios šalys. Svarbu, kad norėdami veiksmingai kovoti su klimato kaita ir visame pasaulyje sudaryti vienodas sąlygas turėtume vienodą užmojį.

Pone pirmininke, itin svarbu, kad Kopenhagoje būtų pasiektas susitarimas dėl finansinio paketo, kurio lėšomis būtų padedama finansuoti su klimato kaita susijusius projektus besivystančiose šalyse. Europa turi prisiimti sąžiningą šios atsakomybės dalį. Vis dėlto suprantu jūsų požiūrį, kad labai svarbu šį finansavimą gauti kuo greičiau, nes projektai parengti, laukia, juos galima pradėti nedelsiant. Tai būtų apčiuopiamas, matomas Kopenhagos aukščiausio lygio susitikimo rezultatas, padrąsinantis ženklas. Kartu būtina sudaryti susitarimus, kuriais būtų užtikrinta, kad šiomis lėšomis būtų galima aktyviai, veiksmingai prisidėti prie klimato kaitos mažinimo, taip pat technologijų perdavimo ir intelektinės nuosavybės teisių apsaugos susitarimus.

Tik kartu galėsime sutelkti žinias ir gebėjimus, reikalingus norint užkirsti kelią klimato kaitai ir išvengti neatitaisomos žalos ekosistemoms. Klimato kaitos susitarimas gali būti svarbus postūmis šia linkme, taip pat mums Europoje, siekiant užtikrinti, kad mūsų socialinė rinkos ekonomika taptų vis tvaresne socialine rinkos ekonomika.

Jo Leinen, S&D frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, pastaraisiais metais Europos Parlamentas buvo varomoji diskusijų apie klimato apsaugą jėga, mes pasiekėme, kad būtų įtvirtinta didelė ES klimato apsaugos paketo dalis. Šiandien mūsų teikiamoje rezoliucijoje yra visi plataus užmojo susitarimo, kurį reikia pasiekti Kopenhagoje, elementai. Vis dėlto tai, ką siūlome, yra dar ir realu. Pasiūlymas yra ir plataus užmojo, ir realus; tikimės, kad Taryba ir Komisija bendromis jėgomis su mumis konferencijoje sudarys vientisą lobistinį darinį – tada prie mūsų prisijungs ir kiti partneriai.

ES šiais klausimais prisiėmė lyderės vaidmenį ir norime, kad taip būtų ir Kopenhagoje. Todėl turime laikytis pasiūlymo iki 2020 m. CO₂ sumažinti 30 proc. Remiantis moksliniais duomenimis, turime laikytis viršutinės 25–40 proc. intervalo dalies. Taigi 30 proc. vis tiek nepakaks, mes tai žinome, todėl turime pasiūlyti šį tikslinį rodiklį, tada padidės ir kitų šalių užmojai.

Žinome, kad visuotinė klimato apsauga neįmanoma be finansavimo. Priešingai negu Taryba, Parlamentas šioje srityje pateikė konkrečius skaičius. Pasaulinė sistema kainuotų apie 100 mlrd. EUR, o Europa privalo

išipareigoti sumokėti apie trečdalį šios sumos. Tad kodėl nesakome, kad 2020 m. skirsime 30 mlrd. EUR? Parlamentas išipareigojo juos skirti ir tikiuosi, kad Taryba ir Komisija po dviejų savaičių nurodys ne mažiau konkrečius skaičius.

C. Wortmann-Kool jau minėjo greitą pradžią. 5–7 mlrd. EUR reikia iš karto. Kai įvertinu, kiek pinigų skyrėme bankų krizei įveikti, dabar, siekdami įveikti klimato krizę, iš tikrųjų kalbame apie trupinius, o antros galimybės nebeturėsime. Kai klimatas bus suardytas, jis bus suardytas visam laikui ir mes negalėsime jo sutvarkyti. Todėl jis tikrai nusipelno didelių visų mūsų pastangų.

Taip pat pastebiu, kad vienos šalys juda į priekį, o kitos – ne. Negali būti taip, kad dvi didžiosios klimato teršėjos: Kinija ir Jungtinės Valstijos, žaistų didžiųjų veikėjų „tenisą“, viena kaltindama kitą ir kartu vengdamos pačios imtis veiksmų. Tai neatsakinga ir tikiuosi, kad būtent JAV Kopenhagoje kartu su mumis ims lyderės vaidmens pateikdama konkrečios informacijos apie savo pačios planuojamą mažinti klimato kaitą skatinančių dujų kiekį ir skirdama savo finansavimo dalį.

Be šių dviejų šalių ir be Indijos nebus susitarimo. Dar kartą pabrėžiame miškininkystės politiką, – miškų naikinimas yra vienas iš pagrindinių veiksnių, – aviaciją ir jūrų transportą. Jeigu į taršos leidimų prekybos sistemą įtraukiami geležinkeliai, nematau priežasties, kodėl aviacija ir jūrų transportas turėtų turėti specialių privilegijų.

Pagal ES stovykloje pirmą kartą bus atstovaujama Parlamentui. Tai – nauja pradžia ir tikiuosi, kad galėsime dalyvauti Tarybos ir Komisijos pasitarime, nes pagal Lisabonos sutartį turime bendrus teisėkūros įgaliojimus sudaryti Kopenhagos susitarimą.

Corinne Lepage, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, 2009 m. rugsėjo 26 d. trisdešimt aštuoniose įvairaus išsivystymo lygio šalyse buvo sudarytos 44 piliečių komisijos.

91 proc. viso pasaulio piliečių mano, kad Kopenhagoje turime būtinai pasiekti susitarimą; taip mano ir 93 proc. europiečių. 89 proc. mano, kad turime išipareigoti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išvystytos pramonės šalyse sumažinti daugiau negu 25 proc., taip mano ir 92 proc. europiečių.

Mes, Europos tautoms atstovaujantys EP nariai, privalome, pasinaudodami savo įtaka, reaguoti į mūsų bendrapiliečių prašymą, tačiau pirmiausia turime vykdyti priimtą pareigą, kad iki 2020 m. galėtume pasiekti Tarpvyriausybės klimato kaitos grupės (TKKG) nustatytą tikslą – išmetamųjų teršalų sumažinti 25–40 proc.

Norint tai pasiekti, turi būti laikomasi 30 proc. mažinimo tikslo, kaip ką tik sakė J. Leinen, ir, žinoma, turi būti skiriama reikiamų finansinių išteklių, kurių, remiantis vertinimais, iki 2020 m. prireiks 100 mlrd. EUR. Todėl tikriausiai reikės nustatyti finansinių operacijų mokestį ir priversti perduoti ekologiškas technologijas Pietų šalims.

Europos lyderystės šiuo atvečiu itin svarbiu klausimu rezultatas turi būti pasiektas susitarimas, tačiau jis turi būti pasiektas ne bet kokia kaina, kitaip tariant, jis turi atitikti savo tikslus, jam įgyvendinti turi būti skirta finansinių išteklių, turi būti numatyta kontrolė ir taikomi apribojimai. Geriau jau nieko neturėti negu prisiimti tuščią išipareigojimą, kuriuo šis klausimas būtų nustumtas į antrą planą, o žmonės verčiami tikėti, kad jis išspręstas.

Mūsų pareiga – ne tik imtis bendros atsakomybės už skolą klimatui, bet ir padaryti viską, kas įmanoma, kad įtikintume žmones, jog priimame vienintelį nuovokų sprendimą ir esame nenuvargstantys kovotojai už sąžiningas ir veiksmingas kolektyvines pastangas.

Šiuo požiūriu laikytis 30 proc. mažinimo tikslo – reiškia, visoms apatinės ir viršutinės išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ribas pasiūliusioms šalims suteikti priemonių siekti viršutinių, o ne apatinių ribų.

Už poziciją, kurios laikysis Kopenhagoje, kiekvienas atsakys tarptautinei visuomenei ir būsimoms kartoms. Mūsų, europiečių, pozicija turi būti aiški, vienareikšmiška ir itin tvirta.

Satu Hassi, Verts/ALE frakcijos vardu. – (FI) Pone pirmininke, ponios ir ponai, ministre, Kopenhagoje vyksiantis susitikimas bus svarbiausia konferencija žmonijos istorijoje. Ji susijusi su visos žmonijos ateitimi. Šio susitikimo svarbą itin gerai liudija tai, kad jam artėjant pasitelkus viešuosius žaidimus netgi buvo apjuodinta klimato mokslininkų reputacija.

Vis dėlto negalime švaistyti laiko: pasaulio išmetamųjų teršalų kiekį turime sumažinti per ateinančius dešimt metų. Kopenhagoje susirinkiantys ministrai ir ministrai pirmininkai turi rimtai vertinti savo atsakomybę

ir priimti sprendimus, kuriais būtų užtikrinta, kad Žemės temperatūra nepakiltų daugiau kaip dviem laipsniais. Sprendimas turi apimti visus svarbiausius klausimus, jis turi būti privalomas ir į jį turi būti įtrauktas privalomas tvarkaraštis, kurio laikantis būtų parengtas galutinis tarptautinis susitarimas.

Džiaugiuosi, kad ministras A. Carlgren irgi kalbėjo apie privalomą sprendimą ir privalomą tarptautinį susitarimą. Į susitarimą turi būti įtraukti ilgalaikiai išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslai, tačiau dar svarbiau susitarti dėl ribos, iki kurios šis kiekis bus sumažintas iki 2020 m. Išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas išvystytos pramonės šalyse turėtų būti artimesnis 40 proc., o ne 25 proc. ribai.

Kaip ir anksčiau, dabar itin svarbi ES lyderystė. Geriausias būdas parodyti lyderystę – dabar įsipareigoti iki 2020 m. išmetamųjų teršalų sumažinti 30 proc. ir aiškiai pasiūlyti finansavimą besivystančioms šalims. Kaip sakė Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas, ES skiriama finansavimo dalis iki 2020 m. turėtų būti apie 30 mlrd. EUR per metus. Be to, kaip sakė ministras A. Carlgren, dėl nuosmukio mažinti išmetamuosius teršalus tapo pigiau. Turime atsižvelgti į šią galimybę ir išsikelti didesnius tikslus.

Tiems, kurie linkę abejoti visa klimato apsaugos koncepcija, noriu priminti, kad planeta nelauks. Negalite planetai pasakyti: „gal dar palauk metus ar dvejus; dabar nuosmukis“ arba „mus priverstė dvejoti klimato skeptikai“. Klimato kaita vyksta pagal fizikos ir chemijos dėsnius ir mes būsimе priversti atsakyti už savo sprendimus ir už nieko nedarymą.

(Plojimai)

Miroslav Ouzký, *ECR frakcijos vardu*. – (CS) Ministre ir Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, sutinku su ankstesniais kalbėtojais, kad Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimas yra bene svarbiausias visų metų susitikimas Europos Sąjungai ir visam pasauliui. Norėčiau padėkoti Komisijos nariui, kad jis yra vienas iš tų politikų, kurie pabrėžia Europos Parlamento svarbą būsimajame aukščiausiojo lygio susitikime ir jo svarbą pačiai klimato politikai ir klimato kaitai. Taip pat norėčiau jam padėkoti už tai, kad jis pabrėžia finansavimo svarbą. Žinote, Čekijos žemėse mes dažnai sakome, – ir čekų kalba tai skamba gana ironiškai, – kad pinigai visada pirmiausia, ir šiuo atveju tai dviguba tiesa. Norėčiau pabrėžti, kad jeigu ES negalės kalbėti kaip vienas subjektas, turintis tvirtus ir aiškius įgaliojimus, ir negalės pasiekti aiškaus susitarimo dėl finansavimo, mūsų pozicija pasaulyje labai susilpnės.

Keletas ankstesnių kalbėtojų pabrėžė, kad mes, kaip Europos Sąjunga, šioje srityje atliekame vadovaujamą vaidmenį ir turėtume jį išlaikyti. Norėčiau dar kartą pasakyti, kad labai džiaugčiausi šiame aukščiausiojo lygio susitikime matydamas dar platesnius užmojus, ką nors, kas mus aplenktų, kas turėtų geresnius teisės aktus ir būtų pasirengęs šiam klausimui skirti daugiau lėšų. Nė kiek nenuliūščiau, jeigu prarastume savo pirmaujančią poziciją, nes manau, kad pats laikas bendrą naštą prisiimti tikrai visoms pasaulio valstybėms. Aš atstovauju nuomonei, kad be pasaulinio susitarimo visos mūsų pastangos neduos rezultatų. Nėra tikslo nuolat priminti, kokios svarbios JAV, Indija ar Kinija. Bijau, kad prezidentas B. Obama negalės įvykdyti visų per rinkimus duotų pažadų – gaila.

Taip pat norėčiau trumpai paminėti tai, apie ką dažnai kalbu – miškų naikinimą ir vandens valdymą pasaulyje, kurių reikšmę mes visada linkę įvertinti nepakankamai. Visose savo deklaracijose raginame sudaryti susitarimus su Brazilija, Indija ir kitomis valstybėmis, kad būtų sustabdytas atogrąžų miškų kirtimas. Vis dėlto sakau, kad nepakanka tiesiog susitarti ir daryti pareiškimus. Praeityje suvokėme, kad atitinkamos vyriausybės dažnai šios veiklos negali kontroliuoti arba nekontroliuoja, todėl norėčiau pasakyti, kad nepakanka susitarti; turime nustatyti kontrolės sistemas, turėti galimybę sekti tikrąsias politikos priemones ir sutinku, kad neturime sudaryti sutarties bet kokia kaina.

Bairbre de Brún, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (GA) Pone pirmininke, visiškai sutinku, jog turime daryti spaudimą, kad Kopenhagoje būtų pasiektas teisiškai privalomas susitarimas. Susitarimas turi būti pakankamai tvirtas, kad juo būtų siekiama įveikti klimato kaitos iššūkį, ir kartu jis turi būti darnus ir sąžiningas besivystančioms šalims.

Išvystytos pramonės šalys turi pažadėti iki 2020 m., palyginti su 1990 m. lygiu, šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų sumažinti bent 40 proc., o iki 2050 m. – nuo 80 iki 95 proc.

ES turi iki 2020 m. 30 mlrd. EUR per metus skirti besivystančiose šalyse įgyvendinamoms klimato priemonėms finansuoti ir ši suma neturi būti įtraukta į užsienio pagalbą vystymuisi.

Deja, Europoje yra žmonių, labai suinteresuotų kitų šalių nenoru imtis reikiamų veiksmų teisinti ES įsipareigojimų nevykdymą. Toks požiūris itin trumparegiškas.

Nesvarbu, kokie bus Kopenhagos derybų rezultatai, ES turi tęsti darbus, nustatyti ir įgyvendinti veiksmingus išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus, sukurti naujas ekologiškas technologijas ir įsipareigoti klimato atžvilgiu laikytis teisingos politikos, kad besivystančioms šalims netektų srėbti to, ką privirė išsivysčiusios šalys.

Anna Rosbach, EFD frakcijos vardu. – (DA) Pone pirmininke, Tarybos ir Komisijos atstovai, šiandien liko mėnuo iki Kalėdų išvakarių. Turiu vieną didelį Kalėdų norą – kad kai baigsis klimato kaitos konferencija ir visi dalyviai nustos elgtis kaip administratoriai ir specialistai, kalbantys tik apie konkrečius aspektus ir kvotas, pagaliau galėtume surengti politinę diskusiją apie tai, ką galima realiai ir praktiškai padaryti, kad pagerintume sąlygas mūsų planetai ir jos gyventojams. Jeigu atsimerksime, labai aiškiai pamatysime, kad JAV, Rusija, Kinija ir daug kitų pasaulio šalių klimato kaita iš tikrųjų visai nesirūpina. Vietoj to jos tiesiog daro subtiliai skambančius pareiškimus apie ketinimus ir dalija tuščius pažadus.

Angelika Werthmann (NI). – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, tebesitęsianti ekonomikos ir struktūrinė krizė parodė, kaip greitai tarptautinė bendruomenė gali surasti dideles sumas skubiems atvejams išspręsti, nors būdai, kuriais ji tai daro, kartais abejotini. Per krizę paaiškėjo ir tai, kad dauguma įvairiausių valstybių gali bendradarbiauti, kai siekiama didesnių, svarbesnių tikslų.

Dramatiškus klimato kaitos padarinius, kaip ir struktūrinę krizę, daugiausia sukėlė žmonės. Vis dėlto turi būti siekiama – kalbu apie visos žmonijos tikslą – mūsų Žemę ir jos išteklius valdyti tvariai ir protingai. Turime būsimoms kartoms išsaugoti biosferos įvairovę. Jeigu mums pavyks Europos lygmeniu sukurti sistemą, kurioje būtų skatinamas mokslas, inovacijos, modernios, aplinkai palankios, ekologiškos technologijos ir atsinaujinantieji energijos ištekliai, mes, europiečiai, galėsime pasiekti du tikslus. Pirmiausia visi konstruktyviai prisidėsime prie klimatui pražūtingo išmetamo CO₂ kiekio mažinimo ir galėsime išsivaduoti iš mūsų didelės priklausomybės nuo iškastinio kuro. Antra, jeigu labiau remsime mokslą ir aplinkai palankias technologijas, tai reikš, kad Europa liks ilgalaikis inovacijų centras. Tik taip ilguoju laikotarpiu Europoje sukursime naujų darbo vietų.

Andreas Carlgren, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, turiu pasakyti, kad tikrai vertinu plačią paramą ES požiūriui, kurį remia beveik visi Parlamento nariai. Tai daug reiškia, reikšė ir reikš ES stiprybei Kopenhagoje, taip pat atliekant labai svarbų darbą klimato srityje, kurį turėsime atlikti po konferencijos.

Norėčiau S. Dimui pasakyti, kad labai vertinu tai, ką jis šiandien pasakė. Komisija atliko labai svarbų – pagrindinės ES klimato politikos jėgos – vaidmenį, o S. Dimas Komisijoje atliko lemiamą vaidmenį laikydamasis minėtos pozicijos. Buvo laikų, kai ne visos valstybės narės šią poziciją rėmė taip tvirtai, kaip remia šiandien, ir kritiniais atvejais Komisijos narys visada laikėsi labai tvirtai. Aš tai labai vertinu ir apie tai norėčiau pasakyti čia, Parlamente.

J. Leineniui, kaip Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcijos lyderiui ir komiteto pirmininkui, norėčiau pasakyti, kad labai tikiuosi bendradarbiauti su Parlamentu ir Kopenhagoje. Esu tikras, kad ten Parlamentas gali atlikti labai svarbų vaidmenį stengdamasis patraukti į savo pusę kitų šalių atstovus.

Norėčiau visiems šių diskusijų dalyviams, minėjusiems finansavimo klausimą: J. Leineniui, S. Hassi, B. de Brún ir kitiems – pasakyti, kad, žinoma, taip pat svarbu ir konkretūs skaičiai. Todėl ES yra išsivysčiusių šalių grupė, iki šiol pateikusi plačiausio užmojo ir išsamiausius skaičius. Be to, leiskite pasakyti, kad greitosios priemonės, kuriomis siekiama nutraukti atogrąžų miškų naikinimą, paimti pinigus iš klimatui žalą darančios aviacijos ir laivybos ir juos skirti pirmiausia neturtingiausiose ES šalyse vykdomoms priemonėms finansuoti, turi nedelsiant duoti rezultatų.

Kažkas paklausė apie praktinę pusę. ES šioje srityje parodė kelią. Mes praktiškai jau pasiekėme savo 2020 metams užsibrėžtą 20 proc. tikslą. Pasiekėme trečdalį to, ką turime nuveikti siekdami 30 proc. tikslo. Todėl finišo tiesiojoje spaudžiame kitas šalis pateikti platesnio užmojo pasiūlymus, kartu sakydami: „pažiūrėkite į mus, mes parodėme praktinį būdą, kaip iš tikrųjų sumažinti išmetamųjų teršalų“.

Kai kas sako: „sumažinkite dar 10 proc.“. Labai to norėčiau, bet reikia pasaulinio susitarimo. Kitaip šis papildomas 10 proc. sumažintas ES išmetamųjų teršalų kiekis vos per dvejus metus būtų neutralizuotas didėjančio Kinijos išmetamųjų teršalų kiekio ir mes klimato vis tiek neišsaugotume. Todėl toks svarbus pasaulinis susitarimas ir todėl toks būtinas Parlamento vaidmuo, nes tai svarbus politinis pagrindas, kuriuo toliau remsimės.

Stavros Dimas, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, po to, ką pasakėte, nesitikėjau, kad man suteiksite žodį, bet pasinaudodamas šia galimybe pasakysiu porą žodžių apie svarbiausią argumentą, pateiktą aptariant 30 proc. tikslą.

Žinoma, sutinku su M. Ouzký, kad reikalingas pasaulinis susitarimas, t. y. visos pasaulio šalys turi dalyvauti visapusiškame susitarime, o išmetamųjų teršalų kiekis turi būti mažinamas visuose ekonomikos sektoriuose. Ir, žinoma, visa tai turi būti grindžiama moksliniais duomenimis.

Siekdami šio pasaulinio susitarimo, kad įtikintume kitas šalis daryti pažangą, turime toliau daryti spaudimą savo pavyzdžiu – morališkai svarbiu pavyzdžiu. Moralinė Europos lyderystė svarbi, ji yra ir pavyzdys, kuriuo parodoma, kad ekologiškas verslas labai svarbus mūsų konkurencingumui. Vakar dienos laikraštyje *Financial Times* buvo pranešimų apie tai, kokią naudą Europos verslo subjektai, įskaitant labai svarbias Europos Sąjungos korporacijas, turi iš ekologiškos plėtros, ir šie verslo subjektai faktiškai numato, kad iki 2020 m. jų ekologiškas verslas pralenks visas kitas verslo kryptis. Taigi šiais dviem būdais galime spausti kitas šalis priimti platesnio užmojo išipareigojimus ir sudaryti teisiškai privalomą susitarimą.

Apie 30 proc. mažinimą turiu pridurti štai ką. Pirmiausia jis atitinka mokslinius duomenis, todėl bus sąžininga, jeigu darysime tai, ką mums sako mokslas. Antra, tai šiomis dienomis kainuoja pigiau, daug pigiau negu tada, kai aptarinėjome klimato ir energetikos paketą: dabar šį tikslą pasiekti būtų apie 30–40 proc. pigiau.

Trečia, šis mažinimas mums suteiktų ne tik tai, ką pirmiau sakė Andreas Carlgren – svertą kitiems įtikinti, bet ir, svarbiausia, savo pavyzdžiu galėtume daryti spaudimą; viso pasaulio visuomenės nuomonėje bus įvertinta tai, ką daro Europos Sąjunga. Kaip girdėjau sakant kolegę, tai bus labai svarbu ir mūsų technologijoms. Žinoma, taip bus suformuota geresnė anglies junginių kaina, kuri šiomis dienomis yra labai žema, ir tai bus svarbi paskata ekologiškoms inovacijoms, naujų technologijų plėtojei ir panaudojimui.

Kitas labai svarbus aspektas – Europos Sąjunga yra privileijuotoje padėtyje, nes jau turime teisės aktus, dėl kurių balsavote ir kuriais Europos Sąjungai ir valstybėms narėms suteikiama priemonių didesniai tikslui pasiekti vien patikslinant tam tikras ribas, kurias esame numatę savo teisės aktuose.

Karl-Heinz Florenz (PPE). – (DE) Pone pirmininke, norėčiau pirmiausia pateikti pastabų dėl to, ką pasakė Komisijos narys S. Dimas. Žinoma, mums reikia privalomo susitarimo, tačiau ne vien klimato apsaugai, bet ir visai Europai, mūsų Europos pramonei. Žinoma, ekloginė pramonė – dar ne visa pramonė. Turime ir kitų pramonės sektorių, tad turime galvoti apie tų pramonės sektorių konkurencingumą už Europos ribų.

Pramonei reikalinga galimybė apibrėžtai planuoti ir šiuo požiūriu Europa daug pažengė į priekį. Tai buvo teisingas požiūris ir tuo laiku jį tiesiogiai rėmiau. Vis dėlto dabar Kopenhagoje turime užtikrinti, kad teigiamas pastarųjų metų rezultatas būtų perkeltas ir į Kopenhagos lygmenį. Dabar pasauliniam anglies junginių kiekio mažinimo biudžetui turime skirti ir savo įnašą. Tai jau pasakyta, bet dabar turime šią žinią tikrai perduoti kitoms valstybėms ir žemynams. Kai tai padarysime, – o tai nebus lengva, – turės būti toliau plėtojama taršos leidimų prekybos sistema. Jeigu tai bus vien Europos scenarijus, pradės trūkti laiko. Todėl galiu tik prašyti Komisijos nario ir einančio Tarybos pirmininko pareigas ministro toliau nuoširdžiai stengtis šią žinią perduoti kitiems.

Įvardijome ir antrąją problemą, – ji šiandien jau minėta, – miškų naikinimo problemą. Borneo saloje, pone J. Leinenai, kasmet išdeginamas du kartus didesnis nei Saro krašto žemės plotas. Tai – katastrofa. Tai darant išmetama 8 proc. pasaulio CO₂ kiekio ir galime su savo pramone elgtis kaip tik norime, ji to nepasieks. Ir nenoriu, kad ji tai pasiektų. Todėl turime susidaryti visai kitokį požiūrį.

Esu visiškai nustebęs dėl finansavimo – tai skaičių lenktynės. Man svarbu, kad šuliny, iš kurio semiamo pinigų, nebūtų laikomas bedugnium, tačiau nesu tikras, ar jis tokiu nelaikomas. Komisijos nary, ar negalėtumėte manęs patikinti, kad taip nėra? Pritaikius skaičius ir tikslus, prie finansavimo turi būti įpareigosotos prisidėti ir besivystančios šalys. Tai mano prašymas. Europa laikėsi rimto požiūrio ir noriu aiškiai pasakyti, kad šis rimtas požiūris, įskaitant Komisijos ir Tarybos požiūrį, yra mūsų stiprybė, kurią turėtume toliau plėtoti.

Dan Jørgensen (S&D). – (DA) Pone pirmininke, prieš keletą mėnesių buvau Grenlandijoje. Ten aplankiau nedidelį miestelį, vadinamą Ilulisatu, o Ilulisato šiaurėje prasideda ledynas. Šis ledynas dabar tirpsta ir juda du metrus per valandą – du metrus per valandą! Tai matyti plika akimi ir netgi girdisi, nes kai krinta milžiniškas ledo gabalas, tai dunda kaip griaustinis. Per dieną nuo šio ledyno atitirpsta tiek vandens, kiek per metus sunaudoja Niujorko dydžio miestas. Per dieną! Tai rodiklis, kokią skubią problemą sprendžiame. Ją sprendžiame, kol klimato kaitos poveikis mums dar nesudavė tikro smūgio.

Todėl jaučiuosi privalęs pasakyti A. Rosbach ir kitiems, šiandien sakiusiems „turime viską apsvarstyti“, „turime siekti to, kas politiškai įmanoma“, „turime ieškoti kompromisų, kuriuos galima pasiekti“: yra dalykų, dėl kurių negalima daryti kompromisų. Yra tikslų, kurių negalima aukoti, ir vienas iš jų yra 2 °C tikslas, kurį ES remia. Todėl, ministrė A. Carlgrenai ir Komisijos narys S. Dimai, labai džiaugiuosi jūsų šiandien siunčiamais ženklais. Negalime daryti kompromisų dėl 2 °C. Tai reiškia, kad visos išsivysčiusios pasaulio šalys privalo išmetamųjų teršalų sumažinti 25–40 proc. Be to, tai reiškia, kad Jungtinėms Valstijoms turi būti daromas didžiulis spaudimas siekiant tą šalį priversti remti šį tikslą. Norėčiau jūsų pastabose išgirsti kokių nors užuominų apie tai, kokius mažinimo rodiklius, vertinant vien praktiniu požiūriu, JAV turi įsipareigoti pasiekti. Manau, kad būtent to viešosiose diskusijose trūksta.

Mes Europos Sąjungoje ne tik turime turėti pakankamai plataus užmojo tikslą sumažinti išmetamųjų teršalų, bet turime daug dėmesio skirti ir finansavimo planui. Turtingos pasaulio šalys turi padėti sumokėti už ekonomikos augimo perkėlimą į neturtingiausias pasaulio šalis – negalime reikalauti, kad jos liktų skurde, jų ekonomika turi toliau augti. Vis dėlto šis augimas turi būti ekologiškas, grindžiamas technologijų pokyčiais ir tvarus. Kol kas turiu apgailestaudamas pasakyti, kad nors ES tam tikrose srityse parodė lyderystę, kalbėdami apie finansavimą vis dar negalime diskutuoti apie reikiamus skaičius. Žinau, kad šie du ponai dėl to nekalti. Deja, nebuvo įmanoma gauti Europos vyriausybių vadovų paramos. Vis dėlto labai tiksiuosi, kad šią paramą galėsime užsitikrinti prieš Kopenhagos konferenciją; tai – skubus reikalas.

Galiausiai norėčiau pasakyti, jog itin svarbu, kad mes Europoje pirmieji argumentuotume: tai nereiškia, kad turi sumažėti gyvenimo lygis – to neturi įvykti nei turtingose, nei neturtingose šalyse. Mūsų pramonės šakos dėl to netaps nekonkurencingos. Priešingai, dėl mūsų reikalavimų jos taps novatoriškesnės, todėl padidės jų konkurencingumas pasaulyje. Jeigu apskritai skaitote laikraščius, žiūrite televiziją ar sekate pasaulinę žiniasklaidą, matote, kad pesimizmas jau tapo įprasta. Daug žmonių jau nusprendė, kad Kopenhaga bus fiasko. Todėl dabar Europai kaip niekada anksčiau svarbu imtis vadovauti, ES turi atlikti pagrindinį vaidmenį. Todėl norėčiau jums palinkėti kuo didesnės sėkmės Kopenhagoje vykšančiose derybose.

Chris Davies (ALDE). – Pone pirmininke, jeigu šiandien pasižiūrėsite per langą, pamatysite gana nemalonią Strasbūro dieną ir tai nieko ypatingo. Net ir potvyniai, siaubiantys mano regiono Kokermuto ir Verkingtono vietoves, kur užregistruota rekordinių kritulių, yra nieko ypatingo; jų negalima konkrečiai priskirti klimato kaitai, nors jie ir atitinka mokslinius duomenis.

Sunku priimti reikiamus politinius sprendimus, kai abejojama, ar klimato kaita tikrai vyksta. Turime atsikvošėti ir pripažinti, kad per tiek metų, kiek trunka žmogaus gyvenimas, žmonių padaugėjo keturis kartus ir nepaprastai išaugo mūsų iškastinio kuro ir energijos sunaudojimas. Kadangi mūsų atmosferos storis tas pats, tikriausiai turėtume paklausti: ar klimato kaita neturėtų vykti greičiau, negu vyksta?

Manau, jog svarbu pripažinti, kad klimato kaita nėra religija. Tai nėra tikėjimas. Turime atsižvelgti į skeptikų argumentus ir juos paneigti. Turime užtikrinti, kad pirmiausia būtų vadovaujamas mokslu. Aš tik noriu, kad kai kurie skeptikai taip nesidžiaugtų teikdami veiksmų vilkinimo pasiūlymus, galiausiai galinčius kainuoti milijonų žmonių gyvybę.

Kopenhagos užmojai dažnai menkinami, bet jeigu girdėjote, ką vakar Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitete kalbėjo ministras A. Carlgren, tai jis jų tikrai nemenkino. Šių užmojų tvirčiau nebūtų buvę įmanoma apginti. Konferencijoje dalyvaus 65 vyriausybių vadovai. Reikia, kad Jungtinių Valstijų ir Kinijos lyderiai ten irgi dalyvautų, bet šiuo požiūriu galime priimti svarbių politinių sprendimų.

Džiaugiuosi, kad Europos Sąjunga prisiėmė šį lyderės vaidmenį. Mes tuo sužavėti. Klausimas, ar to pakanka? Padėtis nestabili. Dabar turime keturias savaites, o derybose gali būti naujų postūmių. Ar paliekame pakankamai manevro laisvės? Komisijos narys teigė, kad turime nuo 20 proc. pereiti prie 30 proc. Ar taip keičiama mūsų derybinė pozicija? Ar mes ją stipriname? Ar sakome, kad esame pasirengę padaryti šį gestą net ir nesudarę galutinio susitarimo? Ar prieš baigiant diskusijas galime iš Tarybos ir Komisijos daugiau išgirsti apie tai, kiek turime laisvės gerinti savo poziciją?

Bas Eickhout (Verts/ALE). – (NL) Iki Kopenhagoje vykšančios konferencijos pradžios liko dvi savaitės: tai itin svarbi galimybė pasiekti plataus užmojo klimato susitarimą.

Europos Sąjunga teisingai teigia, kad Kopenhagoje būtina sudaryti susitarimą; mūsų klimatas delsimo nepakęs. Mokslo pozicija aiški. Norint pasiekti dviejų pakopų tikslą, kurį Europos Sąjunga jau ne vienus metus teigia norinti pasiekti, turtingos šalys savo išmetamųjų teršalų turi sumažinti 40 proc. Todėl jeigu Europos Sąjunga nori pasiekti šį dviejų pakopų tikslą, ji turi nusistatyti didesnius tikslinius rodiklius. Tai būtina dėl mūsų klimato.

Vis dėlto nuo Europos Sąjungos priklauso ir Jungtinių Valstijų dalyvavimas. Kol ES aiškiai nepasakė, kiek pinigų ketina skirti besivystančioms šalims, Jungtinės Valstijos turės kuo pasiteisinti. Todėl dabar pateikime aiškų pasiūlymą – įsipareigokime besivystančioms šalims skirti 30 mlrd. EUR ir tada Jungtinės Valstijos privalės pateikti tikslinį savo išmetamų teršalų kiekio mažinimo rodiklį. Kopenhaga gali pavykti, Kopenhaga turi pavykti ir jos sėkmė vis dar priklauso nuo Europos Sąjungos.

Derk Jan Eppink (ECR). – (NL) Ponios ir ponai, Kopenhaga žlugo dar neprasidėjus konferencijai. Sutarimas gali būti pasiektas, bet teisiškai privalomo susitarimo nebūs.

Prezidentui B. Obamai nepavyks gauti Senato pritarimo taršos leidimų prekybos sistemai; jo prioritetas – sveikatos apsauga, o ne išmetamųjų teršalų prekyba, kuriai taikomos griežtos viršutinės ribos. Tai reiškia, kad Europa privalo rinktis: ar toliau veikti vieniems, ar ne? Ar turėtume išlaikyti savo pačių nusistatytą privalomą taršos leidimų prekybos sistemą? Turime tai nuodugniai apsvarstyti. Jeigu veiktume vieni, tai kainuotų labai daug: Europos pramonė iki 2020 m. prarastų šimtus milijardų eurų ir todėl išnyktų šimtai tūkstančių darbo vietų.

Norėčiau pateikti pavyzdį. Antverpene yra didžiausia po Hiustono cheminių medžiagų gamybos bendrovių koncentracija pasaulyje; šiose bendrovėse tiesiogiai dirba 64 000 žmonių, su jomis netiesiogiai susijusios dar 100 000 darbo vietų. Antverpeno chemijos pramonė neišgyventų, jeigu Europa šių veiksmų imtųsi viena, ir turbūt tik olandas gali deramai apginti ekonominius to miesto interesus. Iki 2020 m. jo chemijos pramonė išnyktų, taptų per didelių gamybos sąnaudų auka.

Taršos leidimų prekyba taip pat turi daug trūkumų. Ji labai nepastovi; kaina sumažėjo nuo 30 iki 8 EUR. Ką tokiu atveju turėtume daryti? Turėtume užtikrinti patikimą ekologiškų technologijų plėtrą, leisti netaikyti mokesčių investicijoms į ekologines sritis, skatinti mokslinius tyrimus ir sukurti aplinkai palankias gamybos technologijas. Šiam Parlamentui reikia pasitikrinti, ar jis suvokia tikrovę. Kartais man susidaro įspūdis, kad esu religinėje bendruomenėje, o ne parlamente. Mus išgelbės būtent technologinės inovacijos, o ne prekyba karštu oru.

Kartika Tamara Liotard (GUE/NGL). – (NL) Norėčiau apytiksliai išvardyti veiksmus, dėl kurių išmetamas CO₂, juos man išvardijo kai kas, su kuo vakar susidūriau eidama gatve.

Ji yra gyva (prisiminkite tai!).

Ji nusiprausė po dušu. Ji automobiliu nuvažiavo į darbą. Ji nusipirko paketėlį į plastikinę pakuotę suvyniotų šiltnamio gelių. Ji visą dieną buvo įsijungusi savo nešiojamąjį kompiuterį. Ji išsikėpė milžinišką, skanų kepsnį ir šiek tiek padidino šildymą.

Kaip po tokios prabangios dienos galime reikalauti, kad čiabuvė moteris, priversta bėgti iš savo šalies, kurioje mūsų prabangai išlaikyti naikinami miškai, mažintų dėl savo veiksmų išmetamo CO₂ lygį, kai visi šie veiksmai tereiskia: „Aš gyvenau“?

Daug CO₂ išmetė išvystytos pramonės šalys, tad jos turi už tai sumokėti ir remti besivystančias šalis. Negalime joms skirti tik apgailėtinių skatikų. Turime atsisakyti minties, kad į priekį eisime tik tuo atveju, jei eis kiti. Turi būti griežtai pareikalauta, kad šiuo klausimu atsakomybę prisiimtų Jungtinės Valstijos ir Kinija. Užmojis yra viena, tačiau iš tikrųjų svarbu būtent prisiimti atsakomybę.

Oreste Rossi (EFD). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, susimildami nekalbėkime apie neįtikėtiną 30 mlrd. EUR sumą, kurią ES įsipareigoję kiekvienais metais iki 2020 m. išmokėti augančios ekonomikos šalims, iš esmės be jokių garantijų. Mums, italams, tai primena liūdnei pagarsėjusį Italijos *Cassa del Mezzogiorno* atvejį.

Mūsų pakeitimai susiję su trimis aspektais. Pirmiausia raginame sudaryti teisiškai privalomus vienodai plataus užmojo susitarimus, kurie būtų taikomi ne tik išvystytos pramonės šalims, bet ir kylančios ekonomikos šalims, ypač Kinijai, Indijai ir Brazilijai.

Antra, prašome, kad visos Europos lėšos, kuriomis naudosis tos šalys, būtų skiriamos su sąlyga, kad būtų naudojama Europoje sukurta technologija ir kad mūsų verslo subjektams būtų bent jau iš dalies grąžintos lėšos, kurias jos skirs papildomiems ES primestiems išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įpareigojimams įgyvendinti – šiuos įpareigojimus jos turi įvykdyti vien savo sąskaita.

Trečia, raginame imtis veiksmų, kuriais būtų užtikrinta, kad išrastomis naujomis finansinėmis priemonėmis, pvz., taršos leidimų prekybos sistema grindžiamomis išvestinėmis priemonėmis arba skolos gamtai

apsikeitimo sandoriais, faktiškai nebūtų slepiamos naujos finansinės spekuliacijos, panašios į tas, iš kurių sukeltos krizės dar neatsigavome.

Todėl, jeigu mūsų pakeitimai bus atmesti, mūsų delegacija – Šiaurės lygos partijos delegacija – balsuos prieš šią rezoliuciją.

Nick Griffin (NI). – Pone pirmininke, visi sutinka, kad klimato kaita yra didžiausias žmonijos iššūkis: taip nuolat teigia politinis elitas ir tai – melas. Sutinka ne visi. Tūkstančiai mokslininkų ginčija patį žmonių sukulto pasaulinio atšilimo buvimą, minėdami natūralius ciklinius pokyčius, kuriais paaiškinami romėnų valdytoje šiaurės Anglijoje buvę vynuogynai ir Švedijos armijos žygis per užšalusią Baltiją į Kopenhagą 1658 m.

Dabar pasaulinio atšilimo fanatikų armija žygiuoja į Kopenhagą, o tiesa ta, kad jų G. Orvelo sutarimas grindžiamas ne vieninga mokslininkų nuomone, o bauginimu, cenzūra ir apgaulingais statistiniais duomenimis. Vieno iš žymiausių klimatologų, profesoriaus R. Lindzeno žodžiais, „būsimos kartos suglumusios stebėsis, kodėl ankstyvojo XXI a. išsivysčiusios pasaulio šalys pradėjo isteriškai panikuoti dėl pasaulio mastu vidutiniškai keliomis dešimtosiomis laipsnio pakilusios temperatūros ir remdamosi gerokai perdėtomis ir neapibrėžtomis kompiuterinėmis prognozėmis [...] svarstė galimybę priešinga linkme pasukti pramoninį amžių“.

Iš tikrųjų niekas suglumęs nesistebės, nes šios isterijos priežastys aiškios. Ji sukurta, kad ją būtų galima teisinti politinių globalistų projektą, kuriuo siekiama nacionalinę demokratiją pakeisti nauja pasaulio tvarka – pasauliniu valdymu. Tai neturi nieko bendro su mokslu ir turi labai daug bendra su visuotiniu globalistų tikslu mus apmokestinti ir kontroliuoti, kartu uždirbant milijonus ekologinės pramonės komplekso korporacijoms. Vakarų ideologijai prieštaraujantys intelektualiai kairiųjų fanatikai žlugus komunizmui patyrė kolektyvinę nesėkmę. Nauja jų teologija – klimato kaita, pasaulietinė religinė isterija, turinti popiežių – Alą Gorą, anglies junginių kreditų indulgencijas, persekiojanti eretikus. Bet eretikai Kopenhagoje turės savo balsą ir paaiškės tiesa. Prisidengiant klimato kaita, bandoma primesti prieš žmones nukreiptą utopiją, tokią pat mirtiną, kaip ir viskas, ką sumanė J. Stalinas ir Mao.

Richard Seeber (PPE). – (DE) Pone pirmininke, Albertas Einšteinas kartą pasakė: „viską aiškinkite taip paprastai, kaip tik įmanoma, bet ne dar paprasčiau“. Turime būti atidūs, kad nepakliūtume į tuos spąstus. Apsigauname manydami, kad tam tikri meteorologiniai reiškiniai, pvz., potvyniai Airijoje, yra tiesiogiai susiję su klimato kaita. Taip pat sakome, kad pasaulinis temperatūros pakilimas – o temperatūra įvairiuose žemynuose neginčijamai pakilo – tiesiogiai sietinas su žmonių sukeltu nedideliu CO₂ kiekio padidėjimu Žemės atmosferoje.

Yra mokslininkų, kurie abejoja šiais priežastiniais ryšiais, ir dabar vykdami į Kopenhagą turime to nepamiršti. Konferencijoje turėtume būti optimistai, tačiau ir realistai. Atminkite, Europa išmeta tik 10 proc. CO₂ kiekio. Dėl to nėra jokių abejonių. Kartu žinome, kad Jungtinės Valstijos, Kinija bei Azijos ir Ramiojo vandenyno ekonominio bendradarbiavimo (APEC) valstybės, kurios kartu išmeta du trečdalius pasaulio CO₂ kiekio, šiuo klausimu laikosi labai kritiškos pozicijos.

Dabar svarbiau ne lenktyniauti skaičiais ir norėti išmetamųjų teršalų sumažinti 20 ar 30 proc., o stengtis pasiekti pasaulinį, ne tik europinį, susitarimą; turime stengtis, kad visi įsipareigotų laikytis privalomų tikslinių rodiklių, kuriuos galima kontroliuoti ir, svarbiausia, kurių galima laikytis. Ne mažiau svarbu, kad mus palaikytų piliečiai ir verslo subjektai. Niekam nenaudinga, kad Europai gręstų „anglies dioksido nutekėjimas“ ir verslo persikėlimas į kitus regionus, kai čia, Europoje, veikiantys verslo subjektai gamyboje užtikrina dvigubai didesnę energijos vartojimo efektyvumą negu kituose pasaulio regionuose veikiantys verslo subjektai. Taip pat niekam nenaudinga, kad įvairios pasaulio šalys naikintų atogrąžų miškus – Brazilijoje praėjusiais metais buvo sunaikinta 12 500 km² atogrąžų miškų. K. H. Florenz minėjo Borneo salą.

Todėl daug svarbiau pažaboti šį miškų kirtimą negu dalyvauti tokiose skaičių lenktynėse. Taigi, prašau derybininkų į Kopenhagą vykti laikantis realios, tačiau ir optimistinės pozicijos.

Marita Ulvskog (S&D). – (SV) Pone pirmininke, džiaugiuosi matydama Švedijos ministro įsipareigojimą. Vis dėlto jis dar labai vienišas. Pasaulio lyderiai, Europos Vadovų Taryba ir net Tarybai pirmininkaujantčiai Švedijai atstovaujantis ministras pirmininkas, atrodo, labiau vertina trumpalaikę nacionalinę politinę naudą, o ne ilgalaikę pasaulinę ekologinę naudą. Tai nepriimtina.

Be kitų dalykų, mums reikia aiškios informacijos apie besivystančiose šalyse klimato srityje atliekamo darbo finansavimą. Pažadėti sumokėti pagrįstą dalį, kaip darėte iki šiol, nepakanka. Tai tik žodžiai, nėra jokių

įsipareigojimų, todėl apie tai ir toliau klausinėsiu. Ar A. Carlgren gali mums pažadėti prieš Kopenhagos konferenciją suteikti aiškos informacijos?

Antra, dėl finansavimo aišku, kad didelę pinigų dalį ketinama gauti iš prekybos leidimais išmesti teršalus. Kartu rizikuojame pakenkti šiai sistemai – sudaryti sąlygas didelę išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo dalį perkelti į besivystančias šalis įgyvendinant švarios plėtros mechanizmo (ŠPM) projektus. Be to, diskutuojama, ar turtingoms šalims turėtų būti leidžiama nepanaudotus leidimus išmesti teršalus perkelti iš ankstesnių metų. Ką A. Carlgren ir Tarybai pirmininkaujanti valstybė ketina daryti, kad užtikrintų tinkamą taršos leidimų prekybos sistemos veikimą? Ar galime tikėtis, kad šis dabar Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikime dalyvaujančių valstybių žaidžiamas katės ir pelės žaidimas laisvis?

Gerben-Jan Gerbrandy (ALDE). – (NL) Norėčiau padėkoti A. Carlgrenui ir Komisijos nariui S. Dimui už jų kalbų turinį ir svarbiausia, jų toną. Tai teigiamas tonas, tonas, kuriuo išreiškiamas įsitikinimas, kad tarptautinį susitarimą, t. y. susitarimą, kuriame būtų įtvirtinti tarptautiniu mastu privalomi standartai, tikrai galima pasiekti.

Pone pirmininke, į Kopenhagą atvyks bent 60 valstybių ar vyriausybės vadovų. Tegu jų kelionės būna ne veltui. Tegu jie sužino apie didelę savo atsakomybę. Tegu jie save įveikia ir išvelgia daugiau nei vien trumpalaikius ekonominius interesus. Tegu jie žengia didelį žingsnį rytojaus ekonomikos, apimančios minimalų žaliavų naudojimą, kryptimi.

Kaip visi žinome, Kopenhaga nepavyks, jeigu Europa neatliks tvirto lyderės vaidmens. Pone A. Carlgrenai, Komisijos nary S. Dimai, tegu didieji veikėjai nebelaiko vienas kito įkaitu. Nebėra laiko žaisti žaidimą „kas ilgiausiai išsėdės tyliai“. Sukurstykite juos imtis veiksmų ir įtraukime juos į privalomą tarptautinį susitarimą, kurio mums visiems taip reikia.

Yannick Jadot (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, kaip žinome, remiantis tam tikrais moksliniais tyrimais ir Yvo de Boerio išvadomis, kylančios ekonomikos šalys šiomis dienomis nė kiek ne mažiau nei Europa stengiasi pasiekti tikslinius 2020 m. rodiklius.

Taip pat žinome, kad derybose jau numatyta teisė tikrinti kylančios ekonomikos šalis ir kad ja vis labiau naudojamosi pasitelkiant išmetamųjų teršalų inventorių ir ataskaitą apie įgyvendintas priemones. Pasaulio išteklių institutas paskelbė statistinius duomenis, iš kurių matyti, kad Kinijoje vienam gyventojui tenka 70 tonų – tai kaupiamasis skaičius nuo 1950 m., Jungtinėse Valstijose – 810 tonų, o ES-27 – 413 tonų.

Todėl maloniai prašome pirmiausia protingai pasinaudoti Europos Parlamento rezoliucija kaip derybų įgaliojimais. Tai geriausia, ką galime padaryti klimato labui ir siekdami atsigauti iš Europoje tvyrančios krizės.

Toliau raginu Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakciją turėti proto, išsaugoti savo gerą vardą ir atšaukti pakeitimą, kuriuo teigiama, kad kylančios ekonomikos šalys turi daryti tą patį, prisiimti tokius pat įsipareigojimus kaip ir turtingos šalys. Tai nepriimtina, tai nėra rimta.

Konrad Szymański (ECR). – (PL) Pone pirmininke, Kioto atveju besivystančioms šalims suteikėme nuolaidų ir išimčių, dėl kurių praradome nemažai konkurencingumo. Vėliau, 2005 m., besivystančios šalys viršijo Europai būdingą išmetamo CO₂ kiekį. Šiandien Parlamentas nori ne tik apkrauti ekonomiką dar drastiškesnėmis klimato srities reglamentavimo priemonėmis. Siūloma rezoliucija mūsų valstybių biudžetams būsimiesiems dešimčiai metų užkraunama 30 mlrd. EUR per metus našta, šias lėšas planuojant panaudoti pagalbai besivystančioms šalims. Lenkijos atveju siūlomas metodas įnašui apskaičiuoti gali reikšti net 40 mlrd. EUR išlaidas per dešimt metų iki 2020 m. Abejotinas Kioto protokolo poveikis, privilegijuota besivystančių šalių padėtis ir kylančios šios politikos sąnaudos verčia mus nepritarti šiai rezoliucijai. Mes atsakingi ne tik už klimatą, bet ir už mūsų piliečių gerovę.

Sabine Wils (GUE/NGL). – (DE) Pone pirmininke, daugelyje pasaulio regionų matomi klimato kaitos padariniai. Pagal naujausius apskaičiavimus daroma prielaida, kad iki 2060 m. pasaulio temperatūra pakils 4 °C, o Arktyje ji gali pakilti net 10 °C. Būtent dėl Europos išmetamų suodžių gerokai greičiau tirpsta ledas Arktyje – juos ten nuneša vėjas. Turtingos išvystytos pramonės ES valstybės dabar privalo remti neturtingesnes šalis finansiškai, kad būtų galima nedelsiant imtis priemonių klimato kaitos padariniams atsverti. Kiekvienais metais nuo 2010 iki 2050 m. reikės 100 mlrd. USD. Sąžininga sakyti, kad iš tos sumos Europai nebūtų per daug sumokėti 30 mlrd. USD.

Be to, technologijų perdavimas neturi būti susietas su patentais, priešingu atveju tam tikra lėšų dalis tiesiog grįš atgal išvystytos pramonės šalių korporacijoms. Kopenhagoje vyksiančioje klimato kaitos konferencijoje privalo lyderiauti ES.

Paul Nuttall (EFD). – Pone pirmininke, ką tik girdėjau ten sėdintį socialistų kolegą kalbant apie Grenlandiją ir Grenlandijoje tirpstantį ledą.

Šia tema norėčiau paklausti: kodėl Grenlandija vadinama Grenlandija? Gal todėl, kad Grenlandija kažkada buvo žalia, kai pasaulyje buvo karščiau?

Panašu į tai, kad Didžiosios Britanijos gyventojai apie tai jau žino, nes iš nesenų laikraštyje *The Times* paskelbtų nuomonės apklausų aiškiai matyti, kad britai jau netiki vadinamuoju žmonių sukeltu pasauliniu atšilimu.

Britai labai nuovokūs ir aiškiai supranta, kad aplinkosaugos specialistų darbotvarkę okupavo politikai. Ja ciniškai prisidengiama norint kelti mokesčius, primesti kontrolę ir dabar ja Europos Sąjunga naudojasi siekdama pateisinti savo pačios buvimą.

Šią savaitę matėme vyriausybę konsultuojančio vieno iš svarbiausių Jungtinės Karalystės klimato tyrimų centrų spektaklį – šis centras buvo sugautas keičiant duomenis ir slopinant diskusijas. Tai – visiška negarbė.

Laukiu Kopenhagos konferencijos, kai politinė klasė nejaukiai sėdės prie stalo, nesugebėdama pasakyti, kad salėje yra dramblys – tai, kad pasaulyje per pastaruosius dešimt metų praktiškai netapo šilčiau.

Pilar del Castillo Vera (PPE). – (ES) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pripažinti Komisijos, Tarybos ir, žinoma, Parlamento pastangas ir entuziazmą, parodytą per tokį ilgą laikotarpį, kurį buvo vykdoma ši kovos su klimato kaita programa.

Norėčiau pasakyti, kad yra ir neabejotinų dalykų, kuriais remdamiesi turėtume nusistatyti kursą. Pirmas dalykas: turime dalyvauti visi, ypač šalys, kurios yra didžiausios teršėjos. Antras beveik neabejotinas dalykas: remiantis visa mūsų turima informacija, atrodo, bus labai sunku Kopenhagoje pasiekti teisiškai privalomą susitarimą – tokį pat kaip susitarimai dėl išmetamųjų teršalų procentinio mažinimo, kurie, žinoma, yra privalomi.

Vis dėlto ši tikrovė neturėtų mūsų skatinti pasiduoti, nes pesimizmas kyla iš nesugebėjimo pripažinti tikrovę. O optimizmas, priešingai, grindžiamas tikrovės pripažinimu.

Ką mes iš esmės turėtume padaryti Kopenhagoje? Žinoma, neturėtume pamiršti galimybes pasiekti visuotinį susitarimą. Vis dėlto manau, kad žinodami padėtį ir galimybes turėtume stengtis pasiekti sektorinių susitarimų, kurie tikrai veiksmingi ir kuriais siekiama perspektyvių tikslų. Kalbu apie susitarimą miškų naikinimo klausimu, susitarimą dėl pagalbos kylančios ekonomikos šalims ir besivystančioms šalims, bet svarbiausia – susitarimą dėl technologijų perdavimo. Taip pat manau, kad būtų itin gerai sudaryti programų skatinimo susitarimų, pagal kuriuos pramonės sektoriai, visame pasaulyje sunaudojantys daugiausia energijos, galėtų pasiekti susitarimų dėl išmetamųjų teršalų, nesvarbu, kokioje šalyje jie veikia. Taip mūsų šalių ekonomika taptų konkurencingesnė.

Baigdamą norėčiau pabrėžti, kad optimizmas grindžiamas realizmu, o veiksmingumas – perspektyvių tikslų nusistatymu. Tuo turėtume visą laiką vadovautis.

Linda McAvan (S&D). – Pone pirmininke, dar kartą šis Parlamentas buvo priverstas klausytis dviejų Didžiosios Britanijos nacionalinės partijos (angl. BNP) ir Jungtinės Karalystės nepriklausomybės partijos (angl. UKIP) atstovų kalbų ir dar kartą paaiškėjo, kad šios abi partijos vieningai tiki konspiracinėmis teorijomis, tuo parodydamos, kad tarp jų labai mažai skirtumo.

Tačiau aš noriu šį ryt pasveikinti ministrą pirmiausia už likusius užmojus dėl Kopenhagos ir už tai, kad jis laikosi idėjos sudaryti teisiškai privalomą susitarimą.

Šį ryt televizija BBC pranešė, jog Baltieji Rūmai teigia, kad jų atstovai į Kopenhagą atvyks užsibrėžę tikslinius Jungtinių Valstijų išmetamųjų teršalų mažinimo rodiklius. Tie, kas susitiko su JAV Kongreso nariais, žino, kad rengiamasi rimtam žingsniui ir yra rimtų perspektyvų, kad Jungtinėse Valstijose bus priimti teisės aktai, tad manau, kad vis dar yra tikrų vilčių Kopenhagoje pasiekti susitarimą.

Bet Kopenhaga bus tik pradžia, nes kai iš jos grįšime, mes, europiečiai, turėsime toliau mažinti savo išmetamus teršalus. Turime toliau investuoti į energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir mažai anglies junginių išmetančias technologijas. Labai džiaugiuosi, kad praėjusią savaitę mes, visa Europos Sąjunga, susitarėme, kad bus investuojama į anglies dioksido surinkimo ir saugojimo bei panašias technologijas ir kad vienas iš tų įrenginių bus pastatytas mano rinkimų apygardoje Hatfilde (Jorkšyras).

Komisijos narys S. Dimai, noriu jums padėkoti. Nežinau, ar tai paskutinė galimybė šiame Parlamente padėkoti jums už jūsų, kaip Komisijos nario, per pastaruosius keletą metų nuveiktą darbą, bet Komisija tikrai labai daug nuveikė, kad Europa pradėtų lyderiauti, ir jūsų darbas turi būti pagirtas šiam Parlamentui.

Pasimatysime Kopenhagoje. Galbūt jus čia išvysime ir sausio mėn., bet tiesiog norėjau pareikšti šią padėką.

Galiausiai tikiuosi, kad šis Parlamentas balsuos už gerą klimato kaitos rezoliuciją ir kad mes atmesime priešingai pozicijai atstovaujančių Parlamento narių, kurie tikriausiai nori sumenkinti mūsų išpareigojimus, pateiktus pakeitimus. Jie nori sumažinti mūsų tikslinius rodiklius ir kompensuoti daugiau mūsų išmetamų teršalų. Jeigu rimtai vertiname klimato kaitą ir norime gero susitarimo, balsuodami turime šiuos pakeitimus atmesti.

Fiona Hall (ALDE). – Pone pirmininke, džiaugiuosi dėl teigiamo ir ryžtingo Tarybai pirmininkaujančios Švedijos požiūrio ir, svarbiausia, ministro ryžto, kad susitarimą, kuris bus priimtas Kopenhagoje, turėtų būti įmanoma atnaujinti ir į jį įtraukti kontrolės mechanizmus, kad jį būtų galima tikslinti atsižvelgiant į naujus mokslinius tyrimus.

2008 m. gruodžio mėn. priimtas ES klimato kaitos paketas svarbus tuo, kad juo parodyta, kokie rimti mūsų išpareigojimai klimato kaitos srityje, o tai, dėl ko pastaraisiais mėnesiais susitarta pirmininkaujant Švedijai, taip pat svarbu – ypač svarbi nauja Pastatų energinio naudingumo direktyvos redakcija, kurią įgyvendinant drastiškai sumažės ir naujiems, ir atnaujintiems pastatams šildyti išmetamas anglies junginių kiekis.

Vis dėlto Europos planuose yra viena ryški spraga – investicijos. Stulbinantis faktas, kad JAV, nors ir nepriėmusios teisės aktų, išpareigojo ekologiškai energetikai skirti daugiau kaip 100 mlrd. USD, o Kinija savo ekonomikos skatinimo plane išpareigojo skirti 200 mlrd. USD, kai ES išpareigojimas siekia vos šiek tiek daugiau nei 50 mlrd. USD. Rengdamiesi Kopenhagai turėtume to nepamiršti ir savęs per daug nesveikinti.

PIRMININKAVO: D. ROTH-BEHRENDT

Pirmininko pavaduotoja

Claude Turmes (Verts/ALE). – (DE) Ponia pirmininke, turiu konkretų klausimą Komisijos nariui S. Dimui. Jeigu mano informacija teisinga, jis toks. Jeigu mes Europos Sąjungoje įgyvendinsime užsibrėžtus tikslinius rodiklius – iki 2020 m. pradėsime 20 proc. energijos naudoti iš atsinaujinančiųjų išteklių ir iki tų metų 20 proc. padidinsime energijos vartojimo efektyvumą, iš ES energetikos modelių matyti, kad įgyvendinus vien šias priemones išmetamas CO₂ kiekis sumažės 18–21 proc. ir visa tai toliau eksploatuojant anglį ir dujas naudojančias elektrines.

Todėl nesuprantu, kodėl tiek daug laiko diskutuojame, ar siekti 30 proc. tikslinio rodiklio, nes įgyvendindami efektyvumo priemones, plėtodami atsinaujinančiuosius energijos išteklius, taršos leidimų prekybos sistemą ir kompensuodami šiek tiek išmetamų anglies junginių galime lengvai pasiekti 30 ar 35 proc. rodiklį.

Būčiau dėkingas, pone S. Dimai, jeigu jūs, būdamas nepalenkiamas konservatorius, išaiškintumėte, ką pripainiojo R. Seiber, K. H. Florenz ir kiti, kurie dar kartą nusileidžia senosios pramonės interesams.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, norėčiau paprašyti tam tikro proporcingumo. Nepaisant to, ką čia girdėjome, šios derybos nėra svarbiausios žmonijos istorijoje ir, beje, nuo šių derybų nepriklauso žmonijos ateitis, kaip sako kai kurie kolegos nariai. Sprendimai dėl konkrečių klimato kaitos paketo ribų priimti netiksliai ir nevisapusiškai.

Galima tik apgailestauti, jog faktiškai jau užprogramuota, kad šis paketas didžiausią poveikį turės neturtingiausioms šalims, naujosioms ES šalims. Sprendimu padaryti šios srities finansavimą priklausomą ne nuo pajamų vienam gyventojui, o nuo taršos ribos, smogiama naujųjų ES šalių, įskaitant mano šalį, Lenkiją, ekonomiką.

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, norint laikytis nuoseklaus požiūrio į klimato kaitos problemą, t. y. ne vien tiesiog nustatyti išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslinius rodiklius, reikia realiai paaiškinti, kokiomis priemonėmis šiuos rodiklius pasiekti.

Mes manome, jog reikšminga ir akis atveria tai, kad dauguma Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto narių atmetė pasiūlymą į rezoliucijos dėl Kopenhagos konferencijos projektą įtraukti pakeitimus, cituoju – dėl priemonių išmetamųjų teršalų kiekiui sumažinti įvairinimo, vengimo būti

priklausomiems nuo rinkos priemonių ir poreikio atlikti šių rinkos priemonių veiksmingumo įvertinimą kartu įvertinant jų socialinį ir ekologinį poveikį.

Tai, kad Europos Sąjunga rinkos sprendimus laiko svarbiais, rodo iš esmės politinę ir ideologinę kryptį. Šios krypties tikslas – sukurti sistemą, kurioje būtų sutelkti milijardai mistinio finansinio turto, skirto aptarnauti sistemai, kuri nieko nepasimokė iš krizės, į kurią dabar yra įsivėlus.

Taršos leidimų prekybos sistemos įgyvendinimo Europos Sąjungoje patirtis parodė, kad visiškai diskredituota išmetamųjų teršalų mažinimo reguliavimo rinkos priemonėmis vertė, ir akivaizdžiai paaiškėjo, kad rinkos priemonės neveiksmingos ir iškreiptos.

Timo Soini (EFD). – (FI) Ponia pirmininke, mes turėtume ginti darbuotojus, smulkiuosius verslininkus ir pramonę. Aplinkosaugos veiksmų galima imtis tik gerai veikiančioje ekonomikoje. Tik gerai veikiančioje ekonomikoje galime investuoti į aplinką.

Dabartiniai procentiniai tiksliniai rodikliai geruoku nesibaigs. Dabartinė prekyba procentais, nors tai sakau ir būdamas katalikas, yra modernus indulgencijų pardavimo ekvivalentas ir tai nėra gerai. Turime įdiegti konkrečių išmetamųjų teršalų rodiklių sistemą, kaip ir automobilių atveju, kurią taikydami galėtume išmatuoti, kas įvyko, ir padaryti atitinkamas išvadas.

Kodėl kairieji neatstovauja darbuotojams, ne tik Suomijoje, bet ir apskritai Europoje? Parama kairiesiems tirpsta greičiau nei ledkalniai. Yra ir kitų galimybių: gaminiams, pagamintiems viršijant tam tikras konkrečias išmetamųjų teršalų vertes, galima taikyti muitus. Jeigu sukursime sistemą, kurią įgyvendinus besivystančiose ir mažiau išvystytose pramonės šalyse negalės atsirasti ekologinio dempingo, galėsime išsaugoti darbo vietas ir geresnės kokybės gaminius, be to, tai galėsime daryti ir ateityje.

Romana Jordan Cizelj (PPE). – (SL) Aš optimistė ir sutinku su Švedijos ministru A. Carlgrenu, kuris pasakė, kad mums turi pavykti. Be to, leiskite pridurti, jog norėdami, kad mums pasisektų, turime veikti rimtai ir savo tikslų siekti aiškiai ir skaidriai.

Pirmasis aspektas, kurį norėčiau išdėstyti: šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų mažinimas – ir Europos, ir pasaulio tikslas. Negalvokime, kad turime teisę būti technologijų teisėjai – vienas remti, kitas smerkti. Technologijų požiūriu turime laikytis neutralios pozicijos. Turime sudaryti labai geras sąlygas naudoti mažai anglies junginių išmetančias technologijas ir kurti naujas.

Turime užtikrinti, kad dėl mūsų pastangų kovoti su klimato kaita nesusidarytų tam tikrų mažai anglies junginių išmetančių technologijų tarpusavio konkurencija. Jeigu norime, kad mums pavyktų, turime rimtai apsvarstyti galimybę naudoti visas turimas technologijas.

Antra, COP15 konferencijoje mes, Europos Sąjungos atstovai, turime pareikšti aiškią žinią: trečiosioms šalims turi būti skiriama daugiau lėšų jų įsipareigojimams įgyvendinti, o tvariame vystymuisi pasiekti reikalingi kompleksiniai sprendimai. Vis dėlto kaip paaiškinsime savo mokesčių mokėtojams, kad nusprendėme finansuoti tvarų trečiųjų šalių vystymąsi iš jų nereikalaudami jokio įsipareigojimo, kuriuo būtume patikinti, kad jos šias lėšas panaudos pagal paskirtį. Turime išgirsti įsipareigojimus ir taikyti priežiūrą.

Trečia, vienoje iš lapkričio mėn. vykusių mūsų diskusijų ši Parlamentą išpėjau, kad turime nusiųsti žinią prezidentui B. Obamai, išdėstydami, jog norime, kad jis dalyvautų COP15 konferencijoje. Šį rytą naujienose girdėjau, jog B. Obama patvirtino, kad dalyvaus Kopenhagos konferencijoje ir ragins patvirtinti privalomus šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų mažinimo rodiklius. Man tai įrodymas, kad mūsų sprendimas atkakliai daryti politinį spaudimą buvo teisingas.

Baigdama noriu pareikšti aiškią žinią. Turime imtis veiksmų ir turime tai daryti nedelsdami. Norime sudaryti teisiškai privalomą susitarimą ir norime, kad kitos šalys elgtųsi atsakingai.

Saïd El Khadraoui (S&D). – (NL) Aš norėčiau aptarti transporto aspektą. Manau, kad kartu su energetika transportas iš tikrųjų yra sunkiausias klimato kaitos iššūkis.

Jis sunkus, nes reikia persvarstyti logistinę mūsų prekybos sistemos struktūrą, mūsų judėjimo bei kelionių būdus. Žinoma, jeigu norime pasiekti tikslinius rodiklius, turėsime taikyti priemonių derinį. Šios priemonės – toliau investuoti į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą, taikyti griežtesnius techninius standartus, nustatyti ir skleisti geriausius standartus, įgyvendinti išorinių išlaidų įtraukimo koncepciją, kad būtų skatinamas sistemos našumas, sukurti vienodas sąlygas įvairių rūšių transportui ir, žinoma, pasauliniu lygmeniu nustatyti

įgyvendinamus, plataus užmojo tikslus. Tai ypač svarbu aviacijos sektoriui ir jūrų transportui, nes ten tvarumo srityje dar galima daryti didelę pažangą.

Šiuo aspektu turiu pasakyti, kad Tarybos parengti tiksliniai rodikliai – 10 proc. mažinimas iki 2020 m. aviacijos sektoriuje ir 20 proc. mažinimas jūrų transporto srityje – yra nepakankamai plataus užmojo. Manau, kad šiuos rodiklius galime dar labiau sugriežtinti.

Vis dėlto pažymiu, kad rezoliucijoje minimas pusės taršos leidimų pardavimo aukcione klausimas. Tai nesuderinama su tuo, ką patys siūlėme prieš dvejus metus, kai buvome numatę 15 proc., tad aš daugiausia dėmesio skirčiau pastangoms pasiekti plataus užmojo susitarimą. To ir siekime.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Ponia pirmininke, manau, kad visiškai suvokiame padėtį, tonas jau nustatytas, o ministras A. Carlgren netgi kritikavo vyraujančią pesimizmą. Jau prasidėjo atgalinis laiko skaičiavimas Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimui išgelbėti ir užtikrinti, kad planetą labiausiai teršiančios šalys pasirašytų plataus užmojo susitarimą ir įsipareigotų būsimoms kartoms.

Susitarimas – geras dalykas. Pasiiekti rezultatų, žinoma – dar geriau. Žinome, kad sėkmė neabejotinai priklauso nuo išvystytos pramonės šalių, pirmiausia Kinijos ir Jungtinių Valstijų, paramos būsimajam Kopenhagos protokolui ir ne mažiau reikalingos paramos besivystančioms šalims. Šiuo aspektu savo darbą atliko Parlamento aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas, pasiūlydamas kasmet iki 2020 m. šioms šalims skirti 30 mlrd. EUR tiesioginės pagalbos, kad joms būtų lengviau pereiti prie mažiau anglies junginių išmetančios ekonomikos.

Tai mane verčia paminėti vieną mūsų rezoliucijos trūkumą – nepakankamai atsižvelgiama į klimato kaitos poveikį žmonių sveikatai. Jos poveikis žmonių sveikatai didžiulis, jeigu klausysime Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) prašymų ir išspėjimų.

Todėl raginu jus visus patvirtinti du pakeitimus šia tema, kuriuos įtraukiau į rezoliuciją.

Caroline Lucas (Verts/ALE). – Ponia pirmininke, apie klimato kaitą sukurtas naujas filmas *The Age of Stupid*. Veiksmas vyksta 2055 m. ir vaizduojamas vienintelis klimato katastrofą išgyvenęs žmogus. Man iš galvos neišeina viena frazė iš to filmo, kai aktorius, žvelgdamas į 2009-uosius, į dabartinius laikus, sako: „Kodėl, tai žinodami tais laikais, jie nesiėmė veiksmų, kol dar buvo laikas?“

Kitaip tariant, kodėl mes nesutelkėme pakankamai politinės valios? Iš dalies todėl, kad nepakankamai kalbame apie naudą, kurią turėtume perėję prie anglies junginių neišmetančio pasaulio – milijonus darbo vietų ekologiškos energetikos sektoriuje, geriau izoliuotus namus, geresnį viešąjį transportą. Šią žinią ES turi skelbti pirmoji.

Vis dėlto įgyvendinę net patį drąsiausią dabar ES siūlomą tikslinį rodiklį – iki 2020 m. išmetamųjų teršalų sumažinę 30 proc., turėtume tik 50 proc. tikimybę išvengti blogiausių klimato kaitos padarinių. Jeigu jums būtų pasakyta, kad lėktuvas, į kurį rengiatės lipti, turi 50 proc. tikimybę patirti avariją, tikriausiai į jį neliptumėte. O juk Kopenhagoje ant kortos pastatyta gerokai daugiau. Tad mano žinia jums tokia: prašau jūsų užsibrėžti didesnius tikslus. Neleiskite, kad Kopenhagos epitafija būtų tokia, kaip filme *The Age of Stupid*.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, Europos Sąjungai labai svarbiu klausimu dar kartą girdime stebuklingą žodį „sėkmė“. Tarybai pirmininkaujanti valstybė nori, kad konferencija pavyktų, ir ji to nori labiau nei ko nors kito. Tuo pat metu Europos spaudoje gausu informacijos, kad Kopenhagos konferencija nepavyks. Pasvarstykime, kodėl ji nepavyks. Todėl, kad vyriausybės nujaučia: jeigu viskas būtų aiškiai pasakyta ir jeigu ES valstybių narių piliečiai žinotų padarinius, jeigu jie žinotų priežastis, kodėl norime priimti tokius svarbius sprendimus, šių priežasčių ir mūsų veiksmų padarinių neapibrėžtumą, jie visiems šioms veiksmams nepritarė.

Noriu pasakyti tik vieną, svarbiausią dalyką – Europos Sąjunga atsakinga, ES valstybės narės atsakingos už tai, kas vyksta pasaulyje, bet pirmiausia ES ir jos valstybės narės atsakingos už savo tautas, valstybes ir piliečius, žmones, dedančius viltį į mūsų darbus, tikinčius, kad ateitis jiems susiklostys gerai. Turime į tai atsižvelgti. Nedetalizuosiu, bet jeigu norime prisiimti atsakomybę už pasaulinio masto dalykus, ta atsakomybė turi visiems turėti vienodą poveikį, vieniems – mažinimo srityje, kitiems – aplinkos apsaugos srityje, tretiesiems – kokioje nors kitoje srityje; šiandien mums reikia būtent to.

David Campbell Bannerman (EFD). – Ponia pirmininke, šią savaitę Anglijoje esančioje mano apygardoje buvo nustatyta, kad Rytų Anglijos universiteto mokslininkai, kaip teigiama, manipuliavo duomenimis, kad įrodytų žmonių sukeltą pasaulinį atšilimą.

Koks lengvas kšnis oponentams! Dabar aišku, kad mokslininkų sutarimas dėl žmonių sukulto pasaulinio atšilimo sparčiai tirpsta: 30 000 skeptiškai nuomonei atstovaujančių mokslininkų Manheteno deklaracijoje; 600 mokslininkų JAV senato pranešime; net Vokietijos mokslininkai šiais metais rašė kanclerei Angelai Merkel.

Tuo pat metu svarbiausios JT ataskaitos šiuo klausimu autorius Nicholas Stern ragina mus tapti vegetarais, kad karvės nustotų gadinti orą. Galbūt čia kalbama ne tik apie ypatingas, pasiutusias karves.

Aš esu Tarptautinės prekybos komiteto narys. Esu labai susirūpinęs dėl šių savaitę prasidėsiančių Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) derybų. Esu susirūpinęs dėl poslinkio ekologinių tarifų, teisinamų tokiais melagingais teiginiais, link. Šie nauji tarifai – tik kliūtys prekybai, jais bloginama neturtingųjų padėtis ir jie niekuo nepagrįsti. Tai – tiesiog aplinkosaugos imperializmas.

Herbert Reul (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, diskusijose apie klimatą čia, Parlamente, išgirdome įvairių nuomonių apie klimato kaitos priežastis ir poveikį. Nenoriu tęsti šios temos, bet daugelis ją minėjusių kolegų narių yra teisūs: mokslinėje bendruomenėje atsiranda vis daugiau naujų balsų ir norėčiau, kad šiuos naujus balsus mes sąžiningai kartu aptartume.

Antrasis mano aspektas – Parlamentas patvirtino aiškią poziciją, kurios laikysis Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikime. Tai, ką turime pasiekti, akivaizdžiai priklauso mūsų kompetencijai. Kiekvieno šio Parlamento nario kompetencija apima visus rūpinimosi Europos Sąjungos gyventojų gerove aspektus. Šiose diskusijose turime užtikrinti, kad vieno projekto nelaikytume vieninteliu mums svarbiu politiniu projektu. Todėl kartais noriu, kad užsibrėždami tikslus Kopenhagos konferencijai būtume rūpestingi ir susilaikytume nuo mėgavimosi burtazodžiais arba skaičių lenktynėmis – kaip sakė kitas narys – ir geriau išsiaiškintume, ką apčiuopiamo ir veiksmingo galime pasiekti. Ką galime apgalvotai pasiekti? Kokie būtų padariniai, įskaitant padarinius Europos pramonei? Į tai turime atsižvelgti. Tai ne vienintelis kriterijus, bet jis turi būti vienas iš kriterijų ir todėl norėčiau, kad pasistengtume pasiekti kuo tikroviškesnių susitarimų. Norint tai įgyvendinti būtinas sąžiningumas ir kitų išvystytos pramonės šalių dalyvavimas, kad tai nebūtų vien Europos projektas.

Dar vienas narys pažymėjo, kad mūsų įnašas yra 10 proc. Likusios pasaulio šalys, kylančios ekonomikos šalys, besivystančios šalys – visos jos turi sumokėti savo dalį. Jeigu Kopenhagoje šiuo aspektu nesusitarsime dėl aiškių nuostatų, tada, mano nuomone, geriau būtų pasiekti politinį sutarimą ir paskirstyti įgaliojimus, kad ateinančiais mėnesiais būtų sudaryti konkretūs susitarimai. Neturėtume Kopenhagoje slėptis už formalaus kompromiso ir įsivaizduoti, kad savaime bus gautas išmetamųjų teršalų mažinimo 30 proc. rezultatas. Taigi, daugiau realizmo ir derybų dėl konkrečių aspektų, tada tikriausiai padarysime pažangą.

Teresa Riera Madurell (S&D). – (ES) Ponia pirmininke, norint kovoti su klimato kaita, taip pat reikia radikaliai pakeisti energijos gamybą ir naudojimą. Mums reikia naujo modelio, kuriame būtų suderinti trys poreikiai: saugumo, tvarumo ir konkurencingumo. Nepamiršdami šio tikslo siekiame visuotinio atsako.

2007 m. buvo leiami metai, nes tada užsibrėžėme konkrečius tikslus. Buvo priimtas sprendimas užtikrinti, kad temperatūra nepakiltų iki negrįžtamo lygio, tačiau šis sprendimas buvo priimtas žinant, kad nesiimant veiksmų pasaulio ekonomika patirs kitų išlaidų, o investicijos į ekonomiškumą ir atsinaujinančiuosius energijos išteklius gali būti pelningos.

Kad įtikintume piliečius ir rinką tvirtu mūsų noru pasiekti šiuos tikslus, turime sukurti patikimą, pastovią teisės aktų sistemą, kurioje būtų įtvirtintas teisinis investicijų aplinkos tikrumas – todėl parengtos šešios „žaliojo paketo“ teisėkūros iniciatyvos.

Nemažą darbą atliko Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas. Norėčiau pabrėžti susitarimą dėl Atsinaujinančių išteklių direktyvos ir pastarojo laikotarpio susitarimus dėl dviejų labai svarbių direktyvų – Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo ir Energijos sunaudojimo ženklavimo direktyvos. Tai priemonės, kuriomis daromi pakeitimai, bet jos taip pat yra tikros, lemiamos ekonomikos augimo kuriant naujas darbo vietas paskatos. Jos reiškia, kad iki 2020 m. būtų sutaupyta 50 mlrd. EUR, skirtų naftos ir dujų importui, sukurta milijonas papildomų darbo vietų atsinaujinančiųjų išteklių srityje ir tiek pat – energijos vartojimo efektyvumo srityje.

Ekologinėje pramonėje dabar sukurta daugiau nei trys milijonai darbo vietų, o ekologiškos technologijos yra vis didesnė sektoriaus, kurio apyvarta didesnė nei 200 mlrd. EUR per metus, dalis.

Mes Europoje nuveikėme daug. Tačiau to nepakanka. Turi būti imamasi veiksmų pasaulio mastu. Todėl Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto socialistai nori, kad tarptautinės derybos grįžtų į tarpusavio supratimo kelią ir tada Kopenhagoje būtų galima pasiekti tikrą pasaulinį susitarimą.

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Holger Krahmer (ALDE). – (DE) Ponia pirmininke, Europos klimato politikoje turėtų būti atsisakyta svajonių ir atsižvelgiama į tarptautinę tikrovę.

Pirmiausia, Kioto protokolas buvo nesėkmė. Jis buvo didelis simbolis, bet išmetamųjų teršalų kiekis nesumažėjo. Antra, Kopenhagos konferencijos išvakarėse aišku, kad svarbios pasaulio valstybės nepasirengusios sutikti su privalomais tiksliniais išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo rodikliais. Trečia, politikoje turi būti atsižvelgiama į mokslinėje bendruomenėje besiformuojančias diskusijas. Tie patys mokslininkai, kurie prieš dvejus metus pasirašė Tarpyvyriausybės klimato kaitos grupės (TKKG) išvadas, šiandien kalba apie natūralią įtaką klimatui – tai, ką TKKG prieš dvejus metus kategoriškai atmetė.

Prieš priimdami politinius sprendimus jau turėtume žinoti, kokie tikri galime būti dėl klimato kaitai įtakos turinčių veiksnių. Todėl raginu keisti strategiją. Pirmiausia turime prisitaikyti prie neišvengiamų klimato pokyčių ir kartu ne vien ideologiniu lygmeniu diskutuoti apie CO₂, bet ir ieškoti tarptautinių sąjungininkų, kad galėtume paspartinti naujų energijos šaltinių ir ekologiškų technologijų mokslinius tyrimus.

Michail Tremopoulos (Verts/ALE). – (EL) Ponia pirmininke, dabar itin svarbių planetos pokyčių metas. Mokslo bendruomenei atstovaujanti Tarpyvyriausybė klimato kaitos grupė (TKKG) ragina Europos Sąjungą ir valstybes nares įsipareigoti iki 2020 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinti 40 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Dabartiniai Europos Sąjungos įsipareigojimai siekia tik 50 proc. to, kas TKKG ataskaitose vadinama absoliučiai būtinu įsipareigojimu.

TKKG klimato kaitos srityje tas pats, kas Tarptautinis valiutos fondas ekonomikai. Mano klausimas: ar Komisija kada nors galėtų 50 proc. nukrypti nuo Tarptautinio valiutos fondo rekomenduojamų absoliučiai būtinų tikslų? Be to, Europos Sąjunga primygtinai ragina didinti 2020 metams nustatytą tikslinį išmetamųjų teršalų mažinimo rodiklį iki 30 proc., jeigu kitos išsivysčiusios šalys įsipareigos šiuos teršalus sumažinti panašiai. Žinant dabartinę padėtį, kokių ir kokio masto įsipareigojimų kokios šalys turi priimti, kad minėtasis pasiūlymas būtų įgyvendintas, kokios tiksliai klimato politikos priemonės būtų persvarstomos tokiu atveju ir kaip konkrečiai šiam atvejui pasirengta?

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Diskusijos ir derybos dėl tarptautinio klimato susitarimo, kuris būtų sudarytas Kopenhagoje, be pertraukos vyksta jau ne vieną mėnesį. Informacijos jūroje – vienos šalys teikia pasiūlymus ir konkuruoja, kuri paskelbs drąsesnius tikslus, kitos skelbia didelius lūkesčius, dar kitos laikosi visiškai pasyvaus požiūrio – lengva nepastebėti susitarimo, kurį galima vadinti tiesiog istoriniu, pagrindinio tikslo.

Juk kalbame apie kovą su klimato kaita – pokyčiais, galinčiais lemti tikrą ekologinę katastrofą. Kalbame apie bendrą planetos ateitį – visų mūsų ateitį. Būtent todėl taip svarbu švietimas. Man susidaro įspūdis, kad Europos piliečių nuomonės vis labiau skiriasi nuo politinio elito atstovų nuomonių. Šiuo atžvilgiu kyla pavojus, kad Kopenhagos forumo pateikti pasiūlymai gali būti laikomi tiesiog tam tikra intervencija iš viršaus arba politinio elito prasimanymu.

Turime šviesti piliečius ir už tai turėtų būti atsakinga Europos Komisija. Kova su klimato kaita neturi būti laikoma turtingų šalių, norinčių primesti savo požiūrį kitoms, užgaida. Manau, kad šiuo klausimu Komisija ir atstovybės turi nuolat vykdyti informavimo ir švietimo politiką.

Taip pat reikalinga tvirta politika, kuria būtų remiamos veiksmingos anglies dioksido, gaunamo deginant energijai gaminti skirtą anglį, surinkimo technologijos. Šioms technologijoms turėtų būti suteiktas toks pat politinis statusas, kaip ir kitiems atsinaujinantiesiems energijos ištekliais. Pirmenybę šiam darbui turėtų teikti Europos inovacijų ir technologijų institutas, kurį neseniai įsteigėme Budapešte.

Paskutinis dalykas – specialaus fondo, skirto kovai su klimato kaita remti, sudarymo išlaidos turėtų būti vienodai paskirstytos visoms valstybėms narėms ir priklausyti nuo jų gerovės lygio.

Edite Estrela (S&D). – (PT) Ponia pirmininke, likus vos keletui dienų iki Kopenhagos konferencijos atrodo, kad pasiūlyti teisiškai privalomą susitarimą vis sunkiau. Turėsime tai, ką kažkas jau pavadino abipusiu susitarimu, bet tai nereiškia, kad galime sau leisti būti ramiems. Europos Sąjunga turi toliau lyderiauti derybose ir daryti spaudimą kitoms derybų šalims.

Kopenhaga turėtų būti daugiau nei vien ketinimų deklaracija. Kopenhagos rezultatas turėtų būti bent jau privalomi politiniai įsipareigojimai ir tvarkaraštis, pagal kurį būtų galima 2010 m. birželio mėn. Bonoje priimti susitarimą, pakeisiantį Kioto protokolą. JAV, Japonija, BRIK (Brazilija, Rusija, Indija ir Kinija) šalys ir

daugelis kitų turi priimti išipareigojimus, panašius į Europos Sąjungos, nes vien ES pastangų anaip tol nepakaks norint pasiekti tikslą, kad temperatūra nepakiltų daugiau kaip 2 °C.

Negalima leisti, kad besivystančių šalių prisitaikymo finansavimas trukdytų siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų, ypač Afrikos šalyse, kurioms klimato kaita daro didžiausią poveikį.

Be to, Kopenhagos konferencija turėtų padėti pakeisti pasaulinę energetikos paradigmą – turėtų būti remiama atsinaujinanti energija ir energijos išsaugojimas. Taip ateityje bus ne vien kovojama su klimato kaita, bet ir kuriamos darbo vietos.

Vladko Todorov Panayotov (ALDE). – (BG) Prieš dvejus metus Europa ėmėsi iniciatyvos vadovauti kovai su klimato kaita. Europos lygmeniu sukurta teisės aktų sistema ir reikia skatinti atitinkamos technologijų platformos kūrimo iniciatyvas – ši platforma padės pereiti prie mažai anglies junginių išmetančios ekonomikos. Europos lyderiai Kopenhagoje vyksiančioms deryboms turi plačių užmojų. Nors sąlygų sudaryti galutinį susitarimą dar nėra, svarbu, kad būtų sukurtas pagrindas visuotinai sutarti dėl sėkmingo susitarimo. Kai buvau įtrauktas į parlamentinę delegaciją, vykusią į Vašingtoną rengtis Kopenhagoje vyksiančioms deryboms, sužinojau, kad reikia aptarti kovai su klimato kaita skirtų priemonių ekonomiškumą. Kai tik visi derybų dalyviai bus įtikinti, kad kovos su klimato kaita priemonės turės naudingą ekonominį poveikį ir kad jų šalių ekonomika netaps pažeidžiama, bus pasiekta pasaulinė strategija.

Françoise Grossetête (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, visi šiandien prašo Kopenhagoje pasiekti plataus užmojo susitarimą ir tikisi, kad jis bus pasiektas, bet reikia pasakyti, kad iš tikrųjų Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo užmojai per pastarąsias kelias savaites virto niekais, pirmiausia dėl Jungtinių Valstijų ir Kinijos išlygų.

Norėdamos, kad planetos temperatūra amžiaus pabaigoje nepakiltų daugiau kaip dviem laipsniais, visos šalys turi iš tikrųjų norėti priimti vienodas prievole, vienodus privalomus išipareigojimus. Vis dėlto mūsų diskusijose vyrauja kažkas panašaus į skaičių ir finansų lenktynes. Aš prašau, kad Europa būtų ne naivi, o realisti ir tvirtai derėtusi su partneriais, kurie nelabai stengėsi mažinti savo išmetamus teršalus.

Nepriimtina, kad drąsiausių tikslų siekiančių šalių pastangos virstų niekais dėl teršalų, išmetamų todėl, kad kai kurios valstybės tiesiog nesiima veiksmų arba jų imasi nepakankamai.

Europa Kinijos ir Indijos atžvilgiu neturi būti naivi. Tiesa, kad Brazilija ir Korėja jau nusprendė priimti išipareigojimus, bet nors Europa nori rodyti pavyzdį, ji negali to daryti bet kokia kaina, o tuo labiau negali naikinti savo pramonės.

Derybos turi būti laikomos galimybe suteikti postūmį kurti naujas technologijas, sudaryti sąlygas nemažai lėšų investuoti į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą. Beje, kyla pavojus, kad Europos žinios visam laikui nutekės į šalis, gaunančias naudą iš technologijų perdavimo. Todėl Kopenhagoje privalome sudaryti sąlygas, kad šalys, remdamosi abipusiais interesais, nuolat keistųsi žiniomis ir būtų apsaugotos Europos įmonių padarytos investicijos į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą.

Sėkmę lems technologijų sklaidos besivystančiose šalyse skatinimas, tačiau už tai jos turi pripažinti intelektinės nuosavybės teises ir šioms technologijoms atverti savo rinkas.

Galiausiai juk Europoje turime nepaprastą galimybę – kovojant su klimato kaita kartu pradėti įgyvendinti tikrą technologinę inovacijų skatinimo programą, kuria būtų kuriamos ir naujos darbo vietos.

Gilles Pargneaux (S&D). – (FR) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, leiskite aptarti keletą svarbiausių aspektų, susijusių su mūsų rezoliucija ir su diskusijomis, po kelių savaičių vyksiančiomis Kopenhagoje.

Pirmiausia apie pirmąjį aspektą: kovą su kylančia temperatūra. Pirmiau girdėjau, kaip keletas kolegų narių nepakankamai įvertino šio pasaulinio atšilimo mastą. Vis dėlto reikia prisiminti, kad dėl šio temperatūros kilimo daug šimtų milijonų žmonių pasaulyje taps vadinamosiomis klimato kaitos aukomis. Kopenhagoje šis temperatūros kilimas turi būti sustabdytas.

Antra, turime apsiginkluoti privalomu susitarimu, kuriame būtų teigiama, kad iki 2020 m. išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turi būti sumažintas 30 proc., iki 2050 m. – 80 proc.

Taip pat turime užtikrinti tam tikrą finansavimo aiškumą. Mūsų rezoliucijoje siūloma per ateinančius dvidešimt metų neturtingiausioms šalims skirti 300 mlrd. EUR. Turime skirti daugiau. Paminėtas skaičius – 500 mlrd. EUR ir mes, Europos Sąjunga, turime rodyti pavyzdį ir šioje srityje.

Be to, turime nustatyti visuotinį anglies dioksido mokestį ir svarstyti finansinių operacijų mokestį. Baigdamas noriu pasakyti, kad esu labai nustebęs savo Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos kolegų narių dviprasmiškais kalbomis apie tai, ką mano šalyje, Prancūzijoje, sakė Respublikos prezidentas, o šį ryt – ministras J. L. Borloo.

Werner Kuhn (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, aptarinėdami visus kilnius Kopenhagos konferencijai numatytus klimato apsaugos tikslus, žinoma, neturime pamiršti, kad mūsų Europa, jos bendrovės ir kiti verslo subjektai kasdien konkuruoja su didžiaisiais ekonomikos ir prekybos regionais – Šiaurės Amerika ir Pietryčių Azija. Tai pasakytina ir apie pramoninę gamybą, ir apie energijos gamybą, ir ypač apie transportą.

Daug transporto įmonių yra pasaulinio masto subjektai. Jeigu norime, kad jos būtų konkurencingos, visi šioje srityje veikiantys subjektai turi turėti vienodas galimybes. Tai reiškia, kad klimato apsauga kainuoja pinigais. Mes Europoje tikrai esame šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo transporto sektoriuje pirmūnai. Tiesiog norėčiau visiems jums priminti, kad mes, šio Parlamento nariai, susitarėme, kad į taršos leidimų prekybos sistemą įtrauksime pirmiausia aviaciją, tačiau ir jūrų transportą.

Buvo minimas ir geležinkelių transportas. Geležinkelių transportas į CO₂ kiekio mažinimo priemones neabejotinai įtrauktas taikant ekologinį energijos gamybos mokestį, o kelių transportas įtrauktas taikant įvairių galimų formų kelių mokestį. Taip pat turime įvykdyti sugriežtintų Europos Sąjungos Euro standartų Euro 4 ir Euro 5 techninius reikalavimus dėl katalizinių konverterių. Nepaisant to, jeigu norime ko nors pasiekti jūrų transporto ir aviacijos srityse, reikia aktyviau derėtis su dvidešimčia I priede išvardytų valstybių. Tai, kas aviacijos srityje padaryta Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje (angl. ICAO), iki šiol nedavė rezultatų. Šiais klausimais turime aktyviai imtis veiksmų. Labai svarbu tai aptarti Kopenhagos konferencijoje ir tas pat pasakytina apie jūrų transportą, kuris, žinoma, jeigu atsižvelgsite į konkretų energijos sunaudojimą vienai tonai ir kilometrui, yra labai ekologiškas. Vis dėlto tai darydami turime pasiekti susitarimą su Tarptautine jūrų organizacija (TJO) dėl bendrų koncepcijų.

Andres Perello Rodriguez (S&D). – (ES) Ponia pirmininke, norėčiau pasveikinti Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto narius ir jo pirmininką J. Leineną už atliktą darbą, kad turėtume tokią rezoliuciją kaip ši, kurią neabejotinai turime patvirtinti. Neturime sakyti, kad užtenka vien sektoriinių susitarimų, nes kalbos apie tai, ką būtų galima pavadinti reliktiniu susitarimu, yra kelias į dalinę nesėkmę.

Turime patvirtinti šią rezoliuciją, turinčią tris kilnius siekius. Pirmasis akivaizdesnis: klimato kaitos vengimas pateikiant apčiuopiamus pasiūlymus mažinti išmetamuosius teršalus ir įsipareigojimas skirti finansavimą – šis siekis orientuotas į privalomą, o ne reliktinį susitarimą. Be to, esama dviejų svarbių siekių: pirmasis – pradėti anksčiau, o ne vėliau siekti bendros energetikos politikos, kaip praeityje pradėjome įgyvendinti bendrą žemės ūkio politiką, nes mums jos reikėjo. Taip pat, žinoma, siekiame atgauti piliečių pasitikėjimą politika ir politikais – šio pasitikėjimo Europoje tikrai trūksta.

Todėl aukščiausiojo lygio susitikimo sėkmė priklausys nuo to, kaip seksis įgyvendinti šiuos tris siekius. Todėl raginu einantį Tarybos pirmininko pareigas ministrą išlaikyti optimizmą, daryti spaudimą ir derėtis tiek, kiek galime, kad ir kitus patrauktume sėkmės link.

Nežinau, ar šio daugiapolio pasaulio lyderiai nori, kad istorijoje jie būtų vertinami kaip nesugebėję pasiekti privalomo susitarimo, bet nemanau, kad aš, kaip EP narys, kartu su kitais žmonių atstovais turėčiau būti istorijos vertinamas kaip nesugebėjęs Kopenhagoje apginti privalomo įsipareigojimo užkirsti kelią klimato kaitai – šį įsipareigojimą mes skolingi žmonijai.

Anne Delvaux (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, pirmiausia norėčiau pagirti Tarybai pirmininkaujančios Švedijos pastangas nepaisant labai stipraus pesimizmo vėjo, vyraujančio artėjant šioms būsimosioms deryboms, Kopenhagoje pasiekti plataus užmojo susitarimą.

Asmeniškai aš nemanau, kad šiame etape realu pripažinti, kad Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimas pasmerktas žlugti arba kad jame nebus sudaryta visapusiško susitarimo, kurį ratifikuotų visos jo šalys.

Per greitai nepasiduokime pesimizmui. Raginu šiame etape nemenkinti mūsų užmojų nei dėl tikslinių rodiklių, nei dėl terminų. Turime toliau tikėti, kad bus pasiektas visapusiškas, plataus užmojo, privalomas pasaulinis politinis susitarimas, kuriuo bus nutiestas kelias kuo greičiau sudaryti teisinę sutartį. Iš tikrųjų dar per anksti minėti galutinį COP16 konferencijos terminą – 2010 m. gruodžio mėn.

Dabar savo retoriką turime paversti tikra politine valia. Turime išsiaiškinti, kokia finansinė mūsų įsipareigojimo išraiška ir kokią pagalbą įsipareigojame teikti besivystančioms šalims, ypač perduodami technologijas. Šiame etape būtinas visapusiškas kolektyvinis Europos Sąjungos įsipareigojimas.

Be to, pastebiu, kad neseniai konkrečios šalys – Brazilija, Pietų Korėja, Indonezija ir Norvegija – deryboms raštiškai suteikė pavyzdinį postūmį, kiekybiškai išdėstydamos savo užmojus mažinti išmetamuosius teršalus.

Galima suprasti, kodėl Jungtinės Valstijos, kurios dar tik pradeda atsižvelgti į klimato klausimus, prašo lankstumo, tačiau, nepaisant to, būtina, kad Jungtinės Valstijos, Kinija ir kitos didžiosios teršėjos prisiimtų privalomus kiekybinius plataus užmojo trumpojo, vidutinio ir ilgojo laikotarpio įsipareigojimus. Nesant šių įsipareigojimų artėjame prie klimatinės, politinės ir moralinės katastrofos.

Vittorio Prodi (S&D). – (IT) Ponia pirmininke, pone A. Carlgrenai, pone S. Dimai, ponios ir ponai, šį rytmetį norėčiau pakalbėti apie 84 metų amžiaus misionierių, tėvą Ettore Turrini, kuris Amazonės šiaurės vakaruose praleido 59 metus. Jis visada kovojo siekdamas apsaugoti čiabuvių ir jų mišką nuo visų, kurie siekė juos sunaikinti trumpalaikių interesų labui.

Keliaudamas po miškus tėvas Ettore patyrė septynias orlaivių avarijas, bet toliau tęsė veiklą ir surinko dešimtis tūkstančių parašų, kuriuos pateiks prezidentui L. I. Lulai, daugeliui ministrų ir Italijos prezidentui G. Napolitano. Jis dirbo nenuilstamai.

Mes susitikome praėjusį sekmadienį ir jam pasakiau, kad visiškai pritariu jo pozicijai ir kad galbūt pasaulis susivoks ir padarys išvadą, kad šie miškai būtini, nes jie – planetos plaučiai, jie taip pat būtini vietos klimatui ir anglies junginiams surinkti ir laikyti.

Jam pasakiau, kad Kopenhagoje taip pat rasime išteklį kompensuoti miškų nekertančioms šalims. Pasakiau, kad kuriame kontrolės priemonės – GPS ir INSPIRE, kuriomis matuosime, kaip elgiasi vyriausybės, ir kad iki 2030 m. nutrauksime miškų naikinimą.

Kopenhagoje galėsime visa tai padaryti ir aukščiausiojo lygio susitikime aš dalyvausiu, be kita ko, atstovaudamas ir tėvui E. Turrini.

Christine De Veyrac (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, visi žinome (ir tai jau pasakėme), kokios svarbios Kopenhagos derybos, bet nors visi tikimės susitarimo, negalime su juo sutikti bet kokia kaina.

Jeigu nebus įvykdytos plataus užmojo susitarimo sąlygos, nuoširdžiai tikiuosi, kad Europos Sąjunga sugebės pasakyti „ne“ ir atsisakys pasirašyti nuolaidomis grindžiamą susitarimą. Europos gyventojai, kuriems atstovaujame šiame Parlamente, tikisi susitarimo, susitarimo, kuriuo būtų sudarytos galimybės veiksmingai kovoti su visais šiandien mūsų matomais klimato sutrikimais. Europiečiai nepasitenkins reklaminiiais triukais, nekvalifikuotais pareiškimais apie ketinimus, neprivalomais tiksliniais rodikliais, kurių galima nepaisyti, kai tik nusišuka žiniasklaida.

Valstybės Kopenhagoje turės įsipareigoti!

Europos Sąjunga, būdama vienintelis žemynas, kuriame išmetamas CO₂ kiekis nuo 1990 m. sumažėjo, ir vienintelis žemynas, kuris yra prisiėmęs tikslus, privalomus ir plataus užmojo įsipareigojimus ateičiai, negali viena užsikrauti šio uždavinio naštos. Todėl, jeigu kitos išvystytos ir kylančios pramonės šalys nenori prisiimti savo atsakomybės dalies, jos turės patirti visus šio žingsnio padarinius, kai prie mūsų sienų joms bus nustatytas mokestis, skirtas mūsų pramonei apsaugoti nuo tų, kurie nusprendė nedalyvauti pasauliniame susitarime.

Mes, europiečiai, iš savo gamintojų kasdien reikalaujame vis daugiau. Kaip įrodymą norėčiau paminėti pirmininkaujant Prancūzijai pasirašytą klimato kaitos paketą. Norėčiau paminėti valstybių narių pateiktas iniciatyvas, kuriomis, kaip ir anglies dioksido mokesčiu, į kurį G. Pargneaux ką tik atkreipė dėmesį, – džiaugiuosi, kad jis tai padarė, – skatinami ekologiniai mokesčiai.

Toks sektorius kaip transportas, kuris yra vienas iš didžiausių išmetamo CO₂ šaltinių, net jei kai kurių rūšių transportas, pvz., lėktuvai, išmeta mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų, vis daugiau prisideda prie kovos su klimato kaita. Vis dėlto šis sektorius daug nukentėjo nuo krizės padarinių sukulto poveikio. Jeigu, kaip tikiuosi, jūrų ir oro transportas bus įtrauktas į Kopenhagos derybas, užtikrinkime, kad tai, ko reikalaujama iš Europos pramonės, būtų reikalaujama ir iš kitų išvystytos pramonės šalių.

Kopenhagoje tarptautinės visuomenės akys bus nukreiptos į valdančiąją klasę. Mes šiandien jai sakome: „nenuvilkite mūsų“.

Åsa Westlund (S&D). – (SV) Ponia pirmininke, A. Carlgren įspėjo, kad aplink mus daug pesimistų. Tai tiesa ir džiaugiuosi, kad A. Carlgren nėra vienas iš jų. Vis dėlto Švedijos ministras pirmininkas, pirmininkaujantis Tarybai, ir Danijos ministras pirmininkas, rengiantis Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimą, deja, yra

vieni iš šių pesimistų. Abu šie konservatoriai priklausančios lyderiai dar neįvykus Kopenhagos susitikimui dėl trumpalaikių partinių politinių priežasčių sumenkino lūkesčius ir todėl tapo sunkiau pasiekti gerą susitarimą. Tai apmaudu ir visiškai neatsakinga, nes, kaip sakė ir A. Carlgren, niekada nebus geresnės galimybės.

Būtent Kopenhagoje labiausiai reikia aiškiai nurodyti ir privalomais teisiniais įsipareigojimais paversti tris dalykus.

1. Kiekį, kuriuo kiekviena išsivysčiusi šalis iki 2020 m. ketina sumažinti savo išmetamus teršalus. Remiantis moksliniais vertinimais, šis kiekis turėtų būti beveik 40 proc., o tai ne tik įgyvendinama, bet ir sustiprins mūsų konkurencingumą ir sukurs daugiau ekologinės pramonės darbo vietų.

2. Ką turi daryti besivystančios šalys, kad sumažintų savo išmetamus teršalus – tai pirmiausia pasakytina apie Kiniją ir Indiją.

3. Kiek lėšų trumpuoju laikotarpiu bus skiriama besivystančioms šalims ir kokia forma. Šis finansavimas neturi būti įtrauktas į išteklius, kuriuos turtingos šalys jau įsipareigojo skirti kovai su skurdu. Šiuo klausimu svarbu, kad pirmininkaujanti Švedija irgi būtų pasirengusi pakeisti požiūrį ir kovoti, kad tų, kurie labiausiai nukentėjo nuo klimato kaitos, dar labiau nepaliestų badas.

Eija-Riitta Korhola (PPE). – (FI) Ponia pirmininke, praėjusią savaitę nutekėjo tam tikra informacija: Komisija tyliai, bendradarbiaudama su kai kuriomis valstybėmis narėmis, ėmėsi iniciatyvos iš karto siekti išmetamuosius teršalus mažinti 30 proc. Argumentas tas, kad anglies dioksido kainą būtų galima laikyti pagrįsto lygio, t. y. tokią, kuria būtų skatinamos priemonės išmetamųjų teršalų kiekiui mažinti, jeigu mažinimo tikslas būtų 30 proc. Didieji elektros energijos gamintojai, kurie ėmėsi stipraus lobizmo, šiuo planu sužavėti – juo būtų padidintas sąraše esančių bendrovių pelnas, o Europos pramonei imtų grėsti „anglies dioksido nutekėjimas“.

Vis dėlto norėčiau Komisijai priminti, kad remiantis išmetamųjų teršalų leidimų prekybos direktyva ES tikslas 20 proc. sumažinti išmetamųjų teršalų į 30 proc. tikslą bus pakeistas tik tuo atveju, jei kitos išvystytos pramonės šalys įsipareigos šiuos teršalus mažinti panašiai ir jeigu tuos pačius įsipareigojimus prisiims pažangios besivystančios šalys. Pasiekti politinį susitarimą Kopenhagoje vis tiek nepakaks. Nepaisant to, teisiškai privalomas susitarimas bus pakankamas tik tada, kai jį ratifikuos visos šalys. Tik po ratifikavimo ES galės pasakyti, ar jos taikyta sąlyga dėl panašių mažinimo veiksmų įvykdyta.

Politinį sutarimą pakeisti privalomu susitarimu – techniškai nemenkas darbas. Teisinis susitarimas dėl pasaulinės klimato politikos būtų tiksliai suformuluotas ir jame būtų reglamentuojami šimtai klausimų, kurių antraštės būtų tokios: „Kiekybiniai išvystytos pramonės šalių išmetamųjų teršalų mažinimo tikslai 2020 ir vėlesniems metams“, „Konkretūs besivystančių šalių išmetamųjų teršalų mažinimo tikslai 2020 ir vėlesniems metams“, „Išvystytos pramonės šalių finansinė pagalba besivystančioms šalims“, „Technologijų plėtra ir perdavimas“, „Anglies dioksido absorbentai ir jų apskaitos taisyklės“. Su visomis šiomis sritimis susiję tuzinai klausimų, dėl kurių šalys turės tarpusavyje susitarti.

Vis dėlto pagrindinis argumentas – bendrą išmetamųjų teršalų kiekį galime sumažinti tik tai darydami kartu ir vienu metu, o ne tiesiog perkeldami juos iš vienos vietos į kitą, juk tada bendras jų kiekis tik padidėtų. Todėl ekologiškai atsakinga politika – iškelti sąlygą, kad ES išmetamųjų teršalų mažinimo veiksmai priklausytų nuo kitų šalių pastangų. Priešingu atveju gali išsipildyti grėsmingos G. Verheugeno prognozės, kad tik eksportuosime taršą ir importuosime nedarbą.

(Plojimai)

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Ponia pirmininke, pone A. Carlgrenai, Komisijos nary, itin svarbu, kad Kopenhagos konferencijos rezultatas būtų privalomas politinis susitarimas. Šiame susitarime turi būti numatyti einamieji elementai, kuriuos galima nedelsiant įgyvendinti, ir tvarkaraštis, pagal kurį 2010 m. būtų galima parengti teisiškai privalomą susitarimą.

Susitarimą turi sudaryti visos konvenciją pasirašiusios šalys ir gyvybiškai būtina jame išdėstyti visus įsipareigojimus, ar tai būtų išmetamųjų teršalų mažinimas, ar finansavimas.

Nors mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį turėtų lyderiauti išvystytos pramonės šalys, tam tikrą vaidmenį turi atlikti ir pažangesnės besivystančios šalys – jos turi prisidėti pagal taršos lygį, už kurį jos atsakingos, ir pagal atitinkamus pajėgumus. Panašių pastangų turėtų būti reikalaujama ir iš išvystytos pramonės šalių, ir iš pažangesnės kylančios ekonomikos šalių. Tik tada bus įmanoma sumažinti tarptautinio konkurencingumo iškraipymus.

Naujuoju susitarimu turėtų būti sudarytos sąlygos valstybių narių lygmeniu pasitelkiant teisės aktus sukurti anglies junginių mažinimo planus. Valstybių narių planuose numatyti išpareigojimai savo ruožtu turėtų būti paskelbti tarptautinei bendruomenei, taip užtikrinant didesnę visų procesų skaidrumą. Šie planai turėtų būti privalomi susitarime dalyvaujančioms šalims, išskyrus mažiausiai išsivysčiusias. Vis dėlto jeigu norime, kad šios strategijos rezultatas būtų mažai anglies junginių išmetančia ekonomika grindžiama tikra trečioji pramoninė revoliucija, turime laikytis visa apimančio požiūrio, taikytino visiems teršalus išmetantiems sektoriams.

Be to, itin svarbu, kad apibrėžtume finansavimo struktūrą, nes tik tada ši strategija vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu pasirodys esanti tvari. Finansavimas turi būti gautas ne tik iš išvystytos pramonės šalių privataus sektoriaus, anglies dioksido rinkos ir valstybinio sektoriaus, bet ir iš pažangesnių besivystančių šalių.

Skirstant finansavimą pirmenybė turi būti teikiama mokymui ir prisitaikymui, ypatingą dėmesį skiriant mažiausiai išsivysčiusioms šalims.

Apibendrindama norėčiau pripažinti puikų Komisijos nario S. Dima atliktą darbą vadovaujant šiai temai.

Iva Zanicchi (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, po kelių savaitių man teks garbė dalyvauti oficialioje delegacijoje, kurią šis Parlamentas rengiasi siųsti į Kopenhagą, į Jungtinių Tautų klimato kaitos konferenciją.

Po svarbiausių 1992 m. Rio de Žaneiro ir 1997 m. Kioto etapų gruodžio 7 d. prasidės darbas naujoje pasaulinėje klimato kaitos konferencijoje, kurios teminė aprėptis gali būti istorinė. Ponia pirmininke, pasakiau „gali“, nes paskutinėmis APEC valstybių aukščiausiojo lygio susitikimo dienomis Jungtinės Valstijos ir Kinija atrodė nusprendusios pakeisti Kopenhagos susitikimo teminę aprėptį.

Vis dėlto iki aukščiausiojo lygio susitikimo dar yra laiko ir visoms suinteresuotosioms šalims naudinga į jį atvykti su konkrečiais tikslais ir programomis, kad nebūtų nuvilti dideli tolesnės pažangos kovojant su klimato kaita lūkesčiai.

Principas „teršėjas moka“ turi būti taikomas visiems. Europa visada atliko lyderės vaidmenį ir aiškus šio vaidmens pavyzdys – per praėjusią kadenciją patvirtintas klimato kaitos ir energetikos paketas. Mes tai sakėme jau daug kartų: Jungtinės Valstijos, Kinija, Indija, Rusija ir Brazilija, būdamos didžiosios teršėjos, irgi turi prisiimti atsakomybę. Jei to neįvyks, būsime Europos verslo subjektams be reikalo primetę išlaidas ir, svarbiausia, be šių šalių įnašų Kopenhagos konferencija gali tapti dar viena prarasta galimybe.

Baigdama noriu pasakyti, kad kova su klimato kaita taip pat yra būtina sąlyga norint pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus arba, turbūt turėčiau sakyti, prie jų priartėti.

Jeigu norime perpus sumažinti itin didelį skurdą, kovoti su epidemijomis ir užtikrinti, kad kiekvienas turėtų galimybę gauti vandens, kuris yra būtina sąlyga, turime kovoti su dykumėjimu, klimato pusiausvyros sutrikimais ir žalą darančiais gamtiniais reiškiniais.

Elie Hoarau (GUE/NGL). – (FR) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimas yra istorinė galimybė pakeisti planetos likimą.

Turime priimti sprendimus, kurie būtų netgi labiau privalomi negu tie, kurie buvo priimti Kiote. Todėl turime raginti savo lyderius sukurti tarptautinę organizaciją, tokią kaip PPO, kuri būtų atsakinga už klimato kaitos ir aplinkosaugos klausimų reguliavimą; sukurti prisitaikymo prie klimato kaitos fondą, kuris, žinoma, neįeity į oficialią pagalbą vystymuisi; ir nustatyti anglies dioksido mokestį kelionėms jūra ir oru, šis mokestis turi būti nustatytas ir finansinėms operacijoms.

Aiškiai matome, kaip skubiai reikalingas tarptautinis aplinkosaugos reglamentavimas, taip pat kaip finansų rinkų ir interneto reglamentavimas. Turime galimybę aplinkosaugos srityje žengti istorinį žingsnį. Padarykime tai parodydami didžiausius įkvepiančius žmonių siekius, priešingu atveju atrodytų, kad sprendimus priimame nesuvokdami tikrovės.

Rachida Dati (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, iki Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo likus mažiau nei dviem savaitėms, didėja susirūpinimas, ar klimato kaitos derybos pavyks. Dar daugiau, kai kurie sako, kad susitikimas nepavyks.

Didžiosios pasaulio valstybės vis dar nenori parodyti visapusiško užmojo, kuris būtinas, nes klimato kaita kelia pavojų. Rytoj tvirtindami pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl strategijos, kurios Europos Sąjunga turėtų laikytis prieš Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimą, mes, EP nariai, turime parodyti, kad pirmiausia

esame visiškai apsisprendę ir kad susitikimas turi baigtis susitarimu, kuris, žinoma, turi būti tikslus, tačiau svarbiausia – privalomas.

Be to, neturi būti įmanoma panaikinti arba ginčyti šio susitarimo, kuris bus pasiektas, privalomo pobūdžio. Negalima atidėti sprendimų priėmimo neapibrėžtam laikui, nes bus per vėlu, todėl reikia sukurti tarptautinę aplinkosaugos organizaciją, kuri šiandien atrodo ne tik šiaip reikalinga, bet skubiai reikalinga – jos vaidmuo būtų globojant Jungtinėms Tautoms prižiūrėti Kopenhagoje priimtų susitarimų taikymą.

Pradėdami nuo Kopenhagos privalome turėti galimybę iš didžiųjų šio pasaulio valstybių tikėtis daugiau aiškumo ir daugiau atsakingumo.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Vidurio Europos ES valstybės narės visiškai remia Europos Sąjungos klimato politikos tikslus. Paprasta priežastis – be jų įnašo Europos Sąjunga savo klimato politikos tikslų negalėtų pasiekti. Beje, 1990–2005 m. šios valstybės narės buvo itin smarkiai sumažinusios savo pramoninę gamybą. Todėl naujosios valstybės narės mano, jog labai svarbu, kad jos šioje srityje ateityje irgi atliktų pagrįstą vaidmenį. Todėl jos prisiėmė itin sunkias ekonomines ir socialines pareigas. Pasauliniame išmetamųjų teršalų mažinimo susitarime turi būti atsižvelgiama į naujųjų valstybių narių ekonominę įtaką ir bendrų poreikių vertinimą (BPV). Taip pat labai svarbu, kad šios valstybės narės neprarastų priemonių savo ekologinėms investicijoms diegti ir atsinaujinantiesiems energijos ištekliais plėtoti.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE). – (RO) Europos Komisija ir valstybės narės finansavo neseniai paskelbtą tyrimą, kuriame Europos Sąjungos klimato politika kritikuojama už tai, kad joje kalbama tik apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimą ir neskiriama dėmesio natūraliems pajėgumams surinkti anglies dioksidą. Vis dėlto šio tyrimo išvadose nurodyta, kad prie klimato kaitos daug prisidedama taikant Europos Sąjungos išplėtotą intensyvaus ūkininkavimo metodą.

Iš tikrųjų šis tyrimas yra kaltinimas Europos žemės ūkiui. Mano nuomone, jeigu norime šiuo aspektu kalbėti apie žemės ūkį, turėtume paminėti ir kai kuriuos kitus dalykus. Pvz., Europos žemės ūkis puikiai prisideda prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo – šių dujų 1990–2006 m. laikotarpiu sumažinta 20 proc. Nepaminėdamas, kad bendras šio laikotarpio vidurkis buvo vos 6 proc., manau, kad būtų klaidinga likus dviem savaitėms iki Kopenhagos konferencijos pradėti kaltinti žemės ūkį.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Ponia pirmininke, šiose diskusijose girdėjau daug kalbant apie pramonę ir nenorėčiau, kad Kopenhagoje būtų padaryta klaida ir nepamirėtas žemės ūkis.

Tęsdamas kolegos nario R. L. Niculescu pastabas, žinoma, norėčiau jas patvirtinti ir pasakyti, kad žemės ūkis turėtų būti laikomas ne kliūtimi, bet galima kovos su pasauliniu atšilimu priemone ateityje.

Ši veikla negali būti palikta nuošalyje ir jos netgi negalima nutylėti, nes, kaip tikriausiai turėčiau priminti, ji paplitusi didžiojoje Europos teritorijos dalyje ir joje glūdi daug galimybių kovoti su pasauliniu atšilimu. Todėl žemės ūkis turi būti viena iš svarbiausių Kopenhagos diskusijų temų; tikiuosi, kad Tarybos ir Komisijos nariai to nepamirš ir gruodžio mėn. atstovaus mums Kopenhagoje.

Catherine Greze (Verts/ALE). – (FR) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, kovoje su klimato kaita gyvybiškai svarbų vaidmenį atlieka čiabuvių tautų apsauga. Aplinkosaugos, skurdo ir sveikatos srityje jos pirmosios kenčia nuo klimato kaitos.

Jos kenčia ne vien nuo miškų naikinimo ir kasybos pramonės, bet ir nuo išvystytos pramonės šalių siūlomų klaidingų sprendimų. Biokuras nėra ekologiška alternatyva. Jis blogina čiabuvių žemę ir galiausiai jie turi persikelti.

Panašiai, kai skatiname ekologiškas technologijas, tarptautinės bendrovės pasisavina čiabuvių protėvių technologijas ir vėliau jas aukšta kaina parduoda tiems patiems gyventojams, kurie jas išrado. Apgailestauju, kad šiandien pateiktoje rezoliucijoje nėra nuorodos į Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių.

Taip pat turėjome nurodyti biopiravimą ir autonominę čiabuvių tautų teisę į turtą, nes tai – svarbiausios kovos su klimato kaita priemonės. Šiuos klausimus iškelsiu, kai aptarsime būsimas rezoliucijas. Miškų klausimas susijęs ne vien su anglies dioksidu, bet ir su žmonių gyvenimu.

Galiausiai, baigdama, norėčiau padėkoti R. Dati už ryžtą ir jeigu teisingai ją supratau ...

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Europos Sąjunga turi pakankamai moralinių priežasčių imtis ryžtingų veiksmų, kad Jungtinės Valstijos ir Kinija išsipareigotų mažinti išmetamuosius teršalus. Šios priežastys grindžiamos tuo, kad Europos Sąjunga ir jos 27 valstybės narės įvykdė Kioto protokole numatytas pareigas. Buvusios socialistinės šalys irgi prie to prisidėjo, ir labai didele kaina. Žlugus jų sunkiajai pramonei labai sumažėjo išmetamo anglies dioksido, bet už tai sumokėjome socialinę kainą. Todėl į tai, į šią ekonomikos raidą, pagrįsta atsižvelgti prisiimant tarptautinius išsipareigojimus ir teikiant finansavimą. Vis dėlto turi būti įmanoma (tai visai pagrįsta) iki šiol nepanaudotas kvotas perkelti į tolesnius laikotarpius, jeigu jas galima panaudoti aplinkosaugai.

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, rezoliucija dėl ES strategijos rengiantis Kopenhagos konferencijai yra labai svarbus plataus užmojo dokumentas, bet nesudarius pasaulinio susitarimo aukščiausiojo lygio susitikimas žlugs. Žinome, kad Jungtinės Valstijos stengiasi diskusijose su tarptautiniais derybininkais nurodyti techninius aspektus ir galutines išmetamųjų teršalų ribas, bet esama daug ženklų, kad iki aukščiausiojo lygio susitikimo jos nesugebės priimti galutinio sprendimo. Taip pat sakoma, kad net jei bus susiderėta dėl ribų, jų gali nepatvirtinti JAV Kongresas.

Europos Sąjungos, kaip lyderės, vaidmuo labai svarbus, bet man susidaro įspūdis, kad plačius užmojus kelia vienintelė ES. Todėl kyla klausimas, kas atsitiktų, jeigu, nustačius 30 proc. ribą, JAV jai nepritartų. Kokiomis priemonėmis užtikrinsime, kad visos šalys įvykdytų prisiimtus išsipareigojimus? Ar galiausiai būsime palikti kaip vienišas karys, kuris didžiulėmis sąnaudomis dės milžiniškas pastangas, neturėdiančias jokio poveikio klimato kaitai ar išmetamo anglies dioksido mažinimui.

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Kopenhagos konferencijai rengiamės priimdami rezoliuciją, kuria parodome, jog žinome, kad norint taikyti kovos su klimato kaita priemones reikia įtraukti visus geografinius pasaulio regionus. Be to, išvystytos pramonės šalys privalo kartu su besivystančiomis šalimis ne tik nustatyti siektinus tikslinius rodiklius, bet ir skirti išteklių jiems pasiekti.

Šiuo aspektu Parlamente atliktas geras darbas. Rezoliucijoje išdėstytos konkrečios priemonės ir svarbu tai, kad kiekybiškai apibrėžtume veiksmus. 30 mlrd. EUR sumą, kurią pasiūlėme skirti nuo dabar iki 2020 m., galime laikyti svarbiu skaičiumi, nors tai mažiausia suma, reikalinga iniciatyvoms besivystančiose šalyse remti. Vakar Jungtinių Tautų derybininkas Y. De Boer paprašė nuo dabar iki 2012 m. skirti 10 mlrd. USD.

Po to, kai sprendimus priims Jungtinės Valstijos ir Kinija, ateis Europos eilė prisiimti naujas pareigas ir lyderiauti kovoje su klimato kaita.

Seán Kelly (PPE). – (GA) Ponia pirmininke, šį ryt labai gerai padiskutavome ir iš visų kalbėtojų buvo galima daug ką sužinoti.

Norėčiau pasakyti tik tris dalykus. Pirmiausia, jeigu Kopenhagoje nebus pasiekta privalomo susitarimo, tada šis Parlamentas ir Europos Sąjunga, pasinaudodami savo įtaka, turėtų paskelbti, sugėdinti ir sutramdyti už tai atsakingas šalis, kad joms būtų galima taikyti sankcijas ir taip priversti jas derinti savo veiksmus.

Antra, reikia įgyvendinti piliečių švietimo programą, nes daugelis jų nori mažinti savo išmetamus teršalus, bet gali nežinoti, kaip tai daryti, arba neturėti ekonominių priemonių.

Trečia, šį ryt jau ne kartą buvo minimas finansavimas. Finansavimo aspektas paprastas. Tai klausimas ne „ar galime sau tai leisti“, o „ar galime sau leisti to nedaryti?“. Laikas bėga ir antros galimybės nebus. Dabar laikas tai daryti.

Mairead McGuinness (PPE). – Ponia pirmininke, nors mūsų Kopenhagos konferencijos lūkesčiai šiuo etapu sumažėjo, tiesa tai, kad negalime mažinti užmojų. Kaip sakė kiti kolegos, jeigu diskusijose apie klimato kaitą galėtume pabrėžti teigiamus dalykus ir ekonomikai ir piliečiams, būtų daugiau traukos, nes šios diskusijos turi ir teigiamų aspektų. Nors gali būti, kad Kopenhagoje nebus sudaryta privalomo susitarimo, manau, jog nekeyla abejonių, kad dabar tinkamas laikas pokyčiams, ir turime užtikrinti, kad šis laikas nebūtų prarastas.

Susirūpinimą kelia žemėnaudos – žemės ūkio ir žemės paskirties keitimo – klausimas. Akivaizdu, kad žemės ūkis – tik viena problemos dalis, tačiau jis yra ir sprendimo dalis. Turime šias diskusijas susieti su problemomis, kurių, kaip žinome, kyla pasaulinio aprūpinimo maistu srityje: atsakymas – kurti tvarias gamybos sistemas, kuriomis būtų valdomas klimato klausimas ir užtikrinamas aprūpinimas maistu. Tai svarbiausia, kas mums kelia rūpestį.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Ponia pirmininke, klimato apsauga ir tvarus vystymasis yra, kaip manome, visiems mums poveikį turinčios temos. Vis dėlto patenkinamos pažangos negali būti pasiekta, jeigu artimai

nebendradarbiaus pasaulinio masto veikėjai. Kadangi Jungtinės Valstijos ir Kinija atsisako nustatyti bendrus, privalomus šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo tikslinius rodiklius, viskas, ką galima pasiekti Kopenhagoje, – kaip iškalbingai pažymėjo JT vyriausiasis klimato pareigūnas, – tai moralškai privalomos, arba, kitaip tariant, bejėgės rezoliucijos.

Leiskite kai ką pasakyti apie branduolinę energiją. Branduolinė energija jokių būdu nėra problemos sprendimas. Jos nauda minimali, išlaidos milžiniškos, o rizika – labai didelė. Todėl remiu branduolinei energetikai nepritariančio savo gimtojo Aukštutinės Austrijos regiono atstovo parengtą rezoliuciją, kuria ES raginama nustatyti branduolinės energijos mokestį. Ši idėja prasminga, nes ją įgyvendinus taršos leidimų prekyba nebūtų palankesnė branduolinei energetikai.

Jolanta Emilia Hibner (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, po keleto dienų pasaulio lyderiai, įskaitant Europos Parlamento atstovus, Kopenhagoje susitiks klimato kaitos klausimui aptarti. Šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų mažinimas – neabejotinai labai svarbus klausimas, bet ne mažiau svarbi Europos pramonės apsauga. Neturime leisti susidaryti padėčiai, kai žlugs Europos bendrovės ir pramonė bus perkelta į trečiąsias šalis, neribojančias savo išmetamo CO₂ kiekio.

Be to, turėtume prisiminti, kad reikia apsaugoti mūsų technologiją ir intelektinę nuosavybę, todėl Kopenhagos aukščiausio lygio susitikime Europos Sąjunga turi atlikti lyderės vaidmenį, tačiau ji neturi užsibrėžti nerealių tikslų pačiai sau ir kitiems. Tikslą iki 2020 m. išmetamo anglies dioksido kiekį sumažinti 30 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, be didžiausių teršėjų – JAV, Indijos ir Kinijos – paramos, atrodo, sunku pasiekti. Tas pat pasakytina apie rezoliucijos, kurioje siekiama iki 2050 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinti 80 proc., projekto nuostatas. Iki 2020 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinus 20 proc. bus galima (...)

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Ponia pirmininke, čia vykstančios diskusijos buvo labai įdomios, atrodo, kad Europos Parlamentas labai pasiryžęs remti Kopenhagoje vykstančią klimato kaitos konferenciją.

Žemės ūkio svarba taip pat buvo pabrėžta kaip vienas iš problemos sprendimų. Aš irgi norėčiau pabrėžti, kokia svarbi miškininkystės politika ir miškai, nes tai anglies dioksidą sugeriantys absorbentai. Atrodytų, kad Jungtinės Amerikos Valstijos į Kopenhagą ketina atsivežti gerų naujienų – tai labai pastebimas žingsnis.

Be to, dabar turime pradėti rimtai kalbėti apie tai, kaip sumokėti sąskaitą už klimato kaitos prevenciją. Šiuo klausimu itin svarbu pajamų pasiskirstymas, nes negalima neturtingų Europos žmonių versti apmokėti šią sąskaitą.

Axel Voss (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, norėčiau paraginti Kopenhagos derybų vadovą kovoti dėl sėkmingų rezultatų. Plataus užmojo tiksliniai rodikliai yra geri ir galiausiai pastangos, kurias dedame šiandien, bus įnašas į rytojų, jeigu atsižvelgsime į padarinius ir būsimus nuostolius, kurių galėtų padaryti migracija, žala pakrančių vietovėms ir turbūt netgi stabilūs regionai, dėl klimato kaitos netenkantys stabilumo.

Be to, mes turėtume rodyti pavyzdį. Vis dėlto jeigu kitos valstybės, pirmiausia tikrai didelės valstybės, nepasuks ta pačia kryptimi, visa tai turėtume daryti tik proporcingai. Į tai atsižvelgdamas, norėčiau pažymėti, kad dauguma mūsų verslo subjektų jau velka gana didelę naštą.

Norėčiau pasakyti dar vieną dalyką – mes taip pat kovojame už bendrą ES reputaciją, siekiame naujai kartai pateikti argumentą, kad ES yra reikalinga.

Andreas Carlgren, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Ponia pirmininke, norėčiau nuoširdžiai padėkoti Parlamentui už ilgą ir intensyvią diskusiją, taip pat už tvirtą, plataus pobūdžio įsipareigojimą, kuris per šias diskusijas paaiškėjo. Buvo pasakyta, kad mūsų rodomas optimizmas turi būti įtvirtintas realizmu. Vis dėlto aš pasakyčiau dar daugiau – jis iš tikrųjų yra įtvirtintas tikra patirtimi. ES išmetamuosius teršalus jau sėkmingai mažina. Mes juos sumažiname perpus, palyginti su tuo kiekiu, kuriuo juos bet koku atveju turime sumažinti iki 2020 m., arba trečdaliu, palyginti su tuo kiekiu, kuris, kaip tikimės, bus nustatytas kaip Kopenhagos susitarimo rezultatas – išmetamuosius teršalus Europos Sąjungoje sumažinti 30 proc. Tai įvyko pirmiausia dėl to, kad sukūrėme bendras taisykles, nustatytas tarptautiniu privalomu susitarimu – Kioto protokolu. Todėl esame taip tvirtai įsipareigoję užtikrinti, kad Kopenhagos proceso rezultatas būtų šis teisiškai privalomas susitarimas. Tai neįvyks iškart Kopenhagoje. Turėsime suderinti viso susitarimo turinį. Tada lauks techninė dalis, kuri apims dokumento pavertimą teisiškai privalomu tekstu. Mes Europos Sąjungoje norime, kad tai įvyktų per keletą mėnesių nuo Kopenhagos konferencijos.

Be to, norėčiau pasakyti, kad visame pasaulyje vykstanti finansų krizė neturi nieko bendra su tuo, kad per daug lėšų išleidžiama klimatui išsaugoti. Priešingai, didelės ekologinės investicijos yra ekonominių pokyčių dalis, kitaip tariant, žingsnis link ekologiškesnės ekonomikos, kuri padės ekonomikos krizę įveikti ir turtingoms, ir neturtingoms šalims. Anglies dioksido rinkos faktiškai suteikia būdą sukurti pakankamai galimybių investicijoms. Jomis užtikrinama, kad teršėjas sumokėtų, kad nustatytume išmetamųjų teršalų ribas ir kad už išmetamuosius teršalus teršėjo sumokėtus pinigus būtų galima perkelti į besivystančias šalis ir ten investuoti į ekologiškas sritis. Kartais dėl to abejojama. Kai kurie stebisi, kodėl turėtume investuoti į švarios plėtos mechanizmą (ŠPM), bet juk būtent tai ir svarbiausia – teršėjas turi sumokėti už ekologines investicijas besivystančiose šalyse. Manau, kad tai geras ir svarbus dalykas, bet taip pat turime šias taisykles reformuoti, kad ekologinis poveikis būtų dar didesnis ir aiškesnis, o mes tada galėtume būti dar tikresni, kad šios investicijos pasiekė neturtingiausius.

Susitarimas bus reikalingas dar ir siekiant išvengti „anglies dioksido nutekėjimo“. Todėl esamas rūpestis turėtų virsti dar didesniu įsipareigojimu, kad šis susitarimas taptų tikrove.

Galiausiai manau, jog turėtų būti garsiai ir aiškiai pasakyta, kad jeigu Kopenhagoje priimto susitarimo nepakaks, kad ES galėtų pradėti siekti 30 proc. tikslo, kitaip tariant, jeigu bus pasiektas toks menkas rezultatas, kad ES teisingumo labui tiesiog negalės pradėti siekti 30 proc. tikslo, tada susitarimą bus galima laikyti nesėkme. Todėl turėtų būti irgi garsiai ir aiškiai pasakyta, kad blogas susitarimas yra blogiau negu jokio susitarimo. Todėl ES karteļę užkėlė taip aukštai. Todėl dabar taip įnirtingai rengiame turinį. Jį taip įnirtingai rengiame dar ir todėl, kad kalbėdami apie dviejų pakopų tikslą žinome, kad tai – aukščiausias lygis, kurį turime pasiekti. Žinome, kad šiandien faktiškai jau matome nepriimtinių rezultatų. Pakalbėkite su, pvz., Maldivų vyriausybe, kuri neseniai surengė savo ministrų kabineto posėdį po vandeniu, norėdama parodyti padarinius, kurie tam tikruose pasaulio regionuose bus beveik neišvengiami. Tokiu atveju būtų ciniška nesiimti labai tvirtų veiksmų. Pasaulis laukė pakankamai ilgai. Laikas Kopenhagoje pasiekti reikiamą susitarimą planetos labui. Todėl, be kitų dalykų, toks svarbus Parlamento ir visos ES įsipareigojimas.

Stavros Dimas, Komisijos narys. – (EL) Ponia pirmininke, tai buvo labai įdomios diskusijos, kuriose padaryta tam tikrų išimtinių, konstruktyvių pareiškimų. Išgirsta daug nuomonių įvairiais klausimais. Visiškai įmanoma, kad kai kurie žmonės nesutinka. Aš, pvz., negaliu suprasti, kodėl kas nors priešintųsi švarioms, ekologiškoms, aplinkos neteršiančioms pramonės šakoms, grindžiamoms rezultatyviomis naujomis technologijomis. Vis dėlto šiandien girdėjau net ir tai. Negaliu suprasti, kodėl kas nors pirmenybę teiktų taršioms, senomis technologijomis grindžiamoms pramonės šakoms, kurios, jei ir duoda pelno, tai tik todėl, kad neapmoka taršos sąnaudų; tačiau šis pelnas bus trumpalaikis, nes šios pramonės šakos nebus konkurencingos. Vis dėlto demokratinėje santvarkoje ir demokratiame parlamente išklausoma visų požiūrių.

Taip pat norėčiau pateikti pastabų dėl Pasaulio aplinkosaugos organizacijos. Ši organizacija, dėl kurios, žinau, labiausiai stengėsi Prancūzija, faktiškai buvo vienas iš mūsų siekių ir tikiuosi, kad per ateinančius keletą metų jis taps tikrove. Tokios organizacijos neabejotinai reikia, kad tarptautiniu lygmeniu veiktų aplinkosaugos organizacija, kuri skatintų spręsti aplinkosaugos klausimus taip pat, kaip sprendžiami ekonominiai ar socialiniai klausimai, ir kuri taip pat geriau koordinuotų tarptautinius aplinkosaugos susitarimus. Tai galima padaryti gana lengvai – atnaujinti esamą JT aplinkosaugos programą ir šia kryptimi jau dirbama.

Taip pat norėčiau pakalbėti apie keletą kartų jau minėtą Kioto protokolą. Džiaugiuosi Europos Sąjungos rezultatais, nes 15 šalių, kurių bendras tikslas – 2008–2012 m. laikotarpiu išmetamo anglies dioksido sumažinti 8 proc., savo tikslą pasieks, o 27 valstybių narių ES, įskaitant 10 naujų tikslinių rodiklių turinčių šalių ir jo neturinčias Maltą bei Kiprą, tikslą irgi pasieks. Taigi Europos Sąjunga turi moralinį argumentą, kad mes laikomės žodžio ir kad tai neabejotinai pasiekta priemonėmis, kurių ėmėmės arba valstybių narių, arba Europos lygmeniu ir kurios apima išmetamo anglies dioksido leidimų prekybos sistemą.

Turiu pabrėžti, kad, kaip sakė A. Carlgren, Europos Sąjunga išmetamuosius teršalus sumažins dar labiau, negu įsipareigojo remdamasi mūsų prognozėmis, ir visa tai esant ekonomikos augimui. Pateiksiu tik vieną statistinį rodiklį: 1990–2007 m. laikotarpiu, kurio statistinius duomenis turime, ekonomikos augimas buvo 44 proc., o išmetamo anglies dioksido penkiolikoje šalių sumažėjo 5 proc., dvidešimt septyniose – 9 proc. Žinoma, prognozuojama, kad iki 2012 m. tikslinių rodiklių būsime geroje viršiję ir tada iki 2020 m. bus daug lengviau pasiekti 30 proc. mažinimo rodiklį.

Reiktų pažymėti, kad 2008 m., esant tolesniam ekonomikos augimui, šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų Europos Sąjungoje sumažėjo pastebimai – 1,6 proc., o ekonomikos krizė prasidėjo tik artėjant 2008 m. pabaigai ir turėjo poveikį šiltnamio efektą sukeliančių dujų klausimui.

Liko tik keletas dienų, todėl labai prašau dėti daugiau pastangų ir labiau naudotis dvišaliais ryšiais. Po Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos, Aplinkos tarybos ir Europos Vadovų Tarybos konsultacijų dabar turime aiškius nurodymus skatinti konkrečius pasiūlymus dėl finansavimo šaltinių, veiklos darinių ir kriterijų, taikytinų siekiant nustatyti, kad kiekvienas skirtų rimtus įnašus. Pasistenkime per likusį laiką kuo veiksmingiau pasinaudoti šiomis priemonėmis.

Esama plataus sutarimo, kad norint pasiekti 2 °C tikslą, reikia pasaulinio masto veiksmų. Vyrauja bendras įsitikinimas, kad svarbiausi klimato susitarimo po 2012 m. prasidėsiančiam laikotarpiui pagrindai bus ir turi būti nustatyti Kopenhagoje. Šie pagrindai – daugiausia išsivysčiusių šalių, įskaitant Jungtines Valstijas, plataus užmojo įsipareigojimai mažinti išmetamuosius teršalus, pakankamos išsivysčiusių šalių priemonės jų išmetamiems teršalams mažinti ir finansinė parama besivystančioms šalims, kad jos irgi išmestų mažiau teršalų ir prisitaikytų prie klimato kaitos.

Greitai artėjame prie finišo linijos. Kuo geriau pasinaudokime Kopenhagos konferencija ir įtvirtinkime svarbiausius visų šalių įsipareigojimus istoriniame susitarime. Kopenhagoje turime pasiekti plataus masto susitarimą dėl visų Balio veiksmų plano elementų. Kopenhagoje turime susitarti dėl visų šių elementų privalomo pobūdžio, o netrukus po to, per ateinančius tris – šešis mėnesius reikės įtvirtinti teisėtumo elementus, kad turėtume privalomą susitarimą, kurio siekia Europos Sąjunga ir kuriame bus išsaugotas tikslas, kad šiltnamio efektas nebūtų didesnis nei 2 °C.

Manau, jog savaime aišku, kad Europos Parlamento nariai prisidės prie šiomis dienomis atliekamų darbų, ypač Kopenhagoje vykstančiuose svarbiuose susitikimuose, ir norėčiau visiems jums padėkoti už tai ir dar kartą – už visas jūsų dėtas pastangas.

Pirmininkė. – Norėčiau dar kartą priminti nariams, kad Parlamento reformos darbo grupės sukurta mėlynosios kortelės sistema Komisijai ir Tarybai netaikoma; ji taikoma tik šio Parlamento narių tarpusavio diskusijoms.

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas pateikė pasiūlymą dėl rezoliucijos šioms diskusijoms užbaigti⁽¹⁾.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Luís Paulo Alves (S&D), raštu. – (PT) Niekas negali nepaisyti itin skubaus poreikio pasiekti tarptautinį susitarimą, kuris pakeistų Kioto susitarimą ir kuriame būtų įpareigota gerokai sumažinti išmetamo anglies dioksido.

Turime užtikrinti, kad Žemė neišiltų daugiau kaip dviem laipsniais. Jei norime to pasiekti, turime per ateinančius dešimt metų pasaulio išmetamų teršalų sumažinti bent 30 proc. Ant kortos pastatyta žmonijos ateitis, o laikas baigiasi. Tai mūsų galimybė sušvelninti klimato kaitos poveikį, kuris jaučiamas jau dabar ir kuris gali tapti didžiausia XXI a. problema.

Nes mes, kurie gyvename salose, prie šių pokyčių prisidedame mažiausiai, todėl esame šia problema labai susirūpinę.

Europos Sąjunga turi toliau atlikti lyderės vaidmenį ir aplinkosaugos klausimais kalbėti vienu balsu. Siekdama užtikrinti, kad būsimajame Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikime didžiosios pasaulio valstybės pasiektų tvirtą susitarimą, ji turės pasinaudoti visa politine įtaka. Gyvybiškai svarbu imtis ryžtingų veiksmų ir pakeisti pasaulinį energijos naudojimo modelį, kaip jau padarė Portugalija ir Azorai, taip pat ne mažiau svarbu investuoti į atsinaujinančią energiją ir energijos vartojimo efektyvumą.

Nessa Childers (S&D), raštu. – Pastarosiomis dienomis Airijoje kilo smarkių potvynių, visoje saloje sugriovusių paprastų šeimų, mažųjų verslo subjektų ir ūkininkų ūkių. Antrosios pagal ilgį Airijoje Barou upės potvyniai reiškė tai, kad didžioji Karlou dalis keturias dienas buvo po vandeniu. Potvynis kaimyniniame Kilkenyje buvo baisiausias per 60 metų! Nors potvyniai Airijoje visada buvo gyvenimo dalis, jie dabar vis dažnesni ir baisesni – tai tikrai primena klimato kaitos, kurią kelia beatodairiškas piktnaudžiavimas mūsų aplinka, poveikį. Kad ir kas nutiktų mažiau nei po dviejų savaičių Kopenhagoje vyksiančioje JT klimato kaitos konferencijoje, ypatingos oro sąlygos, pvz., potvyniai Airijoje, taps dažnesnės. Turime didinti atsparumą

⁽¹⁾ Žr. protokolą.

klimato kaitos poveikiui. Ponia pirmininke, raginu Airijos vyriausybę nedelsiant iš Europos solidarumo fondo prašyti pagalbos gamtinės katastrofos padariniams likviduoti. Airijos gyventojai dar visai neseniai pareiškė savo palankumą ES tvirtai balsuodami už Lisabonos sutartį. ES dabar turi parodyti savo palankumą Airijos gyventojams, įskaitant Karlou ir Kilkenio gyventojus, taikydama greitą šių pagalbos lėšų skyrimo procedūrą.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Kopenhagoje pasiekti politinį susitarimą labai svarbu, bet jis turi būti pasaulinis. Leisti Europos pramonei atsistoti padėtyje, kuri yra labai neproporcinga kitų išsivysčiusių šalių ekonomikos padėčiai, būtų klaida ekonomikos atžvilgiu ir mažai naudinga ekologiniu atžvilgiu. Europa turėtų stengtis siekti susitarimo, kuriuo būtų įpareigosotos visos šalys.

Europa taip pat turi rasti veiksmingus ir pagrįstus finansavimo klausimo sprendimus. Tai negali būti pasiūlymas nustatyti tarptautinių finansinių operacijų mokestį (Tobino mokestį) prisitaikymui prie klimato kaitos besivystančiose šalyse finansuoti.

Tokia parama, nors ir reikalinga, neturi būti teikiama ekonomikos, prekybos ir gerovės kūrimo sąskaita.

Negalima nepaisyti sąnaudų, kurias toks mokestis sukeltų visai visuomenei (padidėjusi mokesčių našta, turinti padarinių visiems mokesčių mokėtojams ir vartotojams), ir šio mokesčio poveikio finansų rinkai (mažėjantis būtinas likvidumas ir kreditų srautas verslo subjektams ir namų ūkiams).

Be to, visuotinio mokesčio įgyvendinimas keltų techninių problemų, o jį administruoti būtų sudėtinga. Siekiant įveikti krizę negali būti nustatyta dar daugiau – naujų mokesčių, kuriuos būtų sudėtinga surinkti. Šį naujo mokesčio pasiūlymą turime pamiršti.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Kovoje su klimato kaita ES turėtų ir toliau rodyti pavyzdį. Verta pažymėti, kad ES pasiekė Kiote parengtus tikslus.

Manau, kad Kopenhagos susitarimas pasaulio išmetamam anglies dioksidui mažinti turėtų būti privalomas. Į tai atsižvelgdamas, šiuo klausimu pateikčiau Parlamento rezoliucijos pakeitimą, kuriuo prašoma galutiniam tekste išdėstyti tarptautines sankcijas.

Manau, kad susitarimas turi būti pasaulinis, plataus užmojo ir turėti aiškių tvarkaraštį. Jeigu neturėsime užmojų, priimsime bevertę priemonę, kuri bus dar mažiau veiksminga negu Kioto protokolas, o tarptautinės sankcijos numatytos net jame. Tikimės, kad bus įtvirtintas veiksmingas reglamentavimas ir susitarime bus numatyta persvarstymo išlyga, kad jį būtų galima lengvai atnaujinti.

Azijoje esančioms kylančios ekonomikos šalims turime parodyti aiškų ženklą. Kinija ir Indija negali būti atleistos nuo visos atsakomybės, kai jos išmeta didelę dalį pasaulio teršalų, o mūsų pramonės šakos deda daug pastangų, kad jų išmestų mažiau.

Didelė atsakomybė užtikrinant šio aukščiausiojo lygio susitikimo sėkmę tenka JAV. Tikiuosi, kad Jungtinių Valstijų prezidentas Barack Obama parodys, kad nusipelnė Nobelio taikos premijos, nes kova su klimato kaita prisidės prie visų tautų taikos ir laimingo gyvenimo!

Adam Gierke (S&D), raštu. – (PL) Klimatas kinta. Tai praeityje vyko jau daug kartų. Mūsų yra daugiau kaip 6 mlrd. ir tai, kas kažkada buvo labai retas reiškinys ir liko nepastebėta, šiandien yra akivaizdu. Be to, įmantriai pastatyta infrastruktūra, pvz., elektros gamybos ir tiekimo, dažnai nustoja veikti ir šių trikčių poveikis – IT tinklų trikdžiai ir avarijos. Yra dar viena problema – dykumėja didžiulės Žemės teritorijos. Tai kelia humanitarinę ir ekonominę katastrofą. Pirmieji šios katastrofos ženklai – neramumai Somalyje ir ateičiai prognozuojami konfliktai dėl vandens. Imigracijos banga auga. Ar šias problemas galima išspręsti griežtai ribojant išmetamą CO₂? Ne.

Pirmiausia, niekas neįrodė, kad klimato kaitą kelia būtent išmetamas CO₂. Antra, šio išmetamo CO₂ ribojimo poveikio galima tikėtis tik amžiaus pabaigoje. Trečia, išmetamo CO₂ ribojimas tik susilpnins žmoniją ekonomiškai ir katastrofą bus dar sunkiau pakelti. O dėl taršos leidimų prekybos tai ji yra antisocialinis pasiūlymas ir jos išlaidas padengs paprasti žmonės. Nepaisant to, pelnus susižers finansinis pasaulis, taip pat spekuliantų pasaulis. Todėl humanitariniais ir socialiniais sumetimais svarbiausia kovoti ne su labai mažai tikėtinomis klimato kaitos priežastimis, o su jos rezultatais. Kalbama ne apie prisitaikymą prie klimato kaitos, bet apie pozityviuosius veiksmus. Pvz., mano šalyje vandens tiekimo saugumas jau dabar yra svarbus klausimas.

Rovana Plumb (S&D), raštu. – (RO) Pasaulinis atšilimas dabar žmonijai kelia dvi dideles problemas: reikia drastiškai mažinti šiltnamio efektą sukeliančias išmetamąsias dujas ir prisitaikyti prie klimato kaitos. Nepamirštant, kad turime reikalą su pasauliniu reiškiniu ir kad ES išmeta tik 10 proc. visame pasaulyje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, svarbu, kad po dviejų savaikių Kopenhagoje pasiektume privalomą pasaulinį teisinį susitarimą. Džiaugiuosi, kad prezidentas B. Obama dalyvaus Kopenhagos konferencijoje turėdamas įgaliojimus nustatyti aiškius tikslinius teršalų mažinimo rodiklius, kurių JAV rengiasi įsipareigoti siekti. Siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos poveikio mums reikia finansavimo sistemos, kurioje būtų numatyti tikslūs skaičiai, kokias sumas reikia investuoti į ekologiškas technologijas, kuriomis kuriamos naujos darbo vietos – to šiuo krizės laikotarpiu taip reikia.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), raštu. – (RO) Gruodžio 7 d. Kopenhagoje prasidėsiančios tarptautinės klimato kaitos konferencijos tikslas – parengti Kioto protokolą pakeisiantį susitarimą, pagal kurį viso pasaulio šalys privalės mažinti išmetamuosius teršalus. ES vienašališkai įsipareigojo išmetamuosius teršalus sumažinti 20 proc., palyginti su 2005 m. lygiu, ir užtikrinti, kad 20 proc. sunaudojamos energijos būtų gaunama iš atsinaujinančiųjų išteklių. Vis dėlto šiuos veiksmus privalo koordinuoti su visų išsivysčiusių ar besivystančių šalių veiksmams. Energijos sunaudojimą ir išmetamuosius teršalus galima greitai ir pigiai sumažinti pasaulio mastu didinant energijos vartojimo efektyvumą. Todėl ES ir valstybės narės turi didinti energijos vartojimo efektyvumą, ypač pastatų ir transporto sektoriuose. Kad, kaip numatyta įsipareigojimuose, ES galėtų sumažinti daug energijos naudojančių pramonės šakų išmetamus teršalus, reikia numatyti finansinių išteklių Europos bendrovėms modernizuoti. Tai vienintelis būdas, kuriuo Europos Sąjungoje išlaikysime gamybą ir kartu darbo vietas. Persvarstydami ES biudžetą turime užtikrinti, kad pakankamai finansinių išteklių būtų skirta apsaugos nuo klimato kaitos ir prisitaikymo prie jos poveikio priemonėms patvirtinti. Kuriant ekologiškai našią pasaulinę ekonomiką bus daromos naujos investicijos, kuriamos naujos darbo vietos ir keliamas gyvenimo lygis.

(Posėdis nutrauktas 11.50 val., dar neprasidėjus balsuoti skirtam laikui, ir pratęstas 12.00 val.)

PIRMININKAVO: S. LAMBRINIDIS

Pirmininko pavaduotojas

4. Balsuoti skirtas laikas

Pirmininkas. – Kitas klausimas – balsuoti skirtas laikas.

(Balsavimo rezultatai ir kita informacija: žr. protokolą)

4.1. Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos (A7-0070/2009, Catherine Trautmann) (balsavimas)

4.2. Pesticidų statistika (A7-0063/2009, Bart Staes) (balsavimas)

- Prieš balsavimą:

Bart Staes, pranešėjas. – (NL) Paaiškinu, kad tai yra trečiasis iš trijų pranešimų dėl pesticidų naudojimo.

Anksčiau šiais metais, per praėjusią Parlamento kadenciją, priėmėme Reglamentą dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką. Tuo laiku taip pat priėmėme Direktyvą dėl tvaraus pesticidų naudojimo, o dabartinis Reglamentas dėl pesticidų statistikos yra trečiasis elementas.

Pasiūlymą turėjo apsvarstyti Taikinimo komitetas, nes per praėjusią Parlamento kadenciją kažkas nepavyko. Nebuvo daugelio žmonių, o per antrąjį svarstymą dalyvavo per mažai narių, kad surinktume pakankamai balsų, kurių užtektų antrajam svarstymui užbaigti.

Todėl norėjau tarti žodį ir padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai ir ypač pirmininkavusiai Čekijai, nes jos galėjo visiškai sužlugdyti antrąjį svarstymą – jos galėjo atsisakyti taikyti taikinimo procedūrą. Dėkoju už gerus jų santykius su Parlamentu, dėkoju frakcijų pirmininkams, kurie iš karto po rinkimų prisijungė prie mano laiško pirmininkavusiai valstybei; jų dėka pasirodė, kad įmanoma išsaugoti šį pranešimą ir pasitelkiant taikinimo procedūrą užtikrinti, kad šiandien galėtume balsuoti dėl tokio teksto, koks suderintas per antrąjį svarstymą. Norėčiau padėkoti visiems, kas dalyvavo.

- 4.3. Bendrijos finansinės paramos teikimas transeuropinių tinklų srityje (kodifikuota redakcija) (A7-0057/2009, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg) (balsavimas)
- 4.4. Taisyklės dėl Europolo informacijos konfidencialumo (A7-0065/2009, Timothy Kirkhope) (balsavimas)
- 4.5. Įgyvendinimo taisyklės, reglamentuojančios Europolo ir jo partnerių santykius, įskaitant keitimąsi asmens duomenimis ir išlaptinta informacija (A7-0064/2009, Sophia in 't Veld) (balsavimas)
- 4.6. Trečiųjų šalių ir organizacijų, su kuriomis Europolas sudaro susitarimus, sąrašas (A7-0069/2009, Jan Philipp Albrecht) (balsavimas)
- 4.7. dėl Tarybos sprendimo dėl Europolo analizei skirtoms darbo byloms taikomų įgyvendinimo taisyklių priėmimo projekto (A7-0068/2009, Agustín Díaz de Mera García Consuegra) (balsavimas)
- 4.8. Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas (EUCPN) (A7-0072/2009, Sonia Alfano) (balsavimas)
- 4.9. Teismo ekspertizės laboratorijų veiklos akreditacija (A7-0071/2009, Timothy Kirkhope) (balsavimas)
- 4.10. Makrofinansinė pagalba Gruzijai (A7-0060/2009, Vital Moreira) (balsavimas)
- 4.11. Makrofinansinė pagalba Armėnijai (A7-0059/2009, Vital Moreira) (balsavimas)
- 4.12. Makrofinansinė pagalba Serbijai (A7-0061/2009, Miloslav Ransdorf) (balsavimas)
- 4.13. Makrofinansinė pagalba Bosnijai ir Hercegovinai (A7-0067/2009, Iuliu Winkler) (balsavimas)
- 4.14. Pridėtinės vertės mokesčio bendra sistema (A7-0055/2009, Udo Bullmann) (balsavimas)
- 4.15. OSPAR konvencijos II ir III priedų keitimas (A7-0051/2009, Anna Rosbach) (balsavimas)
- 4.16. EB ir Danijos susitarimas dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo (Sprendimo 2006/326/EB pakeitimas) (A7-0058/2009, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg) (balsavimas)
- 4.17. EB ir Danijos susitarimas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Tarybos sprendimo 2006/325/EB pakeitimas) (A7-0056/2009, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg) (balsavimas)
- 4.18. Juodojo paltuso išteklių atkūrimo planas (A7-0046/2009, Carmen Fraga Estévez) (balsavimas)

4.19. Europos bendrijos prisijungimas prie tarptautinio vežimo geležinkeliais sutarties (COTIF) (A7-0053/2009, Dieter-Lebrecht Koch) (balsavimas)

4.20. Protokolas dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės (A7-0062/2009, Diana Wallis) (balsavimas)

4.21. Prašymas ginti Parlamento nario Tobiaso Pflügerio imunitetą (A7-0054/2009, Tadeusz Zwiefka) (balsavimas)

4.22. Suderinimas su reguliavimo procedūra su tikrinimu. Penktoji dalis (A7-0036/2009, József Szájer) (balsavimas)

- Prieš balsavimą dėl teisėkūros rezoliucijos projekto:

Stavros Dimas, Komisijos narys. – Pone pirmininke, manau, kad pasiūlymo neatšauksime.

(Parlamentas nusprendė grąžinti pasiūlymą komitetui)

4.23. Informacijos technologijų naudojimas muitinės tikslais (A7-0052/2009, Alexander Alvaro) (balsavimas)

- Prieš balsavimą:

Petru Constantin Luhan (PPE). – Pone pirmininke, PPE frakcijos vardu norėčiau jus paprašyti atskirai balsuoti dėl 27 pakeitimo. Jame kalbama apie visiškos prieigos prie duomenų bazės suteikimą Eurojustui ir Europolui. Norėčiau visus kolegas paprašyti nebalsuoti už.

(Parlamentas pasiūlymą atmetė)

5. Paaiškinimai dėl balsavimo

Žodiniai paaiškinimai dėl balsavimo

- Pranešimas: Catherine Trautmann (A7-0070/2009)

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Būdama viena iš telekomunikacijų paketo šešėlinių pranešėjų, norėčiau pasakyti, kad džiaugiuosi sėkmingu balsavimu: šiuo svarbiu būtent elektroninių ryšių vidaus rinkos nuostatų pakeitimu bus užtikrintas dar vienas sąžiningas procesas – interneto atjungimo atveju taikytinas procesas. Džiaugiuosi, kad Taryba galiausiai sutiko su mūsų pasiūlymais. Mūsų garantijomis bus užtikrinta, kad internetas būtų atjungiamas tikriems nusikaltėliams, pvz., teroristams ar vaikų pornografijos platintojams, o ne paprastiems vartotojams.

Hannu Takkula (ALDE). – (FI) Pone pirmininke, mano nuomone, šio teisės akto reikia, nes siekiame bendrosios elektroninių ryšių rinkos. Lisabonos sutartimi jau nuspręsta, kad turi būti einama šia linkme.

Nepaisant to, esu labai susirūpinęs – svarbu užtikrinti pagrindines interneto vartotojų teises ir laisvą prieigą prie jo. Nerimą kelianti problema – jo neteisėtas naudojimas ir piktnaudžiavimas juo, nes, kaip žinome, vienas iš aktualiausių klausimų ir viena iš svarbiausių problemų šiuo metu yra piratavimas. Piratavimas visą laiką sparčiai auga ir viena iš pagrindinių sričių, kurioje jis paplitęs, yra internetas.

Tikiuosi, kad ateityje galėsime investuoti į priemones, kuriomis bus užtikrinta, kad kūrybinio darbo autoriams būtų deramai už jų atlyginama ir kad piratavimas nekeltų pavojaus jų pragyvenimo šaltiniui, kaip dabar yra internete, kai neteisėtai atsiunčiami failai. Tai teisingas žingsnis ir kryptis, kuria turi būti einama, tačiau ateityje turėtume ypač daug dėmesio skirti kūrybinį darbą dirbantiems menininkams ir užkirsti kelią piratavimui.

- Pranešimas: Timothy Kirkhope (A7-0065/2009)

Daniel Hannan (ECR). – Pone pirmininke, žiūrėkite, kaip slaptai, kaip nepastebimai, daugeliu mažų žingsnelių, kaip užmaskuotai ir kebliai siekėme, kad būtų sukurtos visos Europos federalinės policijos pajėgos.

Kai dešimtojo dešimtmečio pradžioje buvo sukurtas pradinis Europolio variantas, jis buvo pristatytas kaip dokumentacijos biuras, jeigu norite, regioninis Interpolo filialas. Nuo tada žingsnis po žingsnio jam suteikta vykdomųjų ir policijos įgaliojimų.

Pirmiausia buvo vaizduojama, kad šie įgaliojimai siauri, susiję tik su tarpvalstybine kovos su terorizmu sritimi. Tokia, žinoma, buvo ir FTB veiklos pradžia, tačiau tada jo įgaliojimai buvo laipsniškai plečiami, o galios telkiamos, kol galiausiai jis virto federalinėmis viso žemyno policijos pajėgomis.

Panašus procesas dabar vyksta ir su Europolu, kuris laipsniškai plėtė savo įgaliojimus ir dabar jie apima visą valstybių narių vidaus pobūdžio nusikaltimų spektrą, tačiau stebėtinai neapsižiūrėta – Europolio darbuotojai vis dar turi diplomatinę neliečiamybę, kitaip tariant, jų negalima patraukti atsakomybėn už piktnaudžiavimą policijos galiomis.

Ar mes kada nors už tai balsavome? Ar mes kada nors sutikome sukurti visos Europos baudžiamojo teisingumo sistemą, turinčią nuosavą arešto orderį, nuosavas policijos pajėgas, savo baudžiamojo persekiojimo tarnautojus ir visos Europos prokuratūrą?

Manau, turėtume turėti mandagumo paklausti savo žmonių, savo rinkėjų, ar jie su tuo sutinka.

- Pranešimas: Vital Moreira (A7-0060/2009)

Daniel Hannan (ECR). – Pone pirmininke, geriausias dalykas, kurį galėtume padaryti Balkanų ir Kaukazo respublikoms – jas besąlygiškai priimti į muitų sąjungą, jų produktams atverti mūsų rinkas. Šios šalys turi idealias sąlygas savo kainomis integruotis į rinką. Jos turi išsilavinusią ir darbščią darbo jėgą, bet jų sąnaudos gana mažos ir todėl jų eksportas konkurencingas.

Vietoj to mes užšaldome jų daugelio svarbių sričių gamybą ir norėdamos nuraminti sąžinę mūsų vyriausybės paskui teikia finansinę paramą jų vyriausybėms. Tai darydami, žinoma, paverčiame jas priklausomomis, paverčiame jas satrapijomis. Ne vien rusai mano, kad šios šalys yra jų „artimasis užsienis“. Ši frazė, atrodo, dažnai aktuali ir Briuselyje.

Mes jų politikus ir sprendimus priimančius asmenis įtraukiame į masinio gerovės perskirstymo sistemą ir taip iš anksto juos verčiame sueuropėti, nes jie sužino tai, ką mes, šio Parlamento nariai, žinome labai gerai: pagrindinė Europos Sąjungos funkcija šiomis dienomis – būti didžiule mašina, atimančia iš mokesčių mokėtojų pinigų ir juos atiduodančia žmonėms, kuriems pakankamai pasisekė, kad jie dirba šioje sistemoje.

- Pranešimas: Alexander Alvaro (A7-0052/2009)

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Ponios ir ponai, tvirtai tikiu, kad mums reikia pažangesnės civilinio administravimo informacinės sistemos, susijusios su valstybių narių muitinės ir policijos įstaigomis. Mūsų pareiga Europos Sąjungos piliečiams – veiksmingiau kovoti su padirbtomis importinėmis prekėmis ir pavojingais produktais, įvežamais į mūsų rinką iš trečiųjų šalių. Priešingai negu dauguma narių, manau, kad Komisijos pasiūlymu bus užtikrinta didesnė asmens duomenų apsauga ir kartu bus veiksmingiau kovojama su organizuotu nusikalstamumu. Todėl nebalsavau nei už komiteto pateiktą 90 pakeitimų projektą, nei už visą pranešimą.

Aš, žinoma, raginčiau Komisiją dėl panašios ankstyvojo išspėjimo sistemos, kokia sudaryta su Kinija (RAPEX), derėtis ir su kitomis valstybėmis, pvz., Indija, Vietnamu, Rusija ar Turkija, kad pavojingi arba suklastoti produktai galėtų būti konfiskuoti dar prieš patekdami į Europos šalis. Pastebiu, kad nuo 2006 m. tapo įmanoma sudaryti tarptautinius susitarimus su trečiosiomis šalimis dėl priežiūros institucijų bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje, ir esu labai nusivylusi, kad Komisija šia galimybe iki šiol nepasinaudojo.

Raštiški paaiškinimai dėl balsavimo

- Pranešimas: Catherine Trautmann (A7-0070/2009)

Maria Da Graça Carvalho (PPE), raštu. – (PT) Džiaugiuosi, kad Europos Parlamentas patvirtino telekomų reformos paketą, taip įtvirtindamas vartotojų teises ir prisidedamas prie didesnio informacijos prieinamumo ir žodžio laisvės. Siekdami Lisabonos darbotvarkės tikslų turime suteikti pakankamai paskatų investuoti į

didelės spartos tinklus, kad būtų remiamos inovacijos interneto turinio paslaugų srityje ir stiprinamas tarptautinis ES konkurencingumas. Skatinti tvarias investicijas į šių tinklų plėtrą tiesiog būtina, nes taip bus užtikrintas konkurencingumas ir didinamas vartotojų pasirinkimas. Siekiant užtikrinti investicijas į naujas technologijas mažiau išsivysčiusiuose regionuose, elektroninių ryšių reglamentavimo nuostatos turėtų būti integruotos į kitas politikos priemones, pvz., valstybės pagalbos politiką, sanglaudos politiką ar platesnės pramonės politikos tikslus.

Carlos Coelho (PPE), raštu. – (PT) Remiu telekomų reformos paketą, nes manau, kad internetas yra būtina švietimo, žodžio laisvės įgyvendinimo ir prieigos prie informacijos priemonė. Šia iniciatyva neabejotinai plėtojama idėja, kad interneto prieiga ir jo naudojimas yra viena iš pagrindinių Europos piliečių teisių. Norėčiau padėkoti R. Bastos, kuri yra vienintelė šiame procese dalyvavusi Portugalijai atstovaujanti EP narė. Aš propaguoju interneto laisvę, bet tai nereiškia, kad internetas turėtų būti visiškai nereguliuojamas. Kaip ir tikrovėje, virtualus interneto pasaulis yra nelegalios veiklos, įskaitant vaizdo ir muzikos failų atsisiuntimą, terorizmo kurstymą ir vaikų pornografiją, aplinka. Nors daugelio valstybių narių vyriausybės ir prieštaravo, Parlamentas užtikrino, kad visi interneto vartotojai galėtų naudotis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (EŽTK) įtvirtintomis teisėmis ir garantijomis. Tai reiškia, kad bet koks interneto vartotojų teisių ar pagrindinių laisvių ribojimas, pvz., atjungimas, turi atitikti EŽTK, bendrąjį teisėtumo principą ir, svarbiausia, turi būti sankcionuotas teismo nurodymu, kad būtų laikomasi procedūrinių apsaugos nuostatų, nekaltumo prezumpcijos ir teisės į privatumą, nedarant poveikio konkrečioms priemonėms, laikomoms skubiai taikytinomis valstybės saugumui užtikrinti.

Marielle De Sarnez (ALDE), raštu. – (FR) Išankstinis teismo leidimas: būtent tai norime užtikrinti. Turėdami šį kompromisą, bent jau būsime užtikrinę geriausią teisinę apsaugą, kuri įmanoma šiuo etapu. ES siunčiama žinia dabar aiški: interneto prieiga yra pagrindinė teisė ir siekiant užtikrinti, kad interneto vartotojus būtų galima realiai nuteisti už autorių teisių pažeidimą, turės būti laikomasi tikslų privalomų procedūrų. Dabar nuo valstybių narių teisėjų ir Europos Teisingumo Teismo priklausys, kaip jie įgyvendins visų interneto vartotojų teisę į išankstinę sąžiningą ir nešališką procedūrą. Kadangi daugelis nuostatų nėra aiškos, reikės atidžiai kontroliuoti šio svarbaus teisės akto perkėlimo ir taikymo procesą. Dabar, kai ratifikuota Lisabonos sutartis, Europos Parlamentas, būdamas vienas iš teisės aktų leidėjų, galės toliau ginti interneto neutralumo principą. Šiandienos balsavimas – tik vienas ilgo proceso etapas. Turėsime toliau ginti interneto vartotojų teises ir, svarbiausia – geriau jas apibrėžti. Taip pat turėsime skubiai imtis itin svarbaus internete pateikiamų kūrinių autorių teisių klausimo.

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už C. Trautmann pranešimą, nes manau, kad dabartinis susitarimas daug platesnis negu tai, ką buvo įmanoma nustatyti ankstesniais proceso etapais, ypač vartotojų teisių srityje. Manau, kad tiesiog būtina nustatyti priemones, kuriomis būtų apsaugomos antžeminių linijų arba judriojo ryšio telefonų vartotojų teisės ir žodžio bei informacijos laisvės garantijos. Svarbu integruoti telekomų vidaus rinką – skatinti įmonių konkurenciją kartu įtvirtinant nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumą nuo atitinkamų jų vyriausybių. Ne mažiau svarbu užtikrinti modernų radijo spektro valdymą – parengti būdus, kuriais šias paslaugas būtų lengviau teikti kaimo vietovėse.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Džiaugiuosi dėl Parlamento ir Tarybos pasiekto kompromiso, kuriuo pagrindų direktyvoje nustatyta pakankama vartotojų teisių apsauga galimybės per elektroninių ryšių tinklus naudotis paslaugomis ir taikomosiomis programomis ribojimo atvejais.

Manau, kad vadovaujantis teisinės valstybės principu negalima taikyti sąlygų asmens teisei naudotis informacija ir elektroninių ryšių tinklais, nebent tai daroma griežtai laikantis nekaltumo prezumpcijos, o prieš ribojant prieigą turi būti taikoma sąžininga, nešališka procedūra, kuria būtų užtikrinta teisė būti išklausytam ir teisė į veiksmingą teisminę apsaugą.

Be to, manau, kad itin svarbu remti nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumo priemones, kad šios institucijos, skatindamos sąžiningą operatorių konkurenciją, galėtų veiksmingai reguliuoti rinką, taip pat įvairių Europos reguliavimo įstaigų bendradarbiavimo sistemas, kad galėtume sukurti skaidresnę ir konkurencingesnę rinką, kuri reikštų vartotojams teikiamų paslaugų kokybės šuolį.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Spalio mėn. pabaigoje Taryba priėmė daugumą su Parlamentu derybomis suderintų tekstų dėl vadinamojo telekomų paketo su keletu išimčių, įtrauktų į C. Trautmann pranešimą.

Dėl teksto buvo toliau deramasi Taikinimo komitete, kur buvo priimtas tekstas, dėl kurio dabar rengiamės balsuoti.

Tiesa, kad į suderintą tekstą įtraukta keletas mūsų frakcijos pateiktų vartotojų teisių gynimo pasiūlymų. Vis dėlto tekstas nepakankamai radikalus, nes jame skubiais atvejais leidžiama taikyti procedūrinių apsaugos nuostatų išimtis, nors jos turi būti pagrįstos ir atitikti Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją.

Kad ir kaip ten būtų, pagrindinė teksto problema – jo taikymo sritis, nes jame nurodyti tik tie ribojimai, kuriuos gali taikyti valstybės narės, o ribojimai, kuriuos gali taikyti privačios bendrovės, nenurodyti.

Europos Sąjunga faktiškai labiau suinteresuota sukurti tokią telekomų vidaus rinką, kuri tarnautų vien šiame sektoriuje dominuojančių ekonominių grupių interesams, o ne ginti galutinių vartotojų teises ir pagrindines laisves. Mums nieko kito nelieka kaip tik nesutikti su tokiu požiūriu.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Aš susilaikiau balsuodamas dėl šio galutinio telekomų paketo varianto, nes jis nepatenkinamas. Vis dėlto jis geriau negu nieko. Juo interneto vartotojai neapsaugomi nuo laisvę naikinančių įstatymų, tokių kaip pirmasis *Hadopi* įstatymo Prancūzijoje variantas, įtvirtinamo piktnaudžiavimo ar nuo šį piktnaudžiavimą teisiškai įgaliotų atlikti administracinių institucijų rūstybės. Nepaisant to, juo interneto vartotojams suteikiama teisinių priemonių apsiginti. Deja, nerimą kelia tai, kad susiklostė padėtis, kai, norėdami europiečiams užtikrinti būtinąją informacijos ir žodžio laisvės lygį, turime priklausyti nuo Europos Sąjungos, kuriai nėra mažai nerūpi, ką mano jos piliečiai, ir kuri didžiąja dauguma savo veiksmų siekia patenkinti visokiausių lobistų interesus.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Nors telekomų sektorius patiria beprecedentį vystymosi laikotarpį, buvo itin svarbu paremti mano kolegės C. Trautmann pranešimą, nes jis reiškia, kad vartotojams bus teikiamos geresnės paslaugos sąžiningesnėmis kainomis.

Džiaugiuosi, kad šiuo tekstu bus sustiprintos vartotojų teisės į universalias paslaugas – bus taikomos aiškesnės sutartys, prieinamesnis avarinių tarnybų telefono numeris, specialioji telefono linija pranešti apie dingusius vaikus, bus labiau atsižvelgiama į neįgaliųjų teises ir garantuojama galimybė persikelti numerį. Be to, taps įmanoma geriau apsaugoti privatumą ir kovoti su neteisėta interneto praktika gerinant elektroninių ryšių tinklų saugumą ir reputaciją.

Galiausiai džiugu, kad radome teisiškai solidų sprendimą, kuriuo Europos piliečiams suteikiamos procedūrinės apsaugos nuostatos, pvz., *inter partes* principo laikymasis, nekaltumo prezumpcija ir teisė būti išklausytam, ir kuriuo valstybės narės įpareigojamos prieš imantis bet kokių interneto prieigos ribojimo priemonių laikytis šių apsaugos nuostatų.

Małgorzata Handzlik (PPE), raštu. – (PL) C. Trautmann pranešimo priėmimas reiškia, kad netrukus telekomų paketo nuostatos įsigalios. Tai gera žinia vartotojams, kurių teisės šiuo teisės aktu sustiprinamos. Galimybė per dieną perkelti telefono numerį į kitą tinklą, didesnis tarifų skaidrumas ir asmens duomenų apsaugos stiprinimas – tai tik keletas iš daugelio teigiamų paketo rezultatų.

Be to, Europos Parlamentas atsižvelgė į Europos piliečių nuogąstavimus, kad interneto vartotojai gali būti atjungiami nuo interneto. Europos Parlamentas pritarė požiūriui, kad interneto prieiga yra kiekvieno piliečio teisė. Todėl atjungti pilietį nuo interneto bus galima tik pagrįstais atvejais, laikantis nekaltumo principų, teisės į privatumą ir tik įvykus sąžiningam ir nešališkam teismo procesui. Šis sprendimas, žinoma, pradžiugins atviros interneto prieigos šalininkus.

Jacky Hénin (GUE/NGL), raštu. – (FR) Turiu pasakyti, kad siūlomame Tarybos ir Parlamento kompromisiniame variante nenumatyta pakankamų vartotojų apsaugos nuostatų.

Tekste teigiama, kad valstybės narės negali taikyti ribojimų galutiniams interneto vartotojams, tačiau juo sudaromos galimybės paslaugų teikėjams riboti vartotojų prieigą be jokio išankstinio teisminės institucijos sprendimo.

Tokia padėtis prieštarauja žmonių teisėms.

Mūsų frakcijos pakeitimai, kuriais siekiama išsaugoti piliečių teises, nepriimti.

Galiausiai paketui taikomi vidaus rinkos „dėsniai“. Todėl dėl „interesų konfliktų“ spręs Europos Teisingumo Teismas. Taigi labai tikėtina, kad žodžio laisvei bus taikoma vidaus rinkos teisė, kaip matyti iš daugybės pastarojo meto pavyzdžių.

Esant dideliame vartotojų ir piliečių spaudimui išsikovotos vartotojų apsaugos nuostatos, bet, kairiųjų nuomone, jos ir toliau nepakankamos. Negalime sutikti su nesąžiningais kompromisais, kai kalbama apie piliečių žodžio laisvę.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Aš balsavau už kompromisinį telekomunikacijų paketą. Nors, kaip būdinga visiems kompromisams, paketas nėra tobulas, manau, kad jis yra žingsnis teisinga kryptimi ir juo bus pagerintos vartotojų teisės.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Teigiamą balsavimą galima pateisinti vien jau tuo, kad naujuoju telekomunikacijų sektoriaus Europos teisės aktu remiamos antžeminių linijų ir judriojo ryšio telefono vartotojų teisės ir gerinamas konkurencingumas.

Aktualiausia iš šių naujų taisyklių – įtvirtinamos vartotojų teisės, interneto prieigos garantijos ir asmens duomenų apsauga, nes ES vis labiau tampa teisių ir laisvių teritorija.

Willy Meyer (GUE/NGL), raštu. – (ES) Aš balsavau prieš pagrindų direktyvą dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų, nes manau, kad ja kėsiniama į piliečių žodžio laisvę ir pilietines teises. Priimdama šią direktyvą Europos Sąjunga leidžia atjungti interneto paslaugas be teismo nurodymo. Būdamas pilietinių teisių gynėjas, privalau nepritarti šiam sprendimui. Juo privačioms bendrovėms suteikiama galių riboti interneto naudojimą ir tai dar vienas Europos telekomunikacijų rinkos liberalizavimo pavyzdys.

Be to, tuo, kad neteisminės institucijos (kurių pobūdis ir sudėtis nenurodyta) gali nuspręsti atjungti interneto paslaugas dėl neteisėtos praktikos (kuri taip pat nenustatyta), pažeidžiamas principas, kad piliečiai yra nekalti tol, kol neįrodyta priešingai, ir vartotojų teises ribojantiems operatoriams atveriamos galimybės kurti turinio filtrus ir kai kuriuos puslapius padaryti spartesnius, palyginti su kitais, o tai *de facto* reikštų, kad interneto neutralumui atėjo galas.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE), raštu. – (RO) Balsavau už šį paketą, nes jis neabejotinai naudingas. Vis dėlto suvokiū, kad neaišku, ką galimais interneto prieigos ribojimo atvejais praktiškai reikš sąvoka „sąžininga ir nešališka procedūra“. Manau, geriau būtų buvę numatyti, kad privaloma iš anksto gauti teismo nutartį.

Teresa Riera Madurell (S&D), raštu. – (ES) Balsavau už pranešimą, kuris yra viso „telekomunikacijų paketo“ darbo kulminacija – parengtos dvi direktyvos ir reglamentas, kurie yra didžiulis žingsnis pirmyn plėtojant informacinę visuomenę ir saugant vartotojų teises.

Šiuose naujuose teisės aktuose taip pat numatytos aiškos taisyklės ir įtvirtinamas reikiamas teisinis tikrumas, kad būtų skatinamos naujos investicijos, o jas pritraukus bus įmanoma teikti naujas paslaugas ir plėtoti naują ūkinę veiklą. Todėl šios nuostatos turės didelį ekonominį poveikį. Be to, šiame galiausiai patvirtintame tekste užtikrinama, kad būtų geriau laikomasi pagrindinių vartotojų teisių ir laisvių naudotis internetu – 138 pakeitimu suteikiama teisinio tikrumo.

Pasiektame kompromisiniame variante minima Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, o 138 pakeitime pasirinkta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija.

Pastarasis variantas turi aiškų trūkumą: Jungtinė Karalystė, Lenkija, o dabar ir Čekija į chartiją įtraukė nukrypti leidžiantį protokolą, kuriuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui ir atitinkamiems valstybių narių teismams pažeidimo atveju draudžiama imtis veiksmų, o konvenciją pasirašė visos valstybės narės ir nacionalinėms teisinėms institucijoms nėra kliūčių ją taikyti.

Georgios Toussas (GUE/NGL), raštu. – (EL) Europos Parlamento centro kairiosios ir centro dešinėsios politinės jėgos balsavo už telekomunikacijų ir interneto teisėkūros paketą – jos rėmėsi konkurencijos ir saugumo kriterijais, kitaip tariant, siekė apsaugoti monopolijų pelną ir riboti darbuotojų laisves ir teises. Vyraujant monopolinių verslo grupių savivalei, tos pačios politinės jėgos, su pompastine demagogija minėdamos vartotojų teises ir laisvą interneto prieigą, parėmė priešingus Komisijos pasiūlymus, taip padėdamos propaguoti kapitalo interesus.

Europos Parlamento sprendimu skatinamas kapitalistinis restruktūrizavimas, leisiantis bendrovėms išaugti iki gigantiško dydžio ir išplėtoti „ekologišką ekonomiką“, kad jos galėtų viešpatauti Europos ir pasaulio lygmeniu, taip daug kartų didindamos savo pelnus darbuotojų ir savo paslaugų vartotojų sąskaita.

Monopolijoms suteikiamos teisės kontroliuoti ir riboti vartotojų interneto prieigą. Kartu užtikrinamas jų pelnas, nes suderinamas radijo spektras ir sušvelninamas antžeminių bei interneto paslaugų „einamasis atotrūkis“ nuo reikiamos infrastruktūros. Mes balsavome prieš pasiūlymą dėl Tarybos ir Europos Parlamento

rezoliucijos; mes remiame darbuotojus ir elektroninių ryšių vartotojus, kurie toliau gina savo teises ir laisves nuo priešiškos ES ir kapitalui atstovaujančių suinteresuotųjų šalių politikos.

- Pranešimas: Bart Staes (A7-0063/2009)

David Casa (PPE), raštu. – Šiuo atveju pasiūlymu siekiama sukurti sistemą, kurioje bus numatyta derinti statistinių duomenų apie pesticidų naudojimą ir pardavimą rinkimo ir sklaidos taisykles. Pasiūlyme pateikiama svarbių apibrėžčių ir paaiškinimų, todėl nusprendžiau balsuoti už šį pranešimą.

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Džiaugiuosi pasiektu susitarimu dėl Europos Parlamento ir Tarybos Taikinimo komiteto patvirtinto bendro teksto – pasiūlymo dėl reglamento dėl pesticidų statistikos, kuriame bus numatyta sukurti statistinių duomenų apie pesticidų pardavimą ir naudojimą rinkimo ir sklaidos teisinę sistemą ir suderintas taisykles, kad pesticidai būtų naudojami tvariai.

Peter Jahr (PPE), raštu. – (DE) Džiaugiuosi, kad reglamentu dėl augalų apsaugos produktų statistikos bus užbaigtas Europos augalų apsaugos politikos teisėkūros paketas, kuris tada galės įsigalioti. Kad kuo labiau sumažintume naudojant augalų apsaugos produktus kylančių pavojų žmonėms ir aplinkai, turime nustatyti suderintus rizikos rodiklius, grindžiamus palyginamais ir patikimais visų valstybių narių duomenimis. Būtent tai dabar taps įmanoma. Vis dėlto šių duomenų rinkimas neturi kelti daugiau biurokratijos ir didesnės naštos mūsų ūkininkams ir administravimo institucijoms. Kai įmanoma, turėtų būti naudojami esami duomenys ir naujų duomenų neturėtų būti renkama. Kontroliuodami reglamento įgyvendinimą privalėsime užtikrinti, kad biurokratinės išlaidos būtų visiškai minimalios. Beje, aš būčiau palikęs sąvoką „augalų apsaugos produktai“, kuri reglamente buvo vartojama iš pradžių. Vokiečių kalba sąvoka „pesticidai“ turi visiškai neigiamą atspalvį ir paprastai reiškia netinkamą augalų apsaugos produktų naudojimą. Deja, reglamentu šis nesusipratimas dabar bus tik sustiprintas.

Elisabeth Köstinger (PPE), raštu. – (DE) Labai džiaugiuosi, kad reglamentu dėl augalų apsaugos produktų statistikos bus užtikrinta bendra teisinė duomenų apie pesticidų tiekimą rinkai ir naudojimą rinkimo ir sklaidos sistema. Pirmenybė neabejotinai teikiama siekiui kuo labiau sumažinti pavojų žmonių sveikatai ir užtikrinti aplinkos apsaugą. Dabar tai taps įmanoma – bus naudojami suderinti rizikos rodikliai ir patikimi duomenys iš visų valstybių narių. Nepaisydama to, norėčiau ryžtingai pabrėžti, kad jokios duomenų rinkimo administracinės išlaidos neturi tekti mūsų ūkininkams. Nerinkdami jau surinktų duomenų, galime panaudoti sinergijos būdus ir taip sumažinti biurokratiją ir papildomą našta.

Miroslav Mikolášik (PPE), raštu. – (SK) Pesticidai, ypač žemės ūkyje naudojami pesticidai, turi svarbų poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir jų turėtų būti naudojama gerokai mažiau. Ilgoka duomenų apie pesticidų pardavimą ir naudojimą rinkimo patirtis parodė, kad reikia suderintų statistinių duomenų rinkimo metodų, ne tik valstybių narių, bet ir Bendrijos lygmeniu. Šiuo reglamentu, laikantis subsidarumo ir proporcingumo principų, sukuriama bendra sistema, kaip sistemingai sudarinėti Bendrijos pesticidų tiekimo rinkai ir naudojimo statistiką.

Todėl manau, kad Taikinimo komiteto patvirtintas bendras Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pesticidų statistikos tekstas yra tinkama priemonė, kuri galiausiai padės tvariai naudoti pesticidus ir apskritai itin smarkiai sumažinti pavojų sveikatai ir aplinkai, taip pat deramai apsaugoti pasėlius.

Rovana Plumb (S&D), raštu. – (RO) Noriu pabrėžti, kad pesticidai turi būti naudojami ekonomiškiau, taip kartu gerokai sumažinama ir bendra rizika. Be to, pesticidai turi būti naudojami taip, kad jais būtų apsaugotas derlius. Vis dėlto atidžiai nestebint pesticidų kiekio ir kokybės juos galima naudoti tik tuo atveju, jeigu turima patikima duomenų bazė. Rengiant ir kontroliuojant Tvaraus pesticidų naudojimo teminės strategijos įgyvendinimo teisės aktus ir Bendrijos politikos priemones svarbu turėti ir naudoti suderintus ir palyginamus Bendrijos statistinius duomenis apie pesticidų pardavimą. Šių statistinių duomenų reikia norint įvertinti Europos Sąjungos tvaraus vystymosi politikos priemones ir apskaičiuoti svarbius naudojamų pesticidų keliamo pavojaus sveikatai ir aplinkai rodiklius. Todėl ir balsavau už šį pranešimą.

Oldřich Vlasák (ECR), raštu. – (CS) Už Taikinimo komiteto patvirtintą Europos Parlamento teisėkūros rezoliucijos dėl bendro pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pesticidų statistikos projektą balsavau todėl, kad, mano nuomone, jis duos nemažai naudos. Juo suderinami ir, svarbiausia, supaprastinami pesticidų statistikos srities teisės aktai. Juo suderinamos statistinės apklausos ir taip sudaromos sąlygos geriau palyginti duomenis, suteikiama galimybė geriau ir visapusiškiau panaudoti administracinius surinktų duomenų išteklius – tai sumažins išlaidas ir administracinę našta ūkininkams ir kitiems žemės ūkio subjektams. Projekte taip pat numatyta geresnė konfidencialių duomenų apsauga. Be to, šis standartas

galiausiai suteiks daugiau informacijos apie pesticidus ir jų poveikį visuomenės sveikatai – aš asmeniškai manau, kad tai svarbiausias klausimas.

- Pranešimas: Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (A7-0057/2009)

Jean-Pierre Audy (PPE), raštu. – (FR) Aš balsavau už teisėkūros rezoliuciją dėl 1995 m. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, nustatančio bendrąsias taisykles dėl Bendrijos finansinės pagalbos teikimo transeuropinių tinklų srityje, kodifikavimo. Gaila, kad žinodama tekstų plėtotę ir sudėtingumą Komisija nepersvarstė savo 1987 m. balandžio 1 d. pozicijos, kurioje jos tarnyboms nurodoma, kad visi teisėkūros aktai turėtų būti kodifikuojami, kai padaroma ne daugiau kaip dešimt jų pakeitimų, pabrėžiant, kad tai yra minimalus reikalavimas ir kad departamentai tekstus, už kuriuos jie atsakingi, turėtų kodifikuoti dar trumpesniais intervalais. Šiuo konkrečiu atveju konsoliduojame 1999 m. reglamentus, du 2004 m. reglamentus ir vieną 2005 m. reglamentą. Manau, kad Bendrijos teisės konsolidavimo politika turėtų būti vienas iš Europos Komisijos prioritetų ir kad dabartinė padėtis nepatenkinama, ypač valstybių narių, piliečių ir apskritai visų teisės naudotojų – teismų pareigūnų, advokatų, konsultantų, institucijų ir t. t. – atžvilgiu.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Aš balsavau už pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, nustatančio bendrąsias taisykles dėl Bendrijos finansinės paramos teikimo transeuropinių tinklų srityje. Šie tinklai labai svarbūs Europos eismo infrastruktūros plėtrai. Naujuoju reglamentu bus aiškiai reglamentuojamos Bendrijos finansinės paramos teikimo sąlygos ir procedūros, suteiksiančios atitinkamo teisinio tikrumo, pirmiausia šiuos projektus planuojančioms valstybėms ir regionams.

- Pranešimas: Timothy Kirkhope (A7-0065/2009)

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Aš, kaip EP narys, visada ypač daug dėmesio skyriau nusikalstamumo prevencijos, saugumo ir policijos bendradarbiavimo klausimams, todėl pripažįstu pamatinę Europolo svarbą kuriant saugią Europos erdvę ir užkertant kelią nusikalstamumui visoje Europoje – šią prevenciją reikia įtvirtinti įvairiais lygmenimis, įskaitant čia aptariamus.

Vis dėlto pagrindinis klausimas, dėl kurio čia šiandien diskutuojame – ar Parlamentas likus mažiau nei savaitei iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo turėtų atsakyti savo naujų institucinių prerogatyvų, susijusių su nusikalstamumo prevencija ir policijos bendradarbiavimu, ir taip atsakyti galimybės pagal bendro sprendimo procedūrą dalyvauti priimant sprendimus visais šiais klausimais.

Nemanau, kad tai teisinga kryptis. Šis Parlamentas turi visapusiškai prisiimti naujus įgaliojimus šiais klausimais. Į tai atsižvelgdamas balsuoju už šį pranešimą, kuriame Taryba prašoma atsiimti savo pasiūlymą.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Mes balsavome prieš šio pranešimų rinkinio atmetimą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitete ne dėl atitinkamų reglamentavimo pasiūlymų turinio, susijusio su Europolu ir kita kriminalinės policijos veikla, bet dėl formos. Iš tikrųjų vienintelė priežastis, kodėl šio Parlamento dauguma nori grąžinti šiuos pranešimus atgal komitetui, yra ta, kad ji galėtų palaukti, kol įsigalios Lisabonos sutartis. Pagal šią sutartį minėtiesiems klausimams bus taikoma įprasta teisėkūros procedūra, t. y. Parlamentas ir Taryba teisės aktus priims vienodomis teisėmis, Europos Komisija turės išimtinę iniciatyvos teisę ir, dar blogiau, jurisdikciją turės Europos Teisingumo Teismas.

Mums tai nepriimtina. Pasaulyje be sienų, kurį jūs sukūrėte ir kuriuo visapusiškai naudojasi nusikaltėliai, nelegalūs migrantai ir prekyautojai žmonėmis, policijai bendradarbiauti yra gyvybiškai svarbu. Vis dėlto itin svarbu, kad jis ir toliau priklausytų tarpvyriausybinių bendradarbiavimo sričiai.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Kadangi tai trečiojo ramsčio klausimas, jis itin svarbus Europos erdvės saugumui, tad sutinku, kad šis klausimas turėtų būti vertinamas pagal Lisabonos sutartį, atsižvelgiant į jos būsimą reikšmę bendradarbiavimo politikai.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Iš esmės artimas įvairių institucijų bendradarbiavimas kovojant su nusikalstamumu yra pageidautinas dalykas. Vis dėlto planuojant visoms institucijoms suteikti neribotą prieigą nėra jokio duomenų apsaugos reglamentavimo ir netgi neaišku, kokias tyrimo teises iš tikrųjų turės siūlomas duomenų apsaugos pareigūnas. Su SWIFT susitarimu taip pat susijusios svarbios duomenų apsaugos problemos. Europos Parlamentui turi būti suteikta galimybė Europos piliečių vardu užkirsti kelią šiam duomenų apsaugos teisių fiasko. Todėl aš balsavau už pranešimą.

- Pranešimas: Sophia in 't Veld (A7-0064/2009)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), raštu. – (LT) Palaikau pranešėjo nuomonę ir pritariu, kad teisiniai aktai dėl EUROPOLO turėtų būti svarstomi bendru sutarimu kartu su Parlamentu bei Taryba. Ypatingai svarbus dėmesys turėtų būti skiriamas asmens duomenų apsaugai. Iš tikrųjų, nėra pakankamai aišku, ar yra tvirti apsaugos saugikliai dėl asmenų duomenų perdavimo trečiosioms šalims. Ar tokiu būdu nepažeidžiamos piliečių teisės į privatumą, ar asmenys gali pasitikėti savo duomenų apsauga? Šis klausimas turėtų būti nuodugniai išnagrinėtas, todėl Taryba turėtų pateikti naują pasiūlymą po Lisabonos sutarties įsigaliojimo.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Aš, kaip EP narys, visada ypač daug dėmesio skyriau nusikalstamumo prevencijos, saugumo ir policijos bendradarbiavimo klausimams, todėl pripažįstu pamatinę Europolo svarbą kuriant saugią Europos erdvę ir užkertant kelią nusikalstamumui visoje Europoje – šią prevenciją reikia įtvirtinti įvairiais lygmenimis, įskaitant čia aptariamus.

Vis dėlto pagrindinis klausimas, dėl kurio čia šiandien diskutuojame – ar Parlamentas likus mažiau nei savaitei iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo turėtų atsisakyti savo naujų institucinių prerogatyvų, susijusių su nusikalstamumo prevencija ir policijos bendradarbiavimu, ir taip atsisakyti galimybės pagal bendro sprendimo procedūrą dalyvauti priimant sprendimus visais šiais klausimais.

Nemanau, kad tai teisinga kryptis. Šis Parlamentas turi visapusiškai priimti naujus įgaliojimus šiais klausimais. Į tai atsižvelgdamas balsuoju už šį pranešimą, kuriame Taryba prašoma atsiimti savo pasiūlymą.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Nepamirštant Europos policijos biuro (Europolo) svarbos ir nepaisant bendros paramos, kuri jam turėtų būti teikiama, tai yra itin svarbus trečiajam ramsčiui priklausantis Europos erdvės saugumo klausimas.

Todėl sutinku, kad šis klausimas būtų vertinamas pagal Lisabonos sutartį, atsižvelgiant į jos reikšmę bendradarbiavimo politikai.

- Pranešimas: Jan Philipp Albrecht (A7-0069/2009)

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Aš, kaip EP narys, visada ypač daug dėmesio skyriau nusikalstamumo prevencijos, saugumo ir policijos bendradarbiavimo klausimams, todėl pripažįstu pamatinę Europolo svarbą kuriant saugią Europos erdvę ir užkertant kelią nusikalstamumui visoje Europoje – šią prevenciją reikia įtvirtinti įvairiais lygmenimis, įskaitant čia aptariamus.

Vis dėlto pagrindinis klausimas, dėl kurio čia šiandien diskutuojame – ar Parlamentas likus mažiau nei savaitei iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo turėtų atsisakyti savo naujų institucinių prerogatyvų, susijusių su nusikalstamumo prevencija ir policijos bendradarbiavimu, ir taip atsisakyti galimybės pagal bendro sprendimo procedūrą dalyvauti priimant sprendimus visais šiais klausimais.

Nemanau, kad tai teisinga kryptis. Šis Parlamentas turi visapusiškai priimti naujus įgaliojimus šiais klausimais. Į tai atsižvelgdamas balsuoju už šį pranešimą, kuriame Taryba prašoma atsiimti savo pasiūlymą.

Petru Constantin Luhan (PPE), raštu. – (RO) J. P. Albrechto pranešime diskusijoms pateikiamas trečiųjų šalių ir organizacijų, su kuriomis Europolas ketina sudaryti susitarimus, sąrašas. Į trečiųjų šalių sąrašą įtraukta, pvz., ir Moldovos Respublika, o į organizacijų, su kuriomis Europolas ketina sudaryti susitarimus, sąrašą turėtų būti įtrauktas ir Bukarešte įsikūręs Regioninis kovos su organizuotu nusikalstamumu centras, kuris su Europolu derasi dėl bendradarbiavimo susitarimo sudarymo. Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija nusprendė per šią plenarinę sesiją vieningai balsuoti prieš šį pranešimą, kad ji galėtų dokumento bylą persvarstyti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai. Būtent todėl, kad tai tokia svarbi tema, mes nusprendėme šiam pranešimui skirti itin daug dėmesio ir apie jį toliau diskutuosime kitais metais, kai bus taikoma bendro sprendimo su Taryba procedūra.

- Pranešimas: Agustín Díaz de Mera García Consuegra (A7-0068/2009)

Carlos Coelho (PPE), raštu. – (PT) Europolo veiklos sistemoje mums pateiktos keturios iniciatyvos, kuriomis siekiama nustatyti naujas informacijos konfidencialumo taisykles, Europolo santykių su partneriais reglamentavimo įgyvendinimo aspektus, įskaitant keitimąsi asmens duomenimis ir įslaptinta informacija, trečiųjų šalių ir organizacijų, su kuriomis galima sudaryti susitarimus, sąrašą, ir analizės darbo bylų įgyvendinimo taisykles.

Kadangi Lisabonos sutartis įsigalios jau po keleto dienų ir Parlamentui bus suteikta naujų su policijos bendradarbiavimu susijusių prerogatyvų, keturi pranešėjai siekė, kad pasiūlymai būtų atmesti dėl teisinių priežasčių. Todėl remiu jų poziciją nekomentuoti pasiūlymų turinio, juos atmesti ir prašyti Komisiją bei Tarybą plenarinėje sesijoje padaryti pareiškimą, pasižadant per šešis mėnesius nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo pateikti naują sprendimą. Praktiškai verta priminti, kad Taryba galės iki metų pabaigos parengti poziciją dėl dabartinių iniciatyvų, dėl kurių su Parlamentu gali būti tik konsultuojamasi, nes keturi įgyvendinimo etapai įsigalios nuo 2010 m. sausio 1 d.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Aš, kaip EP narys, visada ypač daug dėmesio skyriau nusikalstamumo prevencijos, saugumo ir policijos bendradarbiavimo klausimams, todėl pripažįstu pamatinę Europolo svarbą kuriant saugią Europos erdvę ir užkertant kelią nusikalstamumui visoje Europoje – šią prevenciją reikia įtvirtinti įvairiais lygmenimis, įskaitant čia aptariamus.

Vis dėlto pagrindinis klausimas, dėl kurio čia šiandien diskutuojame – ar Parlamentas likus mažiau nei savaitei iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo turėtų atsisakyti savo naujų institucinių prerogatyvų, susijusių su nusikalstamumo prevencija ir policijos bendradarbiavimu, ir taip atsisakyti galimybės pagal bendro sprendimo procedūrą dalyvauti priimant sprendimus visais šiais klausimais.

Nemanau, kad tai teisinga kryptis. Šis Parlamentas turi visapusiškai priimti naujus įgaliojimus šiais klausimais. Į tai atsižvelgdamas balsuoju už šį pranešimą, kuriame Komisija prašoma atsiimti savo pasiūlymą.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Nepamirštant Europos policijos biuro (Europolo) svarbos ir nepaisant bendros paramos, kuri jam turėtų būti teikiama, tai yra itin svarbus trečiajam ramsčiui priklausantis Europos erdvės saugumo klausimas.

Todėl sutinku, kad šis klausimas būtų vertinamas pagal Lisabonos sutartį, atsižvelgiant į būsimą jos reikšmę bendradarbiavimo politikai. Todėl manau, kad kol sutartis dar neįsigaliojo, bet koks sprendimas šiuo opiu klausimu yra per ankstyvas, nes šis klausimas susijęs su Europos erdvės saugumu.

- Pranešimas: Sofia Alfano (A7-0072/2009)

Elena Oana Antonescu (PPE), raštu. – (RO) Nusikalstamumas Europos Sąjungoje nuolat auga. Susiduriame su daugybe organizuoto nusikalstamumo tinklų ir su kompiuteriniu nusikalstamumu, kuris vis labiau plinta. Todėl turi būti įtvirtinta ir stiprinama Europos nusikalstamumo prevencijos politika, o valstybės narės, vadovaudamosi veiksminga bendra šios srities strategija, turi geriau ir artimiau bendradarbiauti. Per keletą pastarųjų metų nusikalstamumo prevencijos tinklas padarė gana menką pažangą. Faktiškai jo galimybės dar anaipol nepanaudotos. Siekiant, kad toks tinklas veiktų sėkmingai, būtinos šios sąlygos: išplėsti tinklo atsakomybės sritį, sukurti aiškią, paprastą, veiksmingą administravimo struktūrą, užtikrinti, kad dalyvautų pilietinė visuomenė, universitetai ir nevyriausybinės organizacijos (NVO).

Parlamentas gaus tinkamų teisėkūros įgaliojimų ir galės pagal bendro sprendimo procedūrą kartu su Taryba priimti sprendimus dėl priemonių, skirtų valstybių narių veiksmams nusikalstamumo prevencijos srityje skatinti ir remti. Todėl remiu pranešėjo pasiūlymą atmesti iniciatyvą ir dėl šios svarbios dokumento bylos diskutuoti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai.

David Casa (PPE), raštu. – Aptariamame pranešime prašoma atmesti dabartinės Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo sistemos pakeitimus. Manau ir sutinku su pranešėju, kad reikia tobulinti tam tikras sritis, netgi tam tikras pasiūlymo vietas. Nepaisant to, laikinosios priemonės tinkamos – jas taikant bus greičiau atlikti svarbūs pakeitimai. Dėl šių priežasčių nusprendžiau balsuoti prieš šį pranešimą.

Carlos Coelho (PPE), raštu. – (PT) Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas sukurtas 2001 m., tačiau iki dabar jis pasiekė neypatingų rezultatų, nes patyrė ne vieną organizacinę nesėkmę, neleidusią jam veiksmingai įgyvendinti visų galimybių, ir jau du kartus jame atliktas vidaus patikrinimas. Dabartine iniciatyva bandoma atšaukti tą 2001 m. priimtą sprendimą ir siūloma šį tinklą restruktūrizuoti, tačiau aš manau, kad šis restruktūrizavimas ribotas ir akivaizdžiai nepakankamas dabartinėms problemoms išspręsti.

Į tai atsižvelgdami turime pradėti tinklo reformą, kuri turi būti organizuojama daug rimčiau ir būti daug platesnio užmojo. Todėl Tarybai pirmininkaujančios Švedijos primygtinis reikalavimas, kad Parlamentas priimtų sprendimą prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, yra nepriimtinas ne vien todėl, kad tai yra netobula iniciatyva, bet ir todėl, kad likus keletui dienų iki naujosios sutarties įsigaliojimo šia iniciatyva Parlamento prašoma atsisakyti jam Lisabonos sutarties suteikiamų institucinių nusikalstamumo prevencijos prerogatyvų.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Aš, kaip EP narys, visada ypač daug dėmesio skyriau nusikalstamumo prevencijos, saugumo ir policijos bendradarbiavimo klausimams, todėl pripažįstu pamatinę Europolo svarbą kuriant saugią Europos erdvę ir užkertant kelią nusikalstamumui visoje Europoje – šią prevenciją reikia įtvirtinti įvairiais lygmenimis, įskaitant čia aptariamus.

Vis dėlto pagrindinis klausimas, dėl kurio čia šiandien diskutuojame – ar Parlamentas likus mažiau nei savaitei iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo turėtų atsisakyti savo naujų institucinių prerogatyvų, susijusių su nusikalstamumo prevencija ir policijos bendradarbiavimu, ir taip atsisakyti galimybės pagal bendro sprendimo procedūrą dalyvauti priimant sprendimus visais šiais klausimais.

Nemanau, kad tai teisinga kryptis. Šis Parlamentas turi visapusiškai priimti naujus įgaliojimus šiais klausimais. Todėl balsuoju už šį pranešimą ir prašau, kad Taryba oficialiai nepriimtų iniciatyvos prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, kuri įsigalios visai netrukus.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas (angl. EUCPN) sukurtas 2001 m., nes reikėjo parengti priemones ir vykdyti bendrą veiklą nusikalstamumo prevencijai užtikrinti, taip pat stiprinti už nusikalstamumo prevenciją atsakingų nacionalinių institucijų sistemą.

Po septynerių metų atlikus nepriklausomą EUCPN įvertinimą, padaryta išvada, kad institucijos darbą galima gerokai tobulinti.

Įvairių nusikalstamumo prevencijos aspektų plėtotė ES lygmeniu itin svarbi ir ne mažiau svarbu užkirsti kelią valstybių narių ir vietos masto nusikalstamumui ir su juo kovoti.

Atsižvelgdamas į opų šiame pranešime paliečiamų klausimų pobūdį, sutinku su sprendimu siekti, kad Taryba, vadovaudamasi Lisabonos sutartimi, pagal bendro sprendimo procedūrą pateiktų naują pasiūlymą.

- Pranešimas: Timothy Kirkhope (A7-0071/2009)

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Aš, kaip EP narys, visada ypač daug dėmesio skyriau nusikalstamumo prevencijos, saugumo ir policijos bendradarbiavimo klausimams, todėl pripažįstu pamatinę Europolo svarbą kuriant saugią Europos erdvę ir užkertant kelią nusikalstamumui visoje Europoje – šią prevenciją reikia įtvirtinti įvairiais lygmenimis, įskaitant čia aptariamus.

Vis dėlto pagrindinis klausimas, dėl kurio čia šiandien diskutuojame – ar Parlamentas likus mažiau nei savaitei iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo turėtų atsisakyti savo naujų institucinių prerogatyvų, susijusių su nusikalstamumo prevencija ir policijos bendradarbiavimu, ir taip atsisakyti galimybės pagal bendro sprendimo procedūrą dalyvauti priimant sprendimus visais šiais klausimais.

Nemanau, kad tai teisinga kryptis. Šis Parlamentas turi visapusiškai priimti naujus įgaliojimus šiais klausimais. Į tai atsižvelgdamas balsuoju už šį pranešimą ir prašau Švedijos Karalystės ir Ispanijos Karalystės atšaukti savo iniciatyvą.

Europolo paketas (Timothy Kirkhope (A7-0065/2009), Sophia in 't Veld (A7-0064/2009), Jan Philipp Albrecht (A7-0069/2009), Agustín Díaz de Mera García Consuegra (A7-0068/2009), Sofia Alfano (A7-0072/2009), Timothy Kirkhope (A7-0071/2009))

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Aš balsavau už S. 't Veld pranešimą, už T. Kirkhope, J. P. Albrechto ir A. Díaz de Mera Garcías Consuegros pranešimus dėl priemonių paketo, susijusio su Europolu, ir už S. Alfano pranešimą dėl Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo, kuriais raginama atmesti Tarybos pasiūlymus šiais klausimais. Atmetant šiuos pasiūlymus siekiama apginti Europos Parlamento prerogatyvas tokiais opiais klausimais kaip policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose. Europos Parlamento paprašyta per itin trumpą laiką pateikti vis dėlto labai opių klausimų vertinimą. Nepaisant to, šie skuboti veiksmai niekuo nepateisinami, nebent nuo gruodžio 1 d. pagal trečiąją ramstį atliekamos procedūros neteks galios ir pagal įprastą „teisėkūros procedūrą“ turės būti pradėtas naujas procesas. Mes atmetame šiuos pasiūlymus siekdami Tarybai pasiųsti aiškią žinią, kad esame nepatenkinti EP nariams daromu spaudimu ir akivaizdžiu noru apeiti naująsias procedūras, pagal kurias Europos Parlamentas bus įtrauktas į teisėkūros diskusijas.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Kaip rekomendavo Piliėčių laisvių komitetas, aš balsavau prieš sprendimo projektą. Kadangi netrukus įsigalios Lisabonos sutartis, šios srities sprendimai turėtų būti priimami pagal naująsias teisėkūros procedūras.

Jörg Leichtfried (S&D), raštu. – (DE) Aš balsuoju prieš EUROPOLIO paketo priėmimą. Balsavau už tai, kad būtų atmestas visas paketas, nes manau, jog skandalinga, kad Komisija ir Taryba vis dar bando „prastumti“ paketą prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai.

- Pranešimas: Vital Moreira (A7-0060/2009)

David Casa (PPE), raštu. – Gruzija patyrė neįtikėtiną nuosmukį, ypač po 2008 m. konflikto su Rusija. Dėl strateginės Gruzijos svarbos ir kitų priežasčių Komisija pasiūlė Gruzijai suteikti makrofinansinę pagalbą. Nors sutinku, kad Parlamentui reikia daugiau informacijos šiuo klausimu, nusprendžiau paremti pranešėjo rekomendaciją ir todėl balsuoju už pranešimą.

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Mes visada pritarėme, kad ES turi teikti solidarumo pagalbą šalims, kurioms jos reikia, ir teigėme, kad ši pagalba turėtų būti skirta projektams, kurie tikrai aktualūs šalies gyventojams.

Vis dėlto atrodo, kad ES teikiama „pagalba“ mažai ką turi bendro su solidarumu. Didelių pinigų interesai, ar jie būtų ekonominiai, ar finansiniai, ir didelę galią turinčių valstybių interesai visada viršesni už solidarumo interesus.

Tai pasakytina ir apie pagalbą Gruzijai, dėl kurios ką tik balsavome. Finansinė pagalba daugiausia skirta Tarptautinio valiutos fondo rekomendacijoms ir struktūrinio sureguliuojimo politikai finansuoti, t. y. ja padedama vykdyti primygtinį fondo raginimą taikyti tas pačias neoliberalias politikos priemones, kurios sukėlė dabar šalies patiriamą ekonomikos ir finansų krizę.

Dėl tų pačių priežasčių susilaikėme per balsavimą dėl likusių pranešimų. Be to, nėra garantijos, kad finansavimas, dėl kurio nuspręsta, nebus skiriamas Gruzijos persiginklavimui, nors ir netiesiogiai, po to, kai Gruzijos pajėgos užpuolė Pietų Osetijos ir Abchazijos provincijų gyventojus ir taip sukėlė karą su Rusija.

Negalėjome toleruoti sprendimo, kuris lemtų didesnę Kaukazo šalių santykių militarizavimą – šio regiono energija, gerovė ir geostrateginė vertė svarbi ES ir jos monopolijoms.

Jacek Olgierd Kurski (ECR), raštu. – (PL) 2008 m. rugpjūčio mėn. Gruziją brutaliai užpuolė Rusijos Federacijos kariuomenė ir buvo ne tik padaryta didelio masto žala, žuvo daugybė žmonių, bet ir labai pablogėjo ekonominė padėtis. Gruzijai susiduriant su ekonominėmis problemomis Europos Sąjunga negali likti pasyvi ir turėtų būti pasirengusi Gruzijai suteikti specialią makrofinansinę pagalbą, kuria būtų sudarytos sąlygos po pastarųjų metų Rusijos invazijos atkurti šalį. Finansinė Briuselio pagalba taip pat padės Gruzijai kovoti su pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės poveikiu. Atsižvelgdamas į minėtąsias aplinkybes ir strateginę Gruzijos reikšmę Europos Sąjungai pagal Europos kaimynystės politiką ir naujai sukurtą Rytų partnerystę, pritariau rezoliucijai dėl Tarybos sprendimo suteikti Gruzijai makrofinansinę pagalbą.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Makrofinansinės pagalbos programa yra gyvybiškai svarbi gerinant neseniai ginkluotą konfliktą baigusią Europos tautų finansinį stabilumą – šio konflikto nulemti pokyčiai paliko joms finansinių sunkumų – biudžeto deficitus ir mokėjimų balanso problemas.

Ši pagalba itin svarbi šių šalių atstatymo procesui, jeigu jis vyksta taikiai, o tai įmanoma tik su tarptautine pagalba. Šia pagalba taip pat užtikrinama, kad minėtosios nestabilios sritys nekeltų pavojaus saugumui ir taikai Europoje, nes per šiuos konfliktus atsiranda pabėgėlių ir šalies viduje perkeltų asmenų.

Taip elgdamasi, ES turi būti solidarumo erdvė – šią pagalbą Gruzijai ji turi derinti su atitinkamais minėtaisiais aspektais.

- Pranešimas: Vital Moreira (A7-0059/2009)

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Makrofinansinės pagalbos programa taip pat gyvybiškai svarbi gerinant pastarojo meto pasaulinę krizę patyrusių Europos tautų, nukentėjusių ir nuo šios krizės poveikio jų pagrindiniams komerciniams partneriams, Armėnijos atveju pirmiausia Rusijai, finansinį stabilumą. Finansinė pusiausvyra sutriko dėl biudžeto ir mokėjimų balanso problemų.

Ši pagalba svarbi, jeigu norime, kad Armėnija šią krizę įveiktų nuosekliau ir užkirstų kelią socialiniam nestabilumui, paskatinsiančiam masinį emigrantų egzodą, dėl kurio kils problemų Europoje.

Taip elgdamasi, ES turi veikti kaip solidarumo erdvė – šią pagalbą Armėnijai ji turi derinti su atitinkamais minėtaisiais aspektais.

- Pranešimas: Miloslav Ransdorf (A7-0061/2009)

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Konkrečiu Serbijos atveju makrofinansinės pagalbos programa gyvybiškai svarbi gerinant šalies finansinį stabilumą, nes Serbija nukentėjo ne tik nuo pasaulinės krizės, bet joje baigėsi ir ginkluotas konfliktas, kurio poveikis vis dar jaučiamas.

Ši pagalba – svarbi priemonė finansiniam stabilumui Serbijoje užtikrinti ir padėties visame Balkanų regione stabilizavimui įtvirtinti. Serbija ir jos ekonomika atlieka itin svarbų vaidmenį vykstant regioninės integracijos procesui, taip pat būtina, kad ji dalyvautų Europos integracijos procese.

Taip elgdamasi, ES turi veikti kaip solidarumo erdvė – šią pagalbą Serbijai ji turi derinti su atitinkamais minėtaisiais aspektais.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Per ateinančius metus planuojama, kad Serbija paskolos forma gaus makrofinansinę pagalbą, kurios bendra suma siekia 200 mln. EUR. Šiais pinigais ketinama remti ekonominį šalies stabilizavimą, finansuoti jos išorės mokėjimų balanso poreikius ir padėti įveikti pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės padarinius. Manau, kad makrofinansinė pagalba Serbijai, kuria bus remiama šalies ekonominio stabilizavimo dabartinės krizės laikotarpiu programa, yra svarbi priemonė stabilizavimui visame Balkanų regione skatinti. Serbija ir jos ekonomika atlieka itin svarbų vaidmenį vykstant regioninės integracijos procesui, taip pat labai svarbu, kad Serbija dalyvautų Europos integracijos procese. Dėl šių priežasčių balsavau už M. Ransdorfo pranešimą ir kartu už tai, kad Serbijai būtų suteikta makrofinansinė pagalba.

- Pranešimas: Iuliu Winkler (A7-0067/2009)

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Makrofinansinės pagalbos programa gyvybiškai svarbi gerinant finansinį stabilumą Bosnijoje ir Hercegovinoje ir šalinant žalingą pasaulinės krizės poveikį šalies ekonomikai. Ši pagalba atsispindės pagerėjusioje šalies ekonomikoje – sumažės biudžeto deficitas ir pagerės mokėjimų balansas.

Bosnija taip pat yra jautriame regione, tad jos ekonominis ir finansinis stabilumas itin svarbus, nes jis prisidės prie didesnio stabilumo kūrimo visame Balkanų regione.

Taip elgdamasi, ES turi veikti kaip solidarumo erdvė – šią pagalbą Bosnijai ji turi derinti su atitinkamais minėtaisiais aspektais.

- Makrofinansinė pagalba

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), raštu. – (FR) Mes nesutinkame, kad Europos paskoloms ir subsidijoms būtų taikomi Tarptautinio valiutos fondo (TVF) apribojimai. Mes balsuosime prieš makrofinansinę pagalbą (angl. MFA), kurios klausimas šiandien pateiktas Europos Parlamentui. Matote, kokios sąlygos taikomos: neįmanomi terminai, nepakanka informacijos ... Kad ir kaip vertintumėte, čia nepaisoma demokratiškų reikalavimų, kurie turėtų būti būdingi Europos Sąjungai.

Nepaisant to, mes vis tiek remiame Serbijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Armėnijos ir Gruzijos tautas. Nenorime, kad jos nukentėtų labiau, negu jau nukentėjo nuo pasenusios ir pavojingos neoliberalios sistemos, kurią TVF siekia išsaugoti visam laikui.

- Pranešimas: Udo Bullmann (A7-0055/2009)

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Manau, kad šis pranešimas dėl Tarybos direktyvos, kuria siekiama iš dalies pakeisti pridėtinės vertės mokesčio bendrą sistemą, projekto yra būdas pasiekti, kad sistema būtų paprastesnė ir labiau suderinta. Beje, derindami tam tikrus su PVM susijusius gamtinių dujų, elektros energijos ir šilumos ar šaldymo aspektus su bendrų įmonių, įsteigtų remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 171 straipsniu, mokestiniu statusu, su tam tikrų ES plėtros padarinių įvardijimu ir su naudojimusi teise atskaityti pirkimo PVM, sieksime didesnio PVM taikymo veiksmingumo.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Tarybos pasiūlymu siekiama aiškiau išdėstyti tam tikrus aspektus, susijusius su tiekiamų dujų ir elektros importu ir apmokestinimo vieta, į direktyvos taikymo sritį įtraukiant pakeitimus, dėl kurių susitarta į ES stojant Bulgarijai ir Rumunijai, ir aiškiau išdėstyti bei pabrėžti svarbiausią atskaitos teisės taisyklę, kurioje teigiama, kad ši teisė taikoma tik tada, kai prekes ar paslaugas apmokestinamasis asmuo naudoja savo verslo reikmėms.

Vis dėlto šiandien patvirtintas tekstas neatitinka tam tikrų konkrečių nacionalinių rinkų bruožų, pvz., susijusių su butano ir propano dujų naudojimu. Portugalijoje, kaip ir kitose Europos šalyse, kuriose piliečių pajamos mažos ir kurios gana neseniai itin didelėmis sąnaudomis įtrauktos į Europos gamtinių dujų tinklus, butano ir propano dujų naudojimas namų ūkiuose ir labai mažose bei mažosiose įmonėse yra neišvengiama tikrovė.

Be to, dažniausiai šios rūšies energiją naudoja blogiausiomis sąlygomis gyvenantys žmonės ir tai reiškia, kad PVM direktyva diskriminuojama ši grupė, o ne didesnes pajamas gaunančiųjų grupės.

Dar daugiau, atrodo, kad pranešimo pakeitimais ribojama valstybės narės kompetencija imtis veiksmų.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Per balsavimą dėl U. Bullmanno pranešimo susilaikiau. Manau, kad Taryba privalo išsiklausti į šio Parlamento, vienintelės tiesiogiai renkamos ES institucijos, nuomones, tačiau nematau, kad PVM sistemos turėtų būti derinamos. Remiantis subsidiarumo principu apmokestinimą geriausia palikti Europos tautoms.

- Pranešimas: Anna Rosbach (A7-0051/2009)

Luís Paulo Alves (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už pranešimą dėl Šiaurės rytų Atlanto jūros aplinkos apsaugos, susijusios su anglies dioksido srautų saugojimu geologinėse formacijose, nes manau, kad nustatyta anglies dioksido srautų saugojimo geologinėse formacijose reglamentavimo sistema ir gairės prisidės prie trumpalaikės ir ilgalaikės jūros aplinkos apsaugos, jeigu bus siekiama anglies dioksidą nuolat saugoti šiose formacijose ir jeigu tai neturės didelio neigiamo poveikio jūros aplinkai, žmonių sveikatai ir kitiems teisėtiems Europos jūros teritorijų, ypač priklausančių Portugalijai ir, svarbiausia, Azorams, naudojimui būdams.

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už A. Rosbach pranešimą dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl pakeitimų, susijusių su anglies dioksido srautų saugojimu geologinėse formacijose, patvirtinimo Europos bendrijos vardu Šiaurės rytų Atlanto jūros aplinkos apsaugos konvencijos (OSPAR konvencija) II ir III prieduose. Nepaisant to, svarbu užtikrinti, kad mažai išbandyta geologinio anglies dioksido surinkimo ir saugojimo technologija būtų taikoma laikantis griežčiausių saugos standartų, kaip šiuo klausimu numatyta direktyvoje.

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Geologinis anglies dioksido saugojimas įvardytas kaip galimas sprendimas antropogeninės šių dujų koncentracijos atmosferoje padidėjimo poveikiui sušvelninti. Nepaisant to, šis sprendimas kelia tam tikrų klausimų dėl jo būsimo taikymo, ypač atsižvelgiant į tai, kad reikalinga technologija dar ankstyvuose kūrimo etapuose, manoma, kad ji bus brangi, ir su ja susiję tam tikri galimi pavojai. Verta vadovautis šia tema atliktais tyrimais, nepamirštant, kad kai kurie iki dabar gauti šios srities rezultatai yra teigiami.

Vis dėlto pažymėtina, kad šios galimybės tyrimai ar galimas jos įgyvendinimas ateityje jokiais aplinkybėmis negali trukdyti reikiamai pakeisti energijos paradigmą, siekiant gerokai sumažinti dabartinę priklausomybę nuo iškastinio kuro. Nepaisant to, ir saugojimo technologijų poveikis aplinkai, ir jų sauga turi būti išsamiai tiriami. Patvirtintoje rezoliucijoje užtikrinama, kad tai būtų padaryta, ir todėl už ją balsavome.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Balsavau už A. Rosbach pranešimą. Anglies dioksido surinkimas ir saugojimas gali gerokai padėti kovoti su pasauliniu atšilimu ir mano šalis, Škotija, atliks svarbų vaidmenį kuriant reikiamą technologiją. Šis OSPAR konvencijos pakeitimas reikš, kad ES ir Škotija gali šioje srityje pirmauti.

- Pranešimas: Geringer de Oedenberg (A7-0058/2009)

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Turiu pripažinti, kad iš šių dviejų Geringer de Oedenberg pranešimų sužinojau šį tą naujo: sužinojau, kad šalys, nusprendusios nedalyvauti teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose sistemoje, vis tiek prarado suverenumą.

Beje, Danija, kuriai pavyko išsiderėti išimtį ir kuri, kaip suvereni šalis, taip pat siekė sudaryti sutartį su Bendrija, kad galėtų dalyvauti tam tikruose šio bendradarbiavimo aspektuose, šiandien privalo prašyti Komisijos leidimo sudaryti naujus šio tipo tarptautinius susitarimus su kitomis šalimis! Kitaip tariant, ji prarado teisę priimti visiškai nepriklausomus sprendimus vienoje iš savo išorės santykių sričių.

Aš suprantu, kad norint išplėtoti šį bendradarbiavimą būtinas nuoseklumas Bendrijos viduje ir išorėje, tačiau man sunku sutikti, kad Komisija viena būtų atsakinga už šias tarptautines sutartis, kad ji, tegu ir iš dalies, kontroliuotų valstybės narės galimybę sudaryti sutartis, ir dar sunkiau sutikti, kad Europos teisė būtų viršesnė už visas kitas teisės rūšis.

Už šiuos pranešimus balsavome tik todėl, kad nėra priežasčių, kodėl Danijai turėtų būti neleidžiama sudaryti jos norimų susitarimų, ir dabartinėmis aplinkybėmis mažai galimybių elgtis kitaip.

- Pranešimas: Carmen Fraga Estévez (A7-0046/2009)

Ian Hudgton (Verts/ALE), raštu. – Balsavau už šį pranešimą, susijusį su Šiaurės Atlanto žuvininkystės organizacijos sistemoje atliktais žvejybos išteklių atkūrimo plano pakeitimais. Tarptautinės žuvininkystės organizacijos būtinos pasauliniam jūrų išteklių valdymui. Vis dėlto manau, jog gaila, kad su mūsų Šiaurės Atlanto kaimynais derasi būtent ES. Nors šis principas dabar įtvirtintas Lisabonos sutartyje, vis tiek manau, kad yra galimybių žvejybos valdymą grąžinti žvejų tautoms ir jūrų regionams.

- Pranešimas: Dieter-Lebrecht Koch (A7-0053/2009)

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Konkrečioje geležinkelių krovinių ir ilgųjų nuotolių transporto srityje per pastaruosius keletą metų įvyko teigiamų pokyčių. Vis dėlto negalima pamiršti ir kelevių. Tarptautinėms geležinkelio paslaugoms skirtų kompensavimo už vėlavimą taisyklių nepakanka. Turime užtikrinti, kad per globalizacijos vajų nuošalyje nebūtų paliktas regioninis transportas, kai panaikinamos jungtys su ištisiais regionais.

Taip pat turime užtikrinti, kad iki šiol klaidingai pabrėžiama privatizacija nevirstų masiniais vėlavimais ir saugos trūkumais, kaip būdinga Jungtinei Karalystei. Svarbu įveikti tarpvalstybinio geležinkelių eismo kliūtis ir techninius sunkumus, ir ne vien dėl aplinkosaugos. Todėl ir balsavau už šį pranešimą.

- Pranešimas: Diana Wallis (A7-0062/2009)

Miroslav Mikolášik (PPE), raštu. – (SK) Džiaugiuosi Bendrijos sprendimu pasirašyti 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolą dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės, nes protokole pateikiamas ilgai lauktas ir labai reikalingas taikytinos teisės nustatymo taisyklių išaiškinimas ir šios taisyklės papildomos lapkričio 23 d. Hagos konvencija dėl vaiko ir kitų šeimos narių išlaikymo išmokų išreikalavimo tarptautiniu mastu.

Suderintomis taisyklėmis teisę į išlaikymą turintiems asmenims bus suteikta teisinio tikrumo ir galimybė išvengiant skirtingų teisinių sistemų imtis veiksmų. Vadovaujantis specialiomis taisyklėmis taip pat bus apribotos galimybės vengti išlaikymo prievolių tais atvejais, kai teisę į išlaikymą turintys asmenys negali jo užsitikrinti pagal šalies, kurioje jie paprastai gyvena, teisę. Atsisakyti taikyti pagal protokolą nustatytą teisę leidžiama tik tada, kai šios teisės įgyvendinimo poveikis akivaizdžiai prieštarautų atitinkamo teismo valstybės viešajai tvarkai. Norėčiau pareikšti gilų apgailestavimą dėl Jungtinės Karalystės nepritarimo Tarybos sprendimui, kad Bendrija pasirašytų protokolą.

- Pranešimas: Tadeusz Zwiefka (A7-0054/2009)

Sabine Lössing (GUE/NGL), raštu. – 2009 m. lapkričio 9 d. Europos Parlamento teisės reikalų komitete (JURI) buvo balsuojama dėl pranešimo dėl prašymo ginti Tobiaso Pflügerio imunitetą ir privilegijas (A7-0054/2009) ir jis buvo patvirtintas.

Šis pranešimas grindžiamas klaidingais faktais.

Svarbiausias pranešimo aspektas – cituojamas pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuris jau panaikintas. Sprendimas negalioja, nes Miuncheno žemės teismas antrąją ir galutinę instanciją 2009 m. liepos 21 d. panaikino kaltinimą Tobiasui Pflügeriui. Apkaltinamasis nuosprendis nepriimtas. Dėl šios priežasties visi priekaištai nepagrįsti.

Tai, kad šiandien (2009 m. lapkričio 24 d.) plenarinėje sesijoje buvo balsuojama dėl šio pranešimo, kuriame pateikiami klaidingi faktai, politiškai nepriimtina.

Bandėme pasiekti, kad šis neišsamus ir todėl klaidingas pranešimas būtų išbrauktas iš darbotvarkės, deja, mums tai nepavyko.

Tokiais Europos Parlamento veiksmais sudaromas išpūdis, kad remiamas politiškai aktyvių asmenų persekiojimas, šiuo atveju Miuncheno II prokuratūros vykdomas buvusio Europos Parlamento nario persekiojimas.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), raštu. – 2009 m. lapkričio 9 d. Europos Parlamento teisės reikalų komitete (JURI) buvo balsuojama dėl pranešimo dėl prašymo ginti Tobiaso Pflügerio imunitetą ir privilegijas (A7-0054/2009) ir jis buvo patvirtintas.

Šis pranešimas grindžiamas klaidingais faktais.

Svarbiausias pranešimo aspektas – cituojamas pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuris jau panaikintas. Sprendimas negalioja, nes Miuncheno žemės teismas antrąją ir galutinę instanciją 2009 m. liepos 21 d. panaikino kaltinimą Tobiasui Pflügeriui. Apkaltinamasis nuosprendis nepriimtas. Dėl šios priežasties visi priekaištai nepagrįsti.

Tai, kad šiandien (2009 m. lapkričio 24 d.) plenarinėje sesijoje buvo balsuojama dėl šio pranešimo, kuriame pateikiami klaidingi faktai, politiškai nepriimtina.

Bandėme pasiekti, kad šis neišsamus ir todėl klaidingas pranešimas būtų išbrauktas iš darbotvarkės, deja, mums tai nepavyko.

Tokiais Europos Parlamento veiksmais sudaromas išpūdis, kad remiamas politiškai aktyvių asmenų persekiojimas, šiuo atveju Miuncheno II prokuratūros vykdomas buvusio Europos Parlamento nario Tobiaso Pflügerio persekiojimas.

Willy Meyer (GUE/NGL), raštu. – 2009 m. lapkričio 9 d. Europos Parlamento teisės reikalų komitete (JURI) buvo balsuojama dėl pranešimo dėl prašymo ginti Tobiaso Pflügerio imunitetą ir privilegijas (A7-0054/2009) ir jis buvo patvirtintas. Šis pranešimas grindžiamas klaidingais faktais. Svarbiausias pranešimo aspektas – cituojamas pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuris jau panaikintas. Sprendimas negalioja, nes Miuncheno žemės teismas antrąją ir galutinę instanciją 2009 m. liepos 21 d. panaikino kaltinimą Tobiasui Pflügeriui. Apkaltinamasis nuosprendis nepriimtas. Dėl šios priežasties visi priekaištai nepagrįsti. Tai, kad šiandien (2009 m. lapkričio 24 d.) plenarinėje sesijoje buvo balsuojama dėl šio pranešimo, kuriame pateikiami klaidingi faktai, politiškai nepriimtina. Bandėme pasiekti, kad šis neišsamus ir todėl klaidingas pranešimas būtų išbrauktas iš darbotvarkės, deja, mums tai nepavyko. Tokiais Europos Parlamento veiksmais sudaromas išpūdis, kad remiamas politiškai aktyvių asmenų persekiojimas, šiuo atveju Miuncheno II prokuratūros vykdomas buvusio Europos Parlamento nario Tobiaso Pflügerio persekiojimas.

- Pranešimas: József Szájer (A7-0036/2009)

Peter Skinner (S&D), raštu. – Manau, kad Parlamento vaidmuo veiksmingas tik tada, kai Parlamentas sugeba išlaikyti teisės aktų poveikį. Šiomis aplinkybėmis taikant reguliavimo procedūros su tikrinimu taisyklę galima *ex ante* apsvarstyti pasiūlymus, virtusius teisės aktais. Šiuo pranešimu Parlamento vaidmuo padalijamas į etapus ir pagerinamos mūsų galimybės kontroliuoti ir stebėti teisės aktų įgyvendinimą valstybėse narėse.

6. Balsavimo ketinimai ir pataisymai (žr. protokolą)

(Posėdis nutrauktas 12.30 val. ir tęsimas 15.10 val.)

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

7. Ankstesnio posėdžio protokolų tvirtinimas (žr. protokolą)

8. Klausimų Komisijos pirmininkui valanda

Pirmininkas. – Kitas klausimas – klausimų Komisijos pirmininkui valanda.

Laisvi klausimai

Joseph Daul, PPE frakcijos vardu. – (FR) Pone Pirmininke, ar Europa šią žiemą bus priversta patirti naujų dujų krizę? Prisiminkime Rusijos ir Ukrainos konfliktą, nuo kurio nukentėjo milijonai europiečių. Palankiai vertinu lapkričio 19 d. Jaltaje pasiektą susitarimą. Vis dėlto žinome, kad Ukrainai praėjusį mėnesį sunkiai sekėsi sumokėti Rusijos dujų sąskaitą. Taip pat žinome, kad sausio mėn. vykstant prezidento rinkimams politinės aplinkybės bus itin sudėtingos.

Kokių prevencinių priemonių Komisija gali pasiūlyti ir kokias jas gali įgyvendinti Europos lygmeniu, kad mūsų bendrapiliečiai būtų apsaugoti nuo galimos naujos krizės poveikio, ir ko išmokta iš 2009 m. žiemos įvykių?

Ar pakaks lapkričio 16 d. pasiekto ES ir Rusijos susitarimo dėl ankstyvojo išpėjimo sistemos ir reglamento dėl dujų tiekimo saugumo projekto, kuriuos aš vertinu teigiamai?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Pone pirmininke, pone J. Daulai, dėkoju už klausimą. Kaip ir jūs, noriu užtikrinti, kad praėjusių metų krizė nepasikartotų.

Siekdami remti Ukrainą, artimai bendradarbiavome – daug darbo nuveikiau ir aš pats – su prezidentu V. Yushchenko, ministre pirmininke J. Tymoshenko ir Rusijos institucijomis, taip pat tarptautinėmis finansų institucijomis.

Ką daugiau galima padaryti?

Trumpuoju laikotarpiu ankstyvojo išpėjimo sistema, dėl kurios praėjusią savaitę susitarėme su Rusija, turėtų mums padėti laiku nustatyti problemas. Beje, galiu pasakyti, kad šiame aukščiausiojo lygio susitikime su Rusija, kuriame dalyvavo prezidentas D. Medvedev, vyravo puiki atmosfera, daug geresnė, negu būdavo anksčiau.

Dujų saugojimo klausimu taip pat bendradarbiaujame su Dujų koordinavimo grupe, sudaryta iš valstybių narių ir pramonės atstovų. Ukrainos dujų sektoriaus reformos ir modernizavimo klausimais toliau bendradarbiaujame su tarptautinėmis finansų institucijomis. Vis dėlto, kaip sakėte, padėtis Ukrainoje nelengva. Bet kuriuo atveju kitą savaitę su einančiu Tarybos pirmininko pareigas F. Reinfeldtu vyksime į Kijevą ir dar kartą parodysime, kokia mums svarbi šio sektoriaus reforma Ukrainoje.

Martin Schulz, *S&D frakcijos vardu*. – (DE) Norėčiau paklausti, ar praityje jums kilo sunkumų su Sergejaus Stanishevo vadovaujama Bulgarijos vyriausybe arba su šalies užsienio reikalų ministru Ivaylo Kalfinu? Ar turėjote priežasčių abejoti S. Stanishevo ar I. Kalfino veiksmų demokratiniu teisėtumu ar jų lojalumu Europos Sąjungos institucijoms?

Jeigu ne, kaip vertinate dabartinio Bulgarijos ministro pirmininko B. Borisovo teiginius – jis pasakė, kad Bulgarijos socialistų partiją reikia uždrausti? B. Borisov pasakė, kad jie, t. y. Bulgarijos socialistų partijos kongreso delegatai, yra įžūlių banditų gauja.

Trečia, šią savaitę B. Borisov pasakė, kad „visi, kurie Bulgarijoje nekenčia socialistų, turi būti su mumis“. Kaip vertinate šią Europos Vadovų Tarybos nario poziciją?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Dėkoju už klausimą, pone M. Schulzai. Vis dėlto įvertinkite, kad įvairių valstybių ar vyriausybės vadovų pastabas apie jų vidaus politiką turiu komentuoti santūriai. Man ne vieta čia ir dabar įsitraukti į šį vidaus politikos ginčą.

Į jūsų klausimą galiu konkrečiai atsakyti, kad mano santykiai su Bulgarijos vyriausybe, kai Sergei Stanishev buvo ministras pirmininkas, visada buvo grindžiami itin lojaliu bendradarbiavimu. Taip pat galiu pasakyti, kad, kaip jam sakiau ir asmeniškai, S. Stanishev visada buvo labai lojalus Komisijos ir visų Europos projekto raida besirūpinančių institucijų partneris. Nepamiršiu jo lojalaus bendradarbiavimo ir jo parodyto išpareigojimo Europai vien todėl, kad jis jau nebe valdžioje.

Martin Schulz (S&D). – (DE) Suprantu, kad nenorite kištis į Bulgarijos vidaus politiką. Pritariu šiai pozicijai. Ar galiu jūsų atsakymą suprasti kaip manymą, kad S. Stanishevo – Bulgarijos socialistų partijos pirmininko, kuriam jūs pareiškėte aukštą asmeninį įvertinimą už atliktą darbą – vadovaujamos partijos nereikia uždrausti?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Pone M. Schulzai, aišku, jog manau, kad demokratinėse šalyse visos demokratinės partijos turi savo vietą. Kadangi Bulgarija, kaip visi žinome, yra demokratinė šalis, visos jos demokratinės partijos turi savo vietą demokratinėje sistemoje.

Žinoma, tai pasakytina apie visas Bulgarijos partijas, kurios laikosi mūsų Bendrijos taisyklių.

Guy Verhofstadt, *ALDE frakcijos vardu*. – (FR) Pone Pirmininke, paklausu apie Komisijos struktūrą – čia visai normalus klausimas, nes visai netrukus turėsime naują Komisiją.

Pirmiausia turiu keletą abejonių dėl to, kad aplinkos portfelį ketinama dalyti į tris sritis: klimato kaitą, energetiką ir aplinką. Šiuo klausimu turiu abejonių ir šį aspektą norėjau iškelti.

Vis dėlto svarbiausias klausimas, kurį noriu pateikti, susijęs su pagrindinėmis teisėmis ir kova su diskriminacija. Manau, jog sutarta, kad bus paskirtas už šią sritį atsakingas Komisijos narys. Dabar visas klausimas, kaip

užtikrinti, kad į „vidaus reikalų“ portfelį nebūtų įtraukti prieglobsčio ir imigracijos klausimai, nes „prieglobstis ir imigracija“ tada būtų saugumo, o ne vidaus reikalų sritis.

J. Barrot pasiūlė įsteigti tris Komisijos narių pareigybes – pagrindinių teisių, vidaus reikalų ir saugumo, atskiriant prieglobstį ir imigraciją. Mano klausimas paprastas: kaip vertinate šį aspektą?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Pirmiausia, klimato kaitos arba veikiau „veiksmų klimato kaitos srityje“ klausimu manau, kad ši atsakomybės sritis labai svarbi. Tai – horizontalioji atsakomybės sritis, aspektas, kurį reikia integruoti į visas Europos Sąjungos politikos sritis. Už klimato kaitos politiką atsakingas Komisijos narys, be abejonės, bus atsakingas už tolesnius veiksmus, kurių reikia imtis po Kopenhagos konferencijoje atlikto darbo – už visus reikiamus vidaus ir išorės veiksmus.

O dėl teisingumo ir vidaus reikalų portfelio tai taip, nusprendžiau jį irgi padalyti į dvi dalis. Vienas portfelis bus skirtas teisingumui ir pagrindinėms teisėms, kitas – vidaus reikalams. Be to, šis padalijimas būdingas daugeliui mūsų valstybių narių, kuriose vienas ministras tvarko teisingumo, kitas – vidaus reikalus.

Be abejonės, noriu aptarti tiksliai atitinkamų Komisijos narių pareigybių apibrėžtį, bet galiu jau dabar pasakyti, jog noriu, kad už teisingumą ir pagrindines teises atsakingas Komisijos narys ypatingą dėmesį skirtų kliūčių, su kuriomis Europos piliečiai susiduria naudodamiesi savo teisėmis, šalinimui.

Daniel Cohn-Bendit, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (FR) Pone Pirmininke, norėčiau tęsti G. Verhofstadto pradėtą temą, nes dabar sudaroma Komisija.

Skaitome ir girdime gandų, kurie gana pavojingi. Ar manote, kad Komisiją sudarote, jos darbą organizuojate ir Komisijos narių kompetencijos sritis apibrėžiate jūs, Komisijos Pirmininkas, – jūs juk išrinktas ir patvirtintas Komisijos Pirmininku, – ar tai daro ES šalys, didžiosios šalys, kurios jums primeta ar kitaip įteigia tam tikrą poziciją?

Galbūt klystu, bet manau, jog nepriimtina, kad laikraščiuose galime perskaityti: Prancūzija nori šio, Jungtinė Karalystė ano, o A. Merkel – dar ko nors kito. N. Sarkozy ir A. Merkel jus paskyrė ir jie daugiau nieko neturi sakyti, jūs turite kurti savo Komisiją!

Ar jūs šitaip vertinate Komisijos pirmininko vaidmenį, ar kažkaip kitaip – panašiau į tai, kaip jį vertina A. Merkel ir N. Sarkozy?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Aš viską vertinu labai paprastai: šiuo klausimu turi būti laikomasi Lisabonos sutarties ir dabartinės sutarties. Nuo gruodžio 1 d., tai Lisabonos sutartyje nurodoma labai aiškiai, – aš čia turiu variantą anglų kalba, 17 straipsnis, – Komisijos pirmininkas priima sprendimą dėl Komisijos vidaus struktūros, ir tai aš, žinoma, darysiu, tas pat pasakytina ir apie portfelių paskirstymą.

Kalbėjime aiškiai, kaip žinote, spaudimas visada daromas. Visiems mums keliami reikalavimai. Vis dėlto visa atsakomybė už Komisijos sudėtį galiausiai tenka būtent man ir manau, kad ši Komisija susilauks ir gana tvirtos Europos Parlamento paramos.

Labai stengiausi pasiekti gana tvirtą sutarimą. Be to, šiandien jums turiu gerų naujienų ir noriu pasakyti keletą padėkos žodžių: kitoje Komisijoje bus devynios moterys, viena daugiau negu dabar. Prieš savaitę kandidatėmis buvo iškeltos tik trys moterys. Daugelis jūsų man padėjo valstybėms narėms įteigti, koks svarbus šis prašymas kandidatėmis skirti daugiau moterų. Tai – praktinis pavyzdys, rodantis mano išipareigojimą sudaryti kolegų grupę, kurią remtumėte ir jūs, Parlamento nariai.

Daniel Cohn-Bendit (Verts/ALE). – (FR) Pone J. M. Barroso, kadangi kalbate apie Komisiją ir apie moteris, ar nemanote, kad Komisijos pirmininkui ilguoju laikotarpiu būtų lengviau, jeigu kiekviena šalis jam pateiktų du kandidatus į Komisijos narius – vyrą ir moterį?

Taip jūs galėtumėte sudaryti darnią Komisiją, kurioje būtų ne devynios moterys, o pusė moterų, pusė vyrų.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Jūs visiškai teisus. Labai norėčiau tai pasiekti. Deja, sutartyje tai nenumatyta.

Sutinku su jūsų kolega nariu G. Verhofstadtu.

Tikroji problema – ši pareiga nenumatyta sutartyje. Kaip žinote, netgi viešai paskelbiau laišką, kuriame raginau valstybės nares man padėti spręsti šį lyčių pusiausvyros klausimą. Idealiu atveju mūsų Komisijoje būtų dar geresnė pusiausvyra.

Bet kuriuo atveju esu patenkintas mūsų galiausiai pasiekta padėtimi ir norėčiau padėkoti visiems Parlamento nariams, padėjusiems man tai atlikti.

Michał Tomasz Kamiński, ECR frakcijos vardu. – (PL) Pone J. M. Barroso, norėčiau jums labai padėkoti, kad šiandien esate su mumis, ir pirmiausia norėčiau pasakyti, kad mes tikriausiai turėtume savo kolegas narius labiau skatinti dalyvauti šiose diskusijose su jumis, nes kai kurie nariai labiau domisi kitomis Strasbūro atrakcijomis, o ne galimybe susitikti su jumis.

Mano klausimas susijęs su Lisabonos strategijos, kuri Europos konservatoriams ir reformuotojams visada buvo labai svarbi, tikslais. Tai ypač pasakytina apie jūsų neseniai minėtą dalyką, kurį pristatėte kaip savo strategijos dalį: naują bendrosios rinkos pradžią. Mes tikrai manome, kad Europai reikia bendrosios rinkos. Neseniai priimta Lisabonos sutartimi Europos institucijoms suteikiama daugiau politinių įgaliojimų ir man atrodo, kad atsiranda tam tikras politinės integracijos, kur daroma pažanga, ir ekonominės integracijos atotrūkis. Pone J. M. Barroso, labai norėčiau, kad pradėdamas naują kadenciją atkreiptumėte dėmesį į naujos rinkos pradžios klausimą.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Ponui M. T. Kamińskiui turiu gerų naujienų: šiandien čia, Strasbūre, vykusiame Komisijos posėdyje priėmėme Komisijos darbinį dokumentą, kuriuo pradedamos konsultacijos dėl to, ką vadinu „Europos 2020-iejį“ – dėl dokumento, kuriuo bus pakeista Lisabonos strategija ir dėl kurio, žinoma, bus konsultuojamasi su Parlamentu, Europos vyriausybėmis ir plačiąja visuomene.

Darbiniam dokumente itin pabrėžiama, kad reikia išnaudoti daugiau vidaus rinkos aspektų, ir netgi paprašiau Mario Monti, gerai žinomo Europos veikėjo, atsiųsti man pranešimą, kaip galėtume parengti trūkstamas vidaus rinkos sąsajas. Tikiuosi, kad pirmasis pranešimo projektas bus parengtas iki kovo mėn. vyksiančio Europos Vadovų Tarybos susitikimo, kuriame, beje, Tarybai pirmininkausianti Ispanija labai nori padaryti savo įnašą ir šią raidą paskubinti.

Vidaus rinkos plėtotė – vienas iš būdų rasti naujų ekonomikos augimo šaltinių, kad galėtume pasitikti kitų pasaulio regionų keliamus konkurencingumo iššūkius.

Lothar Bisky, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Neeiliniame aukščiausiojo lygio susitikime mane labiausiai džiugino tai, kad buvo užtikrinta lyčių lygybė. Norėtume atkreipti dėmesį į šį laimėjimą. Taip pat norėčiau pridurti, kad jeigu toliau išlaikysite šią lyčių pusiausvyrą, ir toliau jus remsime.

Dabar turime du nominalius Europos Sąjungos vadovus, apie kuriuos visos suinteresuotosios šalys sakė, kad jie dar turi įaugti į savo vaidmenis. Taip, žinoma, bus visada. Taip pat kalbama apie neįtakingus ir įtakingus asmenis. Aš šį dalyką vertinu taip: šiandienos neįtakingieji yra rytdienos įtakingieji ir atvirkščiai. Daugelis vieną dieną įtakingi, kitą – ne.

Nepaisant to, dar turime įveikti ir didelę ekonomikos krizę. Ypač daug darbo šalinant socialinius padarinius. Europoje dešimtys milijonų žmonių nukentėjo nuo nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties. Krizės aukų skaičius viršijo visus rekordus. Besivystančių šalių pasaulyje padariniai dar baisesni.

Ar jūs, pone J. M. Barroso, pasirengęs kartu su naująja Komisija pasimokyti iš vykdančios radikalios laisvosios rinkos politikos priemonės padarytų klaidingų sprendimų? Ar pasirengęs skubiai atlikti reikiamus politikos pakeitimus, kuriais pirmenybė būtų teikiama ne pelnui, o žmonėms, ne konkurenciniams, o socialiniams interesams?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Mano ką tik paskelbtoje Europos Sąjungos 2020 m. strategijoje tvirtai pabrėžiami jūsų, pone L. Bisky, ką tik minėti socialiniai reikalai. Manau, kad dabartinė socialinių reikalų padėtis verčia imtis skubių veiksmų, ypač atsižvelgiant į didėjančią nedarbą. Esama rizikos, kad mūsų laukia maža ekonomikos augimo ir didelio nedarbo dešimtmetis, kai taptų labai sunku taikyti mūsų socialinius modelius ir gerinti gyvenimo lygį. Todėl manau, kad svarbu spręsti socialinės įtraukties klausimus.

Taip pat turime užtikrinti, kad mūsų žmonės turėtų reikiamų įgūdžių, reikalingų sėkmingai dirbti vyraujant naujam ekonomikos modeliui. Taigi viena iš Europos Sąjungos 2020 m. strategijos prioritetinių sričių bus suteikti žmonėms daugiau galimybių. Daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama švietimui ir įgūdžiams, visą gyvenimą trukančiam mokymuisi, darbuotojų judumui, verslumo ir savarankiško darbo skatinimui, tačiau taip pat kovai su atskirtimi ir skurdu. Manau, jog mes, Europos Sąjunga, privalome užtikrinti, kad kova su atskirtimi ir skurdu taptų vienu iš mūsų prioritetų.

Rolandas Paksas, EFD frakcijos vardu. – (LT) Pone pirmininke, dar rugsėjo mėnesį kreipiausi į Jus dėl Ignalinos atominės elektrinės darbo pratęsimo. Iš atsakymo susidariau įspūdį, kad Komisija arba nežino tikrosios padėties, arba nėra informuota, arba atmetinai atsakinėja Europos Parlamento nariams.

Todėl, pone Pirmininke, manau Jūs tai žinote, kad branduolinio kuro saugyklos nepastatytos ir rusenančios kasetės bus laikomos reaktoriuje mažinant branduolinę saugą regione. Tai yra pirma. Antra, manau Jūs žinote, kad pakeičiantys generatoriai bus pastatyti tik po trijų metų ir Lietuvai trūks elektros energijos. Tai yra antra. Ir trečia, manau Jūs žinote, kad minėtos išlygos leidžia pratęsti atominės elektrinės darbą ir kad uždarymui nepasiruošta.

Ir mano klausimas, pone Pirmininke, kas prisiims atsakomybę už sumažėjusią branduolinę saugą šiame regione ir už padidėjusią riziką Europos Sąjungos piliečiams?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Dėl Ignalinos klausimo tai, kaip žinote, jis susijęs su Lietuvos stojimo sutartimi. Turime šios Stojimo sutarties, kurią pasirašė visos valstybės narės, įskaitant Lietuvą, laikytis.

Ką darome dabar – vertiname ne tik ekonominius, bet ir saugos aspektus. Manau, kad mums priimant sprendimą į visa tai atsižvelgta ir kad bendradarbiaudami su Lietuvos institucijomis galime užtikrinti branduolinę saugą Lietuvoje.

Beje, pastarajame susitikime su prezidentu D. Medvedevu dar kartą iškėliau energijos tiekimo iš Rusijos į Lietuvą klausimą. Paklausiau jo, kodėl jie negali aktyviau bendradarbiauti dujotiekio *Druzhba* klausimu. Taigi mes aktyviai bendradarbiaujame su savo draugais Lietuvoje ir su kitais energijos tiekimo į Lietuvą saugumui svarbiais partneriais.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Komisijos Pirmininke, Europos visuomenei nerimą kelia tolesnio bendrovės Opel fabrikų likimo klausimas – jis buvo ir vienas iš pagrindinių Vokietijos federalinių rinkimų kampanijos aspektų. Iki rinkimų likus dar daug laiko jau buvo aišku, kad Opel fabrikus planuojama parduoti bendrovės Magna vadovaujamam konsorciui, tačiau tik spalio 16 d. Komisija užsiminė, kad turi abejonių.

Kodėl laukėte, kol baigsis Vokietijos rinkimai? Tas sprendimas turėjo svarbų poveikį Vokietijoje vykusių rinkimų rezultatams. Kaip galite atmesti įtarimą, kad čia vadovautasi politiniais sumetimais, ypač atsižvelgiant į gerai žinomus jūsų artimus santykius su kanclere A. Merkel? Ar esate pasirengęs visuomenės kontrolei atskleisti savo rašytinį ir žodinį dialogą Opel klausimu, vykusį iki rugsėjo 27 d. surengtų Vokietijos federalinių rinkimų?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pirmiausia atsakau į paskutinį klausimą – žinoma, mielai pateiksiu jums visą savo korespondenciją su kanclere A. Merkel. Šiuo klausimu nėra problemų.

Nepaisant to, iki Vokietijos rinkimų surengėme du posėdžius su visų šalių, kuriose veikia korporacija *General Motors/Opel*, atstovais, o vakar surengėme trečią. Tai buvo trečiasis Komisijos surengtas ministrų posėdis Opel klausimais ir pirmasis nuo to laiko, kai bendrovė *General Motors* nusprendė neparduoti Opel.

Komisija ne tik bus tarpininkė – iš esmės užtikrins, kad visi suinteresuotieji asmenys turėtų tą pačią informaciją, bet ir toliau užtikrins, kad būtų laikomasi vidaus rinkos ir valstybės pagalbos taisyklių. Tai labai svarbu norint išvengti brangiai kainuojančio valstybių narių tarpusavio lenktyniavimo subsidijomis, kuris galiausiai nebus naudingas niekam.

Bet dabar, žinoma, atėjo *General Motors* (GM) eilė. Kai bus žinomas GM verslo planas, o mūsų valstybės narės norės (jeigu norės) teikti valstybės pagalbą, tik tada Komisija galės įvertinti, ar laikomasi konkurencijos taisyklių. Negalime imtis veiksmų remdamiesi prielaidomis. Tik turėdami verslo planus galime pasakyti, ar jie atitinka mūsų Bendrijos taisykles.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Labai dėkoju už jūsų pasiūlymą, pone J. M. Barroso, ir mielai juo pasinaudosiu. Žinoma, kalbama ir apie jūsų žodinį dialogą. Esu tikras, kad šiuo klausimu rasime sprendimą. Antrojoje atsakymo dalyje paminėjote labai svarbų klausimą – tai, kad vyksta ne tik atlyginimų dempingo, bet ir subsidijų lenktynės. Sušaukti šį aukščiausiojo lygio susitikimą vakar buvo labai apdairus žingsnis. Kokias išvadas iš jo padarėte? Kaip ateityje kovoti su atsirandančiu pavojumi, kad bus lenktyniaujama subsidijomis, kaip jau ne kartą buvo daroma Europos mokesčių mokėtojų sąskaita, ir, be abejo, kaip įsikišti į ekonominį šių jėgų poveikio procesą?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Tai galima padaryti būtent griežtai taikant valstybės pagalbos taisykles ir šis atvejis tikrai įdomus mums visiems, – nekalbu apie dalyvaujančias suinteresuotąsias šalis, –

nes, kaip teigiate savo klausime, jeigu kiekviena valstybė narė pradėtų konkuruoti su kitomis, kuri bendrovei duos daugiau pinigų, susidariusi padėtis būtų bloga valstybėms narėms, negera vartotojams ir negera mokesčių mokėtojų pinigams.

Galiu jums užtikrinti, kad Komisija griežtai taikys valstybės pagalbos taisykles ne todėl, kad rinkos ar konkurencijos taisyklių klausimais būtume fundamentalistai, o todėl, kad manome, jog svarbu taikyti griežtą Bendrijos požiūrį ir visoms įmonėms – didelėms ir mažoms, turtingoms ir ne tokioms turtingoms – visose valstybėse narėse sudaryti vienodas veiklos sąlygas. Tai – geriausias būdas užtikrinti, kad savo Europos Sąjungoje ir toliau būtume sąžiningi.

Veiksmai po 2009 m. lapkričio 19 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo

Kinga Gál (PPE). – Pone J. M. Barroso, labai džiaugiuosi ką tik jūsų pareikštu teiginiu, kad ketinate Komisijoje įsteigti portfelį, į kurį patektų pagrindinės teisės.

Norėčiau šia tema pateikti dar vieną klausimą. Kadangi puikiai žinote, kad ES gyvena nemažai autochtoninių nacionalinių mažumų ir kalbinių mažumų – 15 mln. žmonių, 10 proc. gyventojų, ar ketinate šių bendruomenių, šių nacionalinių ir kalbinių mažumų, klausimą įtraukti į naujojo Komisijos nario, atsakingo už pagrindines teises, portfelį?

Manau, kad ypač įsigaliojus Lisabonos sutarčiai ir Pagrindinių teisių chartijai ES turėtų toliau plėtoti savo požiūrį į šias bendruomenes.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Atsakymas paprastas: taip. Ketinu daryti būtent tai – nediskriminavimo klausimus, įskaitant, žinoma, mažumų problemas, priskirti už pagrindines teises atsakingo Komisijos nario kompetencijai.

Glenis Willmott (S&D). – Taip pat rengiausi pateikti klausimą apie lyčių pusiausvyrą Komisijoje, tad norėčiau, pasinaudodama šia galimybe, pasveikinti Cathy Ashton su jos paskyrimu. Esu tikra, jog sutiksime su manimi, kad ji – didelis talentas. Esu sužavėta, kad pirmasis vyriausiosios įgaliotinės vaidmuo atiteko Didžiosios Britanijos atstovei, ir itin džiaugiuosi, kad jis atiteko britei moteriai. Tai mes, Socialistų frakcijos moterys, gana ilgai raginame padaryti.

Vykstant Lisabonos sutarties ratifikavimo procesui Cathy Ashton Jungtinėje Karalystėje buvo Aukštųjų Rūmų lyderė – tai nemenkas laimėjimas. Ji turi puikių politinių gebėjimų ir nuo to laiko, kai buvo paskirta Komisijos nare, nuveikė labai daug. Ji savo ramia diplomatija, o ne užsispyrimu, užtikrino, kad būtų sudaryti susitarimai, kurių nesudarė kiti ir kuriuos praeityje pasirodė esą sunku sudaryti. Cathy Ashton pasakyčiau, kad jos darbas – ne stabdyti eismą, o sukurti eismo sistemą. Žinau, kad jai puikiai seksis.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Esu laimingas, kad Catherine Ashton paskirta pirmąją Komisijos pirmininko pavaduotoja ir vyriausiąja įgaliotine, ir tuo itin didžiuojusi. Labai rėmiau tai, kad būtų paskirta būtent ji, ir pritariau tam Europos Vadovų Tarybos susitikime. Be abejo, visi gerai žinome, kad ji turi ir politinių įgūdžių, ir jaučia kryptį, kuria reikia eiti atliekant nelengvas vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos funkcijas.

Visi žinome, kad tai yra naujovė. Užtruks, kol visi išmoksime naudotis naująja tvarka, kad pasiektume geriausių rezultatų didinant Europos Sąjungos vaidmenį pasaulyje. Aišku viena – mes tai pasieksime tik įtvirtinę tikrą institucijų partnerystę. Šiuo tikslu ir įsteigta dviguba pareigybė ir esu įsitikinęs, kad Komisija jį pasieks: pasaulyje turime atlikti kuo geresnį vaidmenį.

Žinoma, esu itin patenkintas, kad ji iš Didžiosios Britanijos – manau, jog būtina, kad Didžioji Britanija liktų Europos Sąjungos dėmesio centre – ir kad ji yra moteris, nes, kaip žinote, aš labai aktyviai siekiu lyčių pusiausvyros. Taigi dėl visų šių priežasčių ir todėl, kad ji yra mano kolegė Komisijoje, kaip galite įsivaizduoti, esu labai patenkintas tuo sprendimu.

Andrey Kovatchev (PPE). – (BG) Pirmiausia norėčiau M. Schulzui pateikti vieną paaiškinimą. Bulgarijos ministras pirmininkas niekada neragino uždrausti Bulgarijos socialistų partijos. Dabar mano klausimas ponui J. M. Barroso. Ar po lapkričio 19 d. aišku, kokios užsienio politikos sritys toliau priklausys Komisijos kompetencijai ir kokios bus perkeltos Išorės veiksnių tarnybai, pvz., plėtra, prekyba ar pagalba besivystančioms šalims?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Taip, vyriausiasis įgaliotinis kartu atliks ir Komisijos pirmininko pareigas, tad atsirado gera galimybė bendrosios užsienio ir saugumo politikos (BUSP) kompetencijos sritys,

priklausančias vyriausiajam įgaliotiniui, sujungti su tradicinėmis Bendrijos išorės santykių kompetencijos sritimis. Paprastai tariant, tas pats žmogus atliks ir Javiero Solanos, ir Benitos Ferrero-Waldner funkcijas. Tas asmuo šias funkcijas atliks ir kaip Komisijos pirmininko pavaduotojas, ir kaip Užsienio reikalų tarybos pirmininkas. Manau, kad itin svarbu tuo lygmeniu įtvirtinti šią idėją.

Apskritai, kaip labai aiškiai nurodyta Lisabonos sutartyje, valstybių ar vyriausybės vadovų lygmeniu sprendžiant BUSP reikalus Europos Sąjungai turi atstovauti Tarybos pirmininkas, o Komisija, kaip numatyta Lisabonos sutarties 17 straipsnyje, turi atstovauti Europos Sąjungai visais kitais išorės klausimais.

Derek Vaughan (S&D). – Pone J. M. Barroso, gal pateiksite pastabų dėl neseniai nutekėjusio biudžeto persvarstymo dokumento, o gal ir nepateiksite, bet neabejotinai žinote, kad daugelyje Europos regionų tai sukėlė didelį susirūpinimą. Beje, pirmasis Velso ministras Rhodri Morgan neseniai parašė jums laišką, kuriame reiškiamas susirūpinimas.

Ar galiu į tai atsižvelgdamas paklausti, ar pateiksite naujų pasiūlymų, kuriais būtų užtikrinta, kad visos Europos regionai galėtų naudotis struktūrinių fondų lėšomis po 2013 m.? Ir, jeigu tikrai ketinate pateikti tokių pasiūlymų, ar juos pateiks dabartinė Komisija, ar nauja Komisija, kai ji bus paskirta?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Galiu pasakyti, kad perskaičiau pirmojo Velso ministro laišką, bet niekada neskaičiau minėto dokumento.

Komisijoje kai kuriuos darbinis dokumentus rengia visos jos tarnybos, bet jie neatspindi Komisijos požiūrio. Komisijai privalomas pozicijas priima tik Komisijos narių kolegija. Dabar vyksta parengiamasis darbų etapas. Galiu pasakyti, kad, kaip žinote, asmeniškai esu išipareigojęs itin aktyviai siekti socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos ir kad regioninė politika tebėra vienas iš svarbiausių kitos Komisijos prioritetų.

Dėl biudžeto persvarstymo tai pritarus Parlamentui, kuriam atstovavo Biudžeto komiteto pirmininkas, nusprendžiau persvarstyti biudžetą pateikti vėliau. Tikslinga pirmiausia sudaryti susitarimą dėl apytikslių Europos Sąjungos 2020 m. strategijos gairių, o persvarstyti biudžetą pateiktų naujoji Komisija – tada naujoji Komisijos narių kolegija galėtų priimti visą atsakomybę už tą pasiūlymą ir todėl galėtų artimai su jumis bendradarbiauti rengiant būsimas finansines perspektyvas.

Sarah Ludford (ALDE). – Chris Patten pasakė, kad Balkanuose kyla šis pavojus: jie apsimeta, kad daro reformas, o ES apsimeta, kad jais tiki.

Atrodo, kad būtent tai vyksta Bosnijoje, kuri nerimą keliančiais tempais grimzta į nesugebėjimą atlikti savo funkcijų arba net destruktivumą. Bosnijoje suvokiama, kad tarptautinei bendruomenei ir ES nepavyksta išreikalauti reformų ir pasipriešinti Serbijos Respublikos lyderiui Miloradui Dodikui. Nors vyriausiojo įgaliotinio pareigybė dar egzistuoja, jos nepaisoma ir silpninamas tarptautinės bendruomenės autoritetas.

Kaip atsakytumėte į kaltinimą, kad ES Vakarų Balkanuose vykdo politiką, palankią Belgrado ir Banja Lukos serbams ir nepalankią bosniams?

Ar skatinsite naująją vyriausiąją įgaliotinę ir, kai ji bus patvirtinta, Komisijos pirmininko pavaduotoją Cathy Ashton priskirti Bosniją svarbiausiems prioritetams? Kaip užtikrinsite, kad ES specialūs įgaliotiniai turėtų tikrą svertinę galią, aiškius įgaliojimus ir bendrą ES paramą?

Pirmininkas. – Norėčiau pasakyti kai ką labai svarbaus. Mes kalbame apie praėjusio Tarybos susitikimo, vykusio 2009 m. lapkričio 19 d., rezultatus. Žinau, kad Tarybos susitikime galėjo būti pasakyta arba galėjo įvykti beveik bet kas, bet ši tema praėjusiame Tarybos susitikime tikriausiai nebuvo aptariama, tad prašau laikytis temos, nes tai būtina.

Sarah Ludford (ALDE). – Aš paklausiau apie Cathy Ashton, vyriausiąją įgaliotinę, kuri buvo paskirta praėjusią savaitę. Tai netgi labai priklauso „veiksmams po Europos Vadovų Tarybos susitikimo“.

Pirmininkas. – Gerai, puiku, jeigu Pirmininkas J. M. Barroso norės į tai atsakyti, bet norėčiau jūsų, kolegų, paprašyti laikytis temos, kuri labai aiškiai apibrėžta.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pirmiausia leiskite pasakyti, kad visiškai pritariu išreikštam nerimui dėl padėties Bosnijoje. Beje, šis reikalas tampa vis sudėtingesnis. Jį aptariame su Bosnijos institucijomis ir visais atitinkamais veikėjais Europoje ir už jos ribų.

Žinoma, mano atsakymas jums yra „taip“, tikiuosi, kad Cathy Ashton kartu su Komisijos nariu, atsakingu už plėtrą, šiam klausimui skirs daug dėmesio, nes Bosnija, kaip žinote, priklauso galimos Europos Sąjungos

plėtos teritorijai. Žinoma, turime kuo labiau stengtis užtikrinti, kad ši šalis atsistotų ant kojų ir galėtų įtvirtinti savo buvimą kaip visateisė valstybė, demokratinė valstybė, turinti siekių kada nors įstoti į mūsų ES.

Elisabeth Schroedter (Verts/ALE). – (DE) Ką tik kalbėjote, kad dabar pradėjote konsultacijas dėl Lisabonos strategijos tšos proceso. Tada šiuo Lisabonos strategijos tšos procesu kolektyviai rūpinsis naujoji Komisija.

Kyla daug susierzinimo, kad konsultacijų procesas taip ilgai nepradedamas. Taip pat labai bijoma, kad šios konsultacijos – tik formalumas ir jų rezultatai Lisabonos strategijos tšos procesui neturės rimtos įtakos.

Kaip siūlote visus suinteresuotuosius subjektus ir visa apimančią konsultacijų proceso analizę integruoti į šį procesą ir į Komisijos dokumentus? Kuriems Komisijos nariams pavesite užtikrinti, kad tai įvyktų, ir kokia jūsų paties atsakomybė šiuo klausimu?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Mano pareiga – bendrai koordinuoti Komisiją ir strategiją, tačiau aš bendradarbiausiu su keletu Komisijos narių, nes, kaip žinote, ši Europos Sąjungos 2020 m. strategija jau savaime yra daugiasektorinė, apimanti labai svarbius sektorius nuo ekonominio konkurencingumo iki tvarumo, t. y. aplinkos, ir socialinės įtraukties aspektus. Taigi jai priklauso labai daug kompetencijos sričių.

Dėl vėlavimo jūs teisi: šiek tiek vėluojama. Deja, vėluojama dėl to, kad Europos Vadovų Taryba nepriėmė sprendimo anksčiau ir todėl negalėjome sudaryti Komisijos.

Taigi darbinį dokumentą skelbiame šiandien, kad viskas būtų parengta kovo mėn. vyksiančiam pavasario Europos Vadovų Tarybos susitikimui, nes iki šiol jau turėjome būti sudarę naują Komisiją, tačiau jos dar neturime. Tikiuosi, kad iki sausio mėn. pabaigos ją turėsime.

Bet kuriuo atveju – tai dar viena naujiena, kurią noriu jums pranešti – dar tik šiandien gavau paskutinę 27 paskirtųjų Komisijos narių pavardę. Tik šiandien. Todėl šiek tiek vėluojame, bet vis tiek manau, kad turime kuo geriau pasinaudoti konsultacijų laikotarpiu – rimtai konsultuotis dėl būsimos Europos Sąjungos 2020 m. strategijos.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Pone J. M. Barroso, norėčiau grįžti prie mano kolegės ką tik pateikto klausimo. Laikotarpis, kurį mums suteikiate pagal tvarkaraštį, labai trumpas. Kaip galime per tris mėnesius apibrėžti strategiją, kuria bus vadovaujamasi nuo dabar iki 2020 m.? Turime parengti strategiją visai Europos Sąjungai socialiniais, ekonominiais ir aplinkos klausimais, o mums suteikiami trys mėnesiai ir šiandien pradėdama konsultacijų laikotarpis.

Todėl norėčiau atkreipti jūsų dėmesį, pone J. M. Barroso, jog manau, kad turime palaukti, kol bus sudaryta naujoji Komisija, kad galėtume jai pateikti klausimų, bet svarbiausia – turėtume pasilikti pakankamai laiko tikram projektui parengti. Negalime apibrėžti projekto Europos Sąjungai per tris mėnesius.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Pritariu jūsų susirūpinimui šiuo klausimu. Dar daugiau – būtent todėl nusprendėme tai daryti dabar ir nepalikti šio darbo vėlesniam laikui. Todėl turėsite daugiau laiko. Jeigu lauksime, kol pareigas pradės eiti naujoji Komisija, tikriausiai turėsite laukti iki sausio mėn. pabaigos, tad darbą pradėdame jau dabar. Išsami informacija bus paskelbta internete šiandien, jeigu jos ten dar nėra. Tikiuosi ir jūsų išsipareigojimo šiuo klausimu. Aš esu pasirengęs jį priimti.

Bet kuriuo atveju pavasario Europos Vadovų Tarybos susitikimas yra šio proceso pradžia, o ne pabaiga. Vis dėlto, kaip žinote, Lisabonos sutartyje išsaugojus rotacinę pirmininkavimo Tarybai tvarką, Tarybai pirmininkausianti Ispanija mus paragino parengti pradinį dokumentą, kuris bus diskusijų pagrindas. Todėl būtinai norėjau jį pristatyti dabar. Padarysiu viską, kas įmanoma, siekdamas užtikrinti, kad visi, kurie susiję su šiuo klausimu, galėtų dalyvauti persvarstant, kaip pati pabrėžėte, labai svarbią strategiją.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Pone J. M. Barroso, jeigu svarbiausias ir aukščiausias Europos Sąjungos vykdomąsias pareigvybes įvertintume pagal tai, kiek jų tenka naujai ES ir senajai ES, rezultatas būtų 3:0 senosios ES naudai. Nuo 2012 m. sausio 1 d., kai pareigas pradės eiti naujas Europos Parlamento pirmininkas, svarbiausiose Europos Sąjungos pareigybėse niekas neatstovaus dvylikai naujųjų valstybių narių. Kaip pateisintumėte šį sprendimą?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pirmiausia Tarybos pirmininkas ir vyriausiasis igaliojotinis neatstovauja kuriai nors Europos daliai: jie atstovauja visai Europai.

Leiskite pasakyti, kad esu labai patenkintas Hermano Van Rompuy paskyrimu. Kai ministras pirmininkas F. Reinfeldt pateikė jo pavardę, buvo akivaizdu, kad tai pavardė, galinti užtikrinti visų suinteresuotųjų šalių

konsensusą. O tai, kad jis yra iš Belgijos, yra labai gera duoklė Belgijai – jis užtikrina natūralią paramą Bendrijos metodui ir yra intuityvus Europos šalininkas.

Nepaisant to, manau, kad naujųjų valstybių narių svarbą pabrėžėte jau išrinkdami J. Buzeką Europos Parlamento pirmininku: jis yra iš naujosios valstybės narės ir tiek daug prisidėjo prie Europos suvienijimo.

Taigi, kalbėdamas apie šias pareigybės, galiu pasakyti, kad ir aš neatstovauju vienai šaliai ar vienam regionui: mes atstovaujame visai Europai.

Miguel Portas (GUE/NGL). – (PT) Pone Pirmininke, praėjusią savaitę Taryba patvirtino institucijų susitarimą dėl 2010 m. biudžeto. Kopenhagoje priimtų sprendimų padariniai neturėtų būti reglamentuojami šio susitarimo ar įsipareigojimo. Jie turėtų būti įtraukti į taisomąjį biudžetą.

Klausimas, kurį norėčiau jums pateikti, labai paprastas: atsižvelgiant į tai, kad finansuojant antrąją ekonomikos gaivinimo plano dalį šiame biudžete kilo sunkumų, kur Komisija tikisi rasti lėšų pirmiesiems kovos su klimato kaita metams finansuoti, kurių reikės bent jau 2 mlrd. EUR? Be to, ši bendra suma kasmet vis didės, tad iš kur Pirmininkas tikisi gauti lėšų?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (PT) Pone M. Portasai, dėkoju už klausimą. Tiesa, kad priversti Parlamentą sutikti patvirtinti konkretų tam tikrų energijos vartojimo efektyvumo, energetinio saugumo ir kovos su klimato kaita veiksmų biudžetą pasirodė esą labai sunku, ir esu labai patenkintas, kad tai jau pasiekta. Norėčiau padėkoti visiems, kurie leido patvirtinti biudžetą.

Jeigu, kaip tikiuosi, Kopenhagoje pasieksime susitarimą, turėsime stengtis biudžete rasti lėšų, reikalingų tam susitarimui įgyvendinti.

Mes jo dar nepasiekėme, bet esu visiškai tikras, kad jeigu valstybės narės pasieks susitarimą dėl būsimo besivystančioms šalims reikalingų klimato kaitos poveikio mažinimo veiksmų finansavimo, tada jos turės susitarti ir dėl lėšų, kurių reikės rasti šiam tikslui pasiekti.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – (PL) Pone J. M. Barroso, paskyrus C. Ashton ir H. Van Rompuy ir priėmus Lisabonos sutartį pasikeis Komisijos darbo būdai. Kai kurie pokyčiai nustatyti Lisabonos sutartyje, tačiau kiti yra netikslūs ir neaiškūs, jie bus formuojami tam tikra praktika ir sprendimais. Norėčiau paklausti, kokių Europos Komisijos darbo ir funkcijų pokyčių numatote artimiausioje ateityje ir per keletą ateinančių metų. Dabar geras laikas šiuos pokyčius įgyvendinti ir, kaip sakiau, šiuo metu yra Lisabonos sutartyje nevisapusiškai nurodytų galimybių. Jūs kalbėjote apie kai kurių Komisijos narių paskyrimą. Aš kalbu apie politikos priemones ir veiksmus, susijusius ne vien su naujųjų Komisijos narių paskyrimu ir jų funkcijų padalijimu.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Sutinku su bendru jūsų požiūriu, kad institucijos yra tokios, kokias jas formuojame praktiškai. Todėl esu toks patenkintas Cathy Ashton ir Hermano Van Rompuy paskyrimu, nes žinau, kad jie abu pasiryžę laikytis tikros Europos dvasios ir spręsti Bendrijos reikalus.

Praktiškai Cathy Ashton taps vyriausiąja įgaliotine ir Komisijos pirmininko pavaduotoja Europos Vadovų Tarybos sprendimu, gruodžio 1 d. Tą pačią dieną ji taps atsakinga už išorės santykių portfelį kaip Komisijos pirmininko pavaduotoja. Būdama Komisijos pirmininko pavaduotoja, ji atskaitinga Parlamentui, o Parlamentas žino, kaip Cathy Ashton atsidavusi parlamentinei demokratijai. Žinau, kad ji nekantrauja kuo greičiau susitikti su Užsienio reikalų komiteto atstovais, kad naująsias savo pareigas galėtų pradėti eiti palaikydama reikiamus santykius.

O dėl būsimos kolegijos tai Catherine Ashton kartu su kitais paskirtaisiais Komisijos nariais dalyvaus klausyme ir jūs kolektyviai balsuosite dėl jos ir visos būsimos kolegijos.

Mitro Repo (S&D). – (FI) Pone pirmininke, Komisijos nary, paminėdamas praėjusios savaitės susitikimą norėčiau paklausti, ar jūs pats esate patenkintas atranka, per kurią buvo atrinkti kandidatai į dvi svarbias pareigybės, ir ar taip pat sutinkate, kad kai kurios ES sprendimų priėmimo procedūros vis tiek turėtų tapti daug skaidresnės ir demokratiškesnės?

Norėčiau paklausti, ar taikytas atrankos metodas, kai kandidatai atsirasdavo kaip iš niekur, yra būdas patvirtinti ES autoritetą ir ar taikant šį metodą padidintas pasitikėjimas ES sprendimų priėmimu? Ar didžiosios frakcijos turėtų rimtai apsvarstyti, kokius kandidatus ateityje pateikti į aukščiausias pareigas, ar atrankos procesas galėtų būti kaip nors persvarstytas ir patobulintas ir kas turėtų tai padaryti? Darau prielaidą, kad tai bus Europos Parlamento ir jo narių uždavinys. Šį kartą Suomija turėjo labai kvalifikuotų kandidatų ir turėtų tuo džiaugtis.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pirmiausia, kaip žinote, buvo visiškai laikomasi Lisabonos sutarties nuostatų ir aš, be abejo, remiu Sutarčių įgyvendinimą. Europos Sąjungoje turime laikytis teisinės valstybės principų.

Dėl pasirinktų asmenų tai nuoširdžiai manau, kad turime juos gerbti, nes ministras H. van Rompuy yra Belgijos ministras pirmininkas, o C. Ashton yra Komisijos narė. Taigi manau, kad jie turi reikiamų gebėjimų savo pareigoms atlikti.

Institucijų klausimu svarbu pažymėti, kad Tarybos pirmininką turi rinkti valstybių ar vyriausybių vadovai. Tai nėra rinkimai, kaip, pvz., Prancūzijos prezidento arba Portugalijos prezidento rinkimai. Tai Europos Vadovų Tarybos pirmininko pareigybė ir šį pirmininką išrenka valstybių ar vyriausybių vadovai. Procedūra kitokia, nei taikoma Komisijos pirmininkui, kurį išrenka valstybių ar vyriausybių vadovai, o skiria šis Parlamentas. Taigi įvairiose institucijose turime laikytis skirtingos logikos.

Jens Rohde (ALDE). – (DA) Pone pirmininke, pone J. M. Barroso, aptariant šį klausimą daug diskutuota apie Komisijos sudėtį ir portfelius, kurie bus suteikti Komisijos nariams. Vienas dalykas, dėl kurio mes, Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos nariai, esame labai susirūpinę – koks portfelis bus suteiktas už klimato kaitą atsakingam Komisijos nariui, nes tai bus itin svarbu norint nuspręsti, ar tai tik daug tuščių kalbų, ar Komisijos narys tikrai galės ką nors pakeisti klimato kaitos srityje, kartu apsaugodamas Europos konkurencingumą.

Todėl norėčiau paklausti, ką daro ir darys Komisijos Pirmininkas, kad užtikrintų tokią už klimato kaitą atsakingo Komisijos nario galią, kokią jis, kaip nurodė Komisija, turėtų turėti. Šiuo aspektu turiu du konkrečius klausimus: ar už klimato kaitą atsakingas Komisijos narys bus atsakingas ir už energetiką ir ar už klimato kaitą atsakingas Komisijos narys turės savo direktoratą?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pirmiausia manau, jog būtų sąžininga pasidžiaugti, kad turėsime už klimato srities veiksmus atsakingą Komisijos narį. Iki šiol šios pareigybės nebuvo. Būtent todėl, kad darbo daug ir kad noriu, kaip jūs sakote, šiai pareigybei suteikti galios, nusprendžiau sukurti už klimato srities veiksmus atsakingo Komisijos nario pareigybę ir apie tai paskelbiau Parlamentui. Tas Komisijos narys turės daug pareigų. Jis privalės klimato srities veiksmus integruoti į kitas politikos sritis, nes klimato srities veiksmai susiję su energetika, aplinka, moksliniais tyrimais, žemės ūkiu ir pramone. Taigi šios funkcijos labai svarbios – jomis klimato srities veiksmai bus koordinuojami ir ES viduje, ir už jos ribų.

Gana akivaizdu, kad Kopenhaga nebus proceso pabaiga. Tikiuosi, kad Kopenhagoje pasieksime einamąjį susitarimą, bet daug dalykų reikės nuveikti ir po Kopenhagos konferencijos, be kitų dalykų, reikės bendradarbiauti su pagrindiniais mūsų partneriais.

Todėl už klimato srities veiksmus atsakingas Komisijos narys ir ES viduje, ir už jos ribų turės atlikti labai svarbų vaidmenį, kad įgyvendintų mūsų lūkesčius – tvirtos klimato politikos Europos Sąjungoje lūkesčius.

John Bufton (EFD). – Pone J. M. Barroso, paskyrus naująją Europos Vadovų Tarybos pirmininką Hermaną van Rompuy daug kalbama apie tai, ar bus nustatyti tiesioginiai ES mokesčiai. Prašau sąžiningai pasakyti, ar tai tiesa ir kaip ketinate šiuos mokesčius surinkti?

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pirmiausia nematau, kaip mokesčiai galėtų būti susiję su Hermanu Van Rompuy, nes siūlyti mokesčius – ne Tarybos kompetencija. Tai – Komisijos kompetencija.

Mano atsakymas toks. Pirmiausia aš visada pateikiu sąžiningus atsakymus; nereikia manęs prašyti pateikti sąžiningo atsakymo. Antra, ketinu svarstyti visus apmokestinimo Europos Sąjungoje klausimus. Juos turime svarstyti. Turime svarstyti nuosavų Europos Sąjungos išteklių klausimą. Mes tai pažadėjome Parlamentui. Programoje, kurią užsibrėžęs buvau išrinktas, numatyta svarstyti galimų nuosavų išteklių klausimą ir tai numatyta Europos Parlamento patvirtintoje programoje.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Komisija labai nekritiškai skuba vykdyti derybas dėl narystės su Turkija. Tai darydama, ji nepakankamai atsižvelgia į valstybių narių ir jų gyventojų nuotaikas. Europos Vadovų Tarybos pirmininku paskirtas H. Van Rompuy yra aiškus Turkijos narystės oponentas ir aš jį dabar pacituosiu: „Turkija nėra Europa ir niekada nebus Europa. Visuotinės Europoje vyraujančios vertybės, kurios kartu yra ir pagrindinės krikščionybės vertybės, prarastų galią, jeigu į ES įstotų tokia didelė islamo šalis kaip Turkija.“

Todėl klausiu, kokia Komisijos pozicija dėl šio vienareikšmiško teiginio? Be to, jeigu nesirengiama rimtai vertinti visuomenės abejonių šiuo klausimu, ką pasakytumėte apie Europos Vadovų Tarybos pirmininko abejones?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Komisija laikosi valstybių narių priimtos pozicijos, o valstybės narės vienbalsiai nusprendė derėtis su Turkija. Mes įgyvendiname gautus įgaliojimus valstybių narių vardu derėtis su Turkija ir kitomis šalimis kandidatėmis.

Svarbu žinoti, kad tai buvo vienbalsis valstybių narių sprendimas. Tai nebuvo Komisijos išradimas. Valstybės narės vienbalsiai nusprendė derėtis su Turkija ir kitomis valstybėmis dėl jų narystės galimybių.

Visiškai aišku, kad Turkija narystei nepasirengusi, – mes irgi nepasirengę jų priimti, – bet turėtume toliau geranoriškai derėtis su visomis šalimis kandidatėmis.

O dėl H. Van Rompuy pastabų tai aš paprastai pastabų nekomentuojau. Būdamas Tarybos pirmininkas, jis labai aiškiai pasakė, kad laikysis iš valstybių narių gautų įgaliojimų.

Cristina Gutiérrez-Cortines (PPE). – (ES) Pone Pirmininke, aš kalbėsiu apie dvi sąvokas – koordinavimą ir lankstumą.

Visais Taryboje aptartais klausimais kyla viena problema. Pastaruosius keletą metų itin trūko įvairių Komisijos generalinių direktoratų darbo koordinavimo. Klimato kaitos politika dažnai buvo svarstoma nepaisant Mokslinių tyrimų generalinio direktorato mokslinių žinių. Ji buvo įgyvendinama nepaisant, pvz., žemėnaudos, kuri susijusi su klimato kaita.

Pirmasis mano klausimas toks. Ar jūs pasirengę taip organizuoti ir stiprinti vidaus koordinavimą, kad mes, kai paskirsime naujus Komisijos narius, galėtume būti tikri, jog vidaus koordinavimas vykdomas?

Antrasis mano klausimas susijęs su mūsų kalbomis apie konkurencingumą, apie ekonomikos krizę. Ar Komisija taip pat pasirengusi būti lankstesnė kai kuriais klausimais, pvz., reglamento REACH ir jo įgyvendinimo, kuriuo bus padaryta itin daug žalos mūsų konkurencingumui, klausimu? Ar ji pasirengusi būti lankstesnė?

Paskutinė mano mintis apie šią nuoseklumo politiką yra ta, kad negalime kalbėti apie ekonomiką ir atsigavimą nekalbėdami apie energetikos rinkų atvėrimą. Yra šalių, neturinčių energetikos rinkos, pvz., Ispanija neturi dujų rinkos. Tai reiškia, kad kainos auga ir plėtra tampa neįmanoma.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (PT) Padarysiu viską, ką galiu, kad pagerinčiau vidaus koordinavimą Komisijoje, bet turiu pasakyti, jog manau, kad koordinavimas buvo geras. Šio fakto įrodymas – Komisijos sprendimai visada priimami bendru sutarimu.

Visiškai natūralu, jog vertindami atskirus Komisijos narius matome, kad kiekvienas iš jų bando sau didžiausią rūpestį keliančiam klausimui suteikti prioritetą. Nenuostabu, kad už aplinką atsakingas Komisijos narys labiau domisi aplinkos klausimais negu už pramonę atsakingas Komisijos narys, kuris savo ruožtu labiau domisi pramonės plėtros klausimais. Vis dėlto svarbu visos kolegijos sprendimas ir šiuo klausimu koordinavimas labai veiksmingas.

Be to, norime išplėtoti pažangią aplinkos politiką ir kartu užtikrinti mūsų verslo subjektų konkurencingumą. Manau, kad Komisijos pateiktais pasiūlymais užtikrinama, kad turėtume tinkamų sprendimų, jeigu kitos šalys neužsibrėžtų tokių pačių didelių užmojų aplinkos apsaugos klausimais, kaip mes. Nenorime iškelti Europos darbo vietų į šalis, neturinčias tokio pat lygio aplinkosaugos reikalavimų, kokius mes taikome čia.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Pone pirmininke, pone J. M. Barroso, norėčiau, kad aiškiai pareikštumėte poziciją dviem su būsimos Komisijos sudėtimi susijusiais klausimais.

Pirmiausia girdėjau jus šiame Parlamente sakant, kad planuojate teisingumo ir vidaus reikalų portfelį padalyti į du atskirus portfelius: vieną pagrindinių teisių ir teisingumo, kitą – saugumo ir imigracijos. Vis dėlto šią popietę girdėjau jus kalbant apie pagrindinių teisių ir teisingumo portfelį ir apie vidaus reikalų portfelį ir manau, kad tai daug geresnis derinys, nes tai reiškia, kad imigracija daugiau nebus laikoma grėsme saugumui arba saugumo sričiai pavaldžiu klausimu. Mano nuomone, toks požiūris į imigraciją ne tik klaidingas, bet ir pavojingas.

Norėčiau žinoti, ar bus laikomasi šio požiūrio ir ar jis turės poveikio generalinių direktoratų – dabartinio Teisingumo ir vidaus reikalų generalinio direktorato – sandarai. Norėčiau išgirsti jūsų išipareigojimą dėl teisėkūros programos, kuri pagal Stokholmo programą bus įgyvendinama teisingumo, saugumo ir laisvės srityje. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Parlamentas iškart įgis lemiamos galios ir noriu iš jūsų išgirsti aiškų išipareigojimą, kad ši Parlamentą įtrauksite į teisėkūros programos, kuriamos pagal Stokholmo programą, rengimą.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (PT) Pone J. F. Lópezai Aguilarai, atsakau į antrą jūsų klausimą: taip, mes norime artimai įtraukti Parlamentą, todėl tai bus vienas iš būsimos Komisijos prioritetų ir tai jau išdėstyta konstitucijoje, taip pat todėl, kad Parlamentas šiuo klausimu turės daugiau galių.

Portfelio klausimu norėčiau pasakyti štai ką: vienas Komisijos narys bus atsakingas už teisingumą ir pagrindines teises, kitas – už vidaus reikalus.

Su migracija susiję klausimai turi saugumo aspektą. Pvz., agentūra „Frontex“ toliau priklausys už vidaus reikalus atsakingam Komisijos nariui. Netikslinga ją priskirti kurio nors kito Komisijos nario kompetencijai. O dėl įtraukties ir integracijos reikalų tai vis dėlto manau, kad juos reikia priskirti už socialinius reikalus atsakingo Komisijos nario kompetencijai.

Galiausiai, kaip ir J. F. López Aguilar, manau, kad imigracijos neturėtume vertinti vien saugumo požiūriu. Kitas aspektas – kova su nelegalia imigracija ir prekybos žmonėmis tinklais. Tuo rūpinasi agentūra „Frontex“. Ji turi priklausyti šiuos reikalus tvarkančio Komisijos nario kompetencijai. Nepaisant to, visus su integracija ir įtrauktimi susijusius imigracijos klausimus pavesiu už socialinius reikalus atsakingam Komisijos nariui, nes tai socialinės įtraukties reikalai.

Reimer Böge (PPE). – (DE) Europos Vadovų Taryba išreiškė viltį, kad jei tik bus įmanoma, iki balandžio mėn. pabaigos gali būti pasiektas susitarimas dėl Europos išorės veiksmų tarnybos struktūros. Komisija turi įvertinti šiuos pasiūlymus ir norėčiau jūsų, pone J. M. Barroso, paklausti, ar Komisija, prieš tvirtindama šiuos pasiūlymus, pateiks tinkamų pasiūlymų ir įtrauks juos į derybas, ypač dėl daugiamečio finansinio planavimo pritaikymo, tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžeto pritaikymo ir, kai perkeliama atsakomybė už užsienio politikos programas, dėl šių programų pritaikymo ir naujų derybų dėl jų – šioms programoms, žinoma, jau dabar taikoma bendro sprendimo procedūra. Tai reikalinga, nes jeigu mano minėtais klausimais nebus priimta rezoliucija, Išorės veiksmų tarnyba bus tik nebaigtas darinys, neturintis reikiamų biudžeto išteklių ir reikiamų galimybių nustatyti turinį. Kaip Komisija su Parlamentu ateinančiais mėnesiais išspręs šiuos uždavinius?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Dėkoju, pone R. Böge, už klausimą. Žinau, kaip jūs atsakingai laikotės biudžeto taisyklių ir Parlamento kompetencijos.

Mano atsakymas jums: taip, žinoma, mes tinkamu laiku šiam Parlamentui pateiksime pasiūlymų priimti reikiamas patikslintas nuostatas, kad šis naujas subjektas, Europos išorės veiksmų tarnyba, galėtų turėti priemonių, biudžeto lėšų, savo veiksmams įgyvendinti.

Kaip jau sakiau, norime, kad tai būtų vienas iš didžiausių Lisabonos sutarties laimėjimų. Manau, kad tai labai svarbi naujovė, ir, žinoma, remdamiesi pasiūlymu, kurį pateiks vyriausiosios įgaliotinės pareigos einanti Pirmininko pavaduotoja C. Ashton, mes šiuo klausimu bendradarbiausime su Parlamentu.

Malika Benarab-Attou (Verts/ALE). – (FR) Pone J. M. Barroso, norėčiau jus informuoti, kad po kelių dienų minėsime Tarptautinę solidarumo su Palestinos tauta dieną.

Dabartinė gniuždomų, kolonizuojamų, žalojamų ir žudomų Palestinos gyventojų padėtis negali toliau tęstis.

Mes, europiečiai, vadovaudamiesi savo solidarumo ir brolybės vertybėmis, privalome greitai rasti šios padėties sprendimą, kol ji nevirto kraujo klanu.

Izraelio vyriausybė, vykdydama prievartos žygį, tęsia savo kolonizaciją ir visa tai po šių metų pradžioje padarytų karo nusikaltimų. Simbolių ir ašarų nebepakanka. Šiandien vienintelis būdas nutraukti šią mirtiną Izraelio vyriausybės politiką – pripažinti Palestinos valstybę ir, svarbiausia, sudaryti sąlygas jai egzistuoti.

Palestinos tauta, kaip ir kitos tautos, turi teisę į orią egzistenciją, kad galėtų įgyvendinti savo siekius.

Ar jūs, būdamas Komisijos pirmininkas, kartu su C. Ashton imsitės atitinkamų veiksmų ir, jeigu imsitės, tai kaip?

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Pirmiausia norėčiau pritarti jūsų pastaboms apie solidarumo su Palestinos tauta parodymą – ji iš tikrųjų kenčia nuo to, kad nepaisoma jos apsisprendimo teisės.

Dėl konkretaus jūsų man pateikto klausimo tai teisė nuspręsti, ar pripažinti kitą valstybę, priklauso valstybių narių kompetencijai.

Mūsų pozicija – pozicija, kurios visada laikėsi Komisija, yra remti bendrą dviejų valstybių buvimą: Izraelio teisę laisvai egzistuoti nepatiriant pavojaus savo saugumui ir kartu Palestinos tautos teisę sukurti savo valstybę.

Norime, kad bendrai egzistuojant šioms dviem valstybėms susidarytų nauja padėtis, ne tik Izraelio tautai ir Palestinos tautai, bet ir visam regionui, nes padėtis ten labai rimta. Ji ne tik menkina Palestinos tautos viltį, bet ir kenkia taikai regione ir taikai visame pasaulyje.

Pirmininkas. – Dėkoju, pone Komisijos Pirmininke. Pasiekėme daug daugiau negu praėjusį kartą, prieš mėnesį. Taip pat labai dėkoju, kad tiksliai laikėtės jums kalbėti skirtą laiką. Suprantame, kad ne visada lengva per vieną minutę atsakyti į kartais sudėtingus klausimus.

Manau, kad visiems mums iš abiejų institucijų labai naudinga vieniems kitus suprasti. Tai labai atsakinga ir tai svarbus ženklas mūsų piliečiams, kad abi institucijos gali aptarti reikalus ir bendrauti tarpusavyje.

Pasimatysime per klausimų valandą kitą mėnesį.

(Plojimai)

PIRMININKAVO: A. VIDAL-QUADRAS

Pirmininko pavaduotojas

9. 2010–2014 m. daugiametė programa dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės (Stokholmo programa) (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl 2010–2014 m. daugiametės programos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės (Stokholmo programa)

Beatrice Ask, *einanti Tarybos pirmininkės pareigas.* – (SV) Pone pirmininke, komitetų pirmininkai, gerbiamieji nariai, gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime bus priimta naujoji penkerių metų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės programa. Šia programa ketinama pakeisti dabartinę nuo 2004 m. vykdomą Hagos programą. Prieš priimant naująją programą vyko ilgas parengiamasis procesas, būsimųjų grupių pradėtas prieš daugiau kaip dvejus metus.

Programa bus grindžiama ne tik Komisijos komunikatu, bet ir daugeliu valstybių narių parlamentų, pilietinės visuomenės ir įvairių ES įstaigų ir agentūrų šiame procese pateiktų nuomonių. Programa, žinoma, taip pat yra intensyvių ryšių ir išsamių derybų su ES valstybėmis narėmis ir su Europos Parlamentu rezultatas. Europos Parlamento požiūris į būsimą bendradarbiavimą yra svarbus, ypač atsižvelgiant į tai, kad įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Parlamentas atliks didesnę vaidmenį.

Igyvendindama ankstesnes Tamperės ir Hagos programas, ES laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės srityje padarė pastebimą pažangą. Vis dėlto Europai dar kyla sunkumų, kuriuos turime bendrai įveikti Europos lygmeniu. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai atsiras naujų galimybių tai padaryti ir todėl naujoji daugiametė darbo programa – Stokholmo programa – bus grindžiama naujosiomis Lisabonos sutarties suteikiamomis galimybėmis.

Stokholmo programos vizija yra siekti saugesnės ir atviresnės Europos, kurioje būtų apsaugotos asmenų teisės. Piliečių, asmenų poreikiai daug akivaizdžiau, negu buvo anksčiau, bus būsimo bendradarbiavimo šioje srityje pagrindas. Dirbame piliečių pavidimu ir jie turi jausti, kad būsimas ES bendradarbiavimas jiems svarbus. Todėl jis turėtų būti grindžiamas tikromis problemomis, turėtų būti keliami aktualūs klausimai ir dėmesys skiriamas konkrečioms priemonėms, teikiančioms papildomos vertės kasdieniame žmonių gyvenime.

Būsimas bendradarbiavimas šioje srityje taip pat turi būti grindžiamas geresne saugios Europos kūrimo priemonių ir asmenų teisių apsaugos priemonių pusiausvyra.

Piliečių požiūriu, svarbu kovoti su nusikalstamumu. Piliečiai tikisi, kad bendradarbiaujant Europos Sąjungai bus lengviau užkirsti kelią tarpvalstybiniam nusikalstamumui, tačiau jie tikisi ir laisvės bei teisingumo. Kaip anksčiau pabrėžiau Europos Parlamentui, priemonės didesniai saugumui užtikrinti ir priemonės teisiniam tikrumui ir asmenų teisėms užtikrinti vykdomos kartu ir, žinoma, tai irgi įmanoma.

Kovos su tarpvalstybiniu nusikalstamumu iššūkiai dideli. Prekyba narkotikais, prekyba žmonėmis ir terorizmas yra mūsų žemyno tikrovė ir kartu atsirado naujų nusikaltimų tipų, pvz., dėl interneto. Negalime leisti, kad

valstybių narių ar administracinės sienos užkirstų kelią kovos su nusikalstamumu institucijoms veiksmingai atlikti darbą.

Tarpvalstybinis bendradarbiavimas kovos su nusikalstamumu srityje išplėtotas, tačiau kad įtvirtintume veiksmingą Europos policijos ir baudžiamosios teisės specialistų bendradarbiavimą, turime nuveikti dar daugiau. Bendroms problemoms turime ieškoti bendrų sprendimų. Sprendžiant šias problemas būtina gerai išplėtoti policijos bendradarbiavimą, veiksmingai keisti informacija bei patirtimi ir gerai parengti darbo metodus.

Vienas iš svarbiausių kovos su nusikalstamumu elementų, žinoma, yra veiksmingas, mūsų poreikiams pritaikytas keitimasis informacija. Europos lygmeniu tam tikrais atvejais turėtume standartizuoti keitimąsi informacija, pritaikyti ją mūsų poreikiams ir padaryti ją veiksmingesnę. Kartu itin svarbu užtikrinti, kad keitimasis informacija atitiktų būtinuosius duomenų apsaugos ir privatumo apsaugos reikalavimus, kuriuos turime taikyti, ir kad nebūtų renkama ir saugoma daugiau informacijos negu reikalinga tikslui pasiekti. Turime kurti saugią Europą, kurioje veiksmingai kovoja su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir kartu laikomasi asmenų privatumo. Visiškai įmanoma ir absoliučiai būtina daryti abu šiuos dalykus. Svarbu surasti tinkamą įvairių priemonių pusiausvyrą.

Abipusio pripažinimo principas toliau turi likti vienas iš pagrindinių mūsų teisinio bendradarbiavimo principų. Būtina sąlyga valstybėms narėms, norinčioms, kad būtų pripažįstamos ir vykdomos kitų valstybių nutartys ir sprendimai – abipusis pasitikėjimas viena kitos teisine sistema. Tai ir mūsų nacionalinių institucijų tarpusavio pasitikėjimo klausimas, o piliečiai turėtų pasitikėti priemonėmis, dėl kurių nusprendžiama. Vienas iš būdų padidinti pasitikėjimą – daugiau sužinoti apie vieni kitų teises sistemas. Šioje srityje gali būti rengiami mokymai, vykdomos mainų programos, stiprinami esami tinklai ir gerai išplėtos vertinimo sistemos.

Vis dėlto turbūt svarbiausia priemonė pasitikėjimui sukurti – užtikrinti tam tikras būtinąsias teises, nepaisant to, kurioje Europos Sąjungos vietoje asmuo yra. Tai paprasti dalykai, pvz., galimybė savo suprantama kalba sužinoti, kuo esi kaltinamas ir kokias teises turi teisiniame procese būdamas įtariamasis arba nukentėjusysis. Labai džiugu, kad Taryboje sugebėjome susitarti dėl gairių, kaip laipsniškai reglamentuoti ir įgyvendinti įtariamųjų ir kaltinamųjų procedūrinės teises. Pageidautina, kad gairės būtų įtrauktos į Stokholmo programą, ir tikiuosi, kad taip ir bus.

Stokholmo programa taip pat turėtų būti aiškiai orientuota į nukentėjusiuosius. Piliečiai, nukentėję nuo nusikaltimo savo šalyje ar kitoje valstybėje narėje, turėtų gauti atitinkamą informaciją jiems suprantama kalba ir jiems turėtų būti suteikta derama parama, informacija ir apsauga prieš baudžiamąjį procesą, per jį ir po jo. Be to, nukentėjusiesiems turėtų būti suteikta derama patirtų nuostolių ar sužalojimo kompensacija.

Galiausiai norėčiau pasakyti keletą žodžių apie civilinės teisės problemas, turinčias didelį poveikį kasdieniam žmonių gyvenimui. Viena konkreti problema – Briuselio I reglamento dėl kitų valstybių narių sprendimų pripažinimo ir vykdymo persvarstymas. Šie klausimai gali atrodyti labai techniniai, bet jie labai svarbūs piliečiams.

Vienas iš svarbiausių klausimų – *exequatur* procedūros panaikinimas. Dabar kiekvienas, norintis, kad teismo sprendimas būtų vykdomas kitoje valstybėje narėje, turi pirmiausia prašyti, o tada gauti tos valstybės teismo nurodymą vykdyti sprendimą. Tai užima laiko ir asmuo patiria išlaidų. Pastebėjome, kad *exequatur* procedūros panaikinimas labai remiamas, tačiau jis turi būti suderinamas su procedūrinėmis garantijomis ir teisės pasirinkimo taisyklėmis.

Tai keletas plačių, svarbių aspektų, kuriuos pabrėžė Švedija ir daug kitų valstybių narių. Labai dėkoju už dėmesį ir tikiuosi išgirsti jūsų pastabas ir atsakyti į jūsų klausimus. Vis dėlto prieš tai darydama perduosiu žodį savo kolegai T. Billströmui, atsakingam už kai kuriuos prieglobsčio ir migracijos klausimus, kurie bus svarbūs būsimojoje Stokholmo programoje ir kuriuos jis jums dabar pristatys.

Tobias Billström, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, gerbiamieji nariai, pirmiausia norėčiau padėkoti Europos Parlamentui už labai konstruktyvų bendradarbiavimą dėl Europos prieglobsčio paramos biuro. Vis dar reikia išspręsti keletą formalumų, bet sąlygos įsteigti šią tarnybą greitai bus sudarytos. Taryba labai palankiai vertina konstruktyvų bendradarbiavimą su Europos Parlamentu, padėjusį pasiekti šį rezultatą. Tai gera aktyvesnio bendradarbiavimo, kurį turėsime plėtoti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, pradžia. Tai, kad sugebėjome greitai pasiekti sprendimą dėl paramos biuro, yra geras veiksmingo ir gerai veikiančio bendro sprendimo proceso pavyzdys.

Šiandien, žinoma, diskutuosime apie būsimąją su teisingumu ir vidaus reikalais susijusio darbo penkerių metų programą. Pradžioje pasakysiu, kad per keletą pastarųjų metų prieglobsčio ir migracijos srityje Europos Sąjungoje įvyko daug dalykų. Pvz., priėmėme sprendimus dėl bendrų teisės aktų, kad padėtume pirmuosius bendros imigracijos politikos ir bendros prieglobsčio sistemos pamatus. Beje, šis tikslas buvo nurodytas ir ankstesnėje Tamberės, ir Hagos programoje. Kai Europos Vadovų Taryba praėjusiais metais priėmė Europos imigracijos ir prieglobsčio paktą, šiai politikos sričiai buvo suteikta naujos politinės įtakos. Dabar laikas nustatyti tolesnės šios srities politikos plėtros kryptį. Svarbiausia mūsų darbo prielaida ta, kad gerai valdoma migracija gali būti teigiamas dalykas visoms suinteresuotosioms šalims, ne tik pavienėms valstybėms narėms ir visai ES, bet ir kilmės šalims ir migrantams. Jeigu norime sugebėti pasiekti Lisabonos strategijos tikslus, kuriuose numatyta, kad ES ekonomika turėtų būti dinamiška ir konkurencinga, tikriausiai turėsime leisti didesnę darbuotojų imigraciją, negu leidžiame dabar, ypač atsižvelgdami į demografinius pokyčius, su kuriais dabar susiduriame.

Norint pabrėžti tarptautinį migracijos aspektą, Stokholmo programa turėtų būti į bendrą migracijos ir plėtros koncepciją įtraukto bendradarbiavimo su kilmės šalimis ir tranzito temos pradžia. Parengtos priemonės, pvz., judumo partnerystė, turėtų būti toliau strategiškai plėtojamos ir įtvirtinamos. Turi būti geriau panaudojamas migracijos ir vystymosi ryšys ir turi būti aktyviau imamasi tinkamų priemonių, kuriomis būtų geriau išnaudojamas teigiamas migracijos poveikis vystymuisi.

Rengiant Stokholmo programą paaiškėjo, jog sutariama, kad valstybės narės turi bendrai ir koordinuotai užkirsti kelią nelegaliai imigracijai į ES. Svarbus šio darbo elementas – parengti veiksmingą repatrijavimo politiką. Neabejojama, kad šioje srityje svarbų vaidmenį turi atlikti agentūra „Frontex“, ir aišku, kad valstybės narės nori matyti šią agentūrą stipresnę. Be to, labai svarbu aktyviau bendradarbiauti su kilmės ir tranzito šalimis. Vis dėlto norėčiau pabrėžti, kad stengiantis užkirsti kelią nelegaliai imigracijai svarbu išlaikyti pusiausvyrą, kad saugumo priemonės nebūtų įgyvendinamos apsunkinant teisėtą imigraciją į ES arba prieglobsčio procesą padarant sudėtingesnę prieglobsčio prašytojams. Turi būti kuo labiau sumažinta rizika pažeidžiamoms grupėms, pvz., vaikams, kurie atvyksta vieni. Komisija parengs veiksmų planą, apimančią priemones, kuriomis atsižvelgiama į tai, kas geriausia vaikų interesams.

Stokholmo programoje bus išspręstas solidarumo ir pareigų pasidalijimo klausimas. Paprastų sprendimų nėra. Pirmiausia turėtume siekti plataus pobūdžio ilgalaikių sprendimų, grindžiamų visa apimančiu požiūriu į migraciją ir žinojimu, kad itin svarbus veiksnys yra bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis. Reikia parengti tam tikrą solidarumo sistemą, kad galėtume padėti ypatingą spaudimą patiriančioms valstybėms narėms, į kurias atvyksta neproporcingai daug prieglobsčio prašytojų. Valstybės narės taip pat turi gauti paramą pajėgumams toliau didinti. Turi būti stiprinama agentūra „Frontex“ ir jai turi būti suteiktas didesnis vaidmuo repatrijavimo klausimais. Turime siekti geresnių galimybių parodyti solidarumą ir su valstybėmis narėmis, ir su trečiosiomis šalimis, patiriančiomis didžiausią migraciją. Kartu turime aiškiai žinoti, kad reikalinga visapusiška koncepcija, kuri būtų tviri ir trumpuoju, ir ilguoju laikotarpiu.

Svarbu Stokholmo programoje nurodyti, kad tebegalioja anksčiau nustatytas tikslas vėliausiai iki 2012 m. sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą. Pagrindinis bendros prieglobsčio sistemos ramstis turi būti tas, kad konkretus prieglobsčio prašytojas turėtų būti vienodai priimamas ir jo prašymas turėtų būti vertinamas pagal tuos pačius kriterijus nepaisant to, į kurią valstybę narę jis atvyksta. Norint tai pasiekti mums būtinas gerai veikiantis praktinis bendradarbiavimas. Šiuo klausimu svarbų vaidmenį turės atlikti Prieglobsčio paramos biuras.

Kitas svarbus bendros prieglobsčio sistemos elementas žinomas kaip „išorės aspektas“. Pirmiausia galvoju apie pabėgėlių iš trečiųjų šalių perkėlimą. Komisija neseniai pateikė ES bendrosios pabėgėlių perkėlimo programos pasiūlymą. Tai vienas iš aspektų, kurie, daugumos valstybių narių nuomone, turėtų atispindėti Stokholmo programoje.

Kad galėtume pasiekti tikslą iki 2012 m. sukurti bendrą prieglobsčio sistemą, mes, Taryba ir Parlamentas, turime artimai bendradarbiauti. Pateiktas ne vienas teisės akto pasiūlymas. Pirmiausia ir svarbiausia turime daryti pažangą juos svarstydami.

Norint daryti pažangą, ir ne tik prieglobsčio ir migracijos politikos srityje, vis svarbiau tampa ES vidaus darbą teisingumo reikalų srityje ir vidaus reikalus susieti su išorės santykiais. Todėl reikėtų stiprinti ES, kaip pasaulinės šios srities veikėjos, vaidmenį, o ypatingą dėmesį reikėtų skirti partnerystei ir bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis. ES išorės santykių srityje reikia plėtoti teisingumo ir vidaus reikalų perspektyvą.

Tai pagrindinis Tarybai pirmininkaujančios valstybės parengto Stokholmo programos projekto ypatumas. Baigiasi labai intensyvus derybų laikotarpis ir programa, tikėkimės, bus priimta po poros savaičių.

Galiausiai norėčiau tarti keletą žodžių apie Lisabonos sutartį. Vadovaujantis naująja sutartimi atsiras didelių pokyčių laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, nes įsigalios keli nauji teisiniai pagrindai. Įsigaliojanti įprasta teisėkūros procedūra reikš, kad Europos Parlamentui suteikiamas didesnis vaidmuo daugelio sričių teisėkūros procese. B. Ask ir aš tikimės aktyvesnio bendradarbiavimo su Europos Parlamentu. Taip pat manau, kad naujieji valstybių narių parlamentams pavesti uždaviniai bus svarbūs stiprinant demokratinę šios politikos srities kontrolę. Labai dėkoju už dėmesį. Kaip sakė mano kolegė B. Ask, dabar tikimės išgirsti jūsų nuomones.

Jacques Barrot, *Komisijos pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Pone pirmininke, po puikių B. Ask ir T. Billströmo pranešimų aptarsiu svarbiausius klausimus.

Pirmiausia noriu padėkoti pirmininkaujančiai valstybei, kad išlaikė Stokholmo programos dvasią ir savo komunikate numatytuose veiksmuose daugiausia dėmesio skyrė Europos gyventojams. Tikimės, kad šis tekstas, kurį turėtų patvirtinti kita TVR taryba ir tada pateikti gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime, bus plataus užmojo ir suderintas, neabejotinai atspindintis naują institucinę pusiausvyrą.

Dabar jūs irgi tapsite teisės aktų leidėjais beveik visose teisingumo ir vidaus reikalų srityse, todėl tiesa, kad šis parlamentinės veiklos stiprinimas Europos Sąjungoje reiškia ne tik didesnius Europos Parlamento įgaliojimus sprendimų priėmimo procese, bet ir didesnę valstybių narių parlamentų galimybę kontroliuoti savo vyriausybes. Parlamentų įtraukimas yra šios didelės saugumo, teisingumo ir laisvės erdvės galimybė.

Dabar aptarsiu jūsų rezoliucijos projekte pabrėžtus prioritetus. Jūs pabrėžiate pagrindinių teisių laikymąsi. Esate teisūs pabrėždami šią judėjimo laisvę, kuri yra didelis turtas ir kuria, žinoma, negalima abejoti.

Priimdami Lisabonos sutartį pagrindinių teisių srityje pasiekėme du didelius laimėjimus: Pagrindinių teisių chartija tampa privaloma ir Europos Sąjungai atsiveria durys tapti Europos žmogaus teisių konvencijos šalimi. Kaip pabrėžiate rezoliucijoje, turime parengti visapusišką duomenų apsaugos sistemą, į kurią būtų įtraukti nauji technologiniai laimėjimai. Komisija 2010 m. šia tema pateiks komunikatą. Taip pat manau, kad į šią visapusišką duomenų apsaugos sistemą turėsime įtraukti visas ES politikos sritis.

Jūs pabrėžiate vaiko apsaugą. Tarybai pirmininkaujant Švedijai, dar kartą paminėjome Tarptautinę vaiko teisių konvenciją, kuriai jau dvidešimt metų. Šis klausimas turi būti ES dėmesio centre. Todėl 2010 m. pradžioje pateiksime veiksmų planą dėl nelydymų nepilnamečių.

Apskritai Komisija ir Parlamentas turi bendrą valią kovoti su visų formų diskriminacija ir skatinti vyrų ir moterų lygybę. Džiaugiuosi, kad Parlamentas ir Komisija vadovaujasi tuo pačiu požiūriu – rengiant veiksmus judėjimo laisvės, rinkėjų teisių, konsulinės apsaugos ir kitose srityse daugiausia dėmesio skirti Europos gyventojams. Dabar visa tai galėsime įgyvendinti praktiškai. Lisabonos sutartimi leidžiama taikyti piliečių iniciatyvos procedūrą ir Komisija šiuo klausimu ką tik paskelbė žaliąją knygą. Remiantis atliktų konsultacijų rezultatais 2010 m. bus pateiktas pasiūlymas.

Kaip ką tik gerai paaikšino ministrė B. Ask, turime savo valstybių narių teisėjus priversti laikytis bendros Europos teisminės kultūros. Tai priklauso nuo mokymo. Stokholmo programoje išsipareigojome: bent pusė teisėjų ir prokurorų Europos Sąjungoje turės būti gavę europinį mokymą arba dalyvavę mainuose su kita valstybe nare.

Taip pat pabrėžiate, kad reikia palengvinti teisingumo prieinamumą ir remti tinkamą ekonomikos veikimą. Pabrėžiate nukentėjusiųjų – nukentėjusiųjų nuo buitinio smurto ir terorizmo aukų apsaugą. Komisija, pasinaudodama Lisabonos sutarties teikiamomis galimybėmis, pateiks pasiūlymų ir šiuo klausimu.

Aptardami saugumo ir apsaugos aspektą, pabrėžiate, kad trūksta visapusiškos saugumo struktūros ir sienų valdymo strategijos. Todėl, kaip labai gerai paaikšino B. Ask, Stokholmo programoje numatyta tikra vidaus saugumo strategija, kuria, žinoma, laikomasi pagrindinių teisių ir kuri papildo išorės saugumo strategiją.

Ši visapusiška vidaus saugumo strategija grindžiama policijos ir baudžiamojo teisingumo subjektų bendradarbiavimu ir patekimo į Europos teritoriją valdymu.

Kaip ką tik teisingai pažymėjo T. Billström, imigracijos politika turi būti ilgalaikės migrantų įnašo į ekonominę ir socialinę raidą optimizavimo vizijos dalis. Turime legaliems imigrantams suteikti aiškų bendrą statusą. Turime užkirsti kelią nelegaliai imigracijai ir ją mažinti, kartu rodydami pagarbą žmogaus teisėms ir žmogaus orumui. Pridurčiau, kad šioje dalyje išdėstėme bendros koncepcijos, kurioje bus galima susieti vystymąsi ir migraciją, elementus.

Prieglobsčio klausimu pritariu jūsų raginimui rodyti tikrą valstybių narių tarpusavio solidarumą. ES turi tapti tikrai bendra, jungtinė apsaugos erdvė, grindžiama pagrindinių teisių ir aukštų apsaugos standartų laikymusi,

o prieglobstis, kaip sakė T. Billström, turi būti teikiamas remiantis vienodais kriterijais visoje Europoje. Turi būti visapusiškai parodytas valstybių narių tarpusavio solidarumas ir ypač solidarumas su daugiausia pabėgėlių priimančiomis valstybėmis.

Šiai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei, žinoma, būtinas tvirtas išorės aspektas, atitinkantis Europos Sąjungos užsienio politiką. Keliose savo rezoliucijos vietose minite, kaip svarbu vykdyti kontrolę, atlikti vertinimus. Mes pritariame jūsų požiūriui ir šiuo aspektu. Turime mažinti pastebimą Europos lygmeniu priimamų standartų ir politikos priemonių atotrūkį nuo jų taikymo valstybių narių lygmeniu. Be to, turime apsvarstyti galimą teisėkūros pasiūlymų poveikį piliečiams ir tobulinti patvirtintų priemonių vertinimo būdus.

Baigdamas pasakysiu, kad Komisija visapusiškai dalyvauja derybose dėl Stokholmo programos. Jau sakiau, koks patenkintas esu mūsų bendradarbiavimu su Taryba pirmininkaujančia Švedija, su kuria tikrai atlikome išsamų, rimtą darbą. Akivaizdu, kad Parlamento nuomonė mums labai svarbi, beje, ir šiais galutiniais momentais prieš Stokholmo programos patvirtinimą Europos Vadovų Taryboje. Todėl labai nuoširdžiai jums dėkoju ir todėl savo ruožtu jūsų labai atidžiai klausysiuosi. Ačiū, Parlamente.

Manfred Weber, PPE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, pone Pirmininko pavaduotojau, ministrai, ponios ir ponai, jau penkerius metus esu EP narys ir dirbu vidaus reikalų bei teisės srityje. Todėl šiandien man džiaugsminga diena, kai turime galimybę diskutuoti dėl tolesnių penkerių metų programų ir kai mes, Europos Parlamentas, galime svarstyti šią ateitį turėdami lygiateisius teisėkūros įgaliojimus.

Diskutuoju apie visuomenei rūpimus dokumentus ir teminę sritį, apie kurią visuomenė iš mūsų tikisi atsakymų, jie netgi sako, kad tai sritis, kuriai reikia daugiau Europos. Tai pasakytina ne apie kiekvieną teminę sritį, bet šiuo atveju tai tiesa. Jie mums kelia reikalavimus. Jie iš mūsų nori atsakymų. Todėl noriu labai trumpai apibūdinti pokyčius, atsirasiančius dėl naujo darbinio pagrindo ir dėl šių temų.

Pirmasis aspektas – darbas su Taryba. Visada čia dalyvauja Tarybos atstovai ir jie, eidami Tarybos pirmininko pareigas, visada mums sako, kad Parlamentas labai svarbus ir kad turime bendradarbiauti. Vis dėlto, nusimetę šį vaidmenį, jie tą supratimą dažnai pamiršta. Mūsų, kaip Parlamento narių, darbas bus reikalauti, kad Taryba daugiau neleistų šiam supratimui išnykti ir neleistų, kaip buvo susitarimo SWIFT atveju, sukurti precedentų neįtraukus į patvirtinimo procesą mūsų – Parlamento narių. Tai negali toliau tęstis ir ateityje to daugiau nebus. Tai buvo blogas rimtų institucijų santykių pavyzdys.

Antrasis aspektas – turime būti idėjų kūrėjai. Naująja sutartimi mums suteikiama galimybė teikti teisėkūros iniciatyvas. Jeigu norime stiprinti agentūrą „Frontex“, negalime vien raginti, kad tai būtų padaryta, ir teikti pasiūlymus, turime pateikti ir teisės aktų. Ateityje turėsime galimybę tai padaryti.

Trečiasis aspektas – turime būti rimtas partneris, ne vien sudarinėjantis pageidavimų sąrašus. Jeigu, pvz., sprendžiame kovos su nelegalia migracija klausimus, neturime laikytis NVO pozicijų, turime būti rimtas partneris. Galiausiai Europos Parlamentas turi rimtai vertinti subsidarumą. Jeigu turime kompetenciją, turime svarstyti ir tai, ar ne geriau tam tikras temines sritis palikti spręsti nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu.

Tai keturi aspektai, kurie, mano nuomone, bus svarbūs būsimojusius keletą metų. Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija norėtų, kad pasiūlymai Stokholmo programai būtų buvę dar daug platesnio užmojo, bet šiandien reikia pasidžiaugti, kad pradėdame šį naują etapą, ir belieka pasakyti: kibkime į darbą!

Monika Flašíková Beňová, S&D frakcijos vardu. – (SK) Lisabonos sutarties priėmimas bus svarbus įnašas į visos šios iniciatyvos sėkmę.

Sutartimi įgyvendintu procesu ES bus sustiprinta iš vidaus ir pasaulio mastu, šis procesas taip pat labai glaudžiai susijęs su bendradarbiavimo stiprinimu dabartinio trečiojo ramsčio srityje. ES bus atviresnė, veiksmingesnė ir demokratiškesnė. Svarbiausias iššūkis ir prioritetas – visapusiškai remiant veiksmingą esamų teisinių priemonių įgyvendinimą, pakankamą jų laikymąsi bei tobulinimą ir kartu atsižvelgiant į žmogaus teisių ir piliečių laisvių apsaugą Europoje užtikrinti pagrindines teises bei laisves ir orumą bei saugumą.

Stokholmo programoje pabrėžiamas šių teisių gynimas, ypač teisingumo ir saugumo srityse. Turime teikti pirmenybę priemonėms, kuriomis piliečiams sudaromos geresnės galimybės kreiptis į teismus, kad jų teisės ir teisėtus interesus būtų galima veiksmingai įgyvendinti visoje Europos Sąjungoje. Mūsų strategijoje taip pat turi būti numatyta stiprinti policijos bendradarbiavimą, teisių įgyvendinimą ir saugumo didinimą Europoje.

Todėl norėčiau irgi padėkoti visiems pranešėjams už išvadas ir jums, pone pirmininke, už laiką.

Jeanine Hennis-Plasschaert, *ALDE frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, oficialiai galėčiau apibendrinti kitoms frakcijoms aktualiausias mūsų 27 puslapių rezoliucijos dalis, bet to nedarysiu. Norėčiau jums papasakoti vieną istoriją.

Iš Johanesburgo skrendančiame bendrovės *British Airways* lėktuve pasiturinti, vidutinio amžiaus baltoji Pietų Afrikos dama sėdėjo prie juodaodžio vyro. Ji pašaukė palydovę ir pasiskundė dėl savo vietos. „Kas negerai, ponija?“ – „Na, argi nematote? – tarė ji. – Juk negaliu sėdėti prie šio bjauraus žmogaus. Raskite man kitą vietą!“ Po kelių minučių palydovė grįžo. „Ponia, deja, kaip ir įtariau, visa ekonominė klasė užimta. Pasikalbėjau su salono tarnybų direktoriumi, visa verslo klasė irgi pilna. Vis dėlto turime vieną vietą pirmojoje klasėje.“ Pietų Afrikos damai dar nespėjus atsakyti palydovė tęsė toliau: „Gana neįprasta siūlyti tokią gerą vietą, bet atsižvelgdamas į aplinkybes vadas mano, kad įžūlu versti ką nors sėdėti prie tokio bjauraus žmogaus.“ Tada ji pasisuko į juodaodį, sėdintį prie Pietų Afrikos damos, ir tarė: „Pone, maloniai prašom pasiimti daiktus, turiu jums vietą priekyje, antrame aukšte esančioje pirmojoje klasėje.“ Aplinkiniai keleiviai atsistojo ir pradėjo ploti, o juodaodis vyras išėjo į pirmąją klasę.

Ką visa tai turi bendro su mumis? Ar mes kitus laikome žemesniais? Baltoji Pietų Afrikos dama priblokštą mus visus. Bet tai neabejotinai buvo kraštutinis pavyzdys. Vis dėlto manau, kad kai kurie PPE frakcijai priklausantys mūsų kolegos ir kai kurie Tarybos nariai puikiai supranta, ką noriu pasakyti. Kita frakcija, mano frakcija, tvirtai tiki Europa, kurią žmonės gali suprasti, ja pasitikėti ir ja tikėti. Tokia Europa turi būti grindžiama žmogaus teisėmis, pagrindinėmis laisvėmis, demokratija, teisinės valstybės principais ir, taip, tikra lygybe visiems. Pats laikas kovoti su visų formų diskriminacija visais pagrindais, įskaitant diskriminaciją dėl lytinės orientacijos.

Jan Philipp Albrecht, *Vers/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Pone pirmininke, mes, Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso nariai, jau iš esmės klausiamo savęs, kaip gali būti, kad čia sprendžiame dėl jau pasenusios programos rezoliucijos? Tik vakar Tarybai pirmininkaujanti Švedija pateikė naują, gerokai pakeistą Stokholmo programos pasiūlymą. Daryčiau prielaidą, kad didžioji dauguma šio garbingojo Parlamento narių neturėjo galimybės aptariamą pasiūlymą perskaityti. Mano nuomone, sprendžiant šį labai opų klausimą tai nepriimtina padėtis.

Be to, procedūra, kurios buvo laikomasi Parlamente rengiant šią rezoliuciją, iš esmės buvo neaiški ir vietomis chaotiška. Mažesnėms frakcijoms buvo atimta galimybė išsamiai dalyvauti rengiant rezoliuciją, o daugybė jungtinių komitetų procedūrų pakeitimų kliudė demokratiškai priimti sprendimus. Tada prašome atsižvelgti į tai, kad prašysime dėl daug ko balsuoti dalimis. Parlamentas turi rimtai apsvarstyti, kaip nori elgtis tokiomis sąlygomis, atsižvelgdamas ir į Tarybą, ir į savo narius.

Dabar pereisiu prie Stokholmo programos turinio. Tam tikras šios darbo programos dalis neabejotinai reikia laikyti pažanga. Teisingumo ir bendro civilinės teisės normų kūrimo klausimu mes, žalieji, irgi matome teigiamą būsimųjų keletų metų pradžią. Vis dėlto piliečių santykio su valstybe klausimu ši programa yra visiškai blogai sudarytos sistemos pavyzdys. Migracijos ir prieglobsčio politikos, piliečių teisių ir duomenų apsaugos srityje Europos saugumas laikomas svarbesniu už žmogaus teises ir laisves. Atvirai teigiama, kad daugiau laisvės Europoje automatiškai reikštų mažesnę saugumą.

Klausiu jūsų, kas dabar atsitiko steigiamajam Europos idėjos mitui? Čia kurstoma baimė ir ne pagrįstai bijoma organizuoto nusikalstamumo ar terorizmo, kaip teigiama programoje, o čia, Europoje, gyvenančių mūsų žmonių, tų, kurie nori atvykti į Europą, ir, svarbiausia, bet ko, kas, mūsų manymu, turi bent kažką užsienietiška.

Stokholmo programoje, deja, ir siūlomoje rezoliucijoje toliau siejama vidaus ir užsienio politika, kad būtų lengviau Europoje stebėti kiekvieną ir prie mūsų išorės sienų atimti iš žmonių jų teises – planuojama, kad tai atliks „Frontex“. Europa turi pagaliau atsisakyti šios tendencijos ir atidžiai išnagrinėti klaidingus pastarųjų metų žingsnius.

Tai taip pat reiškia, kad reikia sąmoningai pareikšti savo poziciją ir ginti tai, kuo tiki. Tai pasakytina, pvz., ir apie mūsų diskusijas dėl SWIFT susitarimo. Kodėl, sprendami saugumo politikos reikalus, dar kartą leidžiame įsigalėti JAV politikai, – kaip buvo SWIFT susitarimo atveju, – nesivadovaudami sveiku protu ir dar kartą išsamiai neaptarę šio klausimo šiame Parlamente? Kodėl mes, Parlamentas, leidžiame Tarybai dar kartą mus vedžioti už nosies? Mes, Parlamentas, tiesiog privalome šiuo klausimu ką nors daryti. Čia ir dabar parodykite ženklą, taip pat savo vyriausybėms, kad ginate žmogaus teises ir laisves, ir balsuokite už visus mūsų pakeitimus. Mes, žalieji, už dabartinę rezoliucijos variantą negalime balsuoti „taip“.

Timothy Kirkhope, *ECR frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, pasiūlymas dėl rezoliucijos, kurį minime šiose diskusijose, turiu pasakyti, yra puikus blogiausio Europos Parlamento darbo pavyzdys. Nors pripažįstu sunkų

pranešėjų darbą ir jų neabejotinai kilnius ketinimus, dėl bandymų viską įtraukti į 27 puslapių tekstą pasiūlymas yra painus ir, mano nuomone, daug mažesnės vertės, negu nusipelno Stokholmo darbotvarkė ir Tarybai pirmininkaujanti Švedija.

Leiskite pabrėžti, kad mes irgi norime artimiau bendradarbiauti ieškant sprendimų ir rodyti solidarumą imigracijos, kovos su korupcija ir keitimosi informacija klausimais, bet tai neturėtų vykti nacionalinio suverenumo sąskaita ar būti pernelyg įsakmu.

Tinkamai visoje Europoje taikyti 1951 m. Jungtinių Tautų konvenciją dėl pabėgėlių statuso – vis dar geriausias būdas spręsti prieglobsčio klausimus. Remiame keitimąsi informacija siekiant užtikrinti, kad turėtume tikrą duomenų naudojimo TVR metodą, grindžiamą tvirta duomenų apsauga, taikoma laikantis proporcingumo, reikalingumo ir skaidrumo principų.

Be to, remiame abipusio pripažinimo principą, o Europos piliečiams taip pat turėtų būti užtikrinamos teisės laisvai judėti, bet piktnaudžiavimą šiomis teisėmis reikia pažaboti vykdant griežtą pasienio kontrolę ir pasinaudojant ES įtaka greitesniam grąžinimui užsitikrinti, taip pat plėtojant agentūrą „Frontex“, kuri saugo ES išorės sienas. Keitimasis informacija padeda kovoti su terorizmu.

Taip pat remiame ES kovos su rimtu organizuotu nusikalstamumu strategiją, orientuotą į grupuotes, prekiaujančias žmonėmis, ginklais ir šunimis, į neteisėtai gauto pelno konfiskavimą ir bendradarbiavimą su Europos organizacijomis prie ES sienų. Vis dėlto negalime pritarti dalykams, kuriuos laikome akivaizdžiu kėsinimusi į suverenumą, nebent jie patys savaime lemia didesnę bendradarbiavimą. Žinoma, šiek tiek ironiška raginti rodyti privalomą ir neatšaukiamą solidarumą – solidarumas, be abejonės, yra pasiūlomas, o ne privalomas.

Apskritai manau, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija turi gerų idėjų, jų yra ir pačiame pasiūlyme, bet, deja, kaip įprasta, mes toliau apsikarstome didžiulėmis kalėdinėmis eglėmis ir todėl sugebame labai mažai pasiekti praktiškai.

Cornelia Ernst, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji rezoliucijos nerems. Stokholmo programoje visiškai nesprenžiamą tikrųjų šių dienų problemų. Pagrindinė jos klaida – sukuriamą teisių Europa, į kurią galės patekti ES piliečiai, o kiti Europos gyventojai negalės. Šie kiti žmonės neturės tų pačių žmogaus ir piliečio teisių.

ES nori prisijungti prie Europos žmogaus teisių konvencijos, – mes tuo džiaugiamės, – bet kartu migrantus planuojama išskirstyti pagal principą „legalus ar nelegalus“. Todėl agentūra „Frontex“ apginkluojama kovoti su vadinamąja nelegalia migracija, visiškai nustelbiant išankstinių nuostatų neturinčios imigracijos politikos idėją. Čia ir yra Stokholmo programos nesėkmė.

Kita problema – visiškai nėra laisvės ir saugumo pusiausvyros. Tiesa, kad be saugumo nėra laisvės, tačiau tiesa ir tai, kad nėra saugumo be laisvės. Laisvė nėra tas dalykas, dėl kurio būtų galima derėtis, tai visuotinė kiekvieno žmogaus teisė. Stokholmo programa, priešingai, simbolizuoja maniakišką ES saugumo troškimą, kai planuojama sukurti gigantiškas viršnacionalines duomenų bazes nesant deramų kontrolės galimybių, ir tada jose visos Europos mastu sumaišyti žvalgybinius ir policijos duomenis. Tai reiškia, kad žmonėms liks vis mažiau teisių patiems nuspręsti apie savo duomenų tvarkymą ir kad permatomo žmogaus vizija taps tikrove.

Leiskite man, EP narei iš rytų Vokietijos, baigiant pažymėti: mano nuomone, nepakenčiama, kad praėjus dvidešimčiai metų nuo Berlyno sienos griuvimo Europa vis labiau pradeda priminti tvirtovę.

Mario Borghezio, *EFD frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Stokholmo programos dokumentas siauresnis negu Europos Vadovų Tarybos išvados ir jis neapima, pvz., svarbių Italijos vyriausybės prašymų konkrečiomis temomis. Dokumente faktiškai nekalbama apie tam tikras Europos strategijas paimti organizuotų nusikaltėlių turtą.

Šiandien ir daug kartų anksčiau girdėjau kalbant apie įvairius nerimą keliančius nusikalstamumo aspektus. Turime nuo žodžių pereiti prie darbų. Europa turėtų elgtis kaip Italija, kuri rodo pavyzdį visai Europai – ministro R. Maroni dėka paimamas mafijos turtas. Atrodo, kad Europa nenori judėti ta pačia kryptimi.

Jeigu norime Europos lygmeniu kovoti su nusikalstamumu, kuris tapo tarptautinis ir lengvai juda tarp bankų, mokesčių rojų, finansų rinkų, kilnojamojo ir nekilnojamojo turto rinkų, turime sukurti vieną bendrą Europos teisinę sistemą.

Be to, mažai dėmesio kreipiama į kovą su imigracija per pietinę Europos sieną, kur, pvz., gali kilti sunkumų dėl susitarimo su Libija, kuris Italijoje kol kas veikia. Šių sunkumų gali kilti, jeigu Europos Sąjunga nustos vykdyti įsipareigojimą bendrai finansuoti pietinės Libijos sienos, per kurią pereina nepaprastai daug nelegalių imigrantų, palydovinio stebėjimo sistemą.

Galiausiai, prisimindamas rasizmo prieš nebaltaį asmenį atvejį, norėčiau pažymėti, kiek daug ne mažiau rimtų rasistinių išpuolių prieš baltuosius įvyksta nelegalios imigracijos anklavuose, o ką ir kalbėti apie „baltųjų medžioklę“, vykdomą prezidento R. Mugabės valdomoje teritorijoje ir netgi Pietų Afrikoje. Tie, kurie tiek daug kalba apie rasizmą prieš juodaodžius, turėtų žinoti ir apie rasizmą prieš europiečius bei prieš baltuosius.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, kova su teroru, organizuotu nusikalstamumu ir nelegalia imigracija, žinoma, yra svarbus Europos rūpestis. Vis dėlto reikia pasakyti, kad Stokholmo programa, deja, yra nuolatinio garantuotų žmogaus teisių, piliečių teisių ir laisvių bloginimo ir ribojimo, kurį vykdoma nuo 2001 m. rugsėjo 11 d., tąsa. Rūpesčių, susijusių su duomenų apsaugos teisės aktais, kovojant su tariamu teroru tiesiog nepaisoma.

Taip elgiantis registruojami ir renkami individualių piliečių, tų pačių žmonių, kuriems ES eilinį kartą skelbiama teikianti didžiausią pirmenybę, duomenys, net kai nesama įtarimo nusikalstama veikla; tada atsiranda galimybė šiuos duomenis naudoti netinkamai. Oficialus tikslas – kovoti su organizuotu nusikalstamumu. Visa tai gerai, bet jau esama pirmųjų ženklų ir tendencijų, nuomonių, neatitinkančių konsensuso, kurį įprasta vadinti politiniu korektiškumu – raginama riboti, drausti ir, kas žino, anksčiau ar vėliau turbūt ir bausti. George Orwell apie tai mus įspėjo ir turime užtikrinti, kad to neatsitiktų.

Carlo Casini (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Konstitucinių reikalų komitetas, kuriam turiu garbės pirmininkauti, pavedė man būti šio dokumento pranešėju kartu su bendrai posėdžiaujančiais Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto ir Teisės reikalų komiteto pranešėjais.

Tai pirmas kartas, kai taikytas Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnis, ir turiu pasakyti, kad, mano nuomone, trijų pranešėjų bendradarbiavimo atliekant jiems pavestą darbą rezultatas labai geras.

Beje, kilo problemų, kai kurios iš jų buvo rimtos, dėl laikotarpio ir, pirmiausia, dėl šešėlinių pranešėjų dalyvavimo bei pakeitimų išvertimo laiku – pakeitimų buvo beveik 500. Vis dėlto tai susiję ne su pačiu Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsniu, bet veikiau su labai trumpais terminais, kuriuos užsibrėžėme, kad dokumentą galėtume pateikti gruodžio 10 d. vyksiančiam Tarybos susitikimui. Tad šios su darbo tempu susijusios problemos buvo neišvengiamos. Šiaip manau, jog turėtume pripažinti, kad pirmą kartą naudotas Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnis yra naudingas.

Šio Parlamento svarstomo dokumento neįmanoma paaiškinti per man likusias kelias sekundes. Nepaisant to, norėčiau pareikšti pasitenkinimą, kad išplėsta bendro sprendimo sistema dabar tapo įprasta teisėkūros sistema, kad imigracija dabar suvokiama kaip Europos reikalas, – tikiuosi, taip ją suvokia ir Komisija bei Taryba, – o ne pavienių valstybių narių, veikiančių solidariai, klausimas, taip pat kad bendradarbiavimas su valstybių narių parlamentais nėra toks, tarsi jie būtų ribas nustatantys tvarkos sergėtojai, o yra gana pozityvus bendras teisėkūros proceso vykdymas, ir, galiausiai, kad pateikiama nuoroda į žmogaus teises, kuri yra itin svarbi ir kuri yra Europos Sąjungos dvasia.

Todėl manau, jog atsižvelgiant į tai, kad dokumente planuota ne nustatyti smulkiausias Stokholmo programos įgyvendinimo aspektus, o tik suformuluoti bendrus planus, šis dokumentas tikrai yra teigiamas žingsnis. Bus laiko ir būdų, kaip padaryti jį išsamesnį ir įtraukti daugiau informacijos.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Pone pirmininke, norėčiau pirmiausia pripažinti Tarybai pirmininkaujančios Švedijos ir Komisijos atliktą darbą toliau plėtojant daugiametę būsimųjų penkerių metų programą laisvės, saugumo ir teisingumo srityje.

Vis dėlto labiausiai norėčiau pabrėžti šio Parlamento darbą, nes trys komitetai, Teisės reikalų komitetas, Konstitucinių reikalų komitetas ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas, pirmą kartą vadovaudamiesi 51 straipsnyje nustatyta tvarka, dirbo petys į petį ir tai darėme, kad darbas būtų atliktas laiku. Tai darėme, kadangi svarbu, tikrai svarbu, toliau plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, nepamirštant, kad įsigalios Lisabonos sutartis, kuri yra didelis žingsnis pirmyn. Ji bus didelis žingsnis pirmyn, nes ja bus sustiprintas Parlamentas, kuris bus teisės aktų leidėjas ir sprendimus priimančias organas ištisoje srityje, kuri iki šiol buvo tarpyvyriausybinių bendradarbiavimo sritis, taip pat įsigalioja Europos pagrindinių teisių chartija ir įgaliojimas ratifikuoti Europos žmogaus teisių konvenciją – šiais dokumentais bus sustiprinta darni laisvės ir saugumo sąsaja.

Saugumas nėra nei pavaldus laisvei, nei grėsmė laisvei. Saugumas, kaip ir laisvė, yra piliečio teisė. Tai įtvirtinta daugelio valstybių narių konstitucijose ir jos turi bendromis pastangomis išspręsti Europos pilietybės, piliečių pagrindinių teisių, imigracijos, prieglobsčio, pabėgėlių, ES išorės sienų valdymo ir teismo bendradarbiavimo klausimus. Tai reikia padaryti, kad sustiprintume abipusį pasitikėjimą, abipusį mūsų piliečių teisių ir sutarčių teisės, kuria suteikiamas postūmis ekonomikos augimui ir darbo vietoms kurti, pripažinimą ir, svarbiausia, policijos ir teismų bendradarbiavimą baudžiamosios teisės srityje siekiant kartu kovoti su tikraisiais bendrais priešais – organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu.

Parlamentas daug dirbo ir patobulino Tarybos parengtą dokumentą. Jis dokumentą patobulino pirmiausia sustiprindamas moterų ir vaikų nediskriminavimo išlygą, numatė išipareigojimą kovoti su smurtu lyties pagrindu ir apsaugoti lyties pagrindu vykdomo smurto aukas stiprinant solidarumo išlygą prieglobsčio srityje. Tai rodo, kad nei imigracija, nei prieglobstis nėra tik vienos valstybės narės problema, norėdamos jas išspręsti turi bendradarbiauti visos valstybės narės, nes kitaip šių problemų negalėsime įveikti.

Parlamentas taip pat patobulino tekstą pabrėždamas, kaip svarbu mokyti teisės specialistus bendradarbiauti ir remiantis abipusiu pasitikėjimu suartinti mūsų teisines institucijas, kad galėtume integruoti atsakomąsias priemones ir taip padaryti Europos Sąjungą tikrąja laisvės, teisingumo ir saugumo erdve.

Todėl manau, kad Parlamentui verta nusiųsti aiškią žinią piliečiams, kurie mus rytoj stebės, kai balsuosime dėl trijų komitetų parengto Parlamento pranešimo. Ši žinia ta, kad mums svarbios jų pagrindinės teisės, mums svarbi jų laisvė, mums svarbūs jų saugumo klausimai, mums svarbu bendradarbiauti kovojant su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu, smurtu ir terorizmu ir ginant visus nukentėjusius nuo šių nusikaltimų, ypač nuo terorizmo.

Nemanau, kad piliečiai mus suprastų, jeigu juos nuviltume šiuo klausimu. Todėl prašau šį Parlamentą kuo plačiau pritarti šiam pranešimui, kurį teikiame rytoj ir dėl kurio turi būti balsuojama per šią mėnesinę sesiją.

PIRMININKAVO: M. A. MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Pirmininko pavaduotojas

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Pirmiausia džiaugiuosi šiltais Tarybos žodžiais apie bendradarbiavimą su Parlamentu, bet man labiau patiktų, jei ji atsižvelgtų į Parlamento rekomendacijas. Galiausiai, kaip ir J. P. Albrecht, pastebiu, kad Taryba praktiškai kai ką nuleidžia negirdomis ir tiesiog toliau eina sava linkme, o Parlamentas sunkiai dirba, kad patvirtintų poziciją, kuri vėliau į Tarybos programą neįtraukiama.

Antrą mano aspektą labai gerai apibūdino mano kolegė J. Hennis-Plasschaert. Norėčiau priminti Parlamentui, ypač dviem didelėms frakcijoms, kad lygybė neskaidoma. Negalime vienoms grupėms suteikti šiek tiek lygybės, o kitoms nesuteikti. Praeityje valstybė kišdavosi žmogui renkantis partnerį ir drausdavo tam tikrų religijų ir tam tikrų rasių žmonių santuokas. Laimei, tos dienos praeityje; tad, mano nuomone, nė viena Europos Sąjungos valstybė narė neturėtų atsisakyti pripažinti kitoje valstybėje narėje teisėtai sudarytos santuokos ir tai apima dviejų tos pačios lyties žmonių santuokas. Todėl raginčiau dvi dideles frakcijas atšaukti kompromisą, kuriuo jos siekia susilpninti homoseksualių porų teises. Čia aš pirmiausia kalbu apie mūsų draugus iš Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcijos.

Dabar XXI amžius ir manau, kad mūsų apsaugos nusipelno visi Europos piliečiai, nepaisant rasinės kilmės, religijos, amžiaus ar lytinės orientacijos. Pats laikas Parlamentui tai bent kartą pripažinti.

Rui Tavares (GUE/NGL). – (PT) Pone pirmininke, manau, kad šis Parlamentas pritartų konkrečiai ir glaustai Stokholmo programai, kuria tikrai įmanoma skatinti piliečiams artimesnę Europą.

Deja, manau, kad pasiekėme ne viską, ką galėjome. Stokholmo programoje jaučiama nelemta miglotumo, aptakumo ir apibendrinimų tendencija ir privalau pasakyti, kad prie problemos, lėmusios tai, kad programa tapo nevienareikšmiška ir per daug supaprastinta, prisidėjo Parlamento demokratinės kontrolės ar teisės realiai įsikišti ir ką nors pakeisti ar padaryti praktinį poveikį stoka.

Vienas iš pavyzdžių – imigracijos politika. Labai susidomėję sekėme Europos prieglobsčio paramos biuro idėjos įgyvendinimą, bet aš, pvz., manau, kad labai mažai nuveikta siekiant atverti teisėtus imigracijos kanalus, kurių būtinai reikia, arba priimti sezoninių imigrantų direktyvą, kurios taip ilgai laukiame ir kuri, atrodo, Stokholmo programoje net nesvarstyta.

Gerard Batten (EFD). – Pone pirmininke, Stokholmo programa – vienas iš elementų, kuriais siekiama sukurti bendrą Europos Sąjungos teisinę ir teisminę sistemą. Dokumente kalbama apie tai, kaip „palengvinti piliečių gyvenimą. Teisės ir teisingumo Europa.“

Leiskite pasakyti, ką mūsų bendra teisinė sistema padarė vieno asmens gyvenimui. Andrew Symeou, dvidešimtmetis vyras iš Londono, šią vasarą buvo išduotas Graikijai pagal kaltinimą netyčine žmogžudyste. Jis dabar kamuoja Graikijos kalėjime laukdamas teismo. Jeigu prieš jį surinktus įrodymus nagrinėtų Didžiosios Britanijos teismas, jie būtų paneigti greičiau nei per penkias minutes. Atpažinimo įrodymai prieštaringi. Liudytojų teiginiams būdingi visi ženklai, kad juos surašė policija. Du liudytojai teigė, kad buvo sumušti ir su jais buvo blogai elgiamasi, jie buvo priversti pasirašyti teiginius, kuriuos vėliau nedelsdami atšaukė.

Londono apeliacinis teismas labai gerai žinojo, kad prieš A. Symeou nėra jokių tikrų įrodymų, bet jis buvo priverstas jį išduoti, nes pagal Europos arešto orderį neturėjo galių procedūras sustabdyti. Didžiosios Britanijos teismai dabar negali apsaugoti Didžiosios Britanijos piliečių nuo nepagrįsto sulaikymo ir įkalinimo užsienio teismų sprendimu.

Prieš įstodami į Europos Sąjungą, mes turėjome puikią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Europos Sąjunga naikina teisinę apsaugą, kurią Anglijoje turėjome daug amžių. Tai darydama ES sužlugdys žmonių likimus. Stokholmo programoje gal ir kalbama apie teisę, bet tik ne apie teisingumą. Jeigu Didžiosios Britanijos gyventojai nori išsaugoti savo laisvės, jie turi ištotti iš Europos Sąjungos.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Pone pirmininke, Stokholmo programoje neabejotinai įtvirtinta naudingų iniciatyvų ir visiškai pritartu, kad būtų aktyviau kovojama su vaikų pornografija ir teroristų tinklais internete. Taip pat pritartu priemonėms prieš nelegalius imigrantus ir prieš organizuotą nusikalstamumą. Šiuo požiūriu pateisinama neribota saugumo tarnybų prieiga prie ES pirštų atspaudų duomenų bazės. Vis dėlto stebėjimas neturi būti vykdomas taip, kad ES taptų sekimo valstybe, kuri paskui perduotų duomenis Jungtinėms Valstijoms.

Todėl reikia užtikrinti, kad surinktais duomenimis nebūtų piktnaudžiaujama. Galiausiai juk kalbama apie svarbiausią pagrindinę kiekvieno ES piliečio teisę, kad būtų apsaugotas jo privatumas, ir šioje srityje turime užtikrinti, kad laisvė reikštų laisvę nuo valstybės, o ne laisvę su valstybės pagalba.

Taip pat noriu šį tą pasakyti apie ES prieglobsčio teisės derinimą. Tai neabejotinai teisingas dalykas. Nepaisant to, turime aiškiai pasakyti, kad nesuderinus įvairių šalių ekonominių sąlygų ši sistema neveiks, nes žmonės visiškai natūraliai vyks ten, kur gali rasti geriausią socialinį saugumą, didžiausias pajamas, švariausias gatves, saugiausius miestelius ir miestus. Aišku viena – derinimą turėtume vykdyti, bet Europa neturi tapti prieglobsčio savitarnos politikos vieta.

Simon Busuttil (PPE). – (MT) Mes teisingumo, laisvės ir saugumo klausimą laikome dar vienu dideliu Europos Sąjungos projektu. Sakytiau, kad šis projektas turi būti vykdomas taip pat, kaip buvo vykdomas didysis Europos Sąjungos vidaus rinkos projektas. Turime sukurti teisingumo, laisvės ir saugumo erdvę visiems Europos Sąjungos piliečiams.

Kaip tai pasieksime? Pasieksime įgyvendindami Stokholmo programą – penkerių metų darbo programą. Tai plati programa, apimanti keletą sričių, priklausančių teisingumo, laisvės ir saugumo koncepcijai. Parlamento rezoliucijoje apibrėžiami politiniai Europos Parlamento prioritetai šioje srityje. Pvz., mūsų prioritetai imigracijos srityje yra kova su nelegalia imigracija ir tikru, privalomu solidarumu grindžiama bendra prieglobsčio politika. Turiu pridurti ir tai, kad Europos Parlamentas turi atlikti labai pastebimą ir konstruktyvų vaidmenį naudodamasis bendro sprendimo galiomis, kurias jis turės, kai tik įsigalios Lisabonos sutartis.

Be to, šio Parlamento vidaus lygmeniu esama tam tikrų politinių skirtumų. Kodėl gi ne? Esama įvairių frakcijų ir skirtingų politinių požiūrių. Vis dėlto, pirmiausia pažymint tai, ką pasakė mano kolegė narė Jeanine Hennis-Plasschaert, kurią labai gerbiu, leiskite pasakyti, kad žmogaus teisės yra ir Europos liaudies partijos frakcijos politinis prioritetas – jos nėra vien šio Parlamento liberalų frakcijos monopolis. Negalime sutikti su liberalų frakcijos prielaida, kad jie turi teisę monopolizuoti nediskriminavimo principą. Mes tikime šiuo principu; tačiau taip pat tikime subsidarumo principu, o tai reiškia, kad privalome gerbti ir opius Europos Sąjungos valstybių narių vidaus klausimus. Turime nepamiršti, kad ši ES sukurta suvienijus įvairovę, o ne suvienijus vienodumą.

Luigi Berlinguer (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Stokholmo programoje, palyginti su Hagos programa, įtvirtintos dvi naujovės: sąžininga teisių ir saugumo pusiausvyra ir teisinė apsauga baudžiamosios ir civilinės teisės srityse.

Saugumas yra teisė: teisė netapti pasikėsimo darbo vietoje auka, vaikščioti gatvėmis nerizikuojant gyvybe, netapti smurto auka būnant moterimi, nepakliūti į teroristų išpuolius.

Valstybės narės ir Europa turi užtikrinti saugumą. Vis dėlto saugumo priemonėmis, kuriomis mažinamos laisvės garantijos, niekais paverčiamas ir teisinis tikrumas, tad jos yra nesaugumo ir barbariškumo šaltinis. Pagalvokite apie Gvantanamą.

Europa yra teisių tėvynė. Šiandien jos gausiai ir išsamiai apibrėžiamos Stokholmo programoje. Nustatyta sąžininga disciplininių nusikalstamumo prevencijos priemonių ir kasdienio piliečių gyvenimo ir jų šeimos, socialinių, ekonominių, darbo ir studijų santykių, reglamentuojamų civilinės teisės ir civilinio teisingumo sistemos, pusiausvyra.

Tai – piliečių Europa. Ji turėtų būti kuriama valstybėse narėse ir Bendrijos institucijose. Europos visuomenė vieningesnė ir judumas akivaizdesnis negu visuotinai manoma. Judumas dabar yra teisė. Valstybių narių tarpusavio sienos dabar nėra tikros, sandarios sienos, o tinklai, per kuriuos visuomenė kasdien juda. Stokholmo programa yra institucinis pagrindas, kuriame numatytas teisminis bendradarbiavimas ir abipusis pripažinimas, Europos teisingumo sistema (kurią sudaro valstybių narių sistemos ir Bendrijos sistema), valstybių narių ir Bendrijos teisė, Europos piliečiai ir Europos teismai (valstybių narių ir Bendrijos teismai).

Europos taisyklės lemia Bendrijos taisyklės ir Europos teismų praktika, tačiau jas lemia ir darbuotojų, verslo subjektų, studentų ir valstybės narėms bei Europos teisingumo vykdytojų tinklams priklausančių teisėjų elgesys. Stokholmo programoje siekiama remti principu „nuo atskiro prie bendro“ grindžiamą procesą.

Parengdamas šią rezoliuciją Parlamentas nuveikė puikų darbą, kuris, tikiuosi, čia bus patvirtintas gausiu ir vienbalsiu balsavimu, dėl kurio taip stengėmės. Taryba turėtų tinkamai į tai atsižvelgti. Lisabonos sutartis dar neįsigaliojo, bet ji čia, netoliese. Ministre, tegu Taryba laikosi plataus užmojo, tegu visapusiškai atsižvelgia į tai, ką mes čia parengėme, ir į daugelį rezoliucijoje keliamų reikalavimų.

Sarah Ludford (ALDE). – Pone pirmininke, Tarybai pirmininkaujančią Švediją reikia pasveikinti už tai, kaip ji stengėsi išspręsti klausimą, kurį reikėjo išspręsti jau seniai – kaltinamųjų teisių ir sąžiningą elgesį visoje Europoje klausimą. Tai absoliučiai būtina taikant Europos arešto orderį. Turime užtikrinti, kad abipusis pripažinimas galėtų tikrai būti grindžiamas abipusiu pasitikėjimu visų valstybių narių baudžiamojo teisingumo sistemomis. Taip dabar nėra ir esama didžiulių trūkumų.

Vieną mano apygardos gyventoją, Andrew Symeou, kuris nuo liepos mėn. kali Graikijoje, atsisakyta paleisti už užstatą, nes jis užsienietis. Jo advokatas graikas pateikė skundą dėl policijos piktnaudžiavimo ir įrodymų sunaikinimo. Bus pateiktas ieškinys Europos žmogaus teisių teismui ir tikrai gėda, kad to reikia, nes juk kalbama apie elgesį su ES piliečiu kitoje valstybėje narėje. Baisu, kad tai turi pasiekti Strasbūrą.

Tad remiu Europos arešto orderį, bet kartu su juo turime būti visiškai užtikrinę kaltinamųjų teises. Kitaip kils tokių skandalų, kaip kilo su Andrew Symeou, pakertančių visuomenės paramą Europos arešto orderiui, kaip tai vyksta mano šalyje.

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). – (EL) Pone pirmininke, jau keletą mėnesių kalbame, kad reikia sukurti tinkamą saugumo ir piliečių asmeninių teisių gynimo pusiausvyrą, pabrėždami, kad piliečiai turi būti Stokholmo programos dėmesio centre. Nepaisydama to, Europos Sąjunga priima ir taiko priemones, kuriomis išderinama saugumo ir teisių pusiausvyra, sukuriamos stebėjimo ir įvairiausių asmens duomenų rinkimo įstaigos ir žeidžiamas mūsų orumas, nes mes visi padaromi įtariamaisiais. Be to, nepriimtina, kad su imigrantais elgiamasi kaip su nusikaltėliais ir galimais teroristais. Su rezoliucijos projektu nesutinkame, nes jame nustatomi pagrindai sukurti modernų Europos panoptikoną, kuriame, kaip Jeremy Benthamo suprojektuotame kalėjime, kiekvieno asmens veiksmai nuolat stebimi sulaikytiesiems nežinant, kiek jie stebimi, ir taip suteikiant jiems klaidingą privatumo jausmą.

Tadeusz Zwiefka (PPE). – (PL) Pone pirmininke, nedelsdamas pasakysiu, kad Europos Sąjungos teisingumo srityje Stokholmo programa yra plačiausio užmojo pastarųjų keleto metų iniciatyva. Esu dar labiau patenkintas, nes viena iš pagrindinių programos idėjų – padaryti Europos Sąjungos gyventojų gyvenimą lengvesnį. Žinoma, ar Stokholmo programa bus tinkamai įgyvendinta teisingumo srityje, priklausys nuo to, ar bus sukurta tikrai europinė teisminė kultūra, ar pasikeis praktinis požiūris į naujų teisės aktų rengimą ir ar tinkamai veiks e. teisingumo portalas.

Abipusio pripažinimo principui, kuris man yra vienas iš pagrindinių, įdiegti būtinas abipusis pasitikėjimas ir pasitikėjimas kitų šalių teisinėmis sistemomis – apie tai čia šiandien jau kalbėta. Šios vertybės gali būti puoselėjamos tik esant abipusiam pripažinimui ir supratimui, tada susiformuos Europos teisminė kultūra.

Abipusis pažinimas ir supratimas gali išsivystyti tik vykdant aktyvią, palankią politiką – keičiantis patirtimi, vizitais, informacija, rengiant kursus teisingumo sistemoje dirbantiems žmonėms, ypač pirmosios instancijos teismų teisėjams. Taip pat būtina Europos Sąjungoje visapusiškai modernizuoti – ir tai labai svarbu – universitetinio išsilavinimo programas.

Kitas klausimas – pabrėžti daugiakalbio e. teisingumo portalo svarbą. Portale turėtų būti suteikiama prieiga prie teisinių duomenų bazių ir teisminių bei neteisminių elektroninių priemonių pateikti skundą. Jame turėtų būti suteikiama galimybė naudotis pažangiomis sistemomis, sukurtomis kaip pagalba piliečiams, ieškantiems būdų išspręsti teises problemas arba naudojančioms plačius registrus, teisingumo sistemoje dirbančių žmonių sąrašus ar paprastus įvadu į kiekvienos valstybės narės teisinę sistemą. Taigi esu labai patenkintas, kad B. Ask ir J. M. Barroso apie tai kalbėjo.

Taip pat norėčiau pabrėžti, kad reikia rengti aukščiausios kokybės teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose Europos teisės aktus, kurie būtų grindžiami tinkamai atliktais poveikio vertinimais, kad piliečiams ir verslo subjektams būtų suteikta veiksmingų priemonių įvairiausioms teisinėms problemoms vidaus rinkoje išspręsti.

Daugelyje ES valstybių narių daugėjant euroskeptikų, Stokholmo programa mums suteikiama galimybė parodyti piliečiams, kad ES institucijos gali reaguoti į dabartinius jų poreikius.

Zita Gurmai (S&D). – Pone pirmininke, labai dėkoju trims sekretoriatams, parengusiems minėtąją rezoliuciją šiai plenarinei sesijai.

Stokholmo programą galima laikyti pragmatiniu veiksmų planu, kuriuo siekiama saugesnės ir atviresnės Europos, grindžiamos bendromis vertybėmis, principais ir veiksmis. Ja prisidedama prie praktinio teisėsaugos institucijų, teismų ir migracijos tarnybų bendradarbiavimo. Ja suderinamos priemonės, išlaikomas bendras saugumas, teisinės valstybės principai ir asmens teisės. Vis dėlto ji yra itin sudėtingas dalykas.

Norėčiau pabrėžti tai, kad nustatomas konvergencijos principas. Tai – dar vienas žingsnis kuriant ES valstybę. Tai – ne kas kita kaip suverenumo sutelkimas. Jis grindžiamas principu, kad visi visų Europos Sąjungos agentūrų turimi duomenys, žvalgybinė ir kita informacija tampa prieinami.

Turi būti pasiekta ES informacijos sistemų sąveika, kad visos agentūros galėtų naudotis viena kitos duomenimis. Parlamentas Komisijos pasiūlymui suteikia papildomos vertės. Dokumente paminėtos ir gerai aprašytos visos lygybės sritys, lyčių ir diskriminavimo klausimai.

Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai galėsime pasinaudoti istoriniu momentu ir sukurti gyvybiškai svarbią, tvirtą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Parlamentas teisingai pabrėžia savo naująjį, lygiateisį su Taryba teisės aktų leidėjo vaidmenį, atsirastą įsigaliojus Lisabonos sutarčiai. Džiaugiuosi, kad tekste paminėtas visas spektras bendrų Europos vertybių, pvz.: laisvė, teisingumas, pagrindinės teisės, demokratija, kokybė ir su jomis susijęs privatumas.

Žinau, kad šios vertybės, nelygu, kokia bendra politinė aplinka, turi skirtingą reikšmę, bet šioje rezoliucijoje rasta tinkama jų pusiausvyra. Norėčiau pareikšti keletą minčių apie PSE frakcijos kampaniją „Vaikai svarbiausia“. Su džiaugsmu pastebiu, kad dokumente įtraukta ir su vaikais bei šeima susijusių nuostatų. Mano politinis ketinimas – Europos Sąjungoje užtikrinti vienodas teises ir dalyvavimo galimybes visiems piliečiams.

Mūsų piliečiams reikia pragmatinės, atečiai skirtos visapusiškos Europos migracijos politikos, grindžiamos bendromis vertybėmis ir taisyklėmis, įskaitant solidarumo ir skaidrumo principus.

Gera valdoma migracija gali būti naudinga visiems suinteresuotiesiems subjektams ir ji prisideda prie ES ir valstybių narių, kurioms reikia darbuotojų migrantų, ekonomikos augimo.

Pirmininkas. – Ačiū, Zita. Jums pavyko kalbėti dvi minutes, bet nežinau, ar vertėjams pavyko išversti jūsų kalbą, nes visą laiką mačiau degant raudoną šviesą. Jei vertėjams vis dėlto pavyko, juos reiktų pasveikinti.

Pascale Gruny (PPE). – (FR) Pone pirmininke, ministrai, Komisijos nary, ponios ir ponai, nekartosiu visų svarbių minčių dėl teisingumo erdvės ir migracijos, kurias išsakė mano kolegos EP nariai, bet noriu pabrėžti, kad Europos teisingumo erdvė gali būti sukurta tik tuo atveju, jeigu valstybės narės vienos kitomis labiau pasitikės, nes didesnis pasitikėjimas sustiprins valstybių narių abipusį pripažinimą – Europos teisingumo kertinį akmenį.

Per pastaruosius penkiolika metų padaryta didelė pažanga, bet dar liko daug silpnųjų vietų. Džiaugiuosi, kad Lisabonos sutartis pagaliau ratifikuota visų valstybių narių. Dabar teisingumo ir vidaus reikalų srityje Europos

Parlamentas turės tokią pačią žodžio teisę kaip ir Taryba. Taip bus sustiprintas demokratinis teisėtumas piliečių labui.

Kaip pranešėja, pateikusi Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos nuomonę Peticijų komiteto vardu, norėčiau pabrėžti, kad komitetas gauna iš piliečių pernelyg daug skundų dėl kliūčių, trukdančių jiems laisvai judėti pačioje Europos Sąjungoje.

Taip pat norėčiau paminėti problemas, susijusias su kvalifikacijos bei teisės gauti socialinės apsaugos išmokas abipusiu pripažinimu ir diskriminacija. Tačiau tos pačios lyties asmenų santuokos pripažinimas priklauso valstybių narių jurisdikcijai. Europos Sąjunga privalo gerbti šią nacionalinę kompetenciją.

Raginu Europos Komisiją kuo skubiau paskelbti savo gaires, kad valstybių narių valdžios institucijos galėtų veiksmingai kovoti su laisvo judėjimo principo pažeidimais. Piliečiams turi būti užtikrinta galimybė laisvai judėti ir visapusiškai naudotis savo teisėmis šioje erdvėje be vidaus sienų.

Džiaugiuosi matydama rezoliucijoje, kad kuriant šią europinę teisingumo erdvę numatoma įgyvendinti Europos Sąjungos kovos su narkotikais strategiją. Tačiau tikiuosi, kad šioje srityje Europos Sąjunga parodys daugiau iniciatyvumo. Kodėl Europos Sąjunga negali apsiginkluoti naujomis priemonėmis, padėsiančiomis jai kovoti su šia sparčiai plintančia tendencija, paveikiančia vis jaunesnio amžiaus vaikus? Vaikai – mūsų ateitis. Ką darome, kad apsugotume juos? Pagaliau parodykime šiek tiek pragmatizmo mūsų institucijose! To iš mūsų tikisi mūsų piliečiai.

Claude Moraes (S&D). – Pone pirmininke, nuėję ilgą kelią nuo Tamperės programos, kurioje matėme tik laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės apmatavimus, – galbūt esame linkę per daug kalbėti, – priėjome šią nepaprastą padėtį, kai turime koliziją tarp Stokholmo programos ir Lisabonos sutarties. Pagarbiai sakau visiems tiems, kurie mano, jog mums nereikia savo pozicijos gynimo plano kuriant tokią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurią norime turėti: žaidimui prasidėjus savo žaidėjų iš aikštelės nešaliname. Mūsų frakcija gina savo pažangią poziciją ir kovos už savo pažangią politiką.

Bet pirmiausia turime patvirtinti Stokholmo programą. Ratifikavome Lisabonos sutartį, taigi mes – visi čia esantys EP nariai, kad ir kaip jie balsuotų – po Kalėdų turėsime imtis teisėkūros funkcijos mums svarbiose srityse. Tai rimta atsakomybė ir mano frakcija – kaip išdėstė mūsų darbuotojai pranešėjai J. F. López Aguilar ir L. Berlinguer – turi savo prioritetus. Tuomet turėsime laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę demokratijoje, kurioje laimėsime arba pralaimėsime.

Pranešime Tarybai duodame žinią apie savo prioritetus, pirmiausia kovos su diskriminacija srityje. Norime horizontaliosios direktyvos. Privalome ginti šį pažangų principą. Dėl teisingumo vykdymo sistemos sakome: kad Europos arešto orderio priemonė galėtų iš tikrųjų veikti, būtina įgyvendinti abipusio pripažinimo principą. Dėl prieglobsčio politikos sakome „taip“ valstybių narių solidarumui, bet pažangus sprendimas, mūsų nuomone, reiškia būtinybę kuo geriau atstovauti pažeidžiamoje padėtyje esantiems prieglobsčio prašytojams.

Taigi tokie yra mūsų frakcijos prioritetai ir toks mūsų pridėtinės vertės indėlis sprendžiant klausimus, susijusius su nusikaltimais dėl neapykantos, migracijos politika, kova su smurtu prieš moteris ir šių nusikaltimų aukų apsauga. Visi iš šių klausimų rodo, kaip mes, kaip frakcija – kaip visos frakcijos – galime papildyti Stokholmo programą pridėtine verte ir priimti prasmingus teisės aktus.

Galiausiai žaidžiame šį žaidimą, nes mūsų piliečiams tai nėra žaidimas. Siekiame, kad pagaliau jiems būtų užtikrintos teisės, kurių jie taip ilgai laukė: pagrindinės teisės dėl duomenų apsaugos, saugumo ir apsaugos nuo terorizmo. Visa tai įgaus prasmę, kai mes Parlamente šiose srityse imsimės teisėkūros funkcijos. Tai galėsime padaryti tik balsuodami už Stokholmo programą. Tuomet galėsime kovoti už pažangią Stokholmo programą ir už pažangią teisėkūrą.

Carlos Coelho (PPE). – (PT) Pone pirmininke, norėčiau nuoširdžiai pasveikinti Komisijos pirmininko pavaduotoją J. Barrot ir Tarybai pirmininkaujančią Švediją pateikus Stokholmo programą. Stokholmo programa yra gera žinia tiems, kurie remia sumanymą sukurti Europą, kurią vienytų daugiau nei tik bendroji rinka.

Piliečių Europa reiškia tikrą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Džiaugiuosi, kad visoms trimis šio trikampio kraštinėms teikiama vienoda svarba. Priešingai tam tikriems radikalesniems požiūriams, manau, kad jos visos trys yra būtinos. Saugumas be laisvės – diktatūra, laisvė be saugumo – anarchija. Saugumas be teisingumo ir laisvės taip pat neįmanomas.

Šia penkerių metų programa tęsiami Tamperės programos tikslai siekiant tikros pažangos daugelyje sričių. Tačiau labai svarbu, kad šie tikslai būtų įgyvendinti. Todėl būtina užtikrinti veiksmingą priimtų teisės aktų ir priemonių įgyvendinimą. Europos žmonės nevertins mūsų rimtai, jeigu neišlaikysime šio veiksmingumo išbandymo. Neįmanoma, pvz., paskubinti atvykimo ir išvykimo sistemos įgyvendinimo prašant Komisiją pateikti pasiūlymą dėl tokios sistemos veikimo pradžios 2015 m., jei nežinome, ar tuo metu jau veiks Antrosios kartos Šengeno informacinė sistema ar Vizų informacijos sistema, nes minėtų sistemų kūrimo darbas dėl tam tikrų iškilusių sunkumų vėluoja.

Puoselėju vilti, kad iki 2012 m. pavyks sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą ir imigracijos politiką, grindžiamą bendru požiūriu ir į migrantų priėmimą bei integravimą, ir į veiksmingą kovą su neteisėta imigracija.

Galiausiai dar daug ką reikia kartu padaryti kuriant piliečių Europą. Nėra prasmės švaistyti laiką reikalams, kurie nepriklauso mūsų kompetencijai. Bandymai kištis į šeimos teisę, kuri yra išskirtinė valstybių narių veiklos sritis, nenaudingi ne tik teisiniu požiūriu, bet taip pat žalingi politiniu požiūriu, nes jie įtraukia mus į beprasmius konfliktus ir atitraukia mūsų dėmesį nuo reikalų, kurie iš tikrųjų yra esminiai – nuo šios svarbios Stokholmo programos.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Pone pirmininke, aš taip pat norėčiau pasveikinti Tarybai pirmininkaujančią Švediją ir visus rūmus dėl parengto pranešimo. Tačiau norėčiau įspėti jus dėl trijų dalykų, kurie, mano nuomone, yra svarbūs ateičiai.

Pirma, neturime jokios teisėkūros iniciatyvos. Jeigu Taryba ir Komisija nepasiūlys teisės aktų, kuriais būtų užpildytos programos spragos, aišku, kad šios programos įgyvendinti nepavyks.

Antras dalykas, dėl kurio mano kolegos EP nariai jau pagrįstai įspėjo, yra tas, kad šie rūmai ketina imtis naujos funkcijos. Parlamentas ne tik rengs pranešimus, kurie bus tik išklausomi, kaip kad buvo iki šiol. Parlamentas ketina tapti vienu iš teisės aktų leidėjų, ketina derinti ir užtikrinti pusiausvyrą tarp saugumo ir laisvės, kurią kartais taip sunku pasiekti. Tai nauja visų Europos Parlamento narių užduotis ir nauja jų atsakomybė.

Galiausiai norėčiau įspėti dėl fundamentalistinio subsidiarumo principo taikymo. Girdžiu savo kolegas EP narius kalbant apie būtinybę gerbti valstybių narių parlamentus ir tai teisinga, bet turiu įspėti jus, kad dėl griežto ir fundamentalistinio subsidiarumo principo aiškinimo negalėsime žengti į priekį įgyvendindami Stokholmo programą. Jeigu valstybės narės laikysis pernelyg griežto subsidiarumo principo aiškinimo, negalės būti jokio bendro teisėkūros darbo įgyvendinant Stokholmo programą.

Monica Luisa Macovei (PPE). – Pone pirmininke, norėčiau trumpai paminėti Stokholmo programos dalį, susijusią su ekonominiais nusikaltimais ir korupcija. Derantis Nuolatinųjų atstovų komitete rezoliucijos tekstas buvo šiek tiek susilpnintas. Pvz., šiandien pateiktame tekste minimi Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) standartai. Nors svarbu bendradarbiauti su GRECO ir Europos Taryba, Europos Sąjungos standartai kovos su korupcija srityje yra aukštesni už Europos Tarybos, kurią, kaip mums žinoma, sudaro 47 valstybės narės, standartus.

Taigi maloniai prašau ir kartu raginu Tarybą išlaikyti tekstą, kuriame numatomas tvirtas įsipareigojimas kovoti su korupcija. Mums reikia ES politikos ir ES mechanizmo, padėsiančių griežtai kovoti Europos Sąjungoje su korupcija ir sukčiavimu, ir Stokholmo programoje šis poreikis ir įsipareigojimas turi būti perteikti.

Michael Cashman (S&D). – Pone pirmininke, sveikinu visus, susijusius su šiuo pranešimu, ir sveikinu Tarybai pirmininkaujančią Švediją. Visuomenės keičia ne vidutiniškumas, bet drąsa, įsitikinimas ir vizija. Visa tai šiandien po pietų buvo parodyta čia, Parlamente.

Kalbame apie tris pagrindinius principus: laisvę, saugumą ir teisingumą. Tačiau neužtikrinę lygybės ir vienodo elgesio su visais, niekada neturėsime laisvės, niekada neturėsime saugumo ir, be abejo, niekada neturėsime teisingumo. Tai ypač taikytina mažumų atžvilgiu, su kuriomis taip dažnai elgiamasi blogai ir apie kurias taip dažnai pateikiama klaidinga informacija.

Tik lygybė ir vienodas elgesys su visais yra patvariausi bet kokios civilizuotos visuomenės statybos blokai. Būtent todėl didžiuojusi kurdamas Europą ir siedamas save su Europa, kurioje visi esame lygūs nepaisant rasės, tautybės, religijos, įsitikinimų, amžiaus, negalios, lyties ar lytinės orientacijos – lygių piliečių Europa, pagrindinių vertybių Europa.

Zbigniew Ziobro (ECR). – (PL) Pone pirmininke, Stokholmo programa yra atsakas į svarbų ES piliečių saugumo užtikrinimo klausimą, bet kai kuriais atžvilgiais jis nėra pakankamas, nes pagal šią programą nenumatoma standartizuoti visų baudžiamosios ar civilinės teisės nuostatų, o tik suderinti jas ir tai padaryti tik kai kuriose griežtai apibrėžtose srityse.

Europai labiausiai reikia gero policijos pajėgų ir teismo institucijų bendradarbiavimo, kad teismo nuosprendžiai būtų tinkamai vykdomi ir nusikaltėliai būtų iš tikrųjų patraukiami baudžiamojon atsakomybėn nepaisant ES vidaus sienų. Todėl Stokholmo programa turėtų suteikti galimybę sukurti iniciatyvų ir susitelkti prie šių sričių. Šiandien norėčiau atkreipti dėmesį į tris valstybių narių veiksmų derinimo aspektus.

Pirma, užtikrinant judėjimo laisvę, kuri yra viena iš didžiausių mūsų vertybių, labai svarbu, kad būtų bendradarbiaujama keičiantis informacija apie nusikaltimus, kurie kelia ypatingą grėsmę viešajai tvarkai. Kalbu apie lytinio pobūdžio nusikaltimus, kurie kelia grėsmę vaikams, nes jie yra silpniausi ir mažiausiai apsaugoti, ir į tai Stokholmo programos dokumente deramai atsižvelgta.

Būtina kuo skubiau pradėti darbą kuriant Europos lytinių nusikaltėlių, ypač asmenų, kurie vykdo šiuos agresyvius ir itin pavojingus nusikaltimus prieš vaikus, registrą. Suinteresuotosioms šalims ir organizacijoms turėtų būti suteikta kuo platesnė prieiga prie šios informacijos. Laisvas žmonių judėjimas turi būti glaudžiai susietas su žinių ir informacijos apie galimus pavojus judėjimu, kad būtų užtikrinta tinkama visuomenės, ypač vaikų, kuriems gresia didžiausias pavojus, apsauga.

Antra, turi būti užtikrintas tinkamas teismo nuosprendžių dėl nusikaltėlių turto konfiskavimo vykdymas. Tai ypač susiję su kovos su organizuotu nusikalstamumu veiksmingumo užtikrinimu ir reiškia, kad vienoje šalyje priimti nuosprendžiai turėtų leisti atsekti ir po to iš tikrųjų konfiskuoti kitoje šalyje nusikaltėlio slepiamą turtą. Tai taip pat susiję su nauda, kurią nusikaltėliai tiesiogiai, o vėliau ir netiesiogiai gauna iš nusikalstamos veikos.

Trečia, nors sutinku, kad bausmės, nesusijusios su laisvės atėmimu, yra tinkama reakcija į nesunkius nusikaltimus, vis dėlto neturėtume pamiršti, kad laisvės atėmimo bausmė, izoliuojant nusikaltėlį nuo visuomenės, kai kuriais ypač pagrįstais atvejais yra vienintelis realus ir praktiškas būdas apsaugoti visuomenę nuo didžiausių pavojų keliančių nusikaltimų. Todėl taip pat būtina nepamiršti, kad laisvės atėmimo bausmė yra tinkama reakcija į žiauriausius nusikaltimus.

Baigdamas norėčiau išreikšti savo pagarbą dokumento rengėjams ir pabrėžti, kad programa turėtų būti siekiama pagerinti valstybių narių bendradarbiavimą, kartu išlaikant nacionalinių jų teisinių sistemų pobūdį.

Pirmininkas. – Dabar atėjo laikas kalboms pagal procedūrą „prašau žodžio“. Ketinu griežtai laikytis Darbo tvarkos taisyklių.

Norėčiau pasakyti, kad kalbės penki EP nariai. Kiekvienam iš jų bus skirta viena minutė, o pasibaigus minutei mikrofonas bus išjungiamas. Kadangi žodžio prašė daugiau kaip penkiolika EP narių, dabar išklausysime pirmųjų penkių.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasidžiaugti Stokholmo programa kaip geriausia priemone, padėsiančia mums judėti pirmyn kuriant piliečių Europą, taip pat padėkoti ir ministrei B. Ask, ir ministrui T. Billströmui už pateiktą viziją. Pagaliau galime pasakyti visiems savo piliečiams be išimties, kad Europa skirta jiems, kad Europa yra su jais, taip pat kad mes ir esame Europa.

Žinoma, tai, kokia Stokholmo programa bus, priklauso nuo mūsų. Tad suteikime jai galimybę. Paremkime ją kuo plačiau ir imkimės darbo įgyvendindami ją.

Norėčiau ypač padėkoti už tai, kad programoje didelis dėmesys skiriamas vaikams, o tai reiškia, kad pagaliau galime imtis aktyvesnės veiklos užtikrindami didesnę vaikų, įskaitant vaikus migrantus, apsaugą. Taip pat labai gerai, kad programa suteikia geresnę galimybę kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu nepažeidžiant individualių teisių.

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Anna Hedh (S&D). – (SV) Pone pirmininke, džiaugiuosi, kad klausimai, susiję su vaiko teisėmis, smurtu prieš moteris ir prekybos žmonėmis prevencija, Tarybos pateiktame paskutiniame Stokholmo programos teksto variante yra nagrinėjami daug nuodugniau. Buvau šiek tiek susirūpinusi, kad Tarybai pirmininkaujanti valstybė atsisakė savo prioritetų. Dabar taip pat turime galimybę padaryti patobulinimus pagal Parlamento balsavimo rezultatus.

Tačiau esu nusivylusi, kad tekste nieko neminima apie Europos vaiko teisių apsaugos strategijos parengimą, kaip siūlė Parlamentas. Kaip pasakė Komisijos narys J. Barrot, Europos Sąjunga privalo toliau kovoti už vaiko teises. Mane taip pat nuvylė teksto dalies, kurioje kalbama apie prekybą žmonėmis, redakcija, nes Tarybai pirmininkaujanti šalis sudėjo savo ginklus ir nenustatė ryšio tarp sekso pirkimo, paslaugų pirkimo ir galimybės šioje srityje priimti teisės aktus. ES taip pat reikia kovos su smurtu prieš moteris teisinio pagrindo.

Franziska Keller (Verts/ALE). – Pone pirmininke, norėčiau pabrėžti tik du Stokholmo programos aspektus, kurie, mano frakcijos nuomone, yra ypač svarbūs. Pirma, manome, kad šioje programoje labai dažnai taikomas pusiausvyros metodas krypta šiek tiek netinkama linkme. Saugumas, mūsų nuomone, yra tik priemonė siekti laisvės, o ne laisvės priešingybė. Jei nesame laisvi, nesame saugūs. Manome, kad toks pusiausvyros aiškinimas šiek tiek klaidinantis.

Antra, dėl agentūros FRONTEX, ministre M. Wallström, ką iš tikrųjų turite omenyje kalbėdama apie šios agentūros stiprinimą? Ką turite galvoje kalbėdama apie FRONTEX stiprinimą? Nes nė viename Stokholmo programos variante, kurį skaičiau, nėra paašikinta, ką tai reiškia.

Be to, ar nemanote, kad labai svarbu, gal net dar svarbiau, sustiprinti FRONTEX veiklos parlamentinę kontrolę ir daugiau neleisti, kad FRONTEX siųstų atgal žmones, kurie turi pagrindo prašyti prieglobsčio, kaip kad buvo daroma šiais metais. Labiau norėčiau matyti stipresnę šios agentūros kontrolę. Manau, kad Stokholmo programa turėtų tarnauti visiems ES gyvenantiems žmonėms, o ne saujelei iš jų.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio (PPE). – (ES) Pone pirmininke, šiandien nėra abejonių dėl Europos Sąjungos įsipareigojimo kovoti su terorizmu ir Stokholmo programa leis mums toliau daryti pažangą kuriant šią svarbią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

Mano nuomone, ši kova buvo grindžiama valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu, bet dabar, kai turime naujų galimybių, kurias mums suteikė Lisabonos sutartis, atėjo laikas suderinti nacionalinę teisę panaikinant senaties terminą persekioti baudžiamąja tvarka už terorizmo nusikaltimus, kurie turėtų būti laikomi nusikaltimais žmonijai.

Kai tai bus padaryta, niekas Europos Parlamente ar bet kuriame kitame parlamente negins teroristų, kaip pasitaikydavo anksčiau, dar atsitinka dabar ir gali kartotis ateityje, ir neskaudins terorizmo aukų, kurie kenčia tyloje matydami, kaip su jų artimųjų žudikais elgiamasi tarsi su didvyriais.

Todėl prašau Parlamento pasiūlyti arba priimti Europos terorizmo aukų teisių chartiją, grindžiamą atminties...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Sylvie Guillaume (S&D). – (FR) Pone pirmininke, sprendžiant iš šiandien pateiktų pastabų, daugelis kalbėtojų mano, jog Stokholmo programa verta pastangų siekti kuo platesnio sutarimo ir parengti plataus užmojo programą. Toks yra rezoliucijos, dėl kurios rytoj bus balsuojama, tikslas.

Apgailestauju, kad rezoliucijoje nekalbama apie ES pilietybės neturinčių gyventojų teisę balsuoti ir apie galimybės ligos atveju naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis užtikrinimą migrantams. Tačiau norėčiau paminėti kelis svarbius klausimus, kurie buvo įtraukti į rezoliucijos tekstą, kaip antai reikalavimas priimti direktyvą dėl nediskriminavimo, dėl laisvo Europos piliečių ir jų šeimos narių judėjimo (suprantu, kad čia kalbama apie visas šeimas), taip pat prašymas panaikinti kliūtis, trukdančias naudotis šeimos susijungimo teise, ir draudimas taikyti sulaikymo sankciją niekieno nelydimiems nepilnamečiams. Paminėjau tik kelis klausimus, bet jų yra daugiau.

Mano nuomone, Stokholmo programos sėkmę galima įvertinti pagal tai, kiek joje atsižvelgta į šiuos keturis dalykus: konkrečių laimėjimų pasiekimą piliečių labui, skrupulingą dėmesį naujai Europos Parlamento funkcijai – bendro sprendimo procedūrai, sudarančiai pridėtinės vertės dalį, Stokholmo programos taikymo nacionaliniu lygmeniu kokybei ir Europos piliečių, ypač jaunimo, informavimui apie šios programos vertybes.

Nuo dabar būtina, kad šios programos priėmimo procesas įgautų tiek pat pagreičio, kiek jo ateityje reikės įgyvendinant ją...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Pirmininkas. – Baigėme kalbas pagal procedūrą „prašau žodžio“. Apgailestauju, kad kiti dešimt ar dvylika EP narių negalėjo kalbėti, nes mes ir taip jau vėluojame, be to, privalome laikytis Darbo tvarkos taisyklių.

Beatrice Ask, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, dėkoju visiems kalbėjusiems EP nariams už pateiktą nuomonę. Tiesą sakant, neapgailestauju, kad dešimt EP narių negavo žodžio. Labai džiaugiuosi matydamą jūsų rodomą įsipareigojimą spręsti šiuos svarbius klausimus.

Kažkas pasakė, kad ši programa plataus užmojo. Man malonu tai girdėti, šis darbas iš tiesų plataus užmojo, bet taip pat praktiškas, nes norėjome suderinti viziją su pragmatiniu požiūriu į tai, kaip galėtume pagerinti padėtį piliečių požiūriu. Klausantis kalbėtojų man pasirodė, kad dauguma iš jūsų pritaria bent jau pagrindinei šiandien nagrinėjamo programos projekto idėjai.

Leiskite man pateikti savo pastabas dviem klausimais. Pirmasis klausimas susijęs su forma. Šiandieninės diskusijos buvo painokos, jei galima taip pasakyti, nes kai kurie minėjo Stokholmo programą, bet iš tikrųjų kalbėjo apie įdomų pasiūlymą dėl rezoliucijos, dėl kurio diskutuosite ir priimsite sprendimą Parlamente, kitaip sakant, pateikėte savo nuomonę dėl Tarybai pirmininkaujančios valstybės pateikto dokumento projekto.

Diskusijų pradžioje kažkas paklausė, kodėl diskutuojame dėl vieno projekto, jei jau parengtas kitas, naujas. Reikalas tas, kad Europos Parlamentas yra vykstančių diskusijų ir derybų pusiaukeleje. Dokumentas nuolat keičiamas ir penktadienį arba savaitgalį bus parengtas dar vienas projektas. Tačiau galiu pasakyti EP nariui, maniusiam, jog turi seną dokumentą, kad Tarybai pirmininkaujančios valstybės interneto svetainėje visada pateikiame patį naujausią variantą. EP nariai, norintys žinoti visas naujienas sprendžiant šį klausimą ir, žinoma, susipažinti su pakeitimais, kurie bus padaryti atsižvelgiant į šias diskusijas, turėtų įsitikinti, jog turi būtent tuos dokumentus, kuriuos skelbiame savo svetainėje.

Tarybai pirmininkaujančiai valstybei buvo labai svarbu užtikrinti, kad šis darbas vyktų skaidriai ir atvirai. Būtent todėl dėl šio klausimo tiek daug diskutuojame. Kviečiu tuos dešimt EP narių, kurie neturėjo galimybės kalbėti čia, atsiųsti man ar T. Billströmui el. laišką. Tai labai paprasta. Mano el. pašto adresas yra <mailto:beatrice.ask@justice.ministry.se>, T. Billströmo adresas sudarytas pagal tokį patį šabloną. Galite pateikti mums savo nuomonę ir į ją bus atsižvelgta. Turime pradėti dirbti šiuolaikiškai, o atvirumas, kaip mano Tarybai pirmininkaujanti Švedija, yra viena iš šiuolaikiško darbo metodo ypatybių. Lauksiu rezoliucijos ir jos rezultato, nes matau, kad kai kurie rezoliucijoje pateikti požiūriai, taip pat niuansai ir akcentai sulaukė didelės paramos. Mes, be abejonės, juos nuodugniai apsvarsysime.

Taip pat yra keli politiniai klausimai, kuriuos norėčiau trumpai paminėti. Pirma, du EP nariai, vienas iš jų G. Batten, minėjo konkrečius pavyzdžius, kaip dėl esamos padėties nukenčia piliečiai, galbūt kitoje šalyje, ir tai jų nuomonė, kad sąlygos nėra labai geros. Tai labai būdingi pavyzdžiai, bylojantys apie valstybių narių nepasitikėjimą vienos kitų teisinėmis sistemomis. Šiuo atveju turime dvi pasirinkimo galimybes. Pirmą galimybę – pasakyti savo piliečiams, kad jie liktų namie, nes jų šalies teisinė sistema visada geriausia. Tačiau jei tikime, kad mūsų piliečiai toliau norės naudotis galimybės laisvai judėti teikiamais pranašumais, tuomet galbūt atėjo laikas pamąstyti, kaip galėtume patobulinti procedūrinės teisės ir kitus aspektus visoje Europos Sąjungoje. Būtent to siekiama Stokholmo programa. Todėl man labai džiugu, kad galėjome žengti pirmąjį žingsnį stiprindami procedūrinės teisės, kad kiekvienam asmeniui, įtariamam padarius nusikaltimą, kiekvienam asmeniui, tapusiam nusikaltimo auka, ir kiekvienam asmeniui, dalyvaujančiam Europoje vykstančiame teisiniame procese, būtų užtikrinta galimybė naudotis vertimo žodžiu ar raštu paslaugomis. Ši pagrindinė teisė įtvirtinta Europos Vadovų Tarybos susitarimuose ir kituose dokumentuose, bet ne praktikoje. Dabar turime galimybę pakeisti padėtį ir būtent tai turėtume padaryti.

M. L. Macovei kalbėjo apie korupciją ir finansinius nusikaltimus. Jos nuomone, šios teksto dalies formuluotė nepakankamai griežta. Norėčiau pasakyti, kad ši dalis labai aiški ir joje keliama griežti reikalavimai. Tai, kad minime Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupę (GRECO), visai nereiškia, jog atsižvelgdami į šios grupės požiūrį ketiname sumažinti savo užmoį. Teiginių apie tokius ketinimus nėra ir Stokholmo programoje. Bet joje teigiama, kad ketiname, be daugybės kitų užduočių, šiuo klausimu glaudžiai bendradarbiauti su šiuo svarbiu organu, nes mums reikės gauti lėšų, jei norime kovoti su organizuotu nusikalstamumu. Mano nuomone, tai labai svarbu.

Daug kalbėtojų minėjo subsidarumo principą. Manau, kad pasiūlyme, dėl kurio diskutuojame, išdėstyta labai aiški pozicija dėl to, kad ES bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityse turėtų būti vertinamas kaip pridėtinė vertė. Visi klausimai, sėkmingai sprendžiami ir nacionaliniu lygmeniu, turėtų ir toliau priklausyti valstybių narių kompetencijos sričiai. Europos institucijos turėtų įsikišti tik tais atvejais, kai sprendžiant klausimus būtina bendradarbiauti. Nemanau, kad atimame iš valstybių narių jų teises. Užuoat bandę atimti iš jų teises, mes suteikiame pridėtinę vertę, kuri gali būti naudinga visiems piliečiams.

Galiausiai norėčiau pakalbėti apie privatumą ir duomenų apsaugą – klausimais, dėl kurių vyksta karštos ir svarbios diskusijos. Manau, būtent M. Borghezio minėjo šį klausimą ir išreiškė susirūpinimą dėl Stokholmo

programos įgyvendinimo esamomis sąlygomis. Be kitų dalykų, jis išreiškė rūpestį dėl stebėsenos ir didelių duomenų bazių. Jis taip pat palygino tai, ką ketiname įgyvendinti šioje srityje, su padėtimi buvusioje Rytų Vokietijoje ir kitose kadaise Europoje gyvavusiose komunistinėse valstybėse. Manau, kad toks palyginimas visiškai netinkamas. Rytų Vokietijoje nebuvo duomenų apsaugos, demokratijos ir pagrindinių teisių piliečiams – trijų svarbių veiksnių, kurie yra būtini mūsų bendradarbiavimui. Kalbant apie Stokholmo programą, mes stipriname ir griežtiname teisinės duomenų apsaugos normas, pagarbą individualioms teisėms ir demokratiją daugeliu skirtingų aspektų. Dalykas tas, kad ES informacijos strategijoje, kurią norime parengti, yra numatoma pusiausvyra tarp metodiško veiksmingo keitimosi informacija ir griežtų privatumo apsaugos bei saugaus duomenų tvarkymo reikalavimų, taip pat reikalavimo, kad informacija nebūtų saugoma pernelyg ilgą laiką. Paskaitykite šias dalis dar kartą, jose visa tai labai aiškiai išdėstyta. Tai, ką ketiname įgyvendinti, yra pažangūs dalykai, dėl kurių sulaukėme pagyrimų iš ES ombudsmeno, atsakingo už duomenų apsaugą.

Galiausiai kažkas pasakė, kad turėtume padaryti Stokholmo programą realesnę. Programoje yra daug labai apčiuopiamų ir praktinių elementų, bet tikrasis darbas prasideda dabar. Kai kurie EP nariai atkreipė dėmesį į tai, kad rezoliucijai parengti buvo nustatytas labai griežtas laikas, todėl padaryti viską laiku buvo labai sunku. Galiu pasakyti jums, kad bus dar blogiau. Patvirtinus Stokholmo programą, būsite įtraukti į svarbų darbą, kurį reikės atlikti įgyvendinant įvairiuose pasiūlymuose numatytas konkrečias priemones. Mūsų laukia įtemptas ir intensyvus darbas, bet taip pat dideli iššūkiai ir puikios galimybės pakeisti padėtį. Labai dėkoju jums, kad pasidalijote savo nuomone, ir, kaip jau minėjau, jeigu norite pateikti Tarybai pirmininkaujančiai valstybei savo nuomonę, susiekite su mumis el. paštu.

Tobias Billström, *einantis Tarybos pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, gerbiamieji EP nariai, savaime aišku, kad visiškai sutinku su išvadomis dėl programos, kurias ką tik apibendrino B. Ask. Dėkoju jums už visas konstruktyvias pastabas, kurias šiandien čia pateikėte.

Taip pat norėčiau padėkoti trijų komitetų – Konstitucinių reikalų komiteto, Teisės reikalų komiteto ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto – pirmininkams už labai konstruktyvų bendradarbiavimą sprendžiant šiuos klausimus. Kaip minėjau savo įvadinėje kalboje, visa tai iš tikrųjų byloja apie visų susijusių šalių pasiryžimą priimti atsakomybę už programos įgyvendinimą, ir tuo, mano nuomone, turime pagrindo labai didžiuotis.

Norėčiau pabrėžti bendradarbiavimo visose svarbiose šios programos srityse svarbą. Savo kalboje S. Busuttil palygino šią programą su vidaus rinkos kūrimo projektu ir šis palyginimas, mano nuomone, visai tinkamas, nes mato ir svarbos požiūriu šie abu projektai labai panašūs. Pastaraisiais metais vykstančiose politinėse diskusijose prieglobsčio ir migracijos klausimais „solidarumas“ yra neabejotinai vienas iš dažniausiai minimų žodžių. Visos valstybės narės sutinka, kad reikia didesnio solidarumo, ne tik valstybių narių, bet taip pat ES ir trečiųjų šalių solidarumo. Būtent šią žinią norime duoti priimdami Stokholmo programą.

Kaip minėjau savo įvadinėje kalboje, manome, kad šis sudėtingas klausimas reikalauja labai plataus mato ir ilgalaikių sprendimų, apimančių visą politikos sritį. Tai viena iš priežasčių, kodėl Stokholmo programoje nėra konkrečiai solidarumui skirtos dalies. Vietoj to nutarta solidarumo elementą įtraukti į visas programos dalis.

Visuotinis požiūris į migraciją šiuo atžvilgiu yra vienas iš svarbių atspirties taškų. Agentūros FRONTEX vaidmuo turi būti sustiprintas. Tai savo kalboje minėjo F. Keller. Norėčiau labai aiškiai pasakyti, kad vien FRONTEX vaidmens nepakaks norint išspręsti problemą. Ši agentūra atsakinga už valstybių narių sienų kontrolės veiklos derinimą, bet nėra įpareigota, pvz., vykdyti gelbėjimo operacijų jūroje. Visų pirma, esama padėtis Viduržemio jūroje nėra sienų kontrolės problema. Tai problema, reikalaujanti kelių skirtingų rūšių priemonių. Didesnis kilmės ir tranzito šalių bendradarbiavimas yra ypač svarbu. Taip pat turime investuoti į vystomąjį bendradarbiavimą teikdami pagalbą. Mano nuomone, svarbu pabrėžti, kad dabar, kai turime Lisabonos sutartį, Europos Parlamentas bus labai aktyviai įtrauktas sprendžiant visus šiuos klausimus ir kad šiose srityse bus daugiau demokratinės kontrolės.

Remdamasis viskuo tuo, kas šiandien čia buvo pasakyta, taip pat manau, kad svarbu pabrėžti, jog Lisabonos sutartis iš tikrųjų atneš tikrą ir svarbų pokytį. Tai, kad įprasta teisėkūros procedūra bus pakeista procedūra, kuri sustiprins Europos Parlamento vaidmenį teisėkūros procese daugelyje sričių, be abejo, yra esminis pokytis. Taigi nepritariu F. Keller rūpesčiui, kurį ji šiandien čia išreiškė šių klausimų atžvilgiu. Priešingai, manau, kad matome didžiulę pažangą stiprinant demokratinę kontrolę šioje politikos srityje.

Pone pirmininke, kaip ir mano kolegė B. Ask, baigsiu savo kalbą paragindamas jus siųsti mums savo nuomonę el. paštu, jei šiandien neturėjote galimybės ją pateikti čia.

Jacques Barrot, *Komisijos pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Pone pirmininke, norėčiau padėkoti už puikios kokybės darbą, kurį atliko trys jūsų komitetai: Teisės reikalų komitetas – C. Casini yra čia, Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas – J. F. López Aguilar yra čia, taip pat Konstitucinių reikalų komitetas. Šis darbas labai įdomus ir jis padės mums ir Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai parengti galutinį Stokholmo programos teksto variantą.

Kaip pasakė S. Busuttil, piliečiai turi vidaus rinką, bet jie neturi tikros laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, net jei sukūrus Šengeno erdvę jie jau ir turi galimybę laisvai judėti. Privalome šiuos visus pranašumus išlaikyti. Pridurčiau, kad gairės dėl netinkamo naudojimosi šia laisve jau paskelbtos.

Norėčiau pasakyti, kad šis tekstas man atrodo pakankamai subalansuotas. Jo rengėjams pavyko rasti tam tikrą pusiausvyrą derinant skirtingus daugybės žmonių siekius. Taip pat turėčiau pasakyti, kad rengiame Stokholmo programą pasaulyje, kuriame plinta organizuotas nusikalstamumas, nusikaltimai elektroninėje erdvėje bei terorizmas ir kuriame neabejotinai turime pasirūpinti savo apsauga. Būtent čia Europa gali sukurti pridėtinę vertę.

Norėčiau pridurti, kad šioje teisingumo erdvėje daugėja piliečių, porų, turinčių dvigubą pilietybę, todėl jiems taip pat turi būti užtikrinta galimybė naudotis savo teisėmis gyvenant ar lankantis įvairiose valstybėse narėse.

Taip pat labai noriu pabrėžti, kad procedūrinių garantijų požiūriu padarėme pažangą, kaip išsamiai paaiškino B. Ask, ir tai yra labai svarbi Stokholmo programos dalis. Pateikėte pavyzdį dėl Jungtinės Karalystės piliečio Graikijoje. Jei būtų buvusios nustatytos būtinosios procedūros, problemų būtų išvengta. Be to, pakartodamas C. Coelho žodžius, norėčiau pasakyti, kad nuo Tamperės iki Stokholmo nueitas ilgas kelias.

Pridurčiau, kad „Europos tvirtovės“ sąvoka mums taip pat nepriimtina. T. Billström tai savo kalboje paminėjo. Tai taip pat yra subalansuotos Europos migracijos politikos garantija. Nepriimame neteisėtos, slaptos imigracijos todėl, kad už jos slypi nelegali prekyba ir organizuotas nusikalstamumas. Šio fakto neįmanoma paneigti. Be to, taip pat tiesa, kad mums, manau, pavyko pateikti tokią prieglobsčio politiką, kuri atitinka europines kilnumo vertybes.

Dėl laiko stokos, pone pirmininke, žinoma, negaliu atsakyti į visus klausimus. Tiesiog noriu pasakyti, kad ši Stokholmo programa, kaip pasakė B. Ask, yra labai pragmatinė ir todėl tinkama kaip veiksmų planas, kurį Tarybai pirmininkausianti Ispanija ketina įgyvendinti, o jūs, ponios ir ponai, nuo šiol būsite vieni iš teisės aktų leidėjų. Vertinu šią programą kaip tikrai galingą priemonę, padėsiančią sukurti šią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurios taip trūksta piliečiai.

Esu dėkingas Parlamentui už darbą, kurį jau atliko, ir už darbą, kurį ateityje atliks veikdamas kaip vienas iš teisės aktų leidėjų teisingumo ir saugumo srityje.

Pirmininkas. – Baigdamas diskusijas noriu paskelbti, kad gavau vieną pasiūlymą dėl rezoliucijos⁽²⁾, pateiktą pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj 12.00 val.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Elena Oana Antonescu (PPE), *raštu*. – (RO) Pastaraisiais metais dėmesys žmogaus teisių gynimui ir propagavimui ES darbotvarkėje sumažėjo, o jos politiniu prioritetu tampa valstybių narių saugumas. Dabar mūsų laukia lemiamas ES laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimo etapas. Maastrichto sutartimi nustatėme aspektus, susijusius su teisingumu ir vidaus reikalais Bendrijos lygmeniu, kurie iki to laiko priklausė griežtai tarpvyriausybiniam lygmeniui. Tamperės ir Hagos programos pasitarnavo kaip stiprus politinis akstinas sujungti šias sritis, o daugiametėje Stokholmo programoje nustatėme prioritetus, kuriuos katiname įgyvendinti per ateinančius penkerius metus, kad laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės teikiama nauda piliečiams taptų tikrove. Programa bus įgyvendinta išgaliojus Lisabonos sutarčiai. Pakeitus įprastą teisėkūros procedūrą bendro sprendimo procedūromis, Europos teisingumo ir vidaus reikalų politika bei priemonės, priimanamos siekiant užtikrinti šios politikos įgyvendinimą, taps parlamentinės kontrolės objektu.

Kinga Gál (PPE), *raštu*. – (HU) Rengdami Stokholmo programą siekėme, kad Europos piliečiai suvoktų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės teikiamą apčiuopiamą naudą. Tačiau piliečiams skirtos Europos kūrimo

⁽²⁾ Žr. protokolą.

procesas neapsiriboja tik programos parengimu. Lisabonos sutartis atveria naują plotmę, leisiančią piliečiams ginti savo interesus. Pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintoms teisėms, laisvėms ir principams suteikta privalomoji galia. Europos Sąjunga dabar gali pasirašyti Europos Tarybos susitarimą dėl žmogaus teisių apsaugos. Būtina, kad šis teisinis dokumentas kuo greičiau pradėtų galioti. Mums reikia turėti aiškų šių įsipareigojimų įgyvendinimo planą, kad turimoms naujoms teisinėms struktūroms būtų suteiktas tinkamas turinys.

Šią užduotį turės įvykdyti pirmininkavimą Tarybai perimsianti Ispanija. Žmogaus teisių, įskaitant mažumų teises, procesas pagal Bendrijos teisę prasidėjo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai. Stokholmo programa pavers šį procesą politiniais prioritetais siekiant suteikti konkretiems veiksmų planams, kuriuos esame numatę įgyvendinti per ateinančius metus, turinį. Vykstant šiam procesui, nuo gruodžio 1 d. Europos Sąjungai atsivėrė daugiau galimybių, bet kartu padaugėjo ir įsipareigojimų.

Kinga Göncz (S&D), raštu. – (HU) Viena iš Stokholmo programos prioritetinių sričių bus pagrindinių teisių įgyvendinimas. Pagrindinių teisių chartijai tapus privaloma ir Europos Sąjungai pasirašius Europos žmogaus teisių konvenciją, privalėsime stiprinti Europos įsipareigojimą žmogaus teisėms ir prisidėti prie Europos piliečių informavimo, kad jie kuo geriau žinotų savo teises.

Šios priemonės tikrai naudingos, nes pagrindiniai žmogaus teisių principai reikalauja nuolatinio dėmesio ir ES šioje srityje taip pat dar daug ką reikia padaryti. Padažnęjė diskriminacijos ir nepakantumo atvejai tampa vis rimtesne socialine problema. Tautinės ir etninės mažumos, ypač romai, taip pat gėjai ir neigalieji savo kasdieniame gyvenime patiria vienos ar kitos formos diskriminaciją. Todėl labai svarbu, kad kiekviena valstybė narė nuosekliai įgyvendintų esamas direktyvas, o Taryba suteiktų kiekvienai rizikos grupei apsaugą priimdama naują visapusišką direktyvą.

Dėl ekonomikos krizės padaugėjo rasizmo ir ksenofobijos apraiškų, taip pat nusikaltimų, kurių priežastis yra šios problemos. Pagrindinių teisių agentūros nuomone, statistika neparodo tikrosios padėties, nes daugeliu atvejų aukos net nežino apie savo teises, todėl nesikreipia į atitinkamas institucijas. Pakeisti šią padėtį yra bendra ES institucijų ir valstybių narių pareiga. Europos lygmeniu privalome priimti taisykles, kurios padės užtikrinti tolesnę Europos ir valstybių narių veiklą, kad būtų apsaugota įvairovė nepalikant vietos jokiam smurtui.

Joanna Senyszyn (S&D), raštu. – (PL) Stokholmo programa įpareigoja Europos Komisiją pateikti pasiūlymą dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos. Tai svarbus ir reikšmingas žingsnis, kuris leis mums užtikrinti visoje Europoje vienodą būtinąjį pagrindinių teisių apsaugos lygį. Pasirašius konvenciją, ES institucijos taps nepriklausomos išorės kontrolės objektu ir ši kontrolė bus vykdoma siekiant nustatyti ES teisės aktų ir jos vykdomos veiklos atitiktį Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai. Kartu ES galės ginti savo poziciją Europos žmogaus teisių teisme. Taip bus užkirstas kelias atsirasti prieštaravimams tarp Europos teisingumo teismo ir Europos žmogaus teisių teismo sprendimų.

Remdamasi rezoliucijos 16 dalimi, raginu kuo greičiau pradėti derybas dėl ES prisijungimo prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos. Atsižvelgdama į svarstomos rezoliucijos nuostatas, prašau nedelsiant atšaukti Protokolo dėl Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos taikymo Lenkijai ir Jungtinei Karalystei taikymą Lenkijai. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija bus taikoma visoms priemonėms, susijusioms su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve. Gėda, kad dešinioji Lenkijos Respublikos valdžia, pasidavusi Katalikų bažnyčios hierarchų spaudimui, neleidžia lenkams naudotis jiems priklausančiomis teisėmis. Lenkijos piliečiams turi būti suteikta tokia pati galimybė naudotis šiomis teisėmis kaip ir kitų ES valstybių narių piliečiams. Jei nenorime, kad lenkai taptų antrarūšiais ES piliečiais, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija turi būti priimta visa.

Csaba Sógor (PPE), raštu. – (HU) Stokholmo programoje yra svarbi dalis, susijusi su didesne nepalankioje padėtyje esančių žmonių, kuriems gresia didesnis pavojus, apsauga. Sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę neuždraudus visų formų diskriminacijos neįmanoma. Tačiau vien draudimo nepakanka. Europos Sąjunga privalo imtis konkrečių veiksmų prieš visas diskriminacines priemones, nes tik taip bus galima tinkamai atsižvelgti į visų ES piliečių interesus šioje srityje. Norėčiau paminėti tik vieną iš tokių diskriminacinių priemonių, kuri daro žalą tradicinėms tautinėms mažumoms. Dviejose ES šalyse vykdomas lingvistinis genocidas, tai vyksta ir šiuo metu. Todėl prašau Europos Vadovų Tarybos ir ateityje Tarybai pirmininkausiančios Ispanijos skirti daugiau dėmesio diskriminacinių priemonių prevencijai įgyvendinant

Stokholmo programą. Kitaip ši programa tarnaus ne visų ES piliečių, o tik tų, kurie atstovauja daugumai, interesams.

PIRMININKAVO: P. SCHMITT

Pirmininko pavaduotojas

10. Jungtinės neteisėtai esančių migrantų išsiuntimo į Afganistaną ir kitas trečiąsias valstybes operacijos (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl jungtinių neteisėtai esančių migrantų išsiuntimo į Afganistaną ir kitas trečiąsias valstybes operacijų.

Tobias Billström, *einantis Tarybos pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, gerbiamieji EP nariai, pirmiausia norėčiau padėkoti jums už suteiktą galimybę atvykti čia šiandien ir aptarti su jumis šį svarbų reikalą. Sprendžiant iš klausimų, kuriuos pateikė kai kurie EP nariai, nėra abejonių, kad šis reikalas kelia tam tikrą rūpestį. Tikiuosi, kad šiandien sugebėsiu išaiškinti Tarybos poziciją ir galėsiu atsakyti į jūsų klausimus.

Teisinė valstybė, pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms – tai esminiai principai, kuriais grindžiamas bendradarbiavimas Europos Sąjungos viduje. Tai principai, kuriais valstybės narės privalo vadovautis bendradarbiaudamos Europos Sąjungoje. Šie principai yra ir toliau turi būti bendradarbiavimo prieglobsčio ir migracijos srityje atspirties taškas.

Per pastaruosius kelerius metus ES bendradarbiavimas migracijos srityje buvo sparčiai išplėtotas priimant nemažai teisės aktų ir kitos rūšies priemonių. Kalbėdamas apie prieglobsčio prašytojų teises, norėčiau atkreipti dėmesį į pagrindinį bendradarbiavimo sprendžiant prieglobsčio klausimą tikslą. Šis darbas vykdomas siekiant sukurti bendrą europinę prieglobsčio sistemą, kuri suteiks žmonėms apsaugą pagal Ženevos konvenciją dėl pabėgėlio statuso ir kitus tarptautinius susitarimus, susijusius su bėdoje atsidūrusių žmonių apsauga. Bendradarbiaujant šioje srityje yra priimtos nuostatos dėl papildomos apsaugos teikimo ir nuostatos, susijusios su prieglobsčio suteikimo tvarka, migrantų priėmimu ir jų sugrąžinimu į kilmės šalį. Šios nuostatos apima visą prieglobsčio sritį ir sudaro bendros europinės prieglobsčio sistemos pagrindą.

Prieglobsčio sritį reglamentuoja šie pagrindiniai teisės aktai: Dublino reglamentas, kuriuo nustatomi kriterijai ir mechanizmai, pagal kuriuos nustatoma valstybė narė, atsakinga už prašymų dėl tarptautinės apsaugos suteikimo nagrinėjimą. Priėmimo direktyva, kuria nustatomos minimalios normos dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo, Priskyrimo direktyva dėl būtiniausių reikalavimų, kuriuos turi atitikti trečiosios šalies piliečiai, kad jiems būtų suteikta tarptautinė apsauga, ir Prieglobsčio procedūrų direktyva, kuria nustatomi būtinieji reikalavimai dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse.

Visi šie teisės aktai šiuo metu yra persvarstomi siekiant labiau suderinti valstybių narių teisės aktus šioje srityje, kad jie taptų visapusiškesni ir veiksmingesni. Sprendimas dėl pasiūlytų pakeitimų bus priimtas taikant bendro sprendimo procedūrą, o tai reiškia, kad turėsime tvirtą politinį pagrindą kurti bendrą europinę prieglobsčio sistemą.

Tinkamas migracijos valdymas apima ir sąlygų žmonėms teisėtai atvykti į Europos Sąjungą sukūrimą, ir galimybę išsiųsti atgal tuos, kurie nesilaiko atvykimo į ES ar buvimo jos teritorijoje sąlygų ar neatitinka būtinųjų reikalavimų dėl prieglobsčio suteikimo. Kalbėdamas apie asmenų, kurie neturi teisės būti Europos Sąjungos teritorijoje, pagrindines teises, pirmiausia norėčiau paminėti bendruosius teisės principus, kuriais turi būti grindžiama visa ES veikla, taip pat konkrečias taisykles, taikomas neteisėtai į valstybę narę atvykusiems ir jos teritorijoje gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams išsiųsti. Šios taisyklės nustatytos direktyvoje dėl neteisėtų migrantų išsiuntimo, kurią Europos Parlamentas ir Taryba priėmė 2008 m. Ši direktyva yra pirmasis svarbus žingsnis priimant teisės aktus, kuriais siekiama įtvirtinti teisingumo principą ir nustatyti skaidrias procedūras, kad Europos lygmeniu vykdoma neteisėtų migrantų išsiuntimo politika taptų efektyvesnė. Vieni iš pagrindinių principų, kuriais darbas, susijęs su neteisėtų migrantų išsiuntimu, turėtų būti grindžiamas, yra teisinis tikrumas, humaniškumas ir efektyvumas.

Darbas, susijęs su neteisėtų migrantų išsiuntimu, taip pat apima nuostatas dėl jungtinio išsiuntimo oro transportu. Tarybos sprendimas dėl jungtinių skrydžių organizavimo išsiunčiant trečiųjų šalių piliečius, kuriems nebuvo suteiktas leidimas gyventi ar prieglobstis, buvo priimtas 2002 m. įgyvendinant grąžinimo veiksmų programą. Jungtinių skrydžių organizavimo priemonė leidžia efektyviai naudoti išteklius ir padeda gerinti operatyvų valstybių narių bendradarbiavimą. Tačiau norėčiau pabrėžti, kad tai nėra sprendimų dėl

kolektyvinės deportacijos primetimas. Tai bendra priemonė, skirta efektyvesniam valstybių narių pajėgumo panaudojimui. Bendroje gairėse, patvirtintose kartu su Tarybos sprendimu, teigiama, kad jungtiniai skrydžiai gali būti organizuojami išsiunčiant asmenis, kurie neatitinka arba nebeatitinka įvažiavimo, buvimo ar gyvenimo Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje sąlygų. Organizuojančioji valstybė narė ir kiekviena dalyvaujančioji valstybė narė užtikrina, kad kiekvieno grąžinamojo, už kurį ji atsakinga, teisinė padėtis leistų jį išsiųsti.

Reglamentas, kuriuo buvo įsteigta Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra (FRONTEX), taip pat leidžia šiai agentūrai teikti valstybėms narėms būtinąją paramą organizuojant jungtines neteisėtų migrantų išsiuntimo priemones. Šių metų spalio mėn. Taryba taip pat kreipėsi į agentūrą FRONTEX prašydama, kad ši ištirtų galimybę finansuoti jungtinius neteisėtų migrantų grąžinimo skrydžius.

Visomis šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad visiems asmenims, kuriems būtina tarptautinė apsauga, ši apsauga būtų suteikta ir kad neteisėtai ES teritorijoje esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimas būtų vykdomas laikantis teisinio tikrumo reikalavimo ir įstatymais nustatytos tvarkos. Jungtinių išsiuntimo skrydžių priemonė nepažeidžia principo, pagal kurį reikalaujama, kad pabėgėliai nebūtų išsiunčiami į šalį, kurioje jų sveikatai ar gyvybei gresia pavojus, taip pat nepažeidžia reikalavimo, kad kiekvienas atvejis būtų nagrinėjamas individualiai. Reikalaujama, kad svarstant klausimą dėl išsiuntimo valstybės narės atsižvelgtų į konkrečią kiekvieno asmens padėtį ir visas aplinkybes, įskaitant prašymą suteikti tarptautinę apsaugą. Šie reikalavimai, žinoma, taikomi ir migrantų iš Afganistano atžvilgiu.

Pone pirmininke, gerbiamieji EP nariai, Bendrijos vykdoma išsiuntimo politika, žinoma, labai svarbi, bet tai tik vienas visapusiškos migracijos politikos aspektas. Europos imigracijos ir prieglobsčio pakte, kurį Europos Vadovų Taryba priėmė praeitų metų rugsėjo mėn., patvirtinami Europos Sąjungos įsipareigojimai įgyvendinti visuotinę požiūrį į migraciją. Tai reiškia, kad migracijos klausimai turi būti integruoti į ES išorės santykių politiką ir kad efektyvus migracijos valdymo standartai turi būti taikomi visuotiniu mastu. Siekiant įgyvendinti šį požiūrį, taip pat būtina užtikrinti glaudų kilmės, tranzito ir paskirties šalių bendradarbiavimą.

Stokholmo programa, dėl kurios mes pirmiau šią popietę diskutavome, neabejotinai padės įtvirtinti ir toliau išplėtoti šią visus liečiančią strategiją.

Jacques Barrot, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (FR) Pone pirmininke, pasistengsiu paminėti pagrindinius principus, kuriais grindžiamas mūsų požiūris į šias migracijos ir migrantų grąžinimo problemas.

Pagal ES teisės aktus valstybės narės įpareigosotos užtikrinti jų teritorijoje esantiems trečiųjų šalių piliečiams galimybę prašyti tarptautinės apsaugos, jei jie to nori. Kalbant apie galimybę suteikti šioms piliečiams – šiuo konkrečiu atveju afganams – vienokios ar kitokios formos tarptautinę apsaugą, valstybės narės privalo išnagrinėti kiekvieną prašymą dėl prieglobsčio suteikimo atsižvelgdamos į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes ir vadovaudamosi atitinkamais ES teisės aktuose nustatytais kriterijais. Valstybės narės turi nuspręsti, ar prieglobsčio prašytojui gali būti suteiktas pabėgėlio statusas, o jeigu asmuo neatitinka pabėgėlio statusui gauti taikomų kriterijų, jos privalo patikrinti, ar asmeniui gali būti suteikta vadinamoji papildoma apsauga.

Dabar norėčiau išvardyti principus. Pirma, trečiųjų šalių piliečiai neturi būti išsiunčiami atgal į kilmės šalį, kurioje jiems gresia rimtų užpuolimų pavojus. Europos Sąjungos teisės aktuose, o konkrečiau kalbant, Priskyrimo direktyvoje teigiama, kad valstybės narės privalo laikytis šio principo pagal savo tarptautinius įsipareigojimus. Todėl valstybės narės negali siųsti atgal afganų, kuriems pagal Ženevos konvencijoje nustatytus kriterijus priskirtas pabėgėlio statusas ar kuriems suteikta papildoma apsauga. Be to, valstybės narės privalo užtikrinti, kad grąžinimo operacijos būtų vykdomos nepažeidžiant Europos žmogaus teisių konvencijos 3 straipsnio, kuriuo valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad asmuo nebūtų išsiunčiamas atgal į savo šalį, kurioje jam gresia persekiojimo ar rimto užpuolimo pavojus.

Antra, svarstant klausimą dėl grąžinimo operacijų į Afganistaną tinkamumo, apibendrintai vertinti prašymų negalima. Afganistanas yra viena iš pagrindinių Europos Sąjungoje esančių prieglobsčio prašytojų kilmės šalių. Tačiau turėčiau pridurti, kad Europos Sąjungoje yra tik nedidelė visų pabėgėlių iš Afganistano dalis, nes dauguma jų gyvena kaimyninėse šalyse, pirmiausia Irane ir Pakistane.

Negalima daryti apibendrintų išvadų dėl to, ar priverstinis afganų grąžinimas į jų kilmės šalį pažeistų Bendrijos teisę, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Sprendimą dėl kiekvieno prašymo atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno prieglobsčio prašytojo aplinkybes priima pačios valstybės narės, kuriose prašymai buvo pateikti. Nagrinėdamos prašymus, valstybės

narės privalo atsižvelgti į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes, kad būtų nustatyta, ar prieglobsčio prašytojui reikalinga apsauga.

Būtina atsižvelgti į politinio ir humanitarinio saugumo sąlygas Afganistane ir žmogaus teisių padėtį. Be to, reikia atsižvelgti į konkrečią padėtį toje šalies dalyje, iš kurios yra kilęs prieglobsčio prašytojas, taip pat į asmenines jo aplinkybes, jo veiklą kilmės šalyje ar kitas ypatingas aplinkybes, dėl kurių jo padėtis gali tapti dar pažeidžiamesnė.

Negalima daryti apibendrintų išvadų dėl prieglobsčio prašytojų iš Afganistano poreikio apsaugai, bet statistika rodo, kad per pastaruosius mėnesius atvejų, kai šiai grupei priklausančių asmenų poreikis apsaugai buvo pripažintas, padaugėjo. Per pirmąjį 2009 m. pusmetį tarptautinė apsauga Europos Sąjungoje buvo suteikta net 50 proc. prieglobsčio prašytojų iš Afganistano, o per paskutinį 2008 m. ketvirtį tokią apsaugą gavo mažiau nei 30 proc.

Dabar norėčiau pereiti prie kito klausimo: kokios sąlygos turi būti įvykdytos prieš priimant sprendimą dėl grąžinimo operacijos vykdymo? Pastaruoju metu pateiktame savo pareiškime dėl jungtinės afganų grąžinimo į Kabulą operacijos, kurią įvykdė Jungtinė Karalystė ir Prancūzija, nurodžiau, kad valstybės narės turėjo imtis trijų atsargumo priemonių prieš grąžindamos asmenį į tokią trečiąją šalį kaip Afganistanas.

Šios valstybės narės turėjo įsitikinti, pirma, kad susiję migrantai nenorėjo prašyti tarptautinės apsaugos, antra, jeigu prašymas dėl tarptautinės apsaugos buvo pateiktas, kad kiekvienas prašymas buvo nuodugniai išnagrinėtas atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir atmestas tik atlikus tinkamą vertinimo procedūrą, trečia, kad sugrąžinus migrantą į jo kilmės šalį jo gyvybei neiškils pavojus.

Komisija papildomai aiškinasi jungtinės Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės afganų grąžinimo operacijos aplinkybes, tačiau informacijos, kuri leistų daryti išvadą, kad šios trys sąlygos nebuvo įvykdytos, šiuo metu neturi.

Kaip dėl jungtinių operacijų išsiunčiant kelis asmenis, kurių atžvilgiu buvo priimti atskiri įsakymai dėl repatriacijos?

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos 4 protokole ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių konvencijoje kolektyvinis išsiuntimas draudžiamas, bet nėra jokios teisinės kliūtis, nei juolab principinio prieštaravimo tam, kad keli asmenys, kurių atžvilgiu buvo priimti atskiri įsakymai dėl grąžinimo, būtų išsiunčiami kartu, pvz., tuo pačiu lėktuvo reisui, taip pat nėra jokios teisinės kliūtis tam, kad šias jungines išsiuntimo operacijas organizuotų kelios valstybės narės.

Pagal esamus agentūros FRONTEX įgaliojimus operatyvinis bendradarbiavimas jungtinių migrantų išsiuntimo operacijų srityje jau numatomas. Europos Vadovų Taryba paprašė, kad šios agentūros operatyvinis pajėgumas būtų sustiprintas ir kad būtų apsvaistyta galimybė organizuoti reguliarius tokių išsiuntimo operacijų skrydžius. Tokios jungtinės operacijos gali padidinti išsiuntimo veiklos efektyvumą logistikos požiūriu, taip pat gali suteikti labai pageidaujamų pranašumų repatriacijos proceso, kuris visada yra skausmingas, požiūriu.

Taip pat derėtų pažymėti, kad Komisija skatina valstybės nars priimant sprendimus dėl grąžinimo jau dabar vadovautis Grąžinimo direktyvoje nustatytą taisyklių, nors daugumoje jų ši direktyva dar nėra perkelta į nacionalinę teisę. Pirmiausia tai reiškia, kad prioritetas turi būti teikiamas savanoriškam grįžimui, kad turi būti numatyta galimybė apskusti sprendimus dėl grąžinimo ir kad būtina atsižvelgti į individualius pažeidžiamų asmenų poreikius. Šiuo metu dar negaliojanti Grąžinimo direktyva netrukus įsigalios ir ji leis suteikti migrantams papildomų garantijų.

Tokie mano atsakymai, pone pirmininke, ponios ir ponai, kuriuos norėjau pateikti remdamasis Europos teise. Žinoma, T. Billström taip pat paaiškino, kad siekiame rasti tinkamiausią sprendimą, kaip suderinti norą priimti visus tuos, kurie yra persekiojami dėl politinių priežasčių ir kuriems iš tikrųjų būtina apsauga, būtinai pripažįstant, kad kai kurie prašymai suteikti prieglobstį yra nepagrįsti ir todėl negali būti patenkinti. Taigi ši užduotis iš tiesų sudėtinga, bet Komisija įdėmiai stebi, kad ši pusiausvyra būtų išlaikyta.

Tiek galiu pasakyti Parlamentui ir, žinoma, man bus įdomu išgirsti jūsų nuomonę dėl šio pranešimo.

Véronique Mathieu, PPE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Europos Sąjunga privalo sudaryti pagarbą žmogaus orumui užtikrinančias priėmimo sąlygas asmenims, bėgantiems nuo karo ir persekiojimų, ir suteikti jiems tarptautinę apsaugą, atitinkančią ES vertybes.

Tačiau pastaraisiais metais Europos Sąjunga susidūrė su problemomis, susijusiomis su mišriais migracijos srautais ir prekybos žmonėmis tinklais, kurie piktnaudžiauja nacionalinėmis prieglobsčio sistemomis siekdami

įvežti į ES teritoriją asmenis, kurie neatitinka reikalavimų, būtinų tam, kad galėtų pasinaudoti šiomis sistemomis.

Tad kaip mums elgtis? Šis klausimas keliamas kiekvienoje iš mūsų valstybių narių. Reikalas tas, kad valstybių narių galimybės priimti migrantus ribotos. Apsauga turi būti suteikiama tik tiems asmenims, kurie atitinka šiuo atžvilgiu taikomus kriterijus, o jei norime išlaikyti savo tradiciją priimti prieglobsčio prašytojus, privalome imtis griežtų priemonių, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti prieglobsčio procedūromis ekonominės migracijos tikslais.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad visos šalys, į kurias plūsta neteisėtos ekonominės migracijos srautai iš Afganistano ir Irako, vykdo priverstinio grąžinimo operacijas. Jos privalo tai daryti. Konkrečių šalių nevardysiu, tik paminėsiu, kad tokių priemonių, nepaisydama savo politinių įsitikinimų, praktikoje imasi ne viena ES valstybė narė.

Europos Sąjungoje šiais klausimais jau nebėra jokio politinio nesutarimo ir būtent šis sutarimas suteiks galimybę artimiausioje ateityje vykdyti agentūros FRONTEX finansuojamas jungtines grąžinimo operacijas. Ši iniciatyva, kaip bendra migracijos srautų valdymo priemonė, yra sveikintina. Todėl norėčiau pabrėžti, kad pagal Europos žmogaus teisių teismo precedentinę teisę grupinis ir kolektyvinis išsiuntimas yra visiškai skirtingos sąvokos.

Strasbūro teismas draudžia priverstinį užsieniečių išsiuntimą iš šalies grupėmis, bet neprieštaruja praktikai, kai tokių priemonių imamasi atlikus išsamų ir objektyvų kiekvieno grupės nario aplinkybių tyrimą.

Tarptautinė ir Europos teisė pabėgėlių srityje yra gana sudėtinga, bet visi šie principai turi būti smulkiai išdėstyti siekiant užtikrinti griežtą šių išsiuntimo procedūrų kontrolę, leisiančią įsitikinti, kad šios operacijos vykdomos nepažeidžiant pagrindinio principo dėl pagarbos žmogaus orumui.

Sylvie Guillaume, *S&D frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, įdėmiai klausiausi kalbėtojų, vis dėlto kai kurie mūsų svarstomo klausimo aspektai man kelia abejonių ir nerimą, kuriais norėčiau su jumis pasidalyti ir šiuo atžvilgiu neišvengiamai turėsiu remtis dviem pavyzdžiais.

Pirmasis susijęs su Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės organizuota grupine 27 afganų deportacija į Kabulą. Norėčiau žinoti, ar Komisija ir Taryba mano, kad Afganistanas yra šalis, kurioje garantuojamas fizinis deportuotų asmenų saugumas?

Komisija ką tik pasakė negalinti garantuoti, kad prieš deportuojant žmones buvo įsitikinta, jog šie asmenys nepateikė prašymų dėl tarptautinės apsaugos ar kad iš tikrųjų buvo laikomasi visų nagrinėjimo procedūros reikalavimų, jei tokie prašymai buvo pateikti.

Antrasis pavyzdys susijęs su Vokietijos, Belgijos ir Austrijos įvykdyta romų deportacija į Kosovą, su kuriuo šios šalys yra pasirašiusios readmisijos susitarimą nepaisydamos to, kad lapkričio 9 d. paskelbtose Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro gairėse teigiama, kad „romų, nesvarbu, kurioje Kosovo dalyje jie gyventų, judėjimo laisvė ir galimybė naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis [...] tebėra šiurkščiai ribojamos, taip pat yra pranešimų apie grasinimų ir fizinio smurto prieš šias bendruomenes atvejus“.

Atsižvelgdama į tai, norėčiau, kad man būtų atsakyta į tris klausimus. Pirmasis klausimas: kodėl taip prastai įgyvendinamas 2004 m. priimtos Priskyrimo direktyvos 15 straipsnio c punktas, kuriame teigiama, kad papildoma apsauga teikiama, kai yra, cituoju, „rimta ir asmeninė grėsmė [...] dėl neapgalvoto smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto metu“?

Antrasis klausimas: ar gali sumanymas įteisinti neteisėtai ES teritorijoje gyvenančių asmenų deportaciją tuo pagrindu, kad jie nepateikė prašymo dėl tarptautinės apsaugos, būti laikomas pagrįstu, jei žinome, kad priėmus II Dublino reglamentą daugelis potencialių prieglobsčio prašytojų nepateikia šių prašymų valstybėje narėje, į kurią patenka kirtę ES sieną, nes tikimybė, kad jų prašymai bus deramai išnagrinėti, labai nedidelė, o priėmimo sąlygos tiesiog siaubingos?

Paskutinis, trečiasis klausimas: ar valstybės narės ketina priimti spalio 29 d. ir spalio 30 d. Tarybos sprendimą dėl agentūros FRONTEX finansuojamų reguliarių jungtinių išsiuntimo skrydžių ir, jeigu taip, ar jos ketina sudaryti europinį saugių šalių sąrašą ir imtis skubių veiksmų, kad būtų sukurta bendra prieglobsčio sistema, leisianti suderinti su pabėgėlio statusu susijusias procedūras aukštesniu lygmeniu?

Marielle De Sarnez, *ALDE frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, pirmiausia norėčiau pasakyti, kad daugelis europiečių nusiminė sužinoję apie tai, kad spalio 20 d. dvi ES valstybės narės priverstinai

deportavo migrantus iš Afganistano: tris iš Prancūzijos ir 24 iš Jungtinės Karalystės. Šie žmonės atvyko iš šalies, kurioje vyksta karas, tikėdamiesi gauti Europoje prieglobstį ir apsaugą, bet buvo išsiųsti atgal į šalį, kurioje tebevyksta karas ir kurioje jų saugumas jokių būdu negali būti užtikrintas.

Šie veiksmai visiškai nesiderina su mūsų propaguojama pagarba žmogaus teisėms. Galite įsivaizduoti, kaip nustebau po kelių dienų, kai pamačiau, – čia, be abejo, esama ryšio, – kad aukščiausiojo lygio susitikime Europos Sąjungos vadovai tariasi ne tik dėl bendrų reguliarių migrantų išsiuntimo skrydžių organizavimo, bet ir dėl šių skrydžių finansavimo – tai visiškai naujiena – Europos Sąjungos biudžeto lėšomis!

Komisijos nary, tai ne ta Europa, kurią mylime. Europa nepritaria tam, kad būtų įteisinama nacionalinė praktika, kuria pažeidžiamos pagrindinės teisės. Europą apkaltinti labai lengva. Kai girdžiu, pvz., Prancūzijos imigracijos ministro pareiškimus, kad priverstinio grąžinimo operacijos turėtų būti vykdomos Europos labui, man kyla klausimas, ar tokią Europą norėjo matyti jos įkūrėjai. Sakau jums dabar, kad ne tuo tikslu Europa buvo sukurta.

Paprašėte Paryžiaus ir Londono patikinti, ar deportuoti afganai iš tikrųjų turėjo galimybę siekti prieglobsčio, ar šis prašymas buvo atmetas ir ar regione, į kurį jie buvo sugrąžinti, jų gyvybei pavojus negresia. Todėl norėčiau išgirsti iš jūsų aiškų patvirtinimą, kad kiekvienas prašymas dėl prieglobsčio suteikimo buvo iš tikrųjų išnagrinėtas atskirai.

Taip pat norėčiau sužinoti, ar Komisija laiko Afganistaną saugia šalimi. Jeigu ne, norėčiau sužinoti, ar Komisija sutinka, kad ši priverstinė grąžinimo operacija buvo įvykdyta pažeidžiant Ženevos konvencijos 3 straipsnį.

Būsiu labai dėkinga, jei galėsite mums paaiškinti.

Hélène Flautre, Verts/ALE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasidžiaugti, kad šiandien diskutuojame dėl šio klausimo, nes valstybių ir vyriausybių vadovai neabejotinai tikėjosi, kad neteisėtų migrantų deportacija iš Europos Sąjungos į Afganistaną bus įvykdyta tyliai ir nesukels jokie triukšmo, bet jų lūkesčiai nepasiteisino.

Jų lūkesčiai nepasiteisino dėl dviejų priežasčių: pirma, Europos Komisija paprašė informacijos iš Jungtinės Karalystės ir Prancūzijos vyriausybių ir tuo džiaugiamės, antra, šiandien šiuo klausimu diskutuojame čia, Parlamente.

Jau buvo klausta, ar Afganistanas yra saugi šalis. Gal mums vertėtų paklausti prezidento B. Obamos, kuris ką tik nusprendė nusiųsti ten 34 000 karių. Jokia kariuomenė negali garantuoti, kad jos kariai grįš gyvi iš Afganistano, tad ar mes galime būti tikri, kad migrantų, kuriuos išsiunčiame atgal į šią šalį, gyvybei negresia pavojus? Tai juokinga ir Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras su šia padėtimi taip pat nesitaiksto, nes jis draugiškai patarė valstybėms narėms susilaikyti nuo tokios rūšies deportacijos operacijų.

Antra, kolektyvinio išsiuntimo sąvoka nėra aiški. Visi – aš labiausiai – džiaugsis, jei ateityje Pagrindinių teisių chartijos 19 straipsnio 1 dalis, kurioje teigiama, kad kolektyvinis išsiuntimas draudžiamas, taps privaloma.

Aiškinate mums, kad tai nėra kolektyvinis išsiuntimas. T. Billström ramina mus, sakydamas, kad tai protinga ištęklių mobilizacija. Netrukus bus bandoma įtikinti mus, kad bendri užsakovieji skrydžiai, kaip ir bendro naudojimo automobilių parkas, padės kovoti su klimato kaita. Juk turi būti ribos!

Kaip išrinktoji atstovė iš Pa de Kalės, kur gyvena daug afganų, – būtent jie tapo postūmiu deportacijoms, kurias prezidentas E. Besson organizavo Prancūzijoje, – galiu pasakyti jums, kad kai Prancūzijos vyriausybė nutarė organizuoti kolektyvinę migrantų grąžinimo operaciją ir plačiai paskelbė apie tai žiniasklaidoje, Pa de Kalėje pasipylė masiniai imigrantų suėmimai: kolektyviniai suėmimai, kurie nėra teisėti, nes jie grindžiami diskriminaciniu požiūriu į migrantus.

Todėl esame visiškai tikri, kad tai nebuvo jungtinė išsiuntimo operacija, kaip teigiate, pone J. Barrot, įvykdyta atlikus individualų patikrinimą ir nustačius, kad tie asmenys yra neteisėti migrantai. Iš tikrųjų tai buvo kolektyvinio išsiuntimo operacija, nes šie asmenys buvo kolektyviai suimti.

Marie-Christine Vergiat, GUE/NGL frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, džiaugiuosi, kad šiuo klausimu diskutuojame, tačiau esu pasibaisėjusi dėl tokio tuščiažodžiavimo. Liaukimės žaisti žodžiais. Taip, kolektyvinio išsiuntimo operacijos iš tikrųjų buvo vykdomos.

Europos Sąjunga labai didžiuojasi tuo, kad gina žmogaus teises. Teisė į prieglobstį yra viena iš šių pagrindinių teisių. Tačiau šiandien atgal buvo išsiųsti būtent afganai, nors žinoma, kad Afganistane vyksta karas, kuriame daug Europos šalių taip pat dalyvauja.

Atsiprašau, pone J. Barrot, bet svarstomieji teisės aktai yra tokiu pat mastu europiniai, kaip ir nacionaliniai, ir nereikia į mus kreiptis dėl kiekvienos tokios nacionalinės priemonės. Didelė dalis tokių nacionaliniu mastu organizuojamų operacijų negalėtų būti vykdoma, jei nebūtų priimta Grąžinimo direktyvą, kurią, mano nuomone, derėtų pavadinti „Gėdos“ direktyva, bent visi žmogaus teisių gynėjai ją laiko gėdinga. Žinote, kad su prieglobsčio prašytojais kiekvienoje Europos šalyje elgiamasi labai skirtingai ir būtent dėl šių skirtumų afganai neturi galimybių gauti tinkamą prieglobstį.

Todėl pritariu visiems klausimams, kuriuos pateikė mano kolegos EP nariai, ir prašau jūsų užtikrinti, kad šioje politikos srityje vykdomos veiklos rezultatai būtų vertinami, jei tai įmanoma, individualiai.

Christine De Veyrac (PPE). – (FR) Pone pirmininke, norėčiau pasiūlyti savo paramą JK leiboristų vyriausybės ir Prancūzijos vyriausybės iniciatyvai dėl neteisėtų migrantų iš Afganistano deportavimo.

Priešingai kai kurių tvirtinimams, šių asmenų prašymai dėl prieglobsčio suteikimo buvo atmesti pagrįstai, todėl manau, kad ši dvišalė iniciatyva turi būti išplėsta ir įgyvendinama europiniu lygmeniu. Migracija yra bendras iššūkis, todėl šią problemą turime spręsti kolektyviai ir būtent tokia logika grindžiamas Imigracijos ir prieglobsčio paktas, priimtas prieš kelis mėnesius pirmininkaujant Prancūzijai. Turime spręsti šias problemas išvien, kartu sutelkdami savo išteklius ir organizuodami agentūros FRONTEX finansuojamus bendrus neteisėtų migrantų grąžinimo skrydžius.

27 valstybių narių sprendimas paprašyti Komisijos atlikti šiuo klausimu tyrimą yra pirmasis žingsnis ir tikiuosi, Komisijos nary, kad Komisija parems šį pasiūlymą, nes kova su neteisėta migracija yra tai, ko iš mūsų tikisi mūsų piliečiai ir pirmiausia teisėti migrantai.

Sari Essayah (PPE). – (FI) Pone pirmininke, atsižvelgiant į Ženevos konvencijoje pateiktą pabėgėlio apibrėžtį, kiekvieno asmens prašymas dėl prieglobsčio suteikimo turi būti nagrinėjamas atskirai. Kaip sakė prieš tai kalbėjusi kolegė, prašymai dėl prieglobsčio suteikimo buvo išnagrinėti tinkamai, todėl buvo galima organizuoti jungtines operacijas šiems žmonėms išsiųsti, jei kiekvieno iš jų prašymas buvo išnagrinėtas individualiai.

Tačiau šiems rūpams ir man nerimą kelia tai, kad padėtis saugumo požiūriu Afganistane yra tokia, kad mes nežinome, ar žmonės gali būti ten grąžinami. Suomijoje, pvz., šis klausimas išspręstas suteikiant imigrantams laikinuosius leidimus gyventi, nepaisant to, kad šiems asmenims negali būti suteiktas pabėgėlio statusas, taigi ir prieglobstis, nes jie neatitinka būtinųjų kriterijų. Bet mes nenorime grąžinti jų atgal į šalį, kurioje vyksta karas. Šiuo metu padėtis Afganistane labai nesaugi, todėl yra pernelyg pavojinga grąžinti ten žmones, bet vėliau, kai padėtis pagerės, šie žmonės bus išsiųsti.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasakyti, kad kelerius metus dirbau Lenkijos Respublikos krašto apsaugos ministerijoje ir kaip šios institucijos atstovui man teko daug kartų lankytis Afganistane, nes ten tarnauja 2 000 kareivių iš Lenkijos. Padėties dramatiškumas yra tas, kad šioje šalyje yra žmonių, kurie yra beviltiškoje padėtyje ir yra nualinti aplink vykstančio karo, bet nepabijosiu pasakyti, kad yra ir tokių, kurie žaidžia abiejose pusėse: dieną remia tuos, kurie valdžioje, o naktį padeda talibams. Šiuo atžvilgiu mano pagrindinis klausimas būtų toks: ar turime priemonių ir galimybių nustatyti tikruosius žmonių, atvykstančių į Europą, ketinimus ir įvertinti jų tikrąją padėtį? Manau, kad kai kurie atvyksta paprasčiausiai todėl, kad neturi kitos išeities, bet gali pasitaikyti ir pavienių žaidimo keliose pusėse atvejų.

Franziska Keller (Verts/ALE). – Pone pirmininke, man šiek tiek keista, kad dėl kai kurių klausimų dar diskutuojama. Kodėl žmonės atvyksta pas mus ir gyvena čia neteisėtai? Jie čia yra neteisėtai, nes neturi kitos išeities ir negali teisėtai išvykti iš savo šalies, kurioje vyksta karas. Jie neturi jokių galimybių patekti į mūsų šalis teisėtai, todėl nereikia stebėtis tuo, kad jie gyvena čia neteisėtai. Visi žinome, kaip sunku gauti prieglobstį, nes Ženevos konvencija nustatyti reikalavimai gana griežti. Turi įrodyti, kad esi asmeniškai persekiojamas, o tai, žinoma, labai sudėtinga, kai bėgi nuo karo. Dabar sakote, kad būtent dėl to, kad jų prašymai dėl prieglobsčio nebuvo patenkinti, turėtume išsiųsti juos atgal į Afganistaną, kur vyksta karas, kur žmonės negali gyventi, kur jų gyvybei gresia pavojus, kur jie negali užsidirbti pragyvenimui ir kur, beje, taip pat vykdomas nuožmus karas prieš moteris. Atsižvelgdama į pastarąjį faktą, manau, kad visoms moterims, kurios atvyksta pas mus bėgdamos nuo šio karo, turėtų būti suteiktas prieglobstis.

Norėčiau paraginti valstybes nares ir Komisiją neleisti, kad šie žmonės būtų išsiunčiami atgal į Afganistaną.

Tobias Billström, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, gerbiamieji EP nariai, dėkoju už jūsų įdomias pastabas. Pirmiausia pabandyčiau apibendrinti svarbiausius principus. Pradėsiu nuo klausimo dėl mišrių migracijos srautų, kurį savo kalboje minėjo V. Mathieu. Europos Sąjungą iš tikrųjų užplūdo mišrūs

migracijos srautai ir kadangi ES pajėgumas priimti visus šiuos žmones, kaip pasakė V. Mathieu, yra ribotas, nustatant, kam turėtų būti suteikta apsauga, atitinkanti visus ES teisės aktuose ir tarptautinėse konvencijose nustatytus reikalavimus, labai svarbu užtikrinti, kad kiekvienas prašymas būtų nagrinėjamas individualiai laikantis teisinio tikrumo principo. Komisija kontroliuoja šį procesą pasitelkdama vieningai visoje Europos Sąjungoje priimtas direktyvas.

Dabar labai tinkamas momentas sklandžiai pereiti prie klausimo, kurį pateikė EP narės S. Guillaume ir M. de Sarnez, ar Afganistanas yra šalis, kurioje įmanoma užtikrinti asmens saugumą. Taip, būtent šis klausimas ir sudaro visų šių diskusijų esmę! Tai ir yra pagrindinis dalykas, kurį siekiama išsiaiškinti ir užtikrinti nagrinėjant kiekvieną prašymą individualiai. Būtent todėl mums reikalinga bendra Europos prieglobsčio sistema. Manau, kad kai kurie kalbėtojai visiškai neatsižvelgė į šį faktą, kitaip sakant, į tai, kad teisinio tikrumo principu grindžiama prašymų nagrinėjimo procedūra siekiant išsiaiškinti, kad „taip“ iš tikrųjų reiškia „taip“, o „ne“ reiškia „ne“, ir yra tai, ko turėtume siekti. „Ne“ atveju asmuo turi būti išsiunčiamas atgal neatsižvelgiant – tai norėčiau pakartoti, kad kiekvienas aiškiai suprastų, ko siekia Tarybai pirmininkaujanti valstybė – į susijusią šalį. Išsiaiškinę ir įsitikinę, kad asmeniui nereikalinga speciali apsauga, galime ramia sąžine jį išsiųsti atgal į jo kilmės šalį. Ar tai daroma, kaip kalbėjo Komisijos narys J. Barrot, suderintai išsiunčiant vienu lėktuvo reisų kelis asmenis, kurių prašymai prieš tai buvo išnagrinėti individualiai, ar grąžinant juos pavieniui, iš tiesų yra antrinės svarbos klausimas. Šiuo atveju tai viso labo logistikos klausimas.

Dabar norėčiau kreiptis į ponį F. Keller, kuri diskutuojant šiais klausimais visada pateikia įdomių argumentų. Taip, pritariu jums, kad prieglobstį gauti sudėtinga. Pagal esamą sistemą iš esmės reikalaujama, kad asmuo, norintis pateikti prašymą dėl prieglobsčio suteikimo, atvyktų į Europos Sąjungą, bet galbūt ne visada jiems taip paprasta atvykti. Būtent todėl pirmininkaudama Tarybai Švedija ryžtingai tęsė darbą dėl bendros europinės migrantų perkėlimo sistemos, kuri leistų pasiūlyti Europos Sąjungoje alternatyvų maršrutą, alternatyvų kelią labiausiai pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, kuriems galbūt reikalinga apsauga, ir asmenims, kurie neturi lėšų atvykti į Europos Sąjungą.

Norėčiau pasakyti, kad jeigu visos ES valstybės narės priimtų tiek pat, atsižvelgiant į gyventojų skaičių, perkeltų migrantų kiek Švedija (kasmet priima 1 900 asmenų), kasmet Europos Sąjunga galėtų pasiūlyti Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui 100 000 vietų. Tai labai svarbus strateginis žingsnis, kurį padarę prisidėsime prie to, kad visame pasaulyje būtų uždarytos pabėgėlių stovyklos, kuriose žmonės laikomi pasibaisėtinomis sąlygomis, taip pat parodysime savo solidarumą su kitomis, ne ES, šalimis, į kurias, tiesą sakant, plūsta daugiausia pabėgėlių, kurį, kaip mano Tarybai pirmininkaujanti Švedija, Europos Sąjunga privalo parodyti.

Jacques Barrot, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (FR) Pone pirmininke, labai dėkoju visiems kalbėtojams.

Didžiausi sunkumai, su kuriais susiduriame, yra susiję su tuo, ką V. Mathieu pavadino mišriais migracijos srautais, kai pas mus plūsta kartu ir tie, kurie palieka savo namus dėl ekonominių priežasčių ar stichinių nelaimių, ir tie, kurie gelbėjasi nuo persekiojimo ir kurie turi teisę gauti tarptautinę ar papildomą apsaugą. Būtent tai sudaro didžiausią sunkumą ir turime tai aiškiai suprasti, jei norime šias problemas išspręsti. Tai labai sudėtinga užduotis.

Dabar pirmiausia norėčiau atsakyti į jūsų klausimus. Visko neskaitysiu, bet pacituosiu kelias pastraipas iš Prancūzijos pateikto paaiškinimo, nes ten kalbama apie tai, ko manęs klausėte.

„Suinteresuotieji asmenys, kurie savo noru nebuvo pateikę prašymų dėl prieglobsčio suteikimo, buvo apklausti kaip neteisėti imigrantai ir sulaikyti administracine tvarka kontroliuojant magistratui, atsakingam už sulaikymo ir paleidimo į laisvę reikalus.

Kiekvienam asmeniui jo gimtąja kalba buvo paaiškinta, kad jis turi teisę apskųsti sprendimą dėl jo deportacijos į Afganistaną administraciniam magistratui, taip pat turi teisę prašyti prieglobsčio pateikdamas prašymą Prancūzijos pabėgėlių ir asmenų be pilietybės apsaugos biurui (OFPRA) arba pasinaudoti savanoriško grįžimo priemone, įgyvendinama kartu su Tarptautine migracijos organizacija.

Iš šių užsieniečių tik vienas asmuo nepateikė nei prašymo dėl prieglobsčio suteikimo, nei apeliacijos administraciniam magistratui, o kitų dviejų asmenų prašymai buvo išnagrinėti OFPRA biure dalyvaujant vertėjams. Administracinio teismo posėdyje jiems buvo suteikta galimybė padedant advokatams ir vertėjams paaiškinti, koks pavojus, jų nuomone, jiems grėstų grįžus į kilmės šalį.

Buvo atvejų, kai OFPRA biuras sutiko suteikti pabėgėlio statusą ar papildomą apsaugą kai kuriems Afganistano piliečiams, kurie prašė prieglobsčio panašiomis aplinkybėmis, tačiau šiuo atveju buvo nustatyta, kad nėra

jokių rimtų ar žinomų priežasčių manyti, jog šie asmenys, deportuoti į kilmės šalį, tikrai bus persekiojami arba jų gyvybei ar asmenybei iškils grėsmė.“

Taip pat gavome paaiškinimą iš JK vyriausybės. Iš tikrųjų padariau viską, ką man liepė sąžinė ir pareigos jausmas; pasistengėme apklausti valstybės nares ir išsiaiškinti padėtį.

Taip pat norėčiau pasakyti, kad nustatant, ar šalis, į kurią asmuo deportuojamas, yra saugi, vadovaujamasi Europos teisingumo teismo ir Europos žmogaus teisių teismo precedentine teise, pagal kurią faktas, kad asmuo atvyko iš šalies ar regiono, kur vyksta neramumai, nėra pakankamas pagrindas pagrįsti visiškos apsaugos nuo deportacijos ar papildomos apsaugos būtinybę, išskyrus atvejus, kai smurto mastas yra toks didelis, kad vien būnant šioje šalyje ar regione bet kurio asmens gyvybei ar asmenybei kyla rimta grėsmė. Minėtu atveju tokios išskirtinės aplinkybės nebuvo nurodytos.

Taip pat norėčiau atsakyti dėl grupinių skrydžių. Reikėtų pasakyti, kad agentūra FRONTEX jau organizavo tokius grupinius skrydžius ir iš dalies juos finansavo. Manau, kad tai iš tikrųjų būtina pasakyti. Tokie skrydžiai buvo organizuojami 2008 m. ir 2009 m., taigi tai nėra jokia naujiena. Dabar FRONTEX stengiasi užtikrinti, – manau, kad agentūros direktoriui sekasi tai daryti, – kad grupinės repatriacijos operacijos būtų vykdomos užtikrinant deportuojamiems asmenims padorias sąlygas ir nepažeidžiant žmogaus orumo. Neseniai agentūros FRONTEX direktorius pasakė man, kad buvo net nuvykęs į Austriją susipažinti su veikla, kurią vykdo ombudsmenas, atsakingas už sąlygų, kuriomis vykdomos šios grąžinimo operacijos, stebėseną.

Taip pat tikimės įgyti patirties, leisiančios mums ateityje užtikrinti deportuojamiems asmenims, kuriems pagal galiojančius reikalavimus negali būti suteikta tarptautinė ar papildoma apsauga, ir tinkamas priėmimo sąlygas jų kilmės šalyje. Šį klausimą šiuo metu taip pat svarstome Tarybos prašymu. Taigi iš tikrųjų taip nėra, kad šie asmenys bus priverstinai išsiunčiami neužtikrinus pagarbos žmogaus orumui.

Pirmiausia norėčiau priminti jums, – šiuo atžvilgiu norėčiau padėkoti T. Billströmui ir Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už didelę pagalbą, – kad pavasarį pradėjome teikti dokumentus, kurie padės mums judėti link prieglobsčio Europos. Turime dokumentą dėl priėmimo sąlygų, persvarstėme – šį klausimą visiškai pagrįstai iškėlė M. De Sarnez – Dublino reglamento problemą, iš esmės, iškėlėme klausimą dėl Dublino reglamento pakeitimų, kad būtų užkirstas kelias kartais pasitaikantiems atvejams, kai nepaisoma pažeidžiamų asmenų, ypač vaikų, interesų, taip pat patvirtinome principą dėl nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo Dublino reglamento.

Spalio 21 d. Komisija priėmė dar du svarbius dokumentus: vienas susijęs su Priskyrimo direktyva, o kitas – su Direktyva dėl prieglobsčio suteikimo procedūrų. Būtent šiame naujame Direktyvos dėl prieglobsčio suteikimo procedūrų projekte stengiamės nustatyti tokius kriterijus, kurie būtų iš tikrųjų objektyvūs ir visur vienodai taikomi. Mums reikia Europos prieglobsčio paramos biuro, kuris tikrintų, ar ši praktika visoje Europoje yra maždaug vienoda, kad ši prieglobsčio Europa pagaliau galėtų tapti tikrove.

Noriu padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai. Manau, ji atliko puikų darbą teikdama Tarybai šiuos įvairius dokumentus, bet dar nemažai teks padaryti, kad jie būtų priimti. Taip pat dar likę neišspręstų problemų. Darau viską, kas mano galioje, kad ši prieglobsčio Europa pradėtų veikti padedant Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai, kuri parodė pavyzdį – T. Billström nurodė, kokią didelį pavyzdį ši šalis parodė Europai. Spręsdamos šią pabėgėlių priėmimo ir jų apsaugos užtikrinimo problemą valstybės nars taip pat rodo didesnę solidarumą. Visos šalys turi prisidėti. Tačiau dar nesame ten, kur norime būti, nes kai kurios šalys dar atsisako priimti pabėgėlius.

Tai tiek, ką norėjau pasakyti. Žinau, kad liko neatsakytų klausimų. Tačiau galiu pasakyti jums, kad Komisija, nepaisant visko, padarė viską, ką gali, kad būtų užtikrinta pagarba Europos teisei ir, tarčiau, padarė net daugiau, nei gali, kad užtikrintų pagarbą Europos vertybėms.

Pirmininkas. – Diskusijos dėl šio klausimo baigtos.

11. 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Bendrasis ES biudžetas. Taryba (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – antrasis pranešimas dėl 2007 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, II skirsnis – Taryba (C6-0417/2008 - 2008/2277(DEC)) – Biudžeto kontrolės komitetas. Pranešėjas: Søren Bo Søndergaard (A7-0047/2009)

Søren Bo Søndergaard, *pranešėjas*. – (DA) Ačiū, pone pirmininke. Prieš septynis mėnesius, o kalbant tiksliau – balandžio 23 d., didžiosios daugumos balsų sprendimu Parlamentas atsisakė patvirtinti 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymą. Kodėl? Nes Tarybos elgesys Parlamento ir Biudžeto kontrolės komiteto atžvilgiu buvo visiškai nepriimtinas. Taryba neatsakė į mūsų raštiškus klausimus dėl jos biudžeto, taip pat atsisakė susitikti su Biudžeto kontrolės komitetu ir atsakyti į jo klausimus. Buvo nueita net iki tokio absurdo, kad susitikimuose vos išgirdę klausimą dėl Tarybos biudžeto, jos atstovai atsistodavo ir išeidavo.

Tikrovėje toks Tarybos elgesys nebuvo naujiena. Tiesą sakant, tokia padėtis tęsėsi ne vienus metus. Tačiau tai, kad Parlamentas balandžio mėn. padarė tam galą, yra tikra naujiena. Manau, kad balandžio mėn. daugumai EP narių kilo paprastas klausimas: kaip aš, kaip Europos Parlamento narys, galiu atsiskaityti savo rinkėjams už tai, kaip naudojami jų pinigai, skirti Tarybos biudžetui, jeigu Taryba net nesiteikia atsakyti į Parlamento pateiktus klausimus? Manau, kad būtent šis klausimas paskatino didžiąją šių rūmų narių daugumą atsakyti patvirtinti Tarybos biudžeto įvykdymą. Galbūt kai kurie tikėjosi, kad po birželio mėn. rinkimų Parlamentas taps sukalbamesnis, gal Parlamento reikalavimai dėl atvirumo ir skaidrumo jiems kvepėjo rinkiminiais pažadais, o ne tikru požiūrio pokyčiu. Jei taip, jiems teko nusivilti.

Net po rinkimų mes Biudžeto kontrolės komitete vieningai laikėmės labai aiškios pozicijos: jei Taryba nori, kad patvirtintume jos biudžeto įvykdymą, ji privalo su mumis susitikti ir atsakyti į mūsų klausimus. Rugsėjo mėn. pabaigoje kažkas pagaliau įvyko. Rugsėjo 24 d. Taryba susitiko su Biudžeto kontrolės komiteto pirmininku, pranešėjais ir koordinatoriais. Ji taip pat atsakė, nors ir netiesiogiai, į komiteto pateiktus klausimus ir paskelbė savo atsakymus savo interneto svetainėje.

Galiu nedviprasmiškai teigti, kad Taryba padarė teigiamą, labai teigiamą žingsnį. Todėl šiandien Biudžeto kontrolės komitetas gali rekomenduoti Parlamentui patvirtinti 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymą. Tačiau taip pat norėčiau aiškiai pasakyti, kad teberekalaujame, jog Taryba iš esmės pakeistų savo požiūrį į Parlamentą, kartu tikėdamiesi, jog šis žingsnis yra būtent tokio pokyčio išraiška.

Tikimės, kad tvirtinant 2008 m. Tarybos biudžeto įvykdymą, tokio absurdo teatro nebebus. Priešingai, manome, kad pradėsime nuo to, kas jau pasiekta. Kitaip sakant, tikimės, kad Taryba be jokių nepagrįstų vilkinimų atsakys į raštiškus kompetentingų Parlamento komitetų ir pranešėjų klausimus. Tikimės, kad Taryba parodys norą bendradarbiauti ir bus pasirengusi susitikti su kompetentingais komitetais ir atsakyti į jų klausimus.

Idant nekiltų jokių abejonių, pasistengėme aiškiai išdėstyti visus šiuos lūkesčius pranešime, dėl kurio šiandien diskutuojame ir kurį, tikiuosi, Parlamentas rytoj patvirtins, jei ne vieningai, tai bent didžiosios daugumos balsų sprendimu. Tvirtindami 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymą, parodėme savo teigiamą požiūrį. Dabar kamuolys yra Tarybos rankose.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininko pareigas*. – (SV) Pone pirmininke, gerbiamieji EP nariai, klausimai, dėl kurių dabar diskutuojame, yra labai svarbūs. Atvirumas ir skaidrumas yra mūsų įrankiai, kuriuos naudojame užtikrindami demokratiją. Tai, kad piliečiai turi galimybę susipažinti su ES vykstančiais procesais, skatina jų pasitikėjimą, kuris naudingas ES veiklai. Šiuo atžvilgiu Parlamentas ir Taryba siekia tų pačių tikslų ir tai, žinoma, taikoma visoms sritims ir visoms institucijoms.

Šiandien kalbame apie 2007 m. biudžeto įvykdymą. Šiuo atžvilgiu, žinoma, norėčiau pabrėžti visos išorės audito veiklos ir pirmiausia biudžeto įvykdymo audito, taip pat Audito Rūmų vaidmens ir viso darbo, sudarančio metinį finansinės atskaitomybės vertinimą, svarbą.

Kalbėdama konkrečiai apie šį pranešimą dėl 2007 m. biudžeto įvykdymo, norėčiau pasidžiaugti, kad jame jau rekomenduojama patvirtinti Tarybos biudžeto įvykdymą. Nuodugniau pasinagrinėję pagrindinius klausimus, matome, kad pagrindo nepatvirtinti biudžeto, tiesą sakant, nėra. Ekonominio valdymo požiūriu Taryba visada stengiasi laikytis taisyklių ir atvirumo principo. Taip bus ir ateityje. Rugsėjo mėn. įvykusiame neoficialiame Biudžeto kontrolės komiteto ir Tarybos delegacijos susitikime pavyko išsiaiškinti visus rūpimus klausimus ir būtent dėl to – pranešėjas apie tai taip pat minėjo – 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimas tapo įmanomas.

Šis pavyzdys akivaizdžiai pabrėžia dialogo tarp mūsų institucijų svarbą, todėl jį būtina tęsti. Labai džiaugiuosi, kad mums pavyko rasti būdą judėti pirmyn sprendžiant šiuos klausimus ir kad dabar atsirado galimybė patvirtinti biudžeto įvykdymą. Nekantriai laukiame rytojaus balsavimo ir tikiuosi, kad šią galimybę patvirtinsite.

Ingeborg Gräßle, *PPE frakcijos vardu.* – (DE) Pone pirmininke, ponias C. Malmström, pone J. Barrot, įvyko stebuklas. Pirmą kartą per penkerius metus matau Tarybą dalyvaujant šiose diskusijose ir už šį esminį pokytį norėčiau nuoširdžiai padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai.

(Plojimai)

Nuoširdžiai džiaugiamės pirmą kartą matydami Tarybą plenariniame posėdyje, kuriame diskutuojama dėl jos biudžeto.

Viskas gerai, kas gerai baigiasi, kaip sako vokiečiai? Ne, ne šį kartą. Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra pasirodė esanti neapsakomai neefektyvi, todėl jai turi būti rasta vieta tarpinstitucinėje darbotvarkėje įtraukiant į ją, beje, ir Europos Vadovų Tarybos pirmininką. Turime naują žaidėją Europos arenoje, todėl taip klausimai daugiau negali ir neturi būti sprendžiami. Tai, kad Parlamentas priverstas kaulyti informacijos ir derėtis su Taryba, kad ši pateiktų atsakymus į svarbius klausimus, nedaro garbės parlamentinei demokratijai. Taryba elgiasi tarsi būtų aukščiausia instancija, turinti neribotą valdžią, ir man, kaip Europos Sąjungos pilietei, prieš savo rinkėjus už tokį jos elgesį gėda. Procedūra, pagal kurią iki šiol buvo tvirtinamas biudžeto įvykdymas, yra absurdiška, todėl negalima leisti, kad ja būtų vadovaujamasi ir ateityje.

Norėčiau dar kartą padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai. Sulaukėme įdomių pokyčių. Pirmą, pavyko užmegzti su Taryba dialogą, kurį laiką precedentu neturinčiu įvykiu, žyminčiu naujo etapo pradžią, antra, šiandien dalyvaujate čia ir tai vertinu kaip ženklą, bylojantį apie didžiulį pokytį. Tarybai pirmininkaujanti valstybė, kaip ir kitos ES institucijos, privalo prisidėti prie biudžeto įvykdymo patvirtinimo proceso, tas pats galioja, žinoma, ir naujam Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, nes dabar tai kaip niekada svarbu. Mes, EP nariai, privalome parodyti, kad šis klausimas mums labai svarbus ir kad turime dirbti išvien. Tai klausimas, kuris turėtų būti kiekvienos institucijos darbotvarkėje, tad norėčiau paprašyti, kad Komisija jį į savo darbotvarkę taip pat įtrauktų.

Mums nepatinka, kaip vyksta diskusijos. Tai, kad iki šiol nepateikta nė vieno pasiūlymo dėl to, kaip biudžeto įvykdymas turėtų būti tvirtinamas ateityje, kelia mums rūpestį. Lisabonos sutartis neturi tapti neskaidrios Europos Sąjungos be jokios parlamentinės kontrolės sinonimu. Dabar turime galimybę pradėti naują etapą, kuriame piliečių išrinkti atstovai atliks labai svarų vaidmenį, ir patvirtinimo suteikimas būsimam Europos Vadovų Tarybos pirmininkui yra pirmasis rimtas išbandymas.

Bogusław Liberadzki, *S&D frakcijos vardu.* – (PL) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau išreikšti savo padėką pranešėjui S. B. Søndergaardui, kuris pradėjo šį darbą labai sudėtingomis aplinkybėmis, parodė didžiulę kantrybę, taip pat polinkį viską labai rimtai pasverti prieš pateikiant savo vertinimus ir nuomones.

Ponia C. Malmström, sutinku su jumis dėl to, kad skaidrumo principų būtina laikytis, taip pat finansų srityje, bet taip pat pritariu pastaboms, kuriose kalbama apie kai ką daugiau. Šiandien pasiekėme labai svarbų lūžio momentą, susijusį su mūsų santvarka. Lisabonos sutarties įsigaliojimo išvakarėse Taryba iš tikrųjų patvirtina, kad Parlamentas yra vienintelis renkamas organas, nes Parlamento darbas grindžiamas atvirumo principu. Kad Parlamentas ir Taryba būtų suderinami organai, Taryba taip pat turėtų dirbti daug atviriau ir būtent tai dabar vyksta. Nugalime Tarybos nenorą bendradarbiauti su Parlamentu. Manau, kad tas pats įvyks ne tik šioje, bet ir kitose mūsų darbo srityse, įskaitant Parlamento komitetų darbą.

Todėl mano frakcija ryžtingai parems pasiūlymą dėl sprendimo dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo ir tokiu mūsų ryžtu gerbiama Taryba šiose diskusijose iš tikrųjų turi progą įsitikinti. Neketiname grįžti prie skaičių, rodyti į dešiniųjų stulpelį, kairiųjų stulpelį, į pajamas, išlaidas ar racionalų lėšų naudojimą. Šiuo atžvilgiu neturime jokių rimtų abejonių. Tačiau džiaugiamės, kad šios diskusijos vyksta, taip pat tuo, kaip jos vyksta.

Luigi de Magistris, *ALDE frakcijos vardu.* – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kaip Biudžeto kontrolės komiteto pirmininkas turiu pripažinti, kad komitetas atliko didžiulį darbą, puikiai pasidarbavo ir pranešėjai. Be to, norėčiau pasidžiaugti politiniu solidarumu, kuris šio darbo metu buvo parodytas.

Mums pavyko, nes nuo pat pradžios siekėme duoti labai aiškią žinią: ketiname dirbti labai atkakliai, kad užtikrintume skaidrumą, tikslumą ir teisėtumą viešųjų lėšų valdymo srityje, taigi ir biudžetų audito srityje.

Taryba padarė labai didelę pažangą, nes pradžioje ji visiškai nenorėjo bendradarbiauti. Dėl to norėčiau asmeniškai padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai. Ji visada pasirengusi skatinti skaidrumą ir tikslumą.

Taigi tikimės, kad šiuo atžvilgiu toliau bus daroma pažanga, nes, be abejo, visiškai nepriimtina, kad Parlamentas negali gauti išsamios informacijos, kurios jam reikia vykdant biudžetų ir viešųjų lėšų kontrolę ne tik Europos Sąjungos, bet ir visų Europos piliečių labui, ir tokia padėtis įsigaliojus Lisabonos sutarčiai bus ypač nepriimtina.

Bart Staes, Verts/ALE frakcijos vardu. – (NL) Būkime sąžiningi ir pripažinkime, kad biudžeto įvykdymo patvirtinimo užduotis pagal esamą tvarką tebėra labai sunki, ir džiaugiuosi, kad einanti Tarybos pirmininko pareigas C. Malmström šiandien yra čia. Tai tikras proveržis. Iš tikrųjų, tai pirmas kartas, kai Taryba dalyvauja diskusijose šiais klausimais, ir šiuo pokyčiu džiaugiuosi. Tačiau vis dėlto turime pripažinti, kad tvirtinti biudžeto įvykdymą iš tiesų tebėra labai sunku.

Taryba, tiesą sakant, tebesidangsto džentelmenišku susitarimu, sudarytu prieš keturiasdešimt metų, aštuntojo dešimtmečio pradžioje, pagal kurį abi institucijos, Parlamentas ir Taryba, susitarė nesikišti į viena kitos biudžeto reikalus, netikrinti sąskaitų ir „džentelmeniškai“ nepastebėti trūkumų. Šis susitarimas yra praeitis, nes Tarybos biudžetas iš esmės pakito. Prieš keturiasdešimt metų jį sudarė tik administracinės išlaidos, o dabar į jį taip pat įtrauktos veiklos išlaidos. Todėl turime siekti, kad padėtis iš esmės pakistų.

Šį kartą pavyko laikinai išeiti iš aklavietės. Esame pasirengę suteikti patvirtinimą, bet šiandien iš tikrųjų privalome žengti dar vieną žingsnį pirmyn. Šiaip ar taip dar tebėra neišspręstų problemų. Turime užtikrinti Tarybos biudžeto, taip pat Parlamento biudžeto skaidrumą ir demokratinę kontrolę. Todėl pritariu visiems – kalbėtojams, pranešėjui, EP nariams, kalbėjusiems frakcijų vardu – kurie aiškiai pasakė: tai įspėjamasis šūvis, kad kitą kartą tvirtindami Tarybos biudžetą būtume pasistūmę dar toliau. Audito Rūmai savo metinėje ataskaitoje šiuo atžvilgiu pateikė pasiūlymų, taip pat joje vėl minimi klausimai, susiję su Bendros Europos skraidymo erdvės valdymo programa. Ponia C. Malmström, galbūt netrukus jūs paliksite šį postą, bet mes ir toliau sieksime skaidrumo.

Richard Ashworth, ECR frakcijos vardu. – Pone pirmininke, pasinaudojęs šia proga pirmiausia norėčiau atiduoti padėkos duoklę Komisijos nariui S. Kallasui už tikrą pažangą, padarytą šalinant Audito Rūmų nurodytus trūkumus. Manau, kad iš visų pastaruoju metu mūsų turėtų Komisijų būtent šiai kadencijai baigiančiai Komisijai pavyko padaryti didžiausią pažangą, ir už tai norėčiau S. Kallasui padėkoti.

Visi pripažįsta, kad sprendimas įdiegti susikaupiančių duomenų apskaitos sistemas buvo vykęs ir kad įdiegus šias sistemas padėtis labai pagerėjo. Taip pat buvo padaryta didelė pažanga bendrosios žemės ūkio politikos srityje, ypač vidaus audito sistemos atžvilgiu, kuri taip pat labai pasitarnavo.

Tačiau yra dvi sritys, kurios man kelia rūpestį, ir jas privalau paminėti. Pirmą, Audito Rūmai savo metinėje ataskaitoje vėl pateikia kritinių pastabų dėl „pagrindinių operacijų tikslumo ir patikimumo“. Sutinku, kad padėtis šioje srityje 2007 m. liko tokia pati, kaip ir anksčiau. Audito Rūmai siunčia labai aiškią žinią: dar yra likę daug trūkumų, kuriuos būtina pašalinti.

Antra, noriu paminėti kritines Audito Rūmų pastabas dėl nepakankamos bendrai įgyvendinamų programų kontrolės. Šis Parlamentas ne kartą ragino valstybes nares dėti daug didesnes pastangas šalinant auditorių nurodytus trūkumus ir ypač primygtinai ragino jas laikytis 2006 m. tarpinstitucinio susitarimo sąlygų.

Valstybės narės turi ryžtingiau siekti, kad būtų užtikrintas finansinės apskaitos sąžiningumas ir vieša atskaitomybė, tad aš ir mano kolegos britų konservatoriai, kol nematome tikros pažangos šioje srityje, balsuosime prieš tai, kad 2007 m. bendrojo biudžeto įvykdymas būtų patvirtintas.

Marta Andreasen, EFD frakcijos vardu. – Pone pirmininke, esame renkami Europos Parlamento nariai, bet mūsų rinkėjai nežino, kas vyksta užkulisiuose. 2009 m. balandžio mėn. Biudžeto kontrolės komitetas nutarė atidėti Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimą. Nors Audito Rūmai neturėjo kritinių pastabų dėl sąskaitų, komitetas jautėsi turįs pagrindą patvirtinimo nesuteikti. Tačiau po to, kai šis komitetas rugsėjo mėn. susitiko su Tarybai pirmininkaujančia Švedija ir buvo pateikti atsakymai į kai kuriuos Parlamento klausimus, S. B. Søndergaard, pranešėjas 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo klausimu, pateikė dar vieną pranešimą, kurio pagrindu, net ir labai norint, patvirtinimo vis tiek nebūtų galima suteikti. Tačiau buvo priimtas politinis sprendimas biudžeto įvykdymą patvirtinti ir labiausiai kompromituojantys punktai buvo išbraukti.

Komitetas ketina rekomenduoti patvirtinti biudžeto įvykdymą tikėdamasis, kad ateityje padėtis pagerės. Ką pasakytų žmonės, balsavę už mus birželio mėn., jei sužinotų, kad buvo susitarta nekelti bangų remiantis žodiniu susitarimu, sudarytu 1970 m., kad Tarybos vidaus auditorius nebuvo kviečiamas susitikti su Biudžeto kontrolės komitetu bijant, kad tuomet Taryba galėtų pareikalauti susitikti su Europos Parlamento vidaus auditoriumi, ir neaišku, kuo visa tai baigtųsi, kad politikų paskirti Audito Rūmų auditoriai neturėjo jokių kritinių pastabų dėl 2008 m. balandžio mėn. pateiktos Tarybos vidaus audito ataskaitos?

2002 m., kaiėjau Europos Komisijoje vyriausiojo apskaitos pareigūno pareigas, už biudžetą atsakingas generalinis direktorius savo laiške tuometiniam Komisijos vidaus auditoriui pareiškė, kad biudžeto įvykdymo

patvirtinimo procedūra yra viso labo tarpinstitucinis žaidimas. Ar ir toliau vengsime kalbėti apie gorilą kambario vidury, bijodami, kad prarasime už ilgus tylėjimo metus gautas privilegijas? Bet mes turime pasirinkimo galimybę prabilti ir padaryti galą šiai veidmainystei balsuodami dėl 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo. Manau, kad žinote, kokią galimybę pasirinksiu, ir tikiuosi, kad paremsite mane balsuodami prieš tai, kad patvirtinimas Tarybai būtų suteiktas.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Pone pirmininke, Europos saugumo ir gynybos politika dar ne karinis laivynas, bet ją neabejotinai galima pavadinti tarptautinės politikos vandenyse plaukiojančiu kariniu laivu. Kiekvienais metais, kai tvirtinamas Tarybos biudžeto įvykdymas, šis karo laivas staiga pradingsta Bermudų trikampyje ir Europos Parlamentui, regis, atrodo visiškai priimtina elgtis pagal principą, kad to, kas nepatenka į mūsų radarų objektyvą, tikrovėje taip pat nėra.

Praeitą pavasarį staiga atsirado biudžete nenumatytų sąskaitų ir Tarybai nebuvo suteiktas biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Buvo nurodytos keturios priežastys. Pirmoji priežastis yra ta, kad Taryba nepriėmė jokio oficialaus kvietimo susitikti su Parlamentu. Antra, Taryba nepateikė išsamių atsakymų raštu. Trečia, Taryba nepateikė nei metinės veiklos ataskaitos, nei išsamaus biudžeto lėšų perkėlimų sąrašo. Ketvirtoji priežastis ta, kad nebuvo galimybių patikrinti, ar Tarybos biudžete yra išlaidų straipsnių, neskirtų jokiai veiklai.

Dabar, praėjus vos keliems mėnesiams, staiga atsirado noras patvirtinti Tarybos biudžeto įvykdymą, nors nė viena iš minėtų keturių priežasčių iš tikrųjų nėra pašalinta. Tarybos atstovai ir toliau atsisako oficialiai susitikti su Parlamentu. Taip pat nepateikta veiklos ataskaita ir neuždarytos ar panaikintos biudžete nenumatytos sąskaitos, kaip reikalavome.

Norėčiau priminti pranešėjui, kad jo pirmajame pranešime iš viso buvo pateikta dvidešimt klausimų Tarybai. Ar gavote konkrečius atsakymus į šiuos klausimus? Ar galite man tai pasakyti? Ne, negalite. Užuoat dabar labiau paspaudę Tarybą, ką mes darome? Mes elgiamės kaip prašytojai, o reikalavimus atidedame kitam pranešimui. Tie, kurie balsuos už tai, kad Tarybos biudžeto įvykdymas būtų patvirtintas, savo balsu pritaris tokiam Parlamento nuolankumui Tarybos atžvilgiu.

Sidonia Elżbieta Jędrzejewska (PPE). – (PL) Pone pirmininke, pritariu Europos Parlamento sprendimo projektui dėl 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo suteikimo Tarybos generaliniam sekretoriui. Džiaugiuosi, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija ir S. Kallas parodė, kad yra išsipareigoję išspręsti šią problemą.

Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į kelias problemas, kurios, deja, dar nėra išspręstos ir kurias būtina turėsime spręsti ateinančių kelerių metų laikotarpiu. Sudėtingas ir daug jėgų reikalaujantis Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo procesas rodo, ko Europos Parlamentas nori. Europos Parlamentas nori skaidrumo ir atviro oficialaus dialogo su Taryba. To Europos Parlamentas nuolat nepalenkiamai reikalauja, bet tai nereiškia, kad EP nariai yra neigiamai nusiteikę Tarybos atžvilgiu, tiesiog jiems rūpi viešosios lėšos, iš tikrųjų jiems rūpi, kad mokesčių mokėtojų pinigai būtų leidžiami skaidriai.

Norėčiau pabrėžti, kad Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra taip pat rodo, kaip Parlamentas sužino apie naujas Tarybos veiklos sritis ir kad Parlamentas nenori būti nušalintas nuo Tarybos išlaidų kiekvienoje jos veiklos srityje kontrolės ir priežiūros.

Mano nuomone, suteikdami Tarybai jos 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimą žengsime žingsnį teisinga kryptimi, bet taip pat turime aiškiai pasakyti, kad liko tam tikrų klausimų, dėl kurių dar nepateiktas išsamus paaiškinimas, ir privalome Tarybai apie tai nuolat priminti. Tikiuosi, kad bus užmegztas konstruktyvus dialogas ir dirbama skaidriau ir atviriau, nes tai būtina siekiant užtikrinti kuo geresnę viešųjų lėšų naudojimo kontrolę.

Jens Geier (S&D). – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau padėkoti S. B. Søndergaardui už sėkmingą darbą – Taryba pagaliau sutiko bendradarbiauti su Parlamentu patvirtinant jos biudžeto įvykdymą. Ilgą laiką Taryba atsisakydavo pateikti tinkamus atsakymus į Parlamento klausimus, vis remdamasi žodiniu susitarimu, susitarimu, kuris nėra oficialus ir kuris buvo sudarytas prieš keturiasdešimt metų. Tai visiškai nesuprantama, nes praėjus keturiasdešimčiai metų Tarybos pareigūnai, be abejo, negali tiksliai žinoti, dėl ko konkrečiai buvo susitarta, juolab kad susitarimo tekste, kurį turi Europos Parlamentas, yra surašyti visai priešingi dalykai tam, ką Taryba nuolat derybose tvirtina.

Pirmojoje rezoliucijoje dėl žodinio susitarimo teigiama, kad Taryba nebandys daryti jokių pakeitimų Europos Parlamento išlaidų atžvilgiu. Trečiojoje rezoliucijoje rašoma, kad biudžeto klausimais abi institucijos turėtų glaudžiai bendradarbiauti. Tarybos aiškinimu, šiame punkte kalbama apie tai, kad institucijos neturėtų kištis

į viena kitos biudžeto reikalus. Dabar susilaikysiu ir nekomentuosiu šių tvirtinimų, dėl kurių derėtų rimtai susirūpinti. Tačiau norėčiau padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už tai, kad pradėjo procesą, kuriuo siekiama padaryti galą šiai gėdingai padėčiai.

Šią problemą išspręstume papildę tarpinstitucinį susitarimą priedu, kuriame turėtume nustatyti aiškią Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo Parlamente procedūrą, kaip to reikalaujama pateiktame pasiūlyme dėl rezoliucijos. Todėl raginu rūmus paremti šį pasiūlymą.

Jorgo Chatzimarkakis (ALDE). – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary S. Kallasai, pirmiausia norėčiau pasidžiaugti tuo, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija dalyvauja šiame posėdyje, taip pat norėčiau asmeniškai padėkoti poniai C. Malmström už tai, kad dabar ši procedūra vykdoma skaidriau. Viskas, apie ką kalbėjo mano kolegos, yra tiesa – procedūra dabar tikrai skaidresnė, ir net jei ji šiandien laikėsi šiek tiek atsargiai, mes vis tiek galime pasakyti, kad biudžeto įvykdymą patvirtinsime. Tačiau dar daug ką reikia patobulinti. Prašome Tarybos, kad, padariusi pirmą žingsnį, ji eitų toliau, ypač atsižvelgdami į tai, kad Tarybos kompetencijos užsienio ir saugumo politikos srityje Lisabonos srityje yra daug aiškiau apibrėžtos. Ateityje ši politika taip pat turės veidą – baronienės C. Ashton veidą. Tačiau piliečiai anksčiau baronienės C. Ashton nežinojo ir jie, Europos mokesčių mokėtojai, ateityje taip pat nežinos, kiek lėšų yra jos žinioje ir kaip šios lėšos naudojamos. Privalome pakeisti tokią padėtį. Tai iš tikrųjų būtina, nes kaip tik dabar vyksta kova už skaidrią ir demokratinę Europą.

Norėčiau padėkoti pranešėjui S. B. Søndergaardui už tai, kad paspaudė Tarybą Parlamento vardu, ir mes šį spaudimą ketiname išlaikyti.

Ville Itälä (PPE). – (FI) Pone pirmininke, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau padėkoti pranešėjui, kuris labai puikiai pasidarbavo. Diskutuodami dėl 2007 m. bendro biudžeto įvykdymo patvirtinimo, kalbame ne apie Tarybos, Komisijos ar Parlamento pinigus, bet apie mokesčių mokėtojų pinigus. Tai pinigai, priklausantys piliečiams, tad piliečiai turi teisę žinoti, kam jie leidžiami.

Svarbiausia Parlamento pareiga yra atstovauti žmonėms, todėl Parlamentas turi teisę reikalauti, kad jam būtų pateikta visa jo darbui būtina informacija. Tokia padėtis, kai Parlamentas, tiesą sakant, priverstas šios informacijos kaupti, yra nepriimtina. Taigi tik dirbdamos skaidriai ir atvirai ES institucijos galės įgyti mūsų piliečių pasitikėjimą.

Noriu prisijungti prie tų, kurie gyrė Tarybai pirmininkaujančios Švedijos padarytą pažangą ir jos atliktą puikų darbą, dėl kurio dabar galime patvirtinti biudžeto įvykdymą. Taip pat norėčiau padėkoti Komisijos nariui S. Kallasui, kuris taip puikiai dirbo pastaruosius penkerius metus. Pažanga šiose srityse buvo padaryta. Tai žingsnis teisinga kryptimi.

(Plojimai)

Aldo Patriciello (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, balandžio 23 d. rūmai atidėjo savo sprendimą dėl Tarybos sąskaitų, nes Taryba atsisakė pateikti Parlamentui metinę veiklos ataskaitą ir todėl Parlamentas neturėjo galimybės patikrinti Tarybos biudžeto išlaidų straipsnių taip, kaip tai daroma kitų institucijų atžvilgiu.

Tai, tiesą sakant, mūsų pareiga – suintensyvinti pastangas Bendrijos institucijų veiklos skaidrumo srityje reikalaujant daugiau informacijos apie Bendrijos biudžeto lėšų naudojimą ir padarant Europos institucijas, pirmiausia Tarybą, labiau atskaitingas visuomenei.

Manau, kad po to, kai Parlamentas atsisakė suteikti Tarybai jos biudžeto įvykdymo patvirtinimą, Taryba įdėjo nemažai pastangų, ypač džiaugiamės tuo, kad savo interneto svetainėje Taryba paskelbė savo metinę veiklos ataskaitą, taip pat padidino skaidrumą bendros užsienio ir saugumo politikos srityje. Taip pat džiaugiamės rugsėjo mėn. susitikimu, kuriame pagaliau įvyko konstruktyvi diskusija tarp Biudžeto komiteto ir Tarybai pirmininkaujančios Švedijos atstovų. Nemažiau vertiname ir Tarybos pastangas tinkamai atsakyti į klausimus, kuriuos Palamentas pateikė balandžio mėn.

Pone pirmininke, baigdamas norėčiau pasakyti, kad tekstas, dėl kurio rytoj balsuosime, yra svarbus žingsnis plėtojant Parlamento ir Tarybos dialogą, kuriuo šie rūmai siunčia aiškią žinią, kad reikalaujama iš Tarybos tinkamu laiku teikiamos aiškos ir skaidrios ataskaitos dėl to, kaip naudojamos jos biudžeto lėšos, siekiamame apsaugoti mokesčių mokėtojus.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, ačiū už jūsų diskusijas šiuo labai svarbiu klausimu. Džiugu, kad sutariame dėl atvirumo ir skaidrumo svarbos. Šiais principais grindžiamas ne tik mūsų konstruktyvus bendradarbiavimas, bet, žinoma, ir piliečių pasitikėjimas Europos institucijomis.

Kaip ir Parlamentas, Taryba pasirengusi priimti atsakomybę užtikrinti kuo didesnę skaidrumą mokesčių mokėtojų pinigų atžvilgiu ir šie klausimai, žinoma, taps dar aktualesni įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, o tai įvyks jau po savaitės.

Platesnės diskusijos apie tai, kokią pavidalą turėtų įgauti Europos Sąjungos finansinio valdymo kontrolė, turėtų vykti persvarstant reglamentus ir metinio ES biudžeto patvirtinimo procedūrą, nes įsigaliojus Lisabonos sutarčiai tai bus būtina padaryti. Ekonominio valdymo srityje Taryba stengiasi ir ateityje stengsis laikytis taisyklių ir taikyti atvirumo principą. Europos Parlamento atžvilgiu ir toliau vadovausimės per daugelį metų nusistovėjusia praktika, taip pat kitais metais palaikysime su šiais rūmais neoficialų dialogą, padėsiantį išsiaiškinti visus klausimus, kurių galės kilti tvirtinant biudžeto įvykdymą. Šiuo atžvilgiu nekantriai laukiui tolesnio dialogo su Europos Parlamentu dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo ir esu tikra, kad ir kitais metais palaikysime konstruktyvų neoficialų dialogą dėl 2008 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos. Labai dėkoju jums už šias diskusijas.

Søren Bo Søndergaard, pranešėjas. – (DA) Pone pirmininke, norėčiau padėkoti visiems, kurie prisidėjo prie šių diskusijų. Ypač norėčiau paminėti tai, apie ką kalbėjo M. Andreassen ir M. Ehrenhauser, ir pasakyti, kad šio proceso pradžioje jokio sutarimo nebuvo. Kai pradėjome šį procesą, Komisija atsisakė pateikti atsakymus į mūsų raštu pateiktus klausimus. Pradžioje vos tik pabandydavome susitikimuose pateikti klausimus Komisijos nariai iš karto pakildavo ir išeidavo. Tokia buvo šio proceso pradžia.

Mūsų užduotis šiandien yra nustatyti, ar pajudėjome į priekį, ar tebesame toje pačioje padėtyje. Nekalbu apie tai, jog turime tikėtis pasiekti viską, ko norime. Sutinku, kad pasiekėme ne viską, ko norėjome. Paskaitę mano pranešimą, o dabar ir komiteto pranešimą, įsitikinsite, kad dar nesame visiškai patenkinti. Tarybos taip pat norėčiau paprašyti labai nuodugniai perskaityti pranešimą, nes jame yra daug gerų minčių, į kurias būtų naudinga atsižvelgti kitais metais.

Tačiau mums vis dėlto pavyko pasistūmėti į priekį. Kitais metais, kai tvirtinsime 2008 m. biudžeto įvykdymą – tiesą sakant, tai darome jau dabar – nereikės pradėti nuo tuščio lapo. Pradėsime nuo to, ką dabar pavyko pasiekti. Todėl manau, kad būtų teisinga apginti tai, ką pavyko pasiekti, balsuojant už tai, kad biudžeto įvykdymas būtų patvirtintas, nes taip galėsime toliau tęsti šią kovą – nes, šiaip ar taip, šis darbas ir yra kova. Laikas parodys, – kai matysime, kaip reikalai klostysis šiais, kitais, dar kitais metais, – ar padarėme teisingą sprendimą. Todėl labai svarbu, kad mes, komitetas ir Parlamentas, laikytumės išvien ir atkakliai siektume to, ką užsibrėžėme pasiekti pradėję visą šį darbą.

Pasinaudodamas šia proga norėčiau padėkoti sekretoriui, šešėliniams pranešėjams ir visam komitetui, įskaitant jo pirmininką už suteiktą galimybę parodyti vieningą frontą. Jei galėsime išlaikyti šį solidarumą, – taip pat ir tada, kai bus tvirtinamas 2008 m. biudžeto įvykdymas, – 2008 m. galėsime pasistūmėti dar toliau nei 2007 m. Tada turėsime galimybę pasiekti viską, ko norime.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos. Balsavimas vyks 2009 m. lapkričio 25 d., trečiądienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Georgios Stavrakakis (S&D), raštu. – (EL) Pone pirmininke, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau pirmiausia pasveikinti pranešėją, kuris atliko išskirtinį darbą, tiesiogiai iškėlė svarbius klausimus ir primygtinai pabrėžė būtinybę gauti aiškius atsakymus į juos prieš pateikiant rekomendaciją dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo. Taip pat sveikinu Biudžeto kontrolės komitetą, kuris laikėsi tvirtos pozicijos paremdamas pranešėją ir nepaisant sunkumų proceso pradžioje galiausiai įtikino Tarybą pateikti atsakymus į pačius svarbiausius klausimus. Iš tiesų, kaip galime rekomenduoti, kad biudžeto įvykdymas būtų patvirtintas, kaip galime atsakingai teigti, kad svarstomasis biudžetas yra tinkamai įvykdytas, jei nežinome, kas slėpi už pateiktų skaičių? Tai būtų visiškai absurdas. Gavę Tarybos atsakymus ir išsiaiškinę mums kilusius klausimus, dabar esame pasirengę pateikti rekomendaciją dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo suteikimo, bet kartu su labai rimtomis pastabomis, išdėstytomis pridedamoje rezoliucijoje, kuri Biudžeto kontrolės komitete buvo patvirtinta didžiosios daugumos balsų sprendimu. Norime atvirumo ir skaidrumo, nes šiais principais tikime, norime tiksliai žinoti, kaip leidžiami Europos mokesčių mokėtojų pinigai.

(Posėdis sustabdytas 19.25 val. prieš klausimų valandą ir atnaujintas 19.30 val.)

PIRMININKAVO: E. McMILLAN-SCOTT*Pirmininko pavaduotojas***12. Klausimų valanda (klausimai Komisijai)****Pirmininkas.** – Kitas klausimas – klausimų valanda (B7-0223/2009).

Komisijai pateikti šie klausimai.

Klausimas Nr. 25, kurį pateikė **Silvia-Adriana Ticau** (H-0372/09)

Tema: Komisijos veiksmai siekiant užtikrinti aplinką, kuria skatinama, kad įmonės investuotų į mokslinius tyrimus, o bankai finansuotų šias investicijas

2009 m. – Europos naujovių ir kūrybiškumo metai. Lisabonos strategijoje, priimtoje 2000 m., siekiama, kad iki 2010 m. Europos ekonomika taptų konkurencingiausia ir dinamiškiausia žiniomis pagrįsta ekonomika. Pagal šį tikslą iškelti du kiti tikslai: padidinti užimtumo lygį tiek, kad darbo jėgos užimtumas siektų mažiausiai 70 proc., taip pat padidinti investicijas į mokslinius tyrimus, kad šių investicijų lygis siektų bent 3 proc. BVP, o dvi trečiąsias šios sumos sudarytų privačiojo sektoriaus lėšos. Deja, 2009 m. laimėjimus lėmė ekonomikos ir finansų krizė, kuri paveikė visas ES valstybes nares ir apribojo privačių bendrovių galimybes naudotis finansinėmis priemonėmis. Bendros investicijos į mokslinius tyrimus siekia ne daugiau kaip 1,85 proc. BVP ir tik penkios valstybės narės investavo į mokslinius tyrimus per 2 proc. BVP. Valstybės narės atsigaus ekonomiškai tik jei ES gebės išlikti konkurencinga, o tai priklauso nuo ES investicijų į mokslinius tyrimus ir švietimą.

Kokių veiksmų Komisija planuoja imtis siekdama užtikrinti aplinką, kuri skatintų privačias įmones investuoti į mokslinius tyrimus, visų pirma į taikomuosius tyrimus, o bankus – finansuoti investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas?

Günter Verheugen, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (DE) Europos politika mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje pirmiausia grindžiama Septintąja bendrąja mokslinių tyrimų programa, kurią numatoma įgyvendinti 2007–2013 m., tuo pačiu laikotarpiu įgyvendinama Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa ir sanglaudos fondų parama, taip pat skirta tam pačiam laikotarpiui. 2005–2006 m. rengdamasi šioms trims svarbioms programoms Komisija pasiūlė ilgalaikę strategiją ir veiksmų planą. Veiksmų planas parengtas 2005 m., o plataus masto inovacijų diegimo strategija pateikta 2006 m. Šių skirtingų programų įgyvendinimo rezultatai apibendrinti išsamiuose Komisijos dokumentuose, kurie ne kartą buvo svarstomi čia, Parlamente. Man bus malonu, ponai S. A. Ţicău, pateikti jums šiuos dokumentus dar kartą. Per klausimų valandą neįmanoma perteikti jums visą šių dokumentų turinį, bet norėčiau pabrėžti pagrindinius dalykus.

Įgyvendinant Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą iš tikrųjų labai išaugo Europos investicijų į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą lygis, taip pat sukurta naujų priemonių, kaip antai jungtinės technologinės iniciatyvos, kurios pasitvirtino esančios labai vertingos.

Sanglaudos fondų parama yra nauja ir geriau mokslinių tyrimų bei inovacijų skatinimo tikslams pritaikyta priemonė ir pasižymi tuo, kad jie iš tikrųjų įspūdingi – šioms sritims sanglaudos ir struktūrinių fondų biudžete minėtam laikotarpiui atidėta 86 mlrd. EUR, o tai bet koku atveju sudaro 25 proc. visų struktūrinių ir sanglaudos fondų lėšų. Be to, įgyvendinant Europos struktūrinę politiką sukurta nauja priemonė – paramos iniciatyva JEREMIE, kuria pirmiausia siekiama užtikrinti mažosioms ir vidutinėms įmonėms geresnę galimybę gauti lėšų naujam kapitalui. Ši veikla vykdoma bendradarbiaujant su Europos investicijų fondu.

Inovacijų ir konkurencingumo skatinimo programa, už kurią esu atsakingas, taip pat pirmiausia yra programa, kuria kuriamos finansavimo priemonės. Didžioji lėšų dalis iš tiesų skiriama mažųjų ir vidutinių įmonių galimybei pasinaudoti finansavimo priemonėmis, skirtomis didinti įmonių pajėgumą diegti naujoves, gerinti.

Esu tikras, kad žinote, jog įgyvendindami Europos politiką augimo ir užimtumo skatinimo srityje nesame užsibrėžę labai daug kiekybinių tikslų. Tačiau turime vieną kiekybinį tikslą, kurio siekiame nuo 2000 m. Kalbu apie tikslą skirti moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai 3 proc. BVP. Šiandien jau galime tvirtai teigti, kad šio tikslo nepasieksime. Tačiau vertinti padėti tik pagal procentinę BVP dalį nėra labai tikslu, nes vertinant absoliučiais skaičiais 2000–2006 m. investicijos į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą Europos Sąjungoje išaugo 14,8 proc. Šis augimo rodiklis ES yra aukštesnis nei, pvz., Jungtinėse Valstijose. Nepaisant to, turime pripažinti, kad tokie rezultatai mūsų netenkina, todėl praeitų metų gruodžio mėn. Taryba priėmė

dokumentą „Europos mokslinių tyrimų erdvės 2020 m. vizija“, kuriame svarstomi klausimai dėl galimybės mobilizuoti daugiau lėšų Europos mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos politikai finansuoti.

Nenoriu slėpti nuo jūsų savo rūpesčio dėl to, kad esamas ekonomikos nuosmukis kelia grėsmę ilgalaikės mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos skatinimo strategijos įgyvendinimui. Komisija į šią grėsmę labai skubiai sureagavo ir 2008 m. lapkričio mėn. parengė Europos ekonomikos atkūrimo planą. Šiuo planu, papildančiu valstybių narių kovos su krize priemones, siekiama suteikti paskatų sprendžiant finansų sektoriaus problemas, daug dėmesio jame skiriama ir investicijų į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą skatinimui. Pateiksiu tris šiame plane numatytų priemonių pavyzdžius: ateities gamyklų iniciatyva, susijusi su Europos pramonės bazės modernizacija, kuriai finansuoti skirta 1,2 mlrd. EUR, energetiškai efektyvių pastatų iniciatyva, kuriai skirta 1 mlrd. EUR, ir Europos ekologiškų automobilių iniciatyva, kuriai taip pat skirta 1 mlrd. EUR, be to, numatoma skirti dar 4 mlrd. EUR pagal kitas ekonomines priemones.

Komisija jau pradėjo rengti kitam laikotarpiui skirtą augimo ir užimtumo skatinimo strategiją. Neišduodamas visų paslapčių – Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso jau aptarė tai savo gairėse – taip pat galiu pasakyti, kad mokslinių tyrimų, taikomosios veiklos ir inovacijų sritis kitoje augimo ir užimtumo skatinimo strategijoje užims svarbiausią vietą.

Norėčiau pateikti dar vieną pastabą dėl inovacijų. Mokslinių tyrimų politikos atžvilgiu padėtis Europoje, tiesą sakant, visai nebloga. Mūsų pajėgumas mokslinių tyrimų srityje yra aukšto, o kai kuriose srityse itin aukšto lygio. Mūsų rezultatai technologijų taikomosios veiklos srityje taip pat labai geri. Tačiau padėtis inovacijų diegimo srityje, aišku, galėtų būti geresnė. Kalbant apie inovacijas kaip apie praktinį mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos darbo pritaikymą kuriant produktus, paslaugas, projektus ir metodus – kitaip sakant, visose srityse, kur jas galima praktiškai pritaikyti – mūsų potencialas skatinant augimą ir užimtumą Europoje dar nėra išsemtas. Todėl šiais metais Komisija paskelbė ketinanti pasiūlyti priimti „inovacijų aktą“. „Aktas“ šia prasme yra nauja politinė priemonė, kurią pirmą kartą priėmė mažųjų ir vidutinių įmonių atžvilgiu – kalbu apie Smulkiojo verslo aktą. Ketiname pateikti „inovacijų aktą“ vienu dideliu paketu, kurį sudarys teisėkūros priemonės, politinės iniciatyvos ir politiniu požiūriu privalomos gairės.

Pasistengiau nukreipti šį darbą taip, kad naujoji Komisija turėtų galimybę pati apsispręsti, kada šį aktą priimti. Taigi negaliu žinoti, kada tai įvyks – sprendimą priims naujoji Komisija. Tačiau parengiamasis darbas jau gerokai pasitūmėjo ir manau, kad galiu užtikrintai pasakyti, jog Parlamentui teks spręsti klausimą dėl šio „inovacijų akto“ jau kitais metais.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad per pastaruosius kelerius metus plačiu frontu padaryta gana didelė pažanga, nors ji labai netolygi. Tačiau turime būti objektyvūs, nes, pvz., negalima tikėtis, kad naujosios valstybės galės iš karto pasiekti, kad moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir inovacijoms tenkanti BVP dalis būtų tokia pati kaip ir senbuvų. Bet labai džiaugiuosi matydamas, kad naujosios valstybės narės – ypač tos, kuriose atsilikimas juntamas labiausiai – taip pat sparčiai daro pažangą, taigi pokyčius visos ES mastu vertinu teigiamai.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Dėkoju už pateiktą informaciją ir atsakymus. Norėčiau paklausti Komisijos, ar ji ketina aptarti su Europos bankininkystės institucijomis galimybę teikti garantijas ir paskolas mažesnėmis palūkanomis mokslinių tyrimų ir inovacijų įmonėms ir šioje srityje vykdomiems projektams, nes šiuo metu ši veikla laikoma labai rizikinga. Be to, Europos mokslinių tyrimų programos, pvz., Septintoji bendroji mokslinių tyrimų programa, pagal kurias reikalaujama, kad paramos gavėjai dengtų iki 50 proc. išlaidų, nėra labai tinkamos mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Taigi norėčiau paklausti Komisijos, ar ji ketina pakeisti šias programas taip, kad mažosios ir vidutinės įmonės turėtų geresnes galimybes jose dalyvauti.

Günter Verheugen, Tarybos pirmininko pavaduotojas. – (DE) Ponia S. A. Țicău, tai labai geras klausimas ir džiaugiuosi galėdamas pasakyti jums, kad Komisija yra būtent tokios nuomonės, todėl ji ir ėmėsi atitinkamų veiksmų. Noriu pakartoti, kad pagrindinė problema, su kuria susiduria mūsų mažosios ir vidutinės įmonės – tai kapitalo, būtino moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai, stygius. Sprendžiant šią problemą buvo sukurtos dvi svarbios priemonės, būtent Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa ir programa JEREMIE.

Abiem atvejais sprendžiamas tas pats klausimas, būtent galimybė mobilizuoti lėšas kreditams sumažintomis palūkanomis atitinkamai iš Europos investicijų banko ir Europos investicijų fondo, kurie būtų skirti įsigyti naujam kapitalui – kitaip sakant, tiesioginis verslo kapitalo dalyvavimas – taip pat galimybė teikti garantijas, kad mažosioms ir vidutinėms įmonėms būtų užtikrinta geresnė galimybė šiuos kreditus gauti. Tai pagrindinės investicijų programos, kuriose dalyvauja šimtai tūkstančių Europos įmonių.

Esu tikras, kad suprantate, jog Europos investicijų bankas ir Europos investicijų fondas negali aprėpti viso darbo, kurį būtina atlikti teikiant kiekvieną kreditą. Todėl ši procedūra vyksta tarpininkaujant bankams ir dažniausiai tai yra valstybių narių bankai. Kiek man žinoma remiantis naujausia informacija, visose valstybėse narėse bankininkystės sistema jau integruota į šią politiką, tad įmonės, siekiančios gauti prieigą prie Bendrijos lėšų, gali ją gauti per savo šalies nacionalinę bankininkystės sistemą.

Paul Rübzig (PPE). – (DE) Mano klausimas susijęs su programa „Eurostars“, kuri buvo sėkmingai įgyvendinama tinkle EUREKA siekiant užtikrinti greitesnį ir efektyvesnį lėšų paskirstymą mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Ar nemanote, kad ši programa galėtų būti pratęsta? Be to, norėčiau sužinoti, kaip vertinate šiuo metu svarstomą iššūkį ateityje įgyvendinant Aštuntąją bendrąją mokslinių tyrimų programą skirti mokslinių tyrimų veiklai efektyvaus energijos vartojimo srityje, ypač veiklai, kurią vykdo MVI, 50 mlrd. EUR.

Günter Verheugen, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (DE) Pone P. Rübzigai, jūs, be abejo, žinote mano nuomonę, bet vis tiek dėkoju už klausimą. Taip, iš tikrųjų manau, kad visos mūsų programos, kuriomis siekiame palengvinti mažosioms ir vidutinėms įmonėms galimybę gauti lėšų, gali būti pratęstos. Šios programos duoda teigiamų praktinių rezultatų, todėl manau, kad jas reikėtų pratęsti. Tačiau prašau suprasti, kad nenoriu komentuoti Aštuntosios bendrosios mokslinių tyrimų programos prioritetų. Viena, kaip jums žinoma, tai ne mano pareiga, antra, man nederėtų užbėgti už akių naujai Komisijai, kuri netrukus bus sudaryta.

Galiu tik pasakyti perteikdamas esamos Komisijos nuomonę dėl pagrindinės jūsų klausimo prielaidos, kad didžiausias dėmesys įgyvendinant mūsų mokslinių tyrimų, taikomosios veiklos ir inovacijų politiką ateinantį dešimtmetį turės būti skiriamas efektyviam energijos vartojimui, energijai iš atsinaujinančių šaltinių ir, kalbant bendrai, technologijoms, kurios grindžia kelią tvariam gyvenimo būdui ir tvariai ekonomikai.

Pažįstate mane pakankamai gerai ir žinote, kad visada pabrėždavau, jog efektyvesnis energijos vartojimas turbūt yra pigiausia ir veiksmingiausia tvarumo programa, nes ji leidžia mums pasiekti labai daug santykinai mažomis sąnaudomis. Taigi jeigu naujoji Komisija pateiks konkrečių pasiūlymų einant šia kryptimi, iš esmės, ji galės remtis esamos Komisijos atliktu parengiamuoju darbu ir jos vykdyta politika.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla farmacijos pramonėje yra itin svarbu, ypač inovacijų ir kovos su ligomis atžvilgiu, todėl ji naudinga ES piliečiams. Kokių veiksmų Komisija ketina imtis prieš farmacijos bendroves, kurios stengiasi apriboti lygiagrečią prekybą vaistais? Ar Komisija ketina priskirti šias priemones antikonkurencinių priemonių kategorijai?

Günter Verheugen, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (DE) Pone A. Mölzeri, šis klausimas paprasčiausiai nekeyla, nes jis buvo nuodugniai išnagrinėtas ir nuspręstas svarstant farmacijos pramonei skirtų priemonių paketą, kurį Komisija pateikė praeitais metais. Šioje srityje turime aiškią ir nedviprasmišką Europos Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią lygiagreti prekyba vaistais vidaus rinkoje leidžiama, todėl jos ribojimas yra neteisėtas.

Praeitais metais Komisijos pasiūlytame pakete nėra jokių konkrečių nuostatų, kurios koku nors būdu galėtų neigiamai paveikti lygiagrečios prekybos veiklą. Labai svarbiuose ir plataus užmojo pasiūlymuose dėl apsaugos nuo suklastotų vaistų teisėtoje tiekimo grandinėje numatoma, kad ir vaistų gamintojams, ir lygiagrečia prekyba besiverčiantiems subjektams galioja tos pačios taisyklės. Taigi nėra jokios diskriminacijos. Negirdėjau, kad kas nors Komisijoje ketintų šį klausimą nagrinėti.

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 26, kurį pateikė **Marc Tarabella** (H-0377/09)

Tema: Vartotojų informavimas apie energijos kainas

Neseniai Londone Komisija pradėjo Antrąjį piliečių energetikos forumą. Savo pareiškime Komisijos narė, atsakinga už vartotojų apsaugą, itin pabrėžė, kad energijos vartotojams svarbu gauti tokias sąskaitas už dujas ar elektros energiją, kurios geriausiai atspindėtų sunaudotos energijos kiekį ir tuo pat metu būtų paprastos ir tikslios, kad vartotojai galėtų palyginti įvairius tiekėjus.

Ar be tokių didelių metinių viešųjų renginių Komisija gali konkrečiai nurodyti, kaip ji ketina priversti gamintojus ir energijos tiekėjus pasiekti šį svarbų piliečiams tikslą tuo metu, kai ji atsisakė priimti Parlamento siūlomą Energijos vartotojų chartiją?

Meglėna Kuneva, Komisijos narė. – Atsakydama į pirmąjį M. Tarabellos klausimą dėl energijos kainų, galiu teigti, kad priėmus trečiąjį paketą dėl energijos vidaus rinkos dėmesys vartotojui energijos vidaus rinkoje labai išaugo. Naujomis priemonėmis siekiama pagerinti mažmeninės energijos rinkos veikimą ir suteikti

virtotojams papildomą apsaugą. Šie klausimai svarstomi ir sprendžiami Piliečių energetikos forume, įsteigta siekiant pagerinti mažmeninės rinkos veikimą atsižvelgiant į individualių virtotojų poreikius.

Forumas, kuriame dalyvauja virtotojų, pramonės atstovai, taip pat atstovai iš nacionalinių reguliavimo ir administravimo institucijų, siekia patobulinti energetikos teisės aktų įgyvendinimą ir gali sukurti pagrindą profesinės etikos taisyklėmis grindžiamai pramonės savireguliacijai, kuri net gali būti pusiau privalomojo pobūdžio. Tuo tikslu pirmajame forumo susitikime, kuris įvyko 2008 m., buvo sudaryta darbo grupė energijos apskaitos ir virtotojų sąskaitų klausimais. Šios darbo grupės rekomendacijos buvo pateiktos 2009 m. įvykusiame forumo susitikime ir patvirtintos kaip gerosios patirties energijos apskaitos srityje pavyzdžiai. Energetikos sektoriaus reguliavimo institucijos ir pramonė pateiks atskaitą dėl šių rekomendacijų įgyvendinimo kitame forumo susitikime, kurį planuojama surengti 2010 m. rudenį.

Trečiasis energijos vidaus rinkos paketas taip pat apima naują priemonę, kuria siekiama pagerinti virtotojų informavimą. Kalbu apie Europos energijos virtotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašą, kuris padės geriau informuoti virtotojus valstybėse narėse apie jų teises, ypač mokesčių už suvartotą energiją apskaitos srityje, ir prisidės prie energetikos sektorių reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo. Šia priemone siekiama pateikti virtotojams suprantamą, tikslią ir naudingą informaciją apie vietos lygmeniu veikiančias energijos rinkas. Suderinę energetikos sektoriaus reguliavimo institucijų kompetencijas virtotojų apsaugos srityje, galėsime vykdyti aktyvią rinkos veiklos stebėseną ir taip užtikrinti dar geresnę virtotojų apsaugą.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nare, savo atsakyme iš tikrųjų kalbate apie antrosios atskaitos, kuri bus pateikta 2010 m., rezultatą, apie trečiojo energetikos paketo įgyvendinimo, kurį ketinate griežtai kontroliuoti, rezultatą.

Tačiau jums puikiai žinoma, kad šiuo metu virtotojų teisių apsaugos organizacijos ir nacionalinės reguliavimo institucijos gauna daugybę skundų dėl visiško sąskaitų už dujas ir elektrą neskaidrumo ir kainų, ir mokesčių už suvartotą energiją apskaitos požiūriu, nors Komisija ir valstybės narės savo energetikos veiklos planuose nuolat pabrėžia būtinybę mažinti vartojimą bei galimybę virtotojams palyginti kainas, kad šie galėtų pasirinkti priimtinausią vartotoją. Toks buvo pagrindinis liberalizavimo proceso tikslas.

Taigi, Komisijos nare, noriu eiti tiesiai prie reikalo ir paklausti jūsų, kokių vidutinio laikotarpio priemonių – vartotojų daugiskaitą – Komisija ketina imtis, kad šie trūkumai būtų pašalinti. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad Komisija atmetė Energijos virtotojų chartiją, kurią priimti pasiūlė Parlamentas, o konkrečiau kalbant, EP narė M. De Vits, ir kurią pirmiau jūs pati rekomendavote.

Meglana Kuneva, Komisijos narė. – Pone M. Tarabella, jus labai domina, kodėl buvo atsisakyta sumanymo priimti Europos virtotojų chartiją. 2007 m. liepos mėn. įvyko vieša konsultacija „Einant link Europos energijos virtotojų chartijos“. Konsultacijos rezultatai parodė, kad energijos vartotojai labai prastai informuoti apie savo teises.

Sumanymo priimti chartiją, kuria būtų sukurtas atskiras teisės aktas, apimsiantis į Europos direktyvas ir daugybę nacionalinių įgyvendinimo priemonių jau įtrauktas virtotojų teises, atsisakyta dėl teisinių priežasčių. Energijos vartotojų teisės, įtrauktos į šiuo metu galiojančius Europos teisės aktus, jau privalomos.

Klausiame, kodėl visiems virtotojams negali būti pateikiamos vienos standartinės formos sąskaitos? Mūsų darbo grupė, sudaryta pirmajame Piliečių energetikos forume, patvirtino, kad pramonės savireguliacijos teisė, teisė diegti inovacijas energijos apskaitos srityje, turėtų būti išlaikyta. Tačiau taip pat būtina užtikrinti didesnę vartotojams siūlomų kainų ir paslaugų skaidrumą ir palyginamumą.

Apskaitos tikslumas priklauso nuo to, kaip dažnai tikrinami skaitiklių rodmenys. ES teisės aktuose nėra nustatyta, kaip dažnai tai turėtų būti daroma. Tačiau šią problemą netiesiogiai galima išspręsti naudojant vadinamuosius išmaniuosius skaitiklius.

Taip pat norėčiau pabrėžti, kad Piliečių energetikos forume patvirtinome rekomendacijas dėl gerosios patirties energijos apskaitos srityje, kuriomis siekiame užtikrinti, kad vartotojams išrašomos sąskaitos už dujas ir elektrą jose pateikiamos informacijos požiūriu būtų aiškos ir suprantamos.

Remdamiesi virtotojų rinkų rezultatų suvestine, ištyrėme skirtingas vartotojų rinkas ir nustatėme, kad daugiausia skundų, kuriuos gauname, susiję su elektros rinka. Antroje vietoje yra finansų rinkos, o trečioje – vidaus transportas.

Todėl Komisija priėmė sprendimą atlikti išsamų mažmeninės elektros rinkos tyrimą, kurio rezultatai bus pateikti 2010 m. forume. Tai bus antrasis vartotojų rinkų vertinimo lygmuo ir manau, kad vartotojų rinkų vertinimas ir ateityje bus naudojamas kaip veiksmingiausia priemonė, padedanti nustatyti, kaip veikia mažmeninės rinkos, ypač mažmeninė energijos rinka, kuri yra tokia svarbi, nes susijusi su paslaugomis.

Chris Davies (ALDE). – Norėčiau pratęsti šį klausimą: žinome, jog buities sektoriuje yra didžiulis energijos taupymo potencialas. Aš taip pat noriu taupiau vartoti energiją, todėl nuodugniai nagrinėju savo sąskaitą už elektrą, bet, jei kalbėsime atvirai, man ji atrodo paini.

Jei ji paini man, tai įtariu, kad ji taip pat paini daugeliui mano rinkėjų. Savireguliacijos nepakanka. Sąskaitų aiškumas – štai ką Europos Komisija turėtų užtikrinti, kad padėtis iš esmės pasikeistų, ir manau, tuo džiaugtųsi visi žmonės, be to, tuo taip pat būtų prisidėta prie mūsų pastangų mažinti pasaulio klimato kaitą dėl taršos.

Prašau jūsų perduoti šią mintį Komisijai, kad ši dar kartą ją apsvarstytų.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Per pirmąjį šių metų pusmetį mazuto kainos dujų tiekėjams sumažėjo iki 40 proc., tačiau vartotojai dėl šio pokyčio pajuto tik labai nedidelį teigiamą poveikį, gal šiek tiek didesnį šaltuoju metų laiku.

Kokių žingsnių Komisija ketina imtis siekdama užtikrinti, kad vartotojai taip pat galėtų turėti naudos dėl šių teigiamų pokyčių kainų požiūriu?

Meglena Kuneva, Komisijos narė. – Mums žinoma, kad Komisija nenustato kainų. Tačiau mes galime ir esame įsipareigoję užtikrinti kainų skaidrumą.

Vienoje iš pastaruoju metu priimtų direktyvų – kalbu apie 2007 m. Vartojimo kredito direktyvą – prašome bankų parengti bendrą palūkanų normos skaičiavimo metodiką, kuria remdamiesi vartotojai galėtų palyginti pasiūlymus ir pasirinkti jiems tinkamiausią sprendimą. Šioje srityje turime kelias priemones, susijusias su nesąžininga komercine veikla, ir būtent kainų skaidrumas sudaro šios direktyvos esmę.

Taip pat turime dar vieną horizontaliąją direktyvą dėl nesąžiningų sutarčių su vartotojais sąlygų siekiant gauti nepagrįstai didelį pelną. Manau, būtent šią užuominą norėjote duoti paklauskamas apie kainas.

Šis reikalas yra mūsų rankose ir mes taip pat turime padaryti viską, kas įmanoma, kad užtikrintume tinkamą šių direktyvų įgyvendinimą visose ES valstybėse narėse, nes šių direktyvų veiksmingumas priklauso nuo to, kaip jos įgyvendinamos. Būtent todėl siūlau Europos Komisijai priimti komunikatą dėl šių direktyvų vykdymo. Tai būtų naujovė, nes už direktyvų vykdymą įprastai atsakingos valstybės narės, bet šiuo atveju turime palyginti rezultatus ir nustatyti gaires, o tai, beje, kalbant apie pirmiau minėtus klausimus dėl skaitiklių ir apskaitos suprantamumo, yra viena iš priežasčių, dėl kurių labai skatiname pradėti projektą dėl išmaniųjų skaitiklių. Gal tai nebus iniciatyva, įgyvendinama visos Europos mastu, bet tokios šalys kaip Švedija, kuri dabar pirmininkauja Tarybai, šioje srityje yra labai pažengusios. Galiu tik paskatinti pasekti šiuo pavyzdžiu ir kuo geriau pasinaudoti jau sukaupta patirtimi. Šiuo atžvilgiu gali iškilti kitų klausimų, pvz., kaip skaičiuoti anglies pėdsaką, kurį mes visi paliekame vartodami energiją.

Kalbant apie kitas sritis, Komisija pastaruoju metu deda daugiau pastangų prekių ženklinimo nurodant jų energetinį efektyvumą ir didesnio kainų palyginamumo atžvilgiu, skatindama naudoti vartojimo rodiklius, kaip kad daroma Italijoje ir kitose šalyse, nes tai taip pat labai naudinga paslauga, teikiama internetu ir padedanti vartotojams kovoti dėl geresnės kainos.

Tačiau tam mums reikia turėti vadinamąją apsipirkimo užsienyje sistemą. Tarpvalstybinė prekyba internetu šiuo metu Europos Sąjungoje tesudaro 9 proc. Taigi iš tikrųjų privalome užbaigti antrąjį darbo vidaus rinkoje etapą, susijusį su mažmenine rinka. Ši sritis yra trūkstama grandis vidaus rinkoje ir labai tikiuosi, kad Parlamentas ir Komisija paspartins vienos iš svarbių direktyvų, pasiūlytų pagal Vartotojo teisių direktyvą, priėmimą. Šia direktyva bus nustatytos taisyklės, padėsiančios pasiekti daugiau tikrumo ir daugiau pasitikėjimo vartotojų ir įmonių požiūriu, kad ši iš tikrųjų prasta padėtis Europos tarpvalstybinės prekybos srityje pagerėtų.

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 27, kurį pateikė **Jim Higgins (H-0401/09)**

Tema: Vartotojams skirtas maisto produktų ženklinimas etiketėmis

Ar Komisija gali nurodyti, kokius tyrimus ji atliko ar kokias ataskaitas, susijusias su maisto produktais, parengė, kurie, kaip teigiama, yra naudingi sveikatai, ir ar siekiant apsaugoti vartotojus buvo ištirta ar išbandyta, ar tokie maisto produktai iš tiesų yra naudingi sveikatai?

Androulla Vassiliou, Komisijos narė. – Atsakydama į valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių prašymą, Komisija pasiūlė Reglamentą dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą, kurį Parlamentas ir Taryba priėmė 2006 m. gruodžio mėn.

Šiuo reglamentu būtent ir siekiama užtikrinti, kad teiginiai apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą būtų teisingi, aiškūs ir grindžiami visuotinai pripažintais moksliniais įrodymais, kad vartotojai būtų tinkamai apsaugoti. Todėl Komisija ketina parengti leistinų teiginių apie maisto produktų sveikatingumą sąrašus ir patikslinti leistinus teiginius dėl maistingumo. Reglamente nustatomos leidimo suteikimo procedūros, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų vartojami tik mokslškai pagrįsti teiginiai apie maisto produktų sveikatingumą.

Šiose procedūrose dalyvauja, pirma, Europos maisto saugos tarnyba, kuri patikrina teiginių apie sveikatingumą pagrindimą, antra, Komisija, kuri siūlo priemonių projektus, kuriais teiginiai apie produktų sveikatingumą atitinkamai priimami arba atmetami, ir, trečia, valstybės narės, kurios pateikia savo nuomonę dėl reguliavimo komiteto priemonių.

Komisija jau priėmė keturis reglamentus, pagal kuriuos teiginiai apie produktų sveikatingumą buvo priimti arba atmesti. Panašios priemonės ir toliau bus priimanos atsižvelgiant į Europos maisto saugos tarnybos atliekamo teiginių apie sveikatingumą vertinimo rezultatus ir tai daroma siekiant užtikrinti, kad vartotojai nebūtų klaidinami.

Jim Higgins (PPE). – (GA) Norėčiau padėkoti Komisijos narei už atsakymą. Džiaugiuosi, kad Europos maisto saugos tarnyba tikrina maisto produktus, nes jau įrodyta, kad pirkėjai pasirengę mokėti daugiau už maisto produktus, kurie naudingi sveikatai.

Viską apsvarsčius, svarbiausia yra tai, kad naujųjų taisyklių būtų laikomasi, kad iš maisto pramonės įmonių būtų reikalaujama elgtis sąžiningai ir pateikti vartotojams visą informaciją apie savo produktus, idant juos perkantys žmonės nebūtų klaidinami.

Androulla Vassiliou, Komisijos narė. – Galiu tik sutikti su gerbiamu EP nariu. Būtent todėl šį reglamentą ir siūlome.

Turiu pasakyti, kad mus nustebino pateiktų prašymų dėl teiginių patvirtinimo skaičius. Tikėjomės kelių šimtų, o gavome 44 000. Visus šiuos 44 000 prašymų apibendrinome ir sudarėme vieną grupę iš 4 000 teiginių, kurią pateikėme Europos maisto saugos tarnybai (EMST), kad ši pateiktų savo nuomonę. Todėl EMST nespės baigti visų 4 000 teiginių vertinimo darbo iki 2010 m. gruodžio mėn.

Bet manau, vartotojams labai svarbu, kad šį procesą užbaigtume, nes, perskaitę prekybos centre ant produkto etiketės teiginį, jie nori būti tikri, kad šis teiginys grindžiamas moksliniais įrodymais ir nėra klaidinantis.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Norėčiau padėkoti Komisijos narei už šią informaciją – tai, ką darote, iš tiesų labai svarbu.

Per 40 000 įmonių pateikė prašymus dėl jų produktų atitikties griežčiausiems reikalavimams ir kriterijams atitikties patvirtinimo. Tačiau kas atsitiks, jei šį patvirtinimą jos gaus, bet praktikoje jų produktai po tam tikro laiko jau nebeatitiks šių reikalavimų ar jų etiketėje pateiktos informacijos? Kokių priemonių bus imamasi, ypač didelių tarptautinių bendrovių atžvilgiu? Patvirtinimas suteiktas, bet tikrovė visiškai skirtinga. Kas tada atsitiks?

Paul Rübzig (PPE). – (DE) Man būtų įdomu sužinoti apie jūsų ketinimus dėl regiono lygmeniu internetu siūlomų produktų ženklinimo etiketėmis ir kaip ketinate užtikrinti, kad būtų prekiaujama tik šviežiais ir aukštos kokybės produktais?

Androulla Vassiliou, Komisijos narė. – Mano atsakymas į paskutinį klausimą yra „ne“, nes tai visiškai skirtingas dalykas, susijęs su produkto kilmė, o mes dabar kalbame apie teiginius, susijusius su produkto sveikatingumu. Kai gamintojas teigia, kad produktas dėl vienos ar kitos priežasties naudingas jūsų sveikatai, šis teiginys turi būti mokslškai pagrįstas ir to iš tikrųjų reikalaujama.

Kalbant apie kitą klausimą, tai EMST, žinoma, vertina produkto atitiktį teiginiui apie jo sveikatingumą tada, kai pateikiamas prašymas, ir daro išvadą remdamasi tuo metu turimais moksliniais įrodymais.

Žinoma, jeigu teiginys grindžiamas tam tikrais moksliniais įrodymais, o gamintojas vėliau pakeičia produktą, toks elgesys neabejotinai turėtų būti vertinamas kaip sukčiavimas. Tokiu atveju prieš gamintoją bus imamasi veiksmų, nes jis ne tik klaidina, bet ir apgauna visuomenę.

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 28, kurį pateikė **Gay Mitchell** (H-0366/09)

Tema: Vartotojų teisių įvairovė

Piliečiai dažnai kreipiasi į savo Parlamento narius dėl problemų, susijusių su vartotojų teisėmis gyvenant ar keliaujant kitoje valstybėje narėje. Kokių priemonių imasi Komisijos narys, skatindamas geriau pažinti ir suprasti vartotojų teises, kurios skiriasi kiekvienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje?

Meglėna Kuneva, Komisijos narė. – Klausimas susijęs su vartotojų teisių įvairove ir pateiktas labai tinkamu laiku. Visose valstybėse narėse yra institucijų ir organizacijų, kurių užduotis – skatinti piliečius geriau pažinti ir suprasti vartotojų teises.

Šių nacionalinių institucijų ir organizacijų apžvalga pateikta interneto svetainėje. Be abejo, galiu ją jums nurodyti. Tai svetainė http://ec.europa.eu/consumers/empowerment/cons_networks_en.htm ir joje iš tikrųjų pateikta labai daug įdomios informacijos.

Komisija skatina piliečius labiau pažinti vartotojų teises naudodama įvairias priemones. Remiame visos ES mastu veikiančius vartotojų centrus, kurie teikia vartotojams informaciją apie jų teises apsiperkant užsienyje, taip pat teikia paramą vartotojui siekiant gauti kompensaciją, kai iškyla problemų. Šių centrų interneto svetainėse, lankstinukuose ir brošiūrose vartotojams aiškinama, kokias teises jie turi, pvz., apsiperkdamiesi internetu, nuomodamiesi automobilį ar iš anksto užsakydami poilsinius kelialapius kitoje valstybėje narėje.

Todėl Komisija patartų Europos Parlamento nariams nukreipti piliečius į jų šalyje esantį Europos vartotojų centrą. Be to, Komisija vykdo informacijos kampanijas naujosiose ES valstybėse narėse, kuriomis siekiama geriau informuoti piliečius apie vartotojų teises ir remti nacionalines institucijas bei organizacijas, kuriose vartotojai gali gauti papildomą pagalbą.

Komisija taip pat skatina piliečius labiau pažinti vartotojų teises įgyvendindama įvairias vartotojų švietimo iniciatyvas. Iš jų galėčiau paminėti projektą „Europos dienoraštis“, skirtą 15–18 metų moksleiviams, taip pat iniciatyvą „Dolceta“ – suaugusiems ir mokytojams skirtą svetainę.

Paskutinis, bet ne mažiau svarbus Komisijos žingsnis – 2008 m. spalio mėn. pateiktas pasiūlymas dėl direktyvos dėl vartotojų teisių, dėl kurios šiuo metu deramasi Parlamente ir Taryboje.

Ši direktyva, jei ji bus priimta, padės sumažinti šiuo metu vartotojų teisių srityje galiojančio *acquis* fragmentiškumą ir užtikrinti, kad visi vartotojai ES turėtų naudos iš to, kad informacija apie jų teises bus pateikta vienu rinkiniu. Ši direktyva taip pat suteiks galimybę vykdyti piliečių švietimo apie vartotojų teises kampanijas Europos mastu.

Šiuo metu Komisija atlieka tyrimą, pradėtą siekiant išsiaiškinti, ar informacija apie vartotojų teises galėtų būti teikiama prekybos vietose, ir prieš pasiūlydama konkrečias priemones šiuo klausimu ketina konsultuotis su mažmeninės prekybos ekspertais, vartotojų organizacijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis, kad išsiaiškintų visas galimybes.

Taip pat noriu paskelbti jums labai svarbią naujieną. Informacijos svetainę „Dolceta“ papildėme dviem naujomis sritimis: viena susijusi su tvariu vartojimu, o kita – su visuotinės svarbos paslaugomis. Taigi matote, kad plečiamės.

Gay Mitchell (PPE). – Dėkoju Komisijos narei už atsakymą. Norėčiau paklausti Komisijos narės, ar jai žinoma, kad žmonės, kurie, kaip ji minėjo, apsiperka internetu, tarkime, užsisako viešbučių lojalumo korteles ar bet kokias kitas prekes, susiduria su tikromis problemomis bandydami gauti kompensaciją už nekokybišką prekę ar paslaugą? Dažniausiai nurodoma tik kažkokia pašto dėžutė, bet retai kada pateikiamas telefono numeris ar tinkamas el. pašto adresas. Komisijos nare, ar ketinate reikalauti, kad prekeiviai internetu nurodytų savo telefono numerį, kad pirkėjai galėtų tiesiogiai kreiptis į tuos, kurie pardavė jiems nekokybišką prekę ar suteikė nekokybišką paslaugą?

Meglėna Kuneva, Komisijos narė. – Šis klausimas labiau priklauso valstybių narių kompetencijai. Komisija galėtų paprašyti valstybių narių pasirūpinti, kad būtų įsteigtos už kontrolę šioje srityje atsakingos valstybinės institucijos. Turime visą tokių institucijų tinklą. Laikas nuo laiko renkame informaciją, bet atsižvelgiant į subsidiarumo principą labiausiai mums rūpi tai, ką galėtume padaryti tarpvalstybiniu ar visos Europos mastu, nes padėtis šioje srityje įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi. Šioje srityje labai svarbų vaidmenį atlieka švietimo veikla, o kaip žinome, švietimo veikla iš esmės yra valstybių narių rankose.

Ką darau su skundais? Visus skundus surenku, remdamasi vartojimo rinkų vertinimo rezultatų suvestine nustatau vartotojų nepasitenkinimo rinka lygį, palyginu jį su pasitenkinimo lygio etalonu ir padarau išvadas dėl to, kaip šioje rinkoje su vartotoju elgiamasi. Esate visiškai teisus sakydamas, kad turime lyginti skundų skaičių skirtingose rinkose. Todėl siūlome, – ir šį klausimą svarstome, – kad Europoje būtų nustatyta viena skundų pateikimo forma, nes šiuo metu valstybės institucijos X šalyje ir Z šalyje gauna skundus, kuriuose pateikiama skirtinga informacija. Siūlydami nustatyti šią bendrą skundų pateikimo formą nesiekiame, kad Komisija taptų „ombudsmenu“ vartotojų teisių srityje. Siekiame sukurti bendrą politiką šioje srityje, kuri leistų geriau spręsti piliečių problemas. Manau, kad tai iš tikrųjų svarbus projektas.

Mūsų teisės kištis į tai, kaip valstybės narės sprendžia klausimą dėl vartotojų skundų nacionaliniu lygmeniu, iš tikrųjų gana ribotos. Mes galime atlikti vertinimą ir nustatyti etalonus, bet negalime už valstybę narę spręsti klausimų, kurie priklauso jos kompetencijai.

Europos Komisija kartu su Parlamentu tęs vidaus rinkų vertinimo darbą stebėdama, kaip jose elgiamasi su vartotojais ir kiek valstybės narės investuoja į šią politiką. Manau, tai labai naudinga investicija, ypač šiuo sunkmečiu, nes ši priemonė suteikia galimybę sužinoti apie tikrąją padėtį rinkoje.

Malcolm Harbour (ECR). – Pone pirmininke, labai norėjau dalyvauti čia šį vakarą, nes manau, kad tai paskutinė galimybė M. Kunevai atsakyti į mūsų klausimus atstovaujant Komisijai, ir norėjau jai pateikti du klausimus.

Pirma, ar Komisijos narė sutiktų su mano teiginiu, kad įsteigus Komisijos nario, atsakingo už vartotojų teises, pareigybę, kuri buvo patikėta būtent jai, buvo atliktas didžiulis darbas vartotojų informavimo, rinkų „šlavimo“ ir kitose srityse ir padėtis vartotojų apsaugos atžvilgiu labai pagerėjo?

Antra, ar ji taip pat man pritartų, kad išlaikyti už vartotojų apsaugą atsakingo Komisijos nario pareigybę ir kitos kadencijos Komisijoje tiesiog būtina? Mus pasiekė nerimą keliantis gandas, kad šios pareigybės naujojoje Komisijoje nebus, ir norėjau suteikti galimybę Komisijos narei šį vakarą šiuo klausimu pateikti savo nuomonę.

Meglėna Kuneva, Komisijos narė. – Man teko garbė pastaruosius trejus metus dirbti kartu su M. Harbouru ir šiuo darbu labai džiaugiasi, taigi norėčiau asmeniškai padėkoti jums, pone M. Harbourai, už šią galimybę. Patikėkite, ir toliau ištikimai remsiu rinkos ekonomika grindžiamą politiką, nes rinka, nors tai nėra paprastas mechanizmas, yra tam tikros rūšies pilietinių teisių laboratorija. Labai džiaugiuosi, kad mūsų požiūris į šias visas žmonijai šiuo metu taip rūpimas teises, nes jos taip pat susijusios su aplinkos apsauga, yra labai panašūs.

Vartotojų apsaugos veikla iš tiesų labai svarbi. Ji susijusi su rinka, mažmenine rinka, bet ja neapsiriboja. Ši veikla taip pat apima vartotojų teisių užtikrinimą priimant konkrečiai vartotojų teisėms skirtą teisės aktą, bendros skundų pateikimo formos nustatymą ir geriau vartotojų poreikius atitinkančios vartotojų apsaugos politikos kūrimą.

Esu visiškai tikra, kad Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso ras tinkamą sprendimą, nes savo kalboje jis pasakė, kad turime rasti trūkstamas kuriamos bendros vidaus rinkos grandis. Manau, kad viena iš tokių trūkstamų grandžių yra mažmeninė rinka. Esu visiškai įsitikinusi, kad Komisijos Pirmininkas vienaip ar kitaip vartotojų apsaugos klausimui skirs daug dėmesio ir kad politika šioje srityje išliks labai stabili. Aš, žinoma, perduosiu jam jūsų žinią.

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 29, kurį pateikė **Pat the Cope Gallagher (H-0412/09)**

Tema: Automobilių nuomos įmonės

Ar Komisija pritaria tokiai automobilių nuomos įmonių taikomai tvarkai, kai prieš išnuomojant automobilį reikalaujama, kad vartotojas sumokėtų už pilną baką degalų, neatsižvelgiant į tai, kad galbūt grąžinant automobilį automobilių nuomos įmonei degalų bakas, pavyzdžiui, bus puspilnis, tačiau jam už šiuos degalus pinigai nebus grąžinti?

Ar ši tvarka atitinka Tarybos direktyvos Nr. 90/314/EEB⁽³⁾ dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų nuostatas?

Meglėna Kuneva, Komisijos narė. – Komisijai labai gerai žinoma apie tokią automobilių nuomos įmonių taikomą tvarką ir ne kartą teko atsakyti į EP narių klausimus ir piliečių skundus dėl šios tvarkos. Aš pati gaunu daug tokių skundų.

⁽³⁾ OL L 158, 1990 6 23, p. 59.

Kaip sakiau pirmiau, tvarka, pagal kurią reikalaujama, kad būtų sumokėta už nesunaudotą degalų kiekį iš anksto vartotojų apie tai aiškiai neinformuojant, yra nepriimtina. Direktyvos dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų nuostatos taikomos tik tuo atveju, jeigu automobilių nuoma yra įtraukta į paketą. Tačiau automobilių nuomos įmonių veikla šia direktyva neregamentuojama. Kita vertus, galimas dalykas, kad tokia šių įmonių taikoma tvarka pažeidžiamos Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos ir Direktyvos dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais nuostatos.

Pirma, Direktyvoje dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais teigiama, kad sutarties sąlyga laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai. Joje taip pat reikalaujama, kad šios sąlygos būtų pateikiamos aiškiai ir suprantama kalba. Taigi galima įrodyti, kad sąlyga, pagal kurią iš vartotojų reikalaujama sumokėti už tai, ko jie nesunaudojo, yra nesąžininga.

Antra, Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva prekybininkai įpareigojami laikytis profesinio atidumo reikalavimo. Vartotojai turi būti iš anksto ir atvirai supažindinami su pagrindinėmis teikiamos paslaugos savybėmis. Automobilių nuomos įmonės, kurios neinformuoja vartotojų iš anksto apie tai, kad už nesunaudotą kurą jiems nebus kompensuota, pažeidžia minėtos direktyvos nuostatas. Taip pat gali būti laikoma, kad tokia automobilių nuomos įmonių taikoma tvarka pažeidžiamas šioje direktyvoje prekybininkams keliamas reikalavimas dėl profesinio atidumo.

Tačiau gerbiami EP nariai turbūt žino, kad tai, ar komercinė veikla yra nesąžininga, nustato nacionalinės institucijos, atsakingos už minėtų direktyvų vykdymą, kurios taip pat taiko sankcijas šių direktyvų reikalavimų nesilaikančioms įmonėms. Komisija šių direktyvų vykdymo srityje įgaliojimų neturi, tačiau vartotojai, gavę paslaugas užsienio šalyje, gali kreiptis į jų šalyje esantį Europos vartotojų centrą, kuris turėtų padėti jiems gauti kompensaciją iš prekybininkų kitose ES šalyse.

Bet manau, kad turime padaryti viską, kas įmanoma, kad įstatymų spragos būtų pašalintos ir kad vartotojams netektų jaustis bejėgiškai ir beviltiškai dėl nesąžiningo elgesio su jais.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – Leiskite padėkoti Komisijos narei už jos atsakymą ir palinkėti sėkmės, kad ir ką ji nuspręstų daryti pasibaigus šios Komisijos kadencijai.

Tokia automobilių nuomos įmonių taikoma tvarka, kai vartotojai mano, kad jiems pavyko sudaryti gerą sandorį, – mes suprantame klausimą dėl draudimo, jis labai svarbus, – o po to jiems pasakoma, kad turėjo grąžinti automobilį su tuščiu degalų baku, paplitusi visoje Europos Sąjungoje.

Kurią nors iš minėtų direktyvų šios įmonės vis dėlto pažeidžia. Mano nuomone, Komisija neturėtų apsiriboti tik patarimu nukreipti dėl tokios tvarkos skundų turinčius vartotojus į jų šalyje veikiančią atitinkamą Europos vartotojų centrą. Manau, kad tai didelė problema. Būtina duoti aiškią žinią, kad tokia veikla plėšikiška. Vykstantys atostogauti žmonės dažnai išsinuomoja automobilį tik tam, kad juo nuvažiuotų į kelionės tikslo vietą ir grįžtų atgal. Žinau daug savo rinkėjų, kurie sunaudojo degalų už 15 EUR, bet turėjo sumokėti 60–45 EUR daugiau. 45 EUR yra vidutinis skirtumas, nes užpildyti visą degalų baką vidutiniškai kainuoja 60 EUR.

Manau, šį klausimą turėtume spręsti ir noriu tikėti, kad ateinančios kadencijos Komisija ir Komisijos narys įsipareigos šią problemą spręsti ir ras praktinių sprendimų.

Meglana Kuneva, Komisijos narė. – Kaip jau sakiau, už minėtų teisės aktų vykdymą atsakingos atitinkamos nacionalinės institucijos ir manau, kad ir kokie kritiškai galime būti Europos institucijų atžvilgiu, taip pat turime atminti, kad mūsų veikla grindžiama subsidiarumo principu ir kad yra sričių, į kurias Komisija neturi teisės tiesiogiai kištis.

Būtų labai tinkama šiuo atžvilgiu pabrėžti valstybių narių atsakomybę, bet šiaip, manau, turime gerą naujieną, nes Parlamento vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas (angl. IMCO) šiuo metu rengia pranešimą savo iniciatyva dėl vartotojų apsaugos, kurio pranešėja yra Anna Hedh. Kaip sutarta paskutiniame šio komiteto posėdyje, šis pranešimas savo iniciatyva apims ir vartojimo rinkos įvertinimą, ir klausimus, susijusius su minėtų teisės aktų vykdymu, dėl kurio Komisija 2009 m. liepos 2 d. paskelbė komunikatą.

Mes stengiamės užtikrinti teisės aktų vykdymą, bet be valstybių narių pastangų tai bus sunku pasiekti. Bet aš tikrai pripažįstu, kad problema rimta – patikėkite, man ši padėtis taip pat kelia rūpestį, nes gaunu daug skundų, bet negaliu pasiūlyti praktinių problemos sprendimų ir išspręsti jos už valstybes nares.

Seán Kelly (PPE). – Pirmą savo kadencijos dieną atvykau į Parlamentą Frankfurte išnuomotu automobiliu. Degalų bakas buvo pilnas ir pripildytas automobilių nuomos įmonės sąskaita, bet turėjau grąžinti automobilių taip pat su pilnu degalų baku. Ši tvarka yra aiški ir tinkamiausia. Ar gali Komisija užtikrinti ar rekomenduoti, kad būtent tokia tvarka būtų taikoma visoje Europos Sąjungoje? Tokia tvarka yra sąžininga, skaidri ir tinkama.

Malcolm Harbour (ECR). – Tai sritis, kurią asmeniškai aptariau su automobilių nuomos įmonėmis. Šioje srityje yra ir kitų problemų: iš vartotojų reikalaujama sumokėti netikėtai dideles žalos atlyginimo sumas, o automobilių techninė būklė nėra tikrinama. Taigi norėčiau sužinoti, ar Komisijos narė sutinka, kad pagal Paslaugų direktyvos nuostatas dėl tarpvalstybinio paslaugų teikimo valstybės narės tiesiogiai skatinamos remti tinkamas profesinės etikos taisykles paslaugų teikimo tarpvalstybiniu mastu srityje. Man atrodo, kad tai būtų ta sritis, kurioje turėtume skatinti valstybės nares, galbūt tarpininkaujant Komisijai, kartu su automobilių nuomos įmonėmis parengti profesinės etikos taisykles, kurias turėtų pasirašyti garbingi automobilių nuomos verslo valdytojai ir kurios apimtų čia mano kolegų keliamus klausimus, taip pat kitus su vartotojų apsauga susijusius svarbius klausimus.

Meglana Kuneva, Komisijos narė. – Manau, kad tai viena iš svarbiausių minčių, kurią turėsime išplėtoti ateityje. Pirma, Paslaugų direktyva labai svarbi, nes nėra abejonų, kad mūsų ekonomika ir gyvenimas labai priklauso nuo paslaugų, tad negalime leisti, kad blogos reputacijos įmonės sugadintų viso sektoriaus įvaizdį.

Turime kovoti su netinkamai vykdoma veikla ir visais atvejais užtikrinti vartotojų apsaugą. Bet, *est modus in rebus*, iš tikrųjų turime aiškiai apibrėžti valstybių narių ir Komisijos atsakomybės ribas.

Turime valstybės institucijų tinklą, kuriam tarpininkaujant atliekame visą šį „šlavimo“ darbą valstybėse narėse. Jei turėsime kažką panašaus į profesinės etikos taisyklės, apie kurias kalbėjo M. Harbour, nustatę šių taisyklių ar teisės aktų dėl nesąžiningos komercinės veiklos pažeidimo faktą, vartotojų centrui ir atitinkamai valstybės institucijai valstybėje narėje galėsime rekomenduoti patikrinti visą automobilių nuomos paslaugų sektorių ir „išvalyti“ rinką.

Tą patį padarėme oro transporto bendrovių, parduodančių bilietus internetu, atžvilgiu, tų pačių priemonių ėmėmės taip pat siūlomų skambučių tonų ir elektroninių prekių rinkoje. Kodėl negalėtume pasistengti padaryti panašų „valymą“ ir automobilių nuomos sektoriuje?

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 30, kurį pateikė **Georgios Papastamkos (H-0363/09)**

Tema: Veiksmų programa, pagal kurią siekiama mažinti administracinę naštą ES

2007 m. sausio mėn. Komisija pradėjo veiksmų programą, pagal kurią siekiama mažinti administracinę naštą Europos Sąjungoje, kad būtų nustatytos su ES teisės aktais susijusios administracinės išlaidos ir iki 2012 m. administracinė našta būtų sumažinta 25 proc. Ši programa finansuojama pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą.

Kaip Komisija įvertino iki šiol pasiektą pažangą įgyvendinant minėtąją veiksmų programą ir jos poveikį Europos įmonių konkurencingumui?

Günter Verheugen, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (DE) Pone G. Papastamkai, šiuo klausimu suteikėte man galimybę papasakoti jums labai džiuginančią sėkmės istoriją. Veiksmų programa, pagal kurią siekiama mažinti administracinę naštą ES, yra vienas iš geresnės teisėkūros programos ramsčių. 2006 m. pavasarį pirmą kartą užsiminiau apie savo ketinimus iki 2012 m. sumažinti su ES teisės aktais susijusių Europos įmonių patiriamą biurokratinę naštą 25 proc. ir pasakiau, kad Komisija iki 2009 m. pabaigos būtinai turės pateikti reikiamus pasiūlymus.

Komisija ne tik pateikė pasiūlymus, bet padarė dar daugiau. Šį darbą ji atliko remdamasi visos Europos mastu nustatyta kiekybine administracinės naštos išraiška. Bet kas gali pasakyti, kad sumažino išlaidas 25 proc., kai nežinomi tikslūs biurokratinių Europos išlaidų skaičiai. Todėl atlikome iki šiol neregėto masto kiekybinį tyrimą, kuriuo siekėme nustatyti įmonių patiriamas faktines išlaidas, susijusias su Europos teisės aktais ir jų įgyvendinimu (išlaidas, susijusias su dokumentacija, statistika, informacija ir pan.).

Tyrimo rezultatai buvo lygiai tokie, kokių tikėjomės. Europos įmonės su ES teisės aktais susijusiai veiklai išleidžia 124 mlrd. EUR per metus, o tai sudaro pusę visų Europos įmonių patiriamų biurokratijos išlaidų. Kitaip sakant, 50 proc. šių išlaidų „generuojama“ čia, Strasbūre arba Briuselyje.

Dėl to, ką rašo Jungtinės Karalystės spauda ir ką kalba EP nariai iš Jungtinės Karalystės, noriu pridurti ir konkrečiai pasakyti, kad būtų visiškai neteisinga daryti išvadas, jog šios išlaidos, siekiančios 124 mlrd. EUR,

atsiranda dėl pačios vidaus rinkos. Jei neturėtume šių europinių taisyklių, visose šiose srityse turėtume 27 skirtingus nacionalinių taisyklių rinkinius ir Europos įmonių patiriama našta – jei jos dalyvauja bendroje vidaus rinkoje – būtų daug didesnė. Noriu tai aiškiai, net primygtinai pabrėžti, nes man jau nusibodo klausytis visiškai neteisingų kalbų apie išlaidas, susijusias su vidaus rinka, skleidžiamų kai kuriose Europos žiniasklaidos priemonėse. Tačiau mes manome, kad ši suma, t. y. 124 mlrd. EUR, yra per didelė, bet įgyvendinę geresnės teisėkūros programą galėsime patobulinti savo teisėkūrą ir kartu sumažinti susijusias išlaidas.

Taigi Komisija pateikė tinkamus pasiūlymus, nes jie davė gerų rezultatų. Pateiksiu jums kelis skaičius. Priemonės, kurias teisės aktų leidėjai jau priėmė, – taigi jos jau galioja, – padeda per metus sumažinti Europos įmonių biurokratinę naštą 7 mlrd. EUR. Komisijos pasiūlytos priemonės, kurių teisės aktų leidėjai dar nepriėmė, padėtų sutaupyti 31 mlrd. EUR. Komisija šiuo metu rengia papildomus pasiūlymus, kurie netrukus bus pateikti, ir šios priemonės galės padėti sutaupyti dar 2 mlrd. EUR, taigi visas taupymo potencialas sudaro per 40 mlrd. EUR per metus. Jei teisės aktų leidėjai iš tikrųjų priimtų visas šias priemones, galėtume sumažinti administracinę naštą daugiau kaip 25 proc.

Baigdamas dar noriu pridurti, kad programa įgyvendinama pagal atitinkamas nacionalines programas visose valstybėse narėse. Džiaugiuosi galėdamas pranešti jums, kad visose 27 valstybėse narėse jau veikia palyginamos programos. Tačiau turbūt nenustebsite išgirdę, kad iki šiol nė viena valstybė narei dar nepavyko pasiekti tų labai sėkmingų rezultatų, apie kurių galimybę priėmus siūlomas ES priemones turėjau progą šiandien jums papasakoti.

Georgios Papastamkos (PPE). – (EL) Pone pirmininke, Komisijos nary, spalio 22 d. patvirtintoje Komisijos veiksmų programoje, be kitų dalykų, kalbama apie labai mažų įmonių atleidimą nuo apskaitos reikalavimų. Mano nuomone, Komisijos nary, yra svarbesnių teisinio, administracinio ir finansinio pobūdžio kliūčių. Tik visai nedaug labai mažų įmonių turi kažką bendra su tarpvalstybine verslo veikla, bet yra daug daugiau tokių, kurios turi pateikti daug dokumentų, patvirtinančių savo buhalterio spaudo tikrumą, kad galėtų įrodyti savo veiklos skaidrumą ir gauti banko paskolas. Norėčiau išgirsti jūsų atsakymą į šį konkretų, bet labai ypatingą klausimą.

Günter Verheugen, *Komisijos pirmininko pavaduotojas.* – (DE) Pone G. Papastamkai, jums turbūt žinoma mano asmeninė nuomonė, kuri, tiesą sakant, yra net šiek tiek radikalesnė nei jūsų. Mano labai tvirta nuomone, labai mažos įmonės, nedalyvaujančios vidaus rinkoje, yra visiškai ne mūsų – ne Europos teisės leidėjų ir ne Komisijos – rūpestis.

Tačiau, pone G. Papastamkai, jums žinoma, kad jūs ir aš šiuo atžvilgiu esame mažuma. Kiekvieną kartą dalyvaudamas šių rūmų posėdžiuose, išgirstu, ypač per klausimų valandą, įvairių pasiūlymų dėl mažųjų ir labai mažų įmonių. Kitaip sakant, pone G. Papastamkai, jums teks paplušėti, kad įtikintumėte kitus.

Tačiau įtraukdama į savo teisės aktų ir politikos poveikio vertinimo metodiką poveikio MVĮ tyrimą, t. y. metodą, skirtą tikrinti poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms, Komisija pasirūpino užtikrinti, kad vertinant priemonių poveikį, mažosioms, vidutinėms ir labai mažoms įmonėms būtų skiriamas ypatingas dėmesys, taip pat, kai tai įmanoma, atsižvelgiama į principą dėl labai mažų įmonių atleidimo nuo taisyklių.

Šiuo atžvilgiu pateiksiu vieną aktualų pavyzdį. Komisija pasiūlė, kad labai mažoms įmonėms nebūtų taikomi Europos reglamentų dėl finansinės atskaitomybės reikalavimai. Ši priemonė leistų sutaupyti 7 mlrd. EUR per metus. Tačiau tenka su apgailestavimu pranešti jums, kad kompetentingas Europos Parlamento komitetas atmetė šį Komisijos pasiūlymą ir kad šio klausimo atžvilgiu suburta opozicija – esu tikras, jums žinoma, kas yra to iniciatoriai. Minėtoji priemonė yra neabejotinai labai svarbus MVĮ atžvilgiu mūsų vykdomos politikos elementas, kuriuo siekiama sumažinti labai mažų įmonių patiriamą biurokratijos išlaidų naštą.

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 31, kurį pateikė **Seán Kelly** (H-0368/09)

Tema: Turizmas įsigaliojus Lisabonos sutarčiai

Numatant, kad Lisabonos sutartis įsigalios, ar Komisija galėtų nurodyti, kokius parengiamųjų veiksmų ir kitų iniciatyvų planus yra parengusi, kad sudarytų sąlygas ES kompetencijai turizmo srityje plėtoti pagal Lisabonos sutartį (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 195 straipsnis)?

Ar Komisija galėtų pakomentuoti, kokia yra turizmo politikos ir regioninės plėtros politikos sinergijos plėtojimo galimybė, konkrečiai kalbant apie geografiškai atokius ir ekonomiškai menkiau išsivysčiusius ES regionus?

Günter Verheugen, *Komisijos pirmininko pavaduotojas*. – (DE) Pone S. Kelly, kalbant griežtai teisiniu požiūriu, Lisabonos sutartyje ši sritis vertinama kitaip, ta prasme, kad turizmas joje priskiriamas Bendrijos trečiojo lygmens kompetencijai, kitaip sakant, Bendrija gali imtis veiksmų, papildančių valstybių narių vykdomą veiklą, bet negali siūlyti priimti šioje srityje Bendrijos lygmeniu suderintų teisės aktų. Praktiniu požiūriu, įgyvendinant Lisabonos sutartį *status quo* nepakis, nes prieš kelerius metus savanoriško valstybių narių bendradarbiavimo pagrindu jau pasiekėme viską, kam Lisabonos sutartyje šiuo atžvilgiu dabar suteikiamas teisinis pagrindas. Tai reiškia, kad valstybės narės prieš kelerius metus sutiko su tuo, kad Komisija turizmo politikos srityje atliktų tam tikrą vaidmenį. Iš esmės, kartu su valstybėmis narėmis mums pavyko priimti nemažai konkrečių sprendimų.

Tačiau tai, kad turizmo politika dabar užims savo vietą Europos Sutartyse, reiškia, kad ši sritis mūsų bendroje augimo ir užimtumo skatinimo politikoje įgaus didesnę svarbą. Jei galėčiau, taip sakant, perduoti testamentu ateinančiai Komisijai vieną dalyką nuo savęs, tai būtų būtent tai. Šioje srityje turime didžiulį augimo potencialą ir sumanus protingas valstybių narių ir Bendrijos institucijų bendradarbiavimas padėtų šį potencialą geriau realizuoti. Nėra jokių abejonių, kad turistams iš viso pasaulio Europa tebėra patraukliausia kelionės tikslo vieta. Tačiau privalome spręsti klausimus, susijusius su didžiuliais struktūriniais pokyčiais, su didžiule konkurencija, ypač ateinančia iš Azijos. Privalome pašalinti visas kliūtis ir užtikrinti, kad Europa ir toliau liktų populiariausia turistų kelionės tikslo vieta pasaulyje.

Jei paklaustumėte manęs, koks, mano nuomone, yra svarbiausias reikalavimas, atsakyčiau, kad visi turizmo organizatoriai – regionai, valstybės narės ir Bendrijos institucijos – privalo dėti daugiau pastangų, kad žodis „Europa“, kaip „firmos ženklas“ ir kokybės etalonas turizmo srityje, taptų labiau žinomas visame pasaulyje. Padarėme pirmuosius žingsnius šia kryptimi, bet manau, kad šiuo atžvilgiu dar galima padaryti gerokai daugiau. Atsižvelgdamas į Lisabonos sutartimi ir jos įtraukimu į turizmo politiką siunčiamą aiškų politinį ženklą, tikiuosi, kad čia, Parlamente, Taryboje ir Komisijoje matysime aktyvesnę esamų galimybių skatinti Europos turizmą ir didinti jo matomumą realizaciją. Mano giliu įsitikinimu, turizmas yra ta sritis, kuri gali labai prisidėti prie ekonomikos augimo skatinimo ir kuri, visų svarbiausia, gali užtikrinti užimtumą kitų praktinių alternatyvų neturinčiuose Europos regionuose, kuriuose tik turizmo sektoriuje gali būti sukurta tikrai gerų darbo vietų.

Seán Kelly (PPE). – Pradžioje mane nustebino Komisijos nario įžanginės pastabos, bet vėliau jis išaiškino padėtį. Esu labai laimingas, kaip sakė Komisijos narys, kad naujoji Komisija galės atlikti savo vaidmenį turizmo politikos srityje. Turime puikią galimybę plėtoti turizmo veiklą būtent Europos Sąjungos lygmeniu ir džiaugiuosi galėdamas dirbti kartu su Komisija ir padaryti viską, ką galime, nes turime išnaudoti šią puikią galimybę. Labai svarbu parodyti, kad Lisabonos sutartis skirta žmonėms, ji suteikia galimybę kurti naujas darbo vietas, ypač turizmo srityje. Taigi esu visiškai patenkintas atsakymu ir papildomų klausimų neturiu.

Jörg Leichtfried (S&D). – (DE) Kiekvieną kartą Europos lygmeniu diskutuodami dėl turizmo – dabar jau žinau, kad šiuo atžvilgiu ir ateityje nebus pasirinkimo galimybių teisėkūros srityje – susiduriame su didele problema, susijusia su turizmo, transporto ir aplinkos apsaugos sritimis. Kalbu apie Europos mastu nesuderintą atostogų laiką. Turiu klausimą, kurį norėčiau pateikti jums, nes turite didelę patirtį kaip ilgametis Komisijos narys: ar matote galimybių ateityje Europos mastu suderinti atostogų laiką, – gal pradžioje tai nebūtų privaloma, – kad pirmiausia bent būtų pabandyta sutvarkyti šį chaosą, kurį šiandien turime, kai atostogos visur prasideda vienu metu, visada staiga šeštadienį. Gal galima būtų eiti atostogų pagal lankstesnį tvarkaraštį, kad bendras vaizdas galėtų būti šiek tiek suderintas?

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Pone pirmininke, Komisijos nary, noriu pateikti papildomų klausimų ir manau, kad galėsite į juos atsakyti, nes tai, apie ką noriu paklausti, iki šiol jūsų pateiktuose atsakymuose taip pat patvirtinta. Visuotinė ekonomikos krizė neigiamai paveikė ir turizmo sektorių. Todėl atsižvelgdamas į turizmo svarbą Europai ir kai kurioms šalims, pvz., Graikijai, iš kurios esu kilęs, norėčiau paklausti jūsų štai ko: pirma, kokių priemonių Komisija ketina imtis, kad būtų sustiprintos ir apsaugotos darbo vietos ES turizmo sektoriuje? Antra, kokių iniciatyvų Komisija ketina imtis, kad būtų sustiprintas vidaus turizmo sektorius Europoje? Ir trečia, kokių priemonių ketinate imtis siekdami pritraukti daugiau turistų ne iš Europos Sąjungos šalių?

Günter Verheugen, *Komisijos pirmininko pavaduotojas*. – (DE) Pone J. Leichtfriedai, atsakydamas į jūsų klausimą, pasakyčiau, kad pabandyti visada galima. Pirmininkaujant Austrijai buvo bandyta suderinti atostogų sezono pradžios laiką, bet šios pastangos nebuvo apvaisinuosios sėkmės. Mančiau, kad turėtume pabandyti dar kartą, bet pernelyg didelių vilčių dėl šių pastangų sėkmės nepuoselėčiau.

Kai kuriose turizmo regionuose vyraujanti nuomonė, kad įmanoma suderinti atostogų sezono laiką taip, kad šiuose regionuose turizmo veikla galėtų būti vykdoma visu pajėgumu ištisus metus, yra iliuzija ir, beje, šios nuomonės jokių būdu neparemčiau. Kiekvienas asmuo turi teisę atostogauti tokiu metų laiku, koku nori, ir ten, kur gali geriausiai pasiilsėti. Tačiau esate neabejotinai teisus sakydamas, kad kaimyninės šalys turėtų pasiderinti, kad atostogų jose nebūtų išeinama visur ir visada vienu metu. Tai, mano nuomone, visiškai įgyvendinami dalykai, ne tik turizmo politikos požiūriu, bet šiuos klausimus reikėtų spręsti rimtai atsižvelgiant ir į aplinkos apsaugos bei į transporto politiką.

Atsakydamas į klausimą, kurį pateikė N. Chountis, norėčiau pasakyti, kad atlikę išsamų ekonomikos krizės poveikio turizmo sektoriui vertinimą ir apklausę 50 000 respondentų iš visos Europos nustatėme, kad žmonės ir toliau keliauja, nes neišsivaizduoja savo atostogų be kelionių, bet keliauja ne taip toli, išleidžia mažiau pinigų ir yra labiau linkę tai daryti savo šalyje. Jie tebereikalauja tų pačių standartų, nors šiuo metu šie standartai suprantami kaip geras paslaugos kainos ir kokybės santykis.

Bet kurios priemonės, kurių Komisija imasi šioje srityje, gali būti tik valstybių narių priemonės papildančio pobūdžio. Neturime autonominės europinės politikos *per se* ir turbūt būtų per daug, jei pradėčiau čia vardyti visą gausybę šioje srityje įgyvendinamų iniciatyvų, kuriomis siekiama garsinti Europą visame pasaulyje, taip pat jos viduje, kaip turistams labai patrauklią kelionės tikslo vietą. Noriu paminėti tik vieną pastaruoju metu labai sėkmingai įgyvendinamą iniciatyvą. Prieš trejus metus pradėjome projektą „Patraukliausios turizmo vietovės“ (angl. EDEN), kurį įgyvendinant kasmet rengiami patraukliausios turizmo vietos rinkimo konkursai. Konkursais grindžiama konkurencija skatina Europos turizmo regionus parodyti savo laimėjimus konkrečiose srityse ir per šiuos trejus metus pamatėme, kad Europoje turime visais atžvilgiais puikių turizmo produktų. Tačiau taip pat labai svarbu užtikrinti šių turizmo produktų žinomumą. Būtent todėl sukūrėme interneto portalą, kuriame vieno pelės klavišo spustelėjimu interneto vartotojai visame pasaulyje gali rasti visą turistui aktualią informaciją iš visų valstybių narių.

Pirmininkas. – Klausimas Nr. 33, kurį pateikė **Konstantinos Poupakis** (H-0361/09)

Tema: Socialinių partnerių dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant užimtumo politiką nacionaliniu ir Europos lygmenimis

Kaip žinoma, dėl ekonomikos krizės intensyvumo ir jos masto kilo sunkių papildomų problemų, susijusių su darbo rinkų ES valstybėse narėse organizavimu ir jų veikimu. Šioms problemoms valdyti nepakanka nacionalinių centrinių vyriausybių galių. Viena iš blogiausių pasekmių, su kuriomis susiduria valstybės narės, – mažėja užimtumas ir didėja su tuo susijęs nedarbo lygis, taip pat esama didžiulių sunkumų siekiant įsteigti naujas nuolatines ir kokybiškas darbo vietas. Be to, dėl šiuo metu vykstančios nacionalinių darbo rinkų veiklos pertvarkos jaučiamos nepalankios pasekmės darbuotojams, kadangi iš tiesų apeinamos kolektyvinės sutartys, vis labiau mažėja darbo užtikrintumas ir blogėja darbo santykiai dėl esamos tendencijos rinktis lankstesnes darbo formas nesuteikiant jokių atitinkamai didesnių darbo užtikrintumo ir saugos garantijų.

Kokia Komisijos pozicija šiuo klausimu? Ar ji ketina aktyviau dalyvauti socialinių partnerių organizacijų veikloje rengiant politiką, kuria siekiama užtikrinti sklandų darbo rinkų formavimą ir jų veiklą, kovą su nedarbu ir siekiama didinti užimtumą nacionaliniu ir Europos lygmenimis?

Vladimír Špidla, *Komisijos narys*. – (CS) Pone pirmininke, ponai, kaip jums žinoma, atsakomybė už politinių priemonių, skirtų kovoti su ekonomikos krize, konkrečiau kalbant, su jos padariniais užimtumo srityje, priėmimą ir įgyvendinimą pirmiausia tenka valstybėms narėms. Nepaisant to, Komisija jau rudenį, krizei tik prasidėjus, ėmėsi įvairių iniciatyvų, kuriomis siekiama sušvelninti finansų ir ekonomikos krizės poveikį darbo rinkai.

Komisijos 2008 m. lapkričio mėn. pateiktame ir Tarybos patvirtintame Europos ekonomikos atkūrimo plane nurodomos problemos, kurias būtina neatidėliotinai spręsti, taip pat raginama daryti investicijas, kurios turėtų duoti ilgalaikės naudos Europos Sąjungai. Šiame plane pabrėžiama integruotos politikos, kurią apibendrina darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų sąvoka ir kuria siekiama apsaugoti Europos piliečius nuo blogiausių krizės padarinių, įgyvendinimo svarba. Šiuo atžvilgiu daug svarbos jame teikiama aktyvesniam lankstumo ir užimtumo garantijų režimų taikymui, profesiniam bedarbių mokymui, darbuotojų kvalifikacijos kėlimui ir geresnio ryšio tarp įgūdžių pasiūlos ir paklausos užtikrinimui, taip pat pabrėžiama paramos labiausiai pažeidžiamiems žmonėms būtinybė. Turime siekti apsaugoti užimtumą, pirmiausia ilgalaikį, o ne konkrečias darbo vietas. Patirtis rodo, kad pagrindiniai veiklos užtikrinant darbo rinkos lankstumo ir užimtumo saugumo garantijų pusiausvyrą tikslai – gebėjimas prisitaikyti prie pokyčių ir skatinti judumą darbo rinkoje – yra nepaprastai svarbūs ekonominio nuosmukio ir vis didėjančio darbo rinkos nestabilumo laikais.

Bendra integruotu požiūriu grindžiama politika leidžia derinti pastangas, kuriomis siekiama sušvelninti krizės padarinius užimtumo sektoriuje ir socialinėje srityje, ir gali padėti užtikrinti pusiausvyrą tarp trumpalaikių priemonių, kaip antai laikinas darbo valandų sutrumpinimas, ir ilgalaikių reformų, susijusių, pvz., su kvalifikacijų tobulinimu ir aktyvesne užimtumo skatinimo darbo rinkoje politika.

Patvirtinę ekonomikos atkūrimo planą, gegužės mėn. surengėme aukščiausiojo lygio susitikimą, kuriame aptarėme padėtį užimtumo srityje. Pagrindiniai šio susitikimo dalyviai parodė bendrą norą sušvelninti ekonomikos krizės padarinius ES užimtumo srityje. Atsižvelgdama į tai, Komisija birželio 3 d. priėmė komunikatą „Bendras įsipareigojimas užimtumo srityje“, kuriame nurodė tris svarbiausius veiklos prioritetus: išlaikyti esamą užimtumo lygį, sukurti naujų darbo vietų, gerinti kvalifikacijas, mažinti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikimą ir didinti galimybes įsidarbinti. Šie trys prioritetai buvo patvirtinti birželio mėn. įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime.

Komisija įsitikinusi, kad ES institucijų ir socialinių partnerių bendradarbiavimas ir socialinių partnerių tarpusavio bendradarbiavimas yra nepaprastai svarbus veiksnys, ypač krizės metu ir kai sprendžiami su restruktūrizavimu susiję klausimai. Socialiniai partneriai atlieka labai svarbų vaidmenį priimant ir įgyvendinant ekonomikos atkūrimo priemones. Vietos lygmeniu šis vaidmuo grindžiamas tradicijomis ir patirtimi, susijusiomis su socialinių partnerių įtraukimu į užimtumo politikos formavimo ir jos įgyvendinimo procesą. Konsultacijos dėl pasiūlytų politikos sričių toliau vyksta ES lygmeniu, pirmiausia trišalio socialinių partnerių dialogo pagrindu. Šiais metais ES institucijų ir socialinių partnerių bendradarbiavimas suintensyvėjo ir tai susiję su pasirengimo pirmiau minėtam aukščiausiojo lygio susitikimui darbu ir birželio 3 d. komunikatu.

Konstantinos Poupakis (PPE). – (EL) Pone pirmininke, Komisijos nary, džiaugiuosi, kad jūs irgi, bent taip būtų galima spręsti iš jūsų kalbos, laikote aktyvų socialinių partnerių dalyvavimą išskirtinai svarbia demokratiško ir veiksmingo socialinio dialogo sąlyga, ypač šiuo kritiniu gilėjančios ekonomikos krizės metu, kai mažėja užimtumas, kyla nedarbo lygis, mažėja užimtumo saugumas ir susiduriama su daugybe kitų problemų. Tačiau žinodami, kad iki šiol šis dalyvavimas buvo tik formalus, norėtume sužinoti, ar Komisija ketina imtis konkrečių institucinių priemonių, kad būtų užtikrinta ši svarbi sąlyga dėl aktyvaus socialinių partnerių dalyvavimo ir Europos, ir nacionaliniu lygmenimis, ir parengti atitinkamas Europos Sąjungos gaires.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Ponios ir ponai, turiu pasakyti, kad nuostata dėl aktyvaus socialinių partnerių vaidmens derybų dėl svarbių socialinių klausimų procese įtvirtinta Sutarties 138 straipsnyje. Komisija visapusiškai atsižvelgia į šią nuostatą ir todėl kai kuriose srityse su socialiniais partneriais pasiekti susitarimai jau yra perkelti ar šiuo metu perkeltami į Europos direktyvas.

Kalbant apie institucines ar teisėkūros priemones, Komisija pasiūlė šių derybų pagrindą patvirtintos Direktyvos dėl Europos darbo tarybos, kuria siekiama sustiprinti Europos socialinių partnerių vaidmenį, ypač derantis dėl restruktūrizavimo daugiašaliu lygmeniu, pakeitimą. Komisija taip pat remia visų šių svertų panaudojimą veiksmingai įsikišant į darbo rinką. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad Komisija aktyviai veikia tarptautinių organizacijų lygmeniu skatindama ir remdama TDO pagrindinių susitarimų ir konvencijų taikymą ir visuotiniu, ir, žinoma, Europos lygmeniu. Bet koku atveju per šios Komisijos kadenciją buvo padaryta pažanga bendradarbiavimo su socialiniais partneriais srityje ir esu tikras, kad ši pažanga bus tęsiama, nes, kaip jau sakiau, diskusija su socialiniais partneriais yra Sutarties dalis ir ypatinga Europos teisės savybė, kurią laiku nepaneigiama pažanga.

Georgios Toussas (GUE/NGL). – (EL) Pone pirmininke, Komisijos nary, ES strategija užimtumo srityje – tai naujas paketas dėl kapitalistinių pertvarkų, kuriomis siekiama užtikrinti ir padidinti kapitalo pelną dar labiau išnaudojant darbininkus. Baimė ir beviltiškumas bedarbių, moterų ir jaunimo gretose ir didėjantis pelnas kapitalo pusėje. Ar turite ką pasakyti, Komisijos nary, bedarbiams, tiems, kurie 4–5 metus dirbo valstybės ir privačiame sektoriuje pagal lanksčią, laikiną ir saugaus užimtumo neužtikrinančią sistemą, pagal taip išliaupsintas stažuotes, o dabar gavo pranešimus dėl atleidimo iš darbo? Ar turite ką pasakyti moterims, kurioms sakoma, kad jų išėjimo į pensiją amžius bus padidintas nuo penkerių iki septyniolikos metų, kaip kad ketinama padaryti Graikijoje, motyvuojant tokį sprendimą būtinybe užtikrinti lyčių lygybę?

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Europos užimtumo politikos klausimu norėčiau pasakyti, kad prieš krizę užimtumo lygis Europoje buvo pasiekęs rekordinį lygį. Tam tikru mastu šį aukštą lygį padėjo pasiekti Europos vykdoma užimtumo darbo rinkoje skatinimo politika. Atsakydamas į jūsų klausimus dėl Sutartyje numatytos socialinio draudimo ir socialinės apsaugos sistemos, norėčiau pasakyti, kad už šias sistemas atsakingos valstybės narės.

Bernd Posselt (PPE). – (DE) Norėčiau tik padėkoti Komisijos nariui, kadangi tai paskutinis jo pasirodymas prieš mus, už visą darbą, kurį jis atliko. Apgailestauju, kad jis daugiau negrįš, ir norėjau apie tai oficialiai čia pasakyti. Mūsų nuomonė dažnai skyrėsi, bet jis buvo geras Komisijos narys.

Pirmininkas. – Ačiū už šią pastabą, pone B. Posseltai. Šį vakarą susilaikiau nuo tokių pastabų kitų Komisijos narių atžvilgiu. Negali būti visiškai tikras – gal jų kadencija bus pratęsta dar keliomis savaitėmis!

Atsiprašau kolegų, kurie parodė pagarbumą dalyvaudami čia, bet kurių klausimai nebuvo priimti.

Atsakymai į klausimus, į kuriuos nebuvo atsakyta dėl laiko stokos, bus pateikti raštu (žr.priedą).

PIRMININKAVO: P. SCHMITT

Pirmininko pavaduotojas

13. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimas. Belgijoje – tekstilės sektoriuje, Airijoje – Dell – Įmonių perkėlimas Europos Sąjungoje ir ES finansinių priemonių vaidmuo (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – bendros diskusijos dėl šių klausimų:

– Reimerio Böge pranešimas Biudžeto komiteto vardu dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo mobilizavimo pagal 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo 28 dalį

– žodinis klausimas Komisijai dėl įmonių perkėlimo Europos Sąjungoje ir ES finansinių priemonių vaidmens, kurį pateikė Pervenche Berès Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu (O-0120/2009 – B7-0226/2009)

Reimer Böge, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, kaip Biudžeto komiteto pranešėjas šiandien teikiu pasiūlymą dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo mobilizavimo dviem konkrečiais atvejais remiantis paraiškomis, kurių vieną gavome iš Belgijos, o kitą pateikė Airija. Tačiau pradžioje norėčiau dar kartą atkreipti dėmesį į tai, kad paraiškų tinkamumą vertina Biudžeto komitetas, bet norėčiau pabrėžti, kad šiuo konkrečiu atveju ir panašiais atvejais Biudžeto komitetas ir Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas pastaraisiais mėnesiais puikiai bendradarbiavo. Mes taip pat labai stengėmės deramai atsižvelgti į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pastabas ir vertingus pasiūlymus, todėl manau, kad sprendimas į šių diskusijų darbotvarkę taip pat įtraukti Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto žodinį klausimą yra teisingas, ypač kai reikalas toks skubus.

Jums žinoma, kad Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas negali viršyti 500 mln. EUR kasmetinės maksimalios sumos ir kad fondas įsteigtas išskirtinai siekiant teikti papildomą paramą darbuotojams, kurie neteko darbo dėl esminių struktūrinių pasaulio prekybos tendencijų pokyčių, ir padėti jiems vėl integruotis į darbo rinką. Savo rezoliucijoje dar kartą aiškiai pabrėžiame, kad ir toliau abejojame nuolatinio Europos socialinio fondo asignavimų perkėlimo finansuojant Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą tikslingumu, ir aš primygtinai prašau, Komisijos nary, kad šį vakarą dar kartą patvirtintumėte, jog Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo parama ateityje nebebus teikiama Europos socialinio fondo asignavimų sąskaita.

Labai norėčiau dar kartą paprašyti Komisijos, kad ji šiandien pakartotų Biudžeto komitetui duotą pažadą ateityje neteikti visų pasiūlymų dėl fondo lėšų mobilizavimo kartu, o teikti juos atskirai. Paraiškos skiriasi ir gali atsitikti taip, kad dėl užtrukusio sudėtingo atvejo nagrinėjimo gali būti vilkinamas kitų pasiūlymų tvirtinimas, tad tokios galimybės reikėtų vengti. Tikiuosi, kad šiandien galėsite dar kartą patvirtinti šį pažadą.

Atsižvelgiant į šių dviejų atvejų aplinkybes, net remiantis pakeistomis taisyklėmis – abi paraiškos buvo pateiktos po 2009 m. gegužės 1 d. – kalbama apie fondo lėšų mobilizavimą skiriant apytikriai 24 mln. EUR paramą. Ši parama bus suteikta siekiant padengti nuostolius dėl prarastų darbo vietų Belgijos tekstilės sektoriuje ir Airijos kompiuterių gamybos sektoriuje. Belgijoje darbą prarado 2 199 žmonės iš 46 tekstilės sektoriuje veikiančių įmonių, esančių dviejuose gretimuose NUTS II regionuose Rytų ir Vakarų Flandrijoje ir viename NUTS II regione Limburge. Belgijos valdžios institucijos paprašė skirti iš fondo 9,2 mln. EUR. Kalbant apie Airijos paraišką, Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas visiškai pagrįstai pateikė papildomų klausimų, kurie dar svarstomi ar jau iš dalies išaiškinti gavus papildomos informacijos. Paraiška susijusi su 2 840 darbuotojų atleidimu įmonėje „Dell Ireland“ Limeriko, Klero ir Šiaurės Tippererio grafystėse ir Limeriko

mieste, iš kurių 2 400 prašo pagalbos. Šiuo atveju numatoma skirti 14,8 mln. EUR. Po intensyvių diskusijų Biudžeto komitete davėme žalią šviesą fondo lėšų mobilizavimui abiem atvejais. Tačiau norėčiau priminti jums savo įžanginę kalbą, kurioje paprašiau Komisijos dar kartą patvirtinti savo aiškią poziciją joje pateikto klausimo atžvilgiu, ir labai džiaugiuosi tuo, kad labai svarbūs klausimai, susiję su finansinių priemonių mobilizavimu panaudojant Europos biudžeto lėšas, yra Biudžeto komiteto įtraukti į šios dienos darbotvarkę.

Taigi prašau plenarinio posėdžio dalyvius paremti šį pranešimą.

Pervenche Berès, autorė. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas paprašė, kad jo vardu pateiktas žodinis klausimas dėl įmonių, pirmiausia stambių tarptautinių bendrovių, perkėlimo būtų nagrinėjamas kartu su klausimu dėl dviejų prašymų mobilizuoti Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšas, nes Airijos atveju mums kilo abejonių, ar skyrus paramą šio fondo lėšomis nekils problemų ir prieštaravimų. Nė vienas Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto narys niekada nesiekė laikyti Airijos darbininkų, kurie šiandien atsidūrė tokioje sunkioje padėtyje dėl pramonės strategijos ir įmonės „Dell“ perkėlimo, įkaitais ar grasinti jiems atsisakymu suteikti pagalbą.

Šiuo atveju mes tiesiog sužinojome, kad įmonė „Dell“ rugsėjo 19 d. Niujorke įsigijo įmonę „Perot Systems“, taip padidindama savo akcijų kainą, ir tai padarė nepaisydama tą pačią dieną Komisijos Pirmininko J. M. Barroso paskelbto pranešimo dėl 19 mln. EUR pagalbos paketo, – dėl kurio šį vakarą diskutuojame, – skirto įmonei „Dell“, o kalbant tiksliau, skirto padėti įmonės atleistiems darbuotojams susitvarkyti su persikvalifikavimo laikotarpiu, kuris jų laukia. Po kelių dienų, rugsėjo 23 d., Komisijos narė N. Kroes patvirtino sprendimą skirti daugiau kaip 54 mln. EUR valstybės pagalbą įmonės „Dell“ gamyklos statybai Lenkijoje.

Šiuo klausimu kreipėmės ir į Komisijos narį V. Špidlą, ir į Komisijos narę N. Kroes. Savo ilgame rašte jie atsakė patys maną, kad įmonė „Dell“ ketina pastatyti Lenkijoje dvi gamyklas, tieksiančias produkciją Europos rinkai. Tačiau dabar, kai įmonė „Dell“ atsisakė sumanymo turėti Lenkijoje du gamybos objektus, kaip suprantu, nieko nepasikeitė bendro įmonės strategijos vertinimo atžvilgiu.

Kokią išvadą galima daryti? Kad įmonėje „Dell“ nė vienas iš Europos teisės aktų, susijusių su darbuotojų ar profesinių sąjungų teisėmis, apie kuriuos kiekvieną dieną kalbame, nėra gerbiamas. Todėl iš tikrųjų sunku matyti tokį paradoksą, – ypač dabar, kai turime problemų, susijusių su biudžetu, su ekonomikos atkūrimo finansavimu, – kad Europos Sąjungos biudžeto lėšos galiausiai panaudotos tam, kad JAV akcininkai galėtų padidinti įplaukas iš savo kapitalo, o pačioje Europos Sąjungoje Airijos darbininkai atsidurtų Lenkijos darbininkų kailyje. Tai neabejotinai ne ta filosofija, kuria vadovavomės paremdami Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo įsteigimą.

Žinoma, dėl tokios padėties kaltas ne tik Komisijos narys V. Špidla, bet vis dėlto manau, šis atvejis įpareigoja mus griežtai kontroliuoti sąlygas, pagal kurias mobilizuojamos Bendrijos biudžeto lėšos remiant stambių bendrovių strategiją, juolab kad ekonomikos atkūrimo plane, parengtame vadovaujant esamam Komisijos Pirmininkui J. M. Barroso, priemonės, kuriomis siekiama išlaikyti darbuotojus savo darbo vietose, užimtumo srityje nurodomos kaip prioritetinės.

Kadangi Komisija buvo informuota apie įmonės „Dell“ strateginius planus, susijusius su dviem gamyklomis, atėjus laikui rinktis tarp dviejų gamyklų, Komisija, mano nuomone, turėjo parodyti daugiau iniciatyvos ir susitarti su įmone „Dell“ dėl gamyklos Airijoje pertvarkos pritaikant ją gaminti nešiojamuosius kompiuterius, kurie dabar gaminami Lenkijoje, juolab kad pačios įmonės strategijoje buvo numatyta vietoje stalinių kompiuterių gaminti nešiojamuosius. Mūsų nuomone, jeigu Komisija remia tarptautines bendroves, plėtojančias savo verslą pagal tokį scenarijų, mums turėtų būti suteikta atitinkama teisė kalbėti.

Kalbant apskirtai, šis atvejis turėtų paskatinti kitą Komisiją – ir pirmiausia M. Monti jam patikėtoje misijoje – parodyti daug didesnę iniciatyvą ir parengti pasiūlymus dėl Bendrijos lėšų naudojimo tokiu metu, kai tenka spręsti klausimą dėl įmonių perkėlimo, nustatančio vienos valstybės narės darbininkus prieš kitos valstybės narės darbininkus, kai tarptautinės bendrovės vykdo strategiją, prieštaraujančią socialinės teisės dvasiai, kurią siekiame įtvirtinti savo socialinės rinkos ekonomikos modelyje.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Pone pirmininke, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau padėkoti pranešėjui už tai, kad parėmė Komisijos pasiūlymą mobilizuoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšas siekiant paremti be darbo likusius Belgijos tekstilės sektoriaus ir Airijos kompiuterių pramonės sektoriaus darbuotojus. Pranešime svarstoma daug klausimų, bet apsiribosiu tik tais, kurie susiję su biudžetu, nes aptarti kitus klausimus dar turėsime galimybę.

Pirmasis biudžetinis klausimas, kurį savo pranešime keliate, susijęs su finansavimo šaltiniais. Tvirtinate, kad Europos socialinis fondas negali būti naudojamas kaip vienintelis finansavimo šaltinis. Biudžeto požiūriu Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas ypatingas tuo, kad jis neturi savo biudžeto. Fondo lėšos mobilizuojamos visais ataskaitiniais laikotarpiais teikiant pasiūlymus biudžeto valdymo institucijai persvarstyti biudžetą ir pervesti lėšas išmokoms pagal šio fondo paramą iš asignavimų, numatytų pagal kitus biudžeto straipsnius. Šis darbas nėra atliekamas nuolat, o tik esant poreikiui. Tiesa, kad Europos socialinis fondas iki šiol formaliai buvo pagrindinis finansavimo šaltinis. Pabrėžiu žodį „formaliai“, nes ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Europos socialinio fondo biudžetas jokių būdu nesumažėja. Tai principinis klausimas.

Antrasis klausimas, kurį kėlėte pranešime, nėra išskirtinai biudžetinis, o labiau susijęs su sprendimų priėmimo procesu, nes prašote, kad Komisija teiktų pasiūlymus dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimo atskirais dokumentais. Komisijai puikiai žinoma, kad pateikiant pasiūlymus atskirai visiškai išvengiama pavojaus, kad gali atsirasti prieštaravimų ar kad fondas bus naudojamas kaip garantas.

Tačiau būtina atsižvelgti į naujus tinkamumo kriterijus, kuriuos šiais metais aptarėme ir kuriuos jūs patvirtinote. Taigi po kelių mėnesių galime tikėtis daug didesnio paraiškų antplūdžio ir neaišku, ar atskirai pateikti pasiūlymai bus nagrinėjami greičiau. Bet kokių atveju Komisija norėtų pareikšti, kad metodas, kai pasiūlymai pateikiami atskirai, yra tinkamesnis, nes jis leidžia išvengti techninių nesklandumų bei užtikrinti geresnę darbo kokybę. Komisija atsižvelgia į jūsų prašymą ir visiškai sutinka atitinkamai pakeisti savo darbo tvarką ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais. Taigi abiem šiais atvejais pateikiau aiškų mūsų pažado patvirtinimą.

Jei kalbėtume apie antrąjį klausimą, tai Komisija džiaugiasi, kad Parlamentas priėmė sprendimą mobilizuoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšas ir skirti paramą darbuotojams, kurie buvo atleisti iš darbo Belgijos tekstilės sektoriuje ir Airijos kompiuterių pramonės sektoriuje. Šiuo atžvilgiu kilo klausimas dėl galimo ryšio tarp įmonių perkėlimo ES viduje, ES finansinių priemonių vaidmens ir Komisijos vykdomos valstybės paramos kontrolės.

Pirma, turėčiau pasakyti, kad Komisijai žinomos neigiamos įmonių perkėlimo pasekmės darbuotojams, jų šeimoms ir regionams ir Komisija į tai tikrai atsižvelgia. Tačiau Komisija negali kištis į įmonių sprendimo priėmimo procesą, jei Bendrijos teisės nuostatos nėra pažeidžiamos. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad ji neturi įgaliojimų sutrukdyti įmonei priimti sprendimą ar priversti įmonę sprendimą atidėti, o įmonės nėra įpareigotos informuoti Komisiją apie savo priimtų sprendimų teisėtumą. Tačiau Komisijai taip pat suprantami nuogastavimai dėl to, kad regionams skiriama valstybės pagalba, įskaitant galimą paramą struktūrinių fondų lėšomis, gali būti naudojama kaip priemonė investicijoms nuo kitų regionų nuvilioti.

Komisija pabrėžia, kad Bendrijos reglamentais, susijusiais su valstybės parama, be kitų dalykų, siekiama užtikrinti, kad parama, kuria siekiama padaryti įtaką įmonėms jų sprendimų dėl investicijų nukreipimo į vieną ar kitą šalį atžvilgiu, būtų teikiama tik nepalankioje padėtyje esantiems regionams ir kad tokia pagalba nebūtų naudojama darant žalą kitiems regionams. Ši problema taip pat sprendžiama reglamente, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos dėl struktūrinių fondų ir sanglaudos fondo ir gairėse dėl regioninės paramos 2007–2013 m., kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios investicijos iš tikrųjų duotų ilgalaikės naudos regioninei plėtrai.

Reglamento, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos dėl struktūrinių fondų, 57 straipsnyje teigiama, kad valstybės narės privalo užtikrinti, jog projektai išlaikytų investicijas, dėl kurių parama buvo skirta, penkerius metus po projekto užbaigimo, o MVĮ atveju – trejus metus. Jei projekte padaroma esminių pakeitimų, kuriuos lėmė infrastruktūros objekto nuosavybės pobūdžio pasikeitimas ar gamybinės veiklos nutraukimas, ir šie pakeitimai turi įtakos jo pobūdžiui ar įgyvendinimo sąlygoms arba bendrovei ar valstybinei įstaigai suteikia pernelyg didelį pranašumą, paramos suma turi būti grąžinama. Valstybės narės privalo informuoti Komisiją apie tokius pakeitimus metinėje veiklos programų įgyvendinimo ataskaitoje. Komisija informuoja kitas valstybes nares.

Be to, 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu priimta speciali teisinė nuostata, kuria siekiama užtikrinti, kad įmonės, iš kurių buvo pareikalauta grąžinti paramos sumą dėl gamybinės veiklos perkėlimo į kitą valstybės narės regioną ar į kitą valstybę narę, negalėtų gauti fondų paramos. Gairių dėl regioninės paramos 40 dalyje taip pat teigiama, kad pagalba turi būti suteikiama tik jei investicijos būtų išlaikomos atitinkamame regione bent penkerių metų laikotarpį užbaigus investicijas. Be to, kai pagalbos suma skaičiuojama atsižvelgiant į išlaidas darbo užmokesčiui, tos darbo vietos turi būti užimtos trejus metus nuo projekto pabaigos. Kiekviena iš darbo vietų, sukurtų dėl investicijų, turi būti išsaugoma atitinkamame regione penkerių metų laikotarpį nuo tos dienos, kai darbo vieta buvo užimta pirmą kartą. Valstybės narės gali sutrumpinti šį penkerių metų laikotarpį MVĮ investicijoms arba jose sukurtoms darbo vietoms iki trejų metų.

Šia nuostata siekiama užkirsti kelią peštynėms dėl paramos ir gamyklų uždarymui remiantis tik tuo, kad kitur valstybės paramos lygis aukštesnis, nes valstybės parama yra tik vienas veiksnys, turintis įtakos įmonių sprendimams dėl savo objektų perkėlimo, ir kad kiti veiksniai, pvz., atlyginimai, įgūdžiai, mokesčiai ar geografinė padėtis, dažnu atveju atlieka daug svarbesnį vaidmenį.

Ponios ir ponai, mano nuomone, visiškai teisinga ir savaime suprantama, kad klausimai dėl Europos fondų naudojimo svarstomi strateginiu lygmeniu. Dėl to negali būti jokių abejonių. Baigdamas norėčiau pasakyti, kad Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšos buvo ir bus naudojamos siekiant padėti dėl globalizacijos padarinių nukentėjusiems asmenims ar pavieniams darbininkams iš Belgijos, Airijos, kaip kad šiuo atveju, ar bet kurios kitos Europos šalies, o visiškai ne įmonėms. Šios lėšos skirtos paremti žmonėms, pavieniams žmonėms, o ne įmonėms.

Elisabeth Morin-Chartier, PPE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, norėčiau grįžti prie mūsų svarstomų Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo mobilizacijos atvejų. Šiais atvejais mes, žinoma, siekiame padėti savo sektoriuje darbą praradusiems darbininkams, kad jie turėtų geresnių galimybių įsidarbinti kitur.

Tačiau grįžkime prie įmonės „Dell“ atvejo, apie kurį buvo priversta kalbėti P. Berès. Gamykla Airijoje gamina stalinius kompiuterius. Momentas, kai Komisija parėmė įmonės sprendimą statyti Lenkijoje gamyklą, gaminsiančią nešiojamuosius kompiuterius, buvo momentas, – nes taip veikia rinka ir paklausa nešiojamiesiems kompiuteriams daug didesnė, – signalizavęs apie Airijos gamyklos bankrotą.

Svarstymai renkantis, kuriame iš dviejų objektų nešiojamieji kompiuteriai turėtų būti gaminami, bylojo apie sunkumus, su kuriais mums tenka susidurti sprendžiant Airijos gamyklos darbuotojų klausimą. Taigi, mūsų darbo grupė Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo klausimais, išnagrinėjusi šiuos du atvejus individualia tvarka, paprašė Komisijos griežtai kontroliuoti Europos ar regiono lygmeniu, kaip naudojama abiem gamykloms skirta parama, nes Europos paramos politika, kurią plėtojame, neturi būti vykdoma neapgalvotai, kai teikiama parama galiausiai atsisgręžia prieš pačius darbuotojus.

Taigi norime, kad šioms problemoms jau pačioje pradžioje būtų skiriamas didesnis dėmesys, kad darbuotojams netektų jų patiems spręsti.

Alan Kelly, S&D frakcijos vardu. – Pone pirmininke, 2009 m. sausio 8 d., Vidurio Vakarų Airija, ypač Limeriko, Klero ir Šiaurės Tipeterio grafystės ir Limeriko miestas, gavo tokią ekonominę traumą, kokios iki šiol šiam regionui neteko patirti. Įmonės „Dell“ 2 000 darbo vietų ir daugybės šalutinių darbo vietų uždarymas tapo istorinio masto praradimu regionui.

ES skyrė Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo paramą, kuri bus panaudota tiesiogiai padėti ekonominiu požiūriu labiausiai pažeidžiamiems šio regiono gyventojams. Suprantame šios 14,8 mln. EUR sumos skyrimą ne kaip pinigų švaistymą, o kaip paramą daugiau nei 2 400 žmonių, padėsiančių jiems iš naujo kurti savo gyvenimą, ir atitinkamai rytoj balsuosime. Ši parama labai laukiama.

Pinigai bus panaudoti darbo netekusių darbuotojų perkvalifikavimui, pagalbai pradedant verslą ir žmonių aprūpinimui darbu, kurio jiems taip reikia. Vien tai, kad įmonės „Dell“ darbuotojų komiteto atstovai ši vakarą yra čia, rodo, kokias dideles viltis jie deda į šį fondą ir kaip ši parama jiems būtina.

Tačiau turiu pabrėžti, kad esame tik pusiaukelėje. Šie pinigai turės būti panaudoti per aštuoniolika mėnesių, todėl šiandien kreipiuosi į Airijos įmonių, prekybos ir užimtumo ministrę M. Coughlan prašydamas jos asmeniškai pasirūpinti, kad būtų parengtas planas dėl šios paramos panaudojimo. Tai vienkartinė parama, skirta eiliniams žmonėms, ir daugiau tokios galimybės gauti pagalbą jie neturės. Ponia M. Coughlan, labai prašau jūsų pasirūpinti, kad Vidurio Vakarų Airija kuo geriau išnaudotų šią vienintelę galimybę.

Norėčiau padėkoti EP nariams, ypač savo kolegoms, už jų paramą įmonės „Dell“ paraiškai, taip pat paprašyti jų, kad paremtų panašioje padėtyje atsidūrusių įmonių „Waterford Crystal“ ir „SR Technics“ paraiškas, kurias netrukus teks svarstyti.

Marian Harkin, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasakyti, kad Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas yra tikro ES piliečių ir valstybių solidarumo išraiška. Antra, kaip EP narys, atstovaujantis Airijai, iš tikrųjų džiaugiuosi, kad atleisti įmonės „Dell“ darbuotojai bent dabar turės galimybę žiūrėti į ateitį ir planuoti savo gyvenimą. Tačiau, kaip pasakė Alan Kelly, labai svarbu užtikrinti, kad visos programos ar mokymo kursai būtų parengti atsižvelgiant į konkrečius atleistų žmonių poreikius ir kad visa pagalba, kurią numatoma teikti, turėtų aiškų tikslą suteikti darbo netekusiems žmonėms galimybę vėl integruotis į darbo rinką arba pradėti savo verslą.

Baigdamas norėčiau pripažinti Parlamento vaidmenį patvirtinant sprendimą dėl paramos įmonės „Dell“ darbuotojams. Nepaisant kai kurių labai rimtų klausimų, kurie šį vakarą buvo iškelti, mes nelaikome darbuotojų įkaitais ir patvirtiname paraišką dėl 14,8 mln. EUR paramos skyrimo. Tačiau Komisijos narys privalo užtikrinti, kad ES pramonės politika būtų nuosekli ir kad ES biudžetas nebūtų naudojamas siekiant padidinti kai kurių įmonių akcininkų pelną ES darbuotojų sąskaita.

Marije Cornelissen, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (NL) Dėl Airijos paraiškos, kurioje prašoma skirti lėšų iš Europos fondų siekiant padėti žmonėms, netekusiems darbo įmonei „Dell“ uždarius savo gamyklą Airijoje, kilo daug klausimų, kurie turi būti atsakyti.

Tai, kad tokia įmonė kaip „Dell“ vienoje šalyje gamyklą uždaro, o kitoje stato naują, iš esmės yra įprastas rinkos jėgų veikimo rezultatas. Tačiau šiuo atveju buvo teikiama valstybės pagalba, kuri keičia reikalą. Įmonės „Dell“ gamykla buvo pastatyta Airijoje prieš kelerius metus panaudojant valstybės pagalbą. Dabar įmonė nusprendžia šią gamyklą uždaryti ir pastatyti naują Lenkijoje ir šiuo atveju valstybės pagalba vėl panaudojama. Tačiau užuot padengusi socialinės pagalbos iš darbo atleistiems Airijos gamyklos darbuotojams plano išlaidas, įmonė „Dell“ paliko juos sunkioje socialinėje padėtyje, tad dabar jie priversti kreiptis pagalbos prašydami, kad jiems būtų suteikta Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo parama. Manau, kad šis atvejis byloja apie mūsų pramonės ir užimtumo politikos nenuoseklumą ir tai rimta problema. Atsižvelgiant į visa tai, pagaliau norėtusi sužinoti, kiek gi iš tikrųjų sukurta naujų darbo vietų panaudojant šią valstybės pagalbą, kurią Airija, Lenkija ir Europos Sąjunga „perpumpavo“ į įmonę „Dell“?

Taigi būtina pagalvoti, kaip Komisija ir valstybės narės kartu galėtų užtikrinti savo vykdomos politikos nuoseklumą. Taip pat reikia pamąstyti, kaip galėtume užtikrinti, kad Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšos būtų naudojamos remti įmonių pastangoms, dedamoms darbuotojų naudai, o ne veiklai, dėl kurios darbuotojai masiškai atleidžiami iš darbo.

Ilda Figueiredo, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (PT) Pone pirmininke, mes visada palaikėme mintį, kad ES politika dėl įmonių perkėlimo turėtų būti persvarstyta, ir visada teigėme, kad Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas yra tik lengvinamoji priemonė, skirta darbuotojams, kurie tapo tarptautinių bendrovių vykdomos strategijos ar netinkamos pramonės politikos, vykdomos nesirūpinant užtikrinti žmonėms geras darbo vietas bei jų teises, aukomis. Todėl palaikome naują socialinės plėtros ir pažangos politiką.

Tačiau taip pat manome, kad Airijos darbuotojai neturėtų du kartus nukentėti dėl pelno didinimo ir socialinio dempingo strategijos, kurią vykdo tarptautinė bendrovė „Dell“, uždarydama savo gamyklą Airijoje ir gaudama paramą naujos gamyklos statybai Lenkijoje.

Todėl remiamo šį pranešimą.

Tačiau norime išgirsti iš Europos Komisijos atsakymus į kai kuriuos klausimus dėl ateities. Norime radikalių pokyčių politikoje ir veiksmingos tarptautinėms bendrovėms skiriamos paramos naudojimo kontrolės. Norime tikros pramonės politikos ir svarių investicijų į darbuotojų teises užtikrinančių naujų darbo vietų kūrimą.

Seán Kelly (PPE). – (GA) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau nuoširdžiai padėkoti Komisijai už šią dosnią paramą darbo netekusiems įmonės „Dell“ darbuotojams. Ypač norėčiau pasidžiaugti matydamas čia Gerry ir Denisą, kurie šį vakarą yra su mumis.

Tai, kad įmonės „Dell“ darbuotojams dabar bus padėta, yra neabejotinai didžiulis Europos Sąjungos ir pirmiausia Komisijos nuopelnas, ir už tai norėčiau padėkoti. Taip pat norėčiau padėkoti savo buvusiems kolegoms, iš kurių du, Marian Harkin ir Brian Crowley, yra šį vakarą su mumis, ir savo pirmtakui Colmui Burke, kurie gegužės mėn. pradėjo šį fondo lėšų mobilizavimo darbą.

Komisija padarė du mums labai svarbius esminius pakeitimus: pakeitė bendro finansavimo įnašų santykį sumažindama valstybės narės vyriausybės dalį nuo 50 proc. iki 35 proc. ir padidindama Komisijos įnašą iki 65 proc., taip pat pakeitė sąlygą dėl reikalaujamo atleistų darbuotojų skaičiaus sumažindama jį nuo 1000 iki 500, o tai suteikė viltį, kad įmonių „Waterford Crystal“ ir „SR Technics“ darbuotojai taip pat gaus paramą.

Tačiau norėčiau išpėti dėl dviejų dalykų. Pirmia, manau, kad sąlyga dėl paramos panaudojimo pratęsimo turėtų būti pakeista nustatant ne dvejų, bet trejų metų laikotarpį, nes trečiojo lygio mokymo kursas, kuris bus pasiūlytas daugumai atleistų darbuotojų, įprastai užtrunka trejus metus. Antra, paramos teikimo pradžios data turėtų būti ne paraiškos pateikimo data, o Parlamento ir Tarybos susitarimo dėl paramos teikimo pasirašymo data.

Nepaisant to, norėčiau pasakyti, kad žmonės labai dėkingi už visas šias pastangas. Jūs suteikėte viltį tiems, kurie buvo ją praradę. Nenusišalinote ir parodėte solidarumą. Ši parama bus tinkamai panaudota. Neabejoju, kad šis fondas ir ši parama gali tapti veiksmingiausia iš visų kada nors Europos Komisijos teiktų paramos priemonių. Tikrai esu jums už tai labai dėkingas.

Frédéric Daerden (S&D). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, buvo kilę keletas klausimų, bet Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo paramos idėja kelia man dvejopą jausmą.

Pirma, džiaugiuosi, kad toks fondas sukurtas. Europos žmonėms reikia žinoti, kad sunkmečiu, kokį patiriame dabar, Europa pasirengusi jiems padėti. Antra, džiaugiuosi, kad Belgija sulaukė pagyrimo už puikų bendradarbiavimą su socialiniais partneriais sprendžiant šį klausimą.

Deja, yra dalykų, kurie kelia man nusivylimą, ir jie susiję su tuo, kaip Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas veikia. Pirma, jo sėkmė atspindi sunkią ekonominę padėtį Europoje ir visas mums pernelyg gerai žinomas pasekmes visuomenei.

Antra, įmonės „Dell“ atveju kilo abejonių dėl šio fondo ir kitų pagalbos priemonių suderinamumo. Šiuo atžvilgiu visapusiškai pritarti pirmiau kalbėjusios mano kolegės P. Berès pateiktoms pastaboms.

Galiausiai norėčiau pakalbėti dėl fondo biudžeto. Lėšos išmokoms pagal šio fondo paramą pervedamos iš asignavimų, numatytų pagal kitus biudžeto straipsnius, ir, kiek man žinoma, nuolat pervedant lėšas iš Europos socialinio fondo. Nors tai leidžia daryti struktūrinių fondų išmokų norma, kuri nėra tokia didelė, kaip norėtusi, struktūrinių fondų lėšos vis dėlto turėtų būti naudojamos pagal šių fondų paskirtį.

Baigdamas norėčiau paraginti rimtai persvarstyti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo finansavimo klausimą ir jaučiu, kad Komisija yra linkusi nusileisti, jei ne suteikdama fondui visapusišką finansinį pagrindą, kokį turi kiti fondai, tai bent užtikrindama, kad jis toliau nebebūtų finansuojamas išskirtinai socialinių struktūrinių fondų sąskaita.

Ivo Belet (PPE). – (NL) Norėčiau trumpai pakalbėti dėl struktūrinio Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo poveikio. Savaiame aišku, džiaugiamės šiandien pasiūlytais projektais, kurių rytoj laukia patvirtinimas. Tačiau visuose juose dar yra erdvės patobulinimams ir būtent apie tai norėjau trumpai pakalbėti.

Ponios ir ponai, fondas kartais prašauna pro šalį ir taip atsitinka, Komisijos nary, paprasčiausiai dėl pernelyg sudėtingos procedūros. Šiaip ar taip, pagrindinis šio fondo tikslas – teikti skubią paramą darbo netekusiems žmonėms ir padėti jiems rasti naują darbą. Šiuo metu ne visada pavyksta tai padaryti, nes negalime pakankamai greitai veikti, ir žmonės, ypač vyresnio amžiaus, dėl to labai nepatenkinti. Iš tikrųjų, padedant atleistiems iš darbo žmonėms susirasti naują darbą ir teikiant jiems paramą būtina veikti skubiai ir ryžtingai, o šito šiuo metu visiškai nėra.

Be to, prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui stinga lankstumo. Jei esate darbuotojas, kuris prarado darbą ir kuriam nepasisekė, mat dirbo įmonėje, neįtrauktoje į remtinų įmonių sąrašą, jūs paprasčiausiai negausite paramos, nes neatitinkate tinkamumo gauti paramą kriterijų. Kiekvieną dieną girdime iš žmonių panašių istorijų ir neriamės iš kailio bandydami paaiškinti jiems, – nes tai labai sunki užduotis, – kodėl jie negali gauti paramos.

Komisijos nary, manau, kad būtina kuo skubiau rasti praktinį šios problemos sprendimą. Mums reikia greitesnės procedūros, taip pat, jei įmanoma, formulės, kuri leistų mums dirbti pagal metodą, orientuotą į paramos teikimą paketu. Manau, šiuo atžvilgiu artimiausiu metu būtina imtis veiksmų.

Markus Pieper (PPE). – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas padeda žmonėms įgyti papildomų profesinių įgūdžių ir kvalifikacijų. Tai yra socialinė Europos pusė ir labai teigiama pusė. Tačiau Komisija taip pat įvertino įmonės „Dell“ gamyklai Lenkijoje skirtas subsidijas jų atitikties valstybės pagalbos skyrimo taisyklėms požiūriu. Komisija sutiko skirti įmonei „Dell“ 54 mln. EUR Lenkijos valstybės pagalbą, nes manoma, kad ši pagalba prisidės prie šio regiono ekonominės plėtros.

Šiuo atžvilgiu kyla klausimas, ar mums Europoje iš tikrųjų reikia konkurencijos dėl valstybės lėšų. Atsakymas yra „ne“! Turėtume pakeisti taisyklės dėl valstybės pagalbos skyrimo taip, kad įmonės nebūtų perkeliamos mūsų ir valstybių narių biudžeto sąskaita.

Turiu dar vieną klausimą, kurį norėčiau pateikti tiesiogiai Komisijos nariui: ar į tą įmonę „Dell“ skirtą 54 mln. EUR Lenkijos valstybės pagalbos sumą įeina lėšos iš Europos struktūrinių fondų? Kodėl, Komisijos nary, Komisija nepateikė šiuo atžvilgiu savo aiškos nuomonės? Raginu Komisiją iš tikrųjų rimtai imtis reglamente dėl struktūrinių fondų nustatytos pareigos vykdyti griežtą stebėseną. Nė vieno Europos fondo lėšos neturėtų būti naudojamos įmonių perkėlimo Europos Sąjungos viduje finansavimui. Tai, ką šiandien mums pateikėte, Komisijos nary, yra išsisukinėjimas, o ne atsakymas. Jūs dangstotės Lenkijos vyriausybės ataskaitomis, tačiau nepasirūpinote tiesiogiai išsiaiškinti, ar reglamento dėl Europos struktūrinių fondų reikalavimų iš tikrųjų buvo laikomasi.

Tad pagaliau užtikrinkime skaidrumą ir skelbkime informaciją apie kiekvieną struktūrinių fondų lėšomis skiriamą subsidiją, kaip tai daroma įgyvendinant žemės ūkio politiką. Tai vienintelis būdas užtikrinti pasitikėjimą Europos struktūriniu politika.

Csaba Őry (PPE). – (HU) Labai gerai menu karštas diskusijas, vykusias steigiant šį Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą ir net prieš tai, dėl to, kaip būtų negerai, jei ši pagalba, skirta padėti darbo netekusiems žmonėms vėl integruotis į darbo rinką, užuot padėjusi sušvelninti padarinius taptų paskata įmonėms, taip sakant, patogiai pasinaudoti perkėlimo galimybe paliekant padengti nuostolius tų, kurie dėl tokio perkėlimo nukenčia labiausiai.

Įmonės „Dell“ atvejis yra labai ryškus pavyzdys, nes, kaip parodė patirtis, užuot padėjusi sušvelninti padarinius ir parodyti solidarumą, ši parama, regis, tokia paskata tapo, nes įmonė „Dell“ gauna pagalbą ir darbuotojų atleidimui, ir įmonės perkėlimui. Taigi tai, ką šiuo atveju turime, yra paprasčiausiai netinkamas Europos fondų veiklos derinimas. Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas yra konkurencijos politikos ir struktūrinių fondų dalis. Jei šias lėšas naudosis nesuderintai, juolab ne pagal fondo paskirtį, tokia parama nebus prasminga ir neduos jokios naudos. Taigi norėčiau paraginti Komisiją pamąstyti, kaip užtikrinti, kad tokiais atvejais Europos viešosios lėšos būtų naudojamos suderintai, idant ateityje tokios painiavos būtų išvengta.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Pone pirmininke, Komisijos nary, ekonomikos ir finansų krizė rimtai paveikė ir tebeveikia ir metalurgijos pramonę, ir laivų statybos sektorių. Galacis, miestas, iš kurio esu kilusi, labai nukentėjo prarasdamas tūkstančius darbo vietų metalurgijos pramonės ir laivų statybos sektoriuose.

Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo parama darbuotojams, atsidūrusiems labai sunkioje padėtyje dėl darbo praradimo, yra trumpalaikis ir vidutinio laikotarpio sprendimas. Norėčiau pabrėžti būtinybę investuoti į sunkiosios pramonės sektoriaus įmonių modernizavimą, kad ateityje jos galėtų sumažinti taršos lygį. Tai būtų ilgalaikė darbuotojų apsaugos priemonė, nes šios investicijos leis mums išsaugoti darbo vietas.

Brian Crowley (ALDE). – Pone pirmininke, kaip ir mano kolegos, norėčiau padėkoti Komisijos nariui ir pranešėjui už atliktą darbą sprendžiant klausimą, dėl kurio šiandien diskutuojame. Komisija tikrai prisimena mano ir mano buvusio kolegos Colmo Burke susitikimą su Komisijos nariu sausio mėn., kuriame buvo pradėtas šis Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimo procesas siekiant padėti įmonės „Dell“ darbuotojams.

Manau, šis procesas akivaizdžiai rodo, kiek mes Europos Sąjungos lygmeniu dedame pastangų siekdami užtikrinti, kad pirmiausia būtų pasirūpinta žmonėmis, kad visose politikos srityse žmogus būtų dėmesio centre, kad žmonės būtų apsaugoti ir kad patekus į bėdą ar susidūrus su sunkumais Europos Sąjunga galėtų suteikti jiems skubią paramą.

Noriu asmeniškai padėkoti Komisijos nariui už jo aktyvų vaidmenį sprendžiant šį klausimą, ne tik čia Parlamente ar bendradarbiaujant su manimi, bet taip pat vietoje, Limerike, kur jis buvo nuvykęs susitikti su įmonės „Dell“ darbuotojais.

Kitiems kolegoms, kurie kartais savo klausimais bando išmušti mus iš vėžių, norėčiau pasakyti, kad Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas, nepaisant visų jo trūkumų, yra teigiamas Europos Sąjungos indėlis, tai fondas, kurį turėtume skatinti augti ir klestėti, ir norėčiau priminti seną posakį: duok žmogui žuvį, tai jį pamaitinsi dienai, išmokyk jį žvejoti, tai jį pamaitinsi visam likusiam gyvenimui. Būtent tai Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas ir leidžia mums padaryti.

Elisabeth Schroedter (Verts/ALE). – (DE) Pone pirmininke, norėčiau grįžti prie Komisijos nario V. Špidlos antrojo teiginio. Jis pasakė, kad negalime daryti įtakos verslo sprendimams. Tai tiesiog netiesa. Mes neabejotinai

darome įtaką verslo sprendimams mokėdami subsidijas, teikdami Europos struktūrinių fondų paramą ir skirdami valstybės pagalbą.

Būtent todėl, kai buvo deramasi dėl reglamento, Parlamentas ginčijosi dėl perkėlimo klausimo. Tačiau galiausiai Parlamentui teko nusileisti, nes Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, deja, taip pat balsavo už, pone M. Pieperi, taigi Struktūrinių fondų reglamente dabar nustatytas tik penkerių metų laikotarpis, kuris, atsižvelgiant į didžiules paramos sumas, neabejotinai yra per trumpas. Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas tuo metu buvo vieninteliai, kurie reikalavo, kad reglamento dalyje, susijusioje su paramos sumos grąžinimu įmonės perkėlimo atveju, kurią pacitavo Komisijos narys, būtų nustatytas bent dešimties metų laikotarpis. Taigi šis atvejis rodo, kad Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas buvo teisūs, ir tai viskas, ką galiu pasakyti.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE). – (PL) Pone pirmininke, mobilizuodama Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšas, Europos Sąjunga eilinį kartą suvienija jėgas siekdama įveikti ekonominius sunkumus. Šį kartą šie sunkumai susiję su esminiais struktūriniais pasaulio prekybos tendencijų pokyčiais. Kaip ir finansų krizės atveju, galėsime veiksmingai kovoti su globalizacijos padariniais tik jeigu dirbsime išvien.

Mobilizuotos lėšos, skirtos darbo netekusiems žmonėms, suteikia galimybę ir Belgijos tekstilės sektoriaus darbuotojams, ir įmonės „Dell“ gamyklos darbuotojams Airijoje artimiausiu metu persikvalifikuoti ir rasti naują darbą. Fondas taip pat skirtas skatinti žmones pradėti savo verslą. Ši pagalba, skirta konkrečioms sektoriams skirtingose šalyse, yra tinkama socialinio solidarumo Europos Sąjungos viduje raiška.

Faktas, kad įmonė „Dell“, pagrindusi savo sprendimą perkelti gamyklą iš Airijos dėl būtinybės rasti kitą šalį, kurioje gamybos išlaidos mažesnės, nepasitraukė iš Europos Sąjungos, nes įmonė „Dell“ surado kitą vietą Lenkijoje, Lodzės mieste. Lodzės miestas užimtumo lygio požiūriu yra sudėtingoje padėtyje, o pastatydama šiame mieste savo gamyklą, įmonė „Dell“ sukūrė apie 2 000 naujų darbo vietų. Ši investicija padės pastebimai pagerinti padėtį Lodzės mieste bei jo apylinkėse ir paspartinti plėtrą visoje vaivadijoje.

Pervenche Berès, autorė. – (FR) Pone pirmininke, norėčiau nuraminti savo kolegą EP narį B. Crowley. Nė vienas Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto narys neabejoja Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo teikiamos paramos veiksmingumu ir nauda. Mes tik manome, kad šio fondo lėšos gali būti naudojamos racionaliau.

Taip pat norėčiau grįžti prie ką tik Komisijos nario pasakytų žodžių, kad turi būti užkirstas kelias tokiems atvejams, kai fondo parama naudojama siekiant įsigyti kapitalo. Būtent apie tokį atvejį šiandien ir kalbame.

Įdomu, ką pasakysite kitos Komisijos nariui, kuris bus atsakingas už Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, perduodamas jam savo funkcijas? Nes įmonės „Dell“ atveju akivaizdžiai matome procedūros iškraipymo ir piktnaudžiavimo Bendrijos lėšomis pavojų ir to sankcionavimo atsižvelgiant į konkurencijos politiką pavojų.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Ponios ir ponai, mano nuomone, diskusijoje, iš esmės, lygiagrečiai išryškėjo dvi nuomonės. Pirmoji yra ta, kad Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas vis dėlto veikia, bet dar yra priežasčių optimizuoti jo naudojimą. Buvo minėtas laiko klausimas, nors manau, kad tokios didelės problemos nėra, nes valstybės narės turi galimybę nedelsdamos sureaguoti ir susigrąžinti paramai skirtą sumą. Nepaisant to, šį klausimą, mano nuomone, reikia dar apsvastyti ir paieškoti sprendimo einant šia kryptimi.

Taip pat buvo kalbėta apie atskirą fondo biudžetą. Steigiant fondą sukurti atskirą jam skirtą biudžetą nebuvo įmanoma ir tai tiesa. Nepaisant to, fondas gali veikti ir neturėdamas savo biudžeto. Taigi manau, kad būtina visus šiuos klausimus, kuriuos galima svarstyti, pateikti svarstyti ir, jei būtina, rasti geresnį sprendimą. Tačiau nė viena iš šių problemų neužginčija pagrindinio principo, kad sunkmečiu fondas veikia ir teikia realią pagalbą.

Antrasis klausimas, keltas šiose diskusijose, yra daug sudėtingesnis. Tai klausimas dėl įmonių perkėlimo, susijęs su konkurencija dėl subsidijų ir kitais klausimais, kurie yra labai sudėtingi. Manau, kad šiuos klausimus reikėtų spręsti ir spręsti gilinant ir visus faktus. Šiuo atžvilgiu norėčiau paminėti kelis faktus, susijusius su įmonės „Dell“ atveju, taip pat su kai kuriomis mūsų mintimis apie visą šią problemą.

Pirmasis faktas yra tas, kad vienam produkcijos vienetui tenkančios išlaidos darbo jėgai, remiantis EPBO duomenimis ir priešingai vyraujančiai nuomonei, Lenkijoje yra daug didesnės nei Airijoje. Taigi išlaidos darbo jėgai Lenkijoje yra ne mažesnės, bet didesnės nei Airijoje. Į šį faktą reikėtų atsižvelgti, nes sudėtingais

atvejais daryti išvadas remiantis tiesioginiu palyginimu nėra patikimas metodas. Norėčiau pabrėžti, kad jei norime šiais klausimais diskutuoti, būtina giliau pasinagrinėti padėtį, bent jau kai kurių aspektų atžvilgiu.

Antrasis faktas susijęs su pačia įmone „Dell“. Tiesa, kad įmonė pradėjo savo veiklą Limerike 1991 m., kitaip sakant, prieš aštuoniolika metų. Taip pat tiesa, kad nėra jokių duomenų, patvirtinančių, kad šios gamyklos statybai įmonė „Dell“ iš kurio nors Europos fondo būtų gavusi paramą. Tokios informacijos nėra, nors neatmetu galimybės, kad įmonė gavo paramą iš kurio nors regioninio fondo, nes tuo metu, 1990 m., nebuvo jokių prievolių ar metodų, kurie leistų mums šią informaciją gauti. Taip pat tiesa, kad sprendimą dėl gamyklos perkėlimo į Lodzę įmonė „Dell“ priėmė 2007 m. Faktas yra ir tai, kad pinigai, panaudoti kaip valstybės pagalba, yra Lenkijos pinigai ir apie šią pagalbą buvo pranešta 2007 m. gruodžio mėn. Šis faktas byloja apie tai, kad Europos struktūrinių fondų lėšos nebuvo panaudotos. Šiuo atveju – tai daroma ne visada, o tik tuomet, kai suma, kaip kad šiuo atveju, viršija 50 mln. EUR – atliekamas labai nuodugnus vertinimas, be kitų dalykų, atsižvelgiant į aspektus, susijusius su darbo rinka. Atlikusi tokį vertinimą Komisija priėjo prie išvados, kad šios dvi gamyklos, įsteigtos visiškai skirtingu metu, nėra tarpusavyje susijusios. Tačiau tai nereiškia ir jokių būdu neužginčija reikalavimo, kad klausimai, susiję su Europos lėšų naudojimu, išaiškėjus naujiems faktams būtų nuodugnai persvarstomi, taip pat neužginčija būtinybės užtikrinti aukštą paramos teikimo veiklos nuoseklumo lygį. Manau, kad įmonės „Dell“ atvejis tapo geru tramplinu šioms diskusijoms, kurias neabejotinai būtina tęsti.

Ponios ir ponai, norėčiau padėkoti jums už šias diskusijas ir už galimybę kartu su jumis apsvarstyti kai kuriuos aspektus, susijusius su Europos prisitaikymo prie globalizacijos fondo lėšų naudojimu. Baigdamas tik norėčiau pasakyti, kad įgyvendindami savo politiką neabejotinai susiduriame su rizika dėl netinkamo ar neviseiškai optimalaus lėšų naudojimo ir šios rizikos plėtodami savo politiką neišvengsime. Taigi turime tai atminti ir turėti drąsos pažvelgti į plačiai pripažintus principus naujomis akimis bei pakeisti šiuos nusistovėjusius ir galbūt pasenusius metodus, jei politinio sutarimo pagrindu randame geresnių intelektualų ir techninių sprendimų.

Reimer Böge, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, norėčiau pakartoti, kad pastaraisiais mėnesiais mes, Biudžeto komitetas ir Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas, dėjome labai daug pastangų, kad procedūros remiantis pastarojo komiteto, kuris šiuo tikslu net sudarė specialią darbo grupę, nuomone būtų kuo greičiau pradėtos ir užbaigtos ir kad lėšos atlikus nuodugnų patikrinimą žmonių labai kuo greičiau juos pasiektų.

Taip pat norėčiau pasakyti, kad vertindami daugiametės finansinės programos ir naujų priemonių įgyvendinimą, persvarstydami biudžetą ir darydami jame pataisymus, taip pat turime įvertinti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo veikimą ir jo sukuriamą pridėtinę vertę, kaip tai daroma visų kitų priemonių atžvilgiu, ypač atsižvelgdami į aspektus, susijusius su valdymu bei institucijų sąveika nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Turime pamąstyti, kaip galėtume pagerinti fondo sąveiką su Europos socialiniu fondu (ESF). Taigi turime būti atviri visoms galimoms diskusijoms, kurios gali padėti šią sąveiką patobulinti.

Finansavimo šaltinių klausimu pasakyčiau, kad kalbėdamas apie mokėjimų asignavimus iš ESF, Komisijos nary, grynai techniniu požiūriu, žinoma, buvote visiškai teisus. Tačiau norėčiau matyti, kad bendras vaizdas daugiametėje finansinėje programoje numatytų įsipareigojimų ir mokėjimų atžvilgiu, taip pat struktūrinių fondų ir ESF atveju atitiktų bendras sumas, dėl kurių buvo susitarta. Neturėtume leisti, kad dėl netinkamo valdymo, problemų kontrolės ir valdymo sistemoje ar pavėluoto šių fondų lėšų realizavimo numatytos sumos liktų nepanaudotos ir kad vėliau kiekvienais metais dalis nuo šių sumų būtų nupjaunama papildomoms programoms kaip ši. Tai nenaudinga steigėjui.

Tačiau mes atsižvelgsime į jūsų pastabas dėl taisyklių, reglamentuojančių su valstybės pagalba susijusią veiklą. Tuos pačius klausimus, žinoma, pateikėme ir kitoje vietoje, sprendami klausimą dėl įmonės „Nokia“ gamyklos Bochume perkėlimo į Rumuniją. Nepaisant to, turiu pasakyti, kad šiuo atžvilgiu reikia nuodugnai apsvarstyti klausimą, susijusį su valstybių narių atskaitomybe Komisijai. Kartais man susidaro įspūdis, jei kalbėsime apie Komisijos ir valstybių narių sąveiką, kad padėtis labai panaši kaip ir žvejybos kvotų atžvilgiu: kiekviena pusė kontrolės funkciją bando nustumti kitai, tad efektyvios sistemos sukurti nepavyksta. Šiuo atžvilgiu išliksime budrūs ir kontroliuosime šiuos apsektus sprendami panašius klausimus, taip pat reikalausime, kad Komisija veiktų taip, kaip reikalaujama pagal reglamentus ir taisykles, dėl kurių susitarėme 2007 m.

Baigdamas norėčiau visų paprašyti balsuoti už šį pasiūlymą dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimo.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos. Balsavimas vyks 2009 m. lapkričio 25 d., trečiadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Iosif Matula (PPE), raštu. – (RO) Pone pirmininke, remiu pranešimą, kurį pateikė mano kolega R. Böge, nes manau, kad daugeliui darbą praradusių Europos žmonių reikalinga pagalba, įskaitant ES fondų lėšomis teikiamą paramą. 2009 m. buvo paremti 10 275 darbuotojai ir šiai paramai išleista 37 mln. EUR, o tai nėra iš tolo nesiekia šiam Europos fondui nustatytos viršutinės metinės ribos, kuri sudaro 500 mln. EUR. Turiu pabrėžti, kad šios lėšos skirtos ne įmonėms, o iš darbo atleistiems žmonių darbuotojams. ES neturi finansiškai remti tokių žmonių, kurios perkelia savo gamybos objektus ir atleidžia savo darbuotojus, ypač jeigu įmonės persikelia į ne ES šalis arba kartu dar gauna kitos valstybės narės pagalbą.

Privalome griežtai kontroliuoti, kaip vykdomas žmonių perkėlimas. Socialinė našta, susijusi su žmonių uždarymu ar jų perkėlimu, neturi būti perkeliama ant Europos mokesčių mokėtojų pečių. Nepamirškime, kad fondas buvo sukurtas siekiant teikti papildomą paramą darbuotojams, netekusiems darbo dėl pasaulio mastu verslo sektoriuje vykstančių esminių struktūrinių pokyčių, o po 2009 m. gegužės 1 d. ir darbuotojams, kurie prarado darbą dėl visuotinės finansų ir ekonomikos krizės. Manau, kad Europos fondai taip pat gali suteikti naujosios valstybės narės rimtą pagalbą įveikiant ekonominius sunkumus ir prisitaikant prie vienos bendros Europos rinkos konkurencinės struktūros.

14. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos projekto padėtis (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl žodinio klausimo Komisijai dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos projekto padėties 2010 m., kurį pateikė Vital Moreira Tarptautinės prekybos komiteto vardu (O-0116/2009 – B7-0222/2009)

Vital Moreira, autorius. – (PT) Pone pirmininke, Komisijos nary, šį klausimą parengėme ir pasiūlėme dar nežinodami, kad C. Ashton nebebus atsakinga už prekybos sritį. Nepaisant to, tikimės, kad Komisija sugebės atsakyti į mūsų klausimą.

Klausimas susijęs su esama padėtimi įgyvendinant Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laisvosios zonos kūrimo projektą, priklausantį, kaip buvo minėta, C. Ashton kompetencijos sričiai, kurį pradžioje planuota užbaigti 2010 m.

Vienas iš svarbiausių projektų, išsirutuliojusių iš 1955 m. pradėto Barselonos proceso – iki 2010 m. sukurti Viduržemio jūros regione laisvosios prekybos zoną. Šią zoną buvo numatoma įsteigti regioniniu pagrindu įtraukiant į ją šiaurės–pietų ir pietų–pietų tinklus, tačiau nustatytas tikslas dar anaipol nepasiektas ir šiuo atžvilgiu norėčiau pateikti keletą klausimų.

Ar Komisija mano, kad tikslas iki 2010 m. įsteigti Europos ir Viduržemio jūros regiono laisvąją prekybos zoną yra realistiškas? Ar Komisija gali pagrįsti savo atsakymą, nurodydama priežastis?

Antra, Parlamentas žino, kad greitai turi būti patvirtintos naujosios Europos ir Viduržemio jūros regiono prekybos gairės ir kad šiam regionui numatyta nauja priemonė, skirta prekybai ir investicijoms palengvinti.

Ar Komisija gali smulkiau paaiškinti šios priemonės praktinius aspektus ir jų įgyvendinimą?

Trečia, ar Komisija gali pakomentuoti Agadyro susitarimo padėtį ir nurodyti, koks ES indėlis atnaujinant šį susitarimą ir apskritai pietų–pietų matmenį Barselonos procese Viduržemio jūros šalių sąjungoje?

Ketvirta, ar Komisija gali nurodyti, kaip buvo įtrauktos Mančesterio Universiteto atliktame tyrime pateiktos rekomendacijos dėl poveikio tvarumui vertinimo, į kurias raginama atsižvelgti rengiant derybas dėl socialinės sanglaudos ir tvaraus vystymosi?

Penkta, ar Komisija gali paaiškinti Parlamentui, ką apėmė pakartotinės derybos dėl asociacijos susitarimo su Sirija, vykusios po to, kai šis susitarimas 2004 m. buvo įšaldytas?

Šešta, ar Komisija gali pakomentuoti derybas su Libija ir jų tikslus?

Septinta, kelios Viduržemio jūros regiono šalys išreiškė pageidavimus išplėsti arba sustiprinti prekybos susitarimus su ES. Ar Komisija gali:

pateikti daugiau informacijos Parlamentui apie šiuos naujos kartos asociacijos susitarimus,

pranešti Parlamentui, ar atsižvelgiant į Lisabonos sutartimi EP suteiktas naujas galias prekybos srityje, Komisija, derėdamasi dėl šių naujų susitarimų, turėtų galimybę atsižvelgti į ankstesnę EP rezoliuciją?

Tokie mano klausimai, pone pirmininke, Komisijos nary. Manome, kad atsakymas į šiuos klausimus, atsižvelgiant į Barcelonos proceso ir teritorijos į pietus nuo ES svarbą, yra labai aktualus.

Antonio Tajani, *Komisijos pirmininko pavaduotojas*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, pone V. Moreira, pateiksiu atsakymą Komisijos narės C. Ashton vardu.

Mūsų tikslas sukurti laisvąją prekybos zoną iki 2010 m. buvo realistiškas ir kitais metais būsime padarę didelę pažangą eidami link to, nors, žinoma, dar daug ką reikia padaryti, kad ekonominės integracijos kuriant Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laisvąją prekybos zoną potencialas būtų visapusiškai realizuotas.

Ypač didelė pažanga padaryta šiaurės–pietų matmens atžvilgiu. Europos Sąjunga sudarė dvišalius asociacijos susitarimus su visomis mūsų partnerėmis Viduržemio jūros regione, išskyrus Siriją, ir didžiausias dėmesys šiuose susitarimuose skiriamas prekybai prekėmis. Taip pat vyksta kitos dvišalės derybos siekiant toliau skatinti prekybą žemės ūkio produktais ir paslaugomis, užtikrinti įsisteigimo laisvę, taip pat siekiant sukurti privalomąjį ginčų sprendimo mechanizmą. Vienos iš šių dvišalių derybų jau baigtos, kitas numatoma baigti iki 2010 m.

Dėl ką tik pradėtų Europos Sąjungos ir mūsų partnerių Viduržemio jūros regione derybų ir Europos Parlamento vaidmens, vėl kalbėdamas apie šiaurės–pietų matmenį galiu jums pasakyti, kad gruodžio 9 d. vyksiančioje Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių ministrų konferencijoje prekybos tema tikimės pasiekti susitarimą dėl naujųjų Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių prekybos veiklos gairių po 2010 m., kuriose numatoma palaipsniui pakeisti šiuo metu galiojančius Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių asociacijos susitarimus visapusiškais ir daugybę sričių apimančiais laisvosios prekybos susitarimais.

Dabar bus deramasi ne dėl naujų asociacijos susitarimų, bet dėl galiojančių susitarimų išplėtimo ir stiprinimo siekiant palengvinti prekybą, panaikinti technines kliūtis, spręsti klausimus, susijusius su sanitarija ir fitosanitarija, viešuoju pirkimu, konkurencija, intelektinės nuosavybės teisėmis, prekyba, taip pat klausimus, susijusius su tvariu vystymusi ir skaidrumu.

Vykdam dvišales derybas bus atsižvelgiama į konkrečią kiekvienos mūsų pietinės partnerės iš Viduržemio jūros regiono padėtį. Galimas dalykas, kad Marokas taps pirmąja Viduržemio jūros regiono šalimi, su kuria kitais metais pradėsime derybas. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Europos Parlamentas neabejotinai turės didesnių galių prekybos srityje. Komisija pasirengusi glaudžiai su jumis bendradarbiauti būsimų derybų, kurias ką tik paminėjau, klausimu.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laisvosios prekybos zona taip pat turi pietų–pietų matmenį. Mūsų partnerės iš Viduržemio jūros regiono šiuo metu tarpusavyje kuria laisvosios prekybos tinklą sudarydamos atitinkamus susitarimus ir Agadyro susitarimas, galiojantis nuo 2007 m., yra atviras visoms Viduržemio jūros regiono šalims. Laisvosios prekybos susitarimus su kitomis Viduržemio jūros regiono partnerėmis jau pasirašė Izraelis ir Turkija, dėl kitų susitarimų derybos dar nepradėtos.

Dar per anksti atlikti visapusišką Agadyro susitarimo įgyvendinimo vertinimą. Prekyba tarp keturių partnerių suintensyvėjo, nors ne tiek, kiek pradžioje tikėtasi. Lėtesnį šio susitarimo įgyvendinimą gali lemti kelios priežastys, kaip antai kitos, su muitų mokesčiais nesusijusios kliūtys, nepakankamas skirtingų rinkų papildomumas, regioninės rinkos, gebančios pritraukti investuotojus, neturėjimas ir galiausiai tai, kad įmonės dar nepakankamai suvokia šiais susitarimais joms siūlomas galimybes, ir tai ne mažiau svarbu.

Šią problemą turėtų padėti spręsti gairės dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių prekybos po 2010 m. Šiose gairėse taip pat siūloma praktinių trumpalaikių sprendimų. Vienas iš tokių sprendimų – nustatyti Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių prekybos ir investicijų palengvinimo tvarką. Tai svarbus žingsnis siekiant informacijos centralizavimo ir sklaidos pasitelkus vieną tinklą, kuris turėtų suteikti galimybę ūkinės veiklos vykdytojams susidaryti išsamų prekybos ir investavimo sąlygų regione vaizdą ir padėti įmonėms, ypač MVĮ, veikti Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių rinkose.

Kalbant apie tvarumą, tai, kaip ir tais atvejais, kai buvo steigiamos kitos laisvosios prekybos zonos, Komisija atliko poveikio tvarumui vertinimą, kuris buvo užbaigtas 2007 m. gruodžio mėn. Į šio vertinimo išvadas yra atsižvelgiama dabar vykstančiose derybose ir bus atsižvelgta būsimose derybose.

Stabilumo pakto dalyje, susijusioje su prekyba, ypač pabrėžiama asociacijos susitarimuose nustatytų ilgų pereinamųjų laikotarpių, per kuriuos pietinės Viduržemio jūros regiono šalys turi panaikinti muitų mokesčius

pramonės prekėms, svarba ir nurodoma būtinybė nustatyti panašius pereinamuosius laikotarpius šiuo metu derantis dėl prekybos žemės ūkio produktais.

Taip pat akivaizdu, kad derantis dėl prekybos paslaugomis ir įmonių steigimo, būtina atsižvelgti į mūsų pietinių partnerių iš Viduržemio jūros regiono išsivystymo lygį.

Be to, Komisija remia daugelyje šių šalių įgyvendinamas finansų sistemos reformų programas, kurios gali padėti sušvelninti neigiamą poveikį, susijusį su maito mokesčių pajamų mažėjimu, apie kurį kalbama poveikio tvarumui vertinimo tyrime.

Dėl jau minėto susitarimo su Sirija pasakytina, kad 2008 m. Komisija pradėjo nagrinėti asociacijos susitarimo projektą siekdama nustatyti, ar prieš pasirašant susitarimą jame būtina padaryti techninių pakeitimų ar patikslinimų. Tam pakako vieno derybų raundo ir su Sirija buvo susitarta dėl pakeitimų, kuriuos buvo būtina padaryti, nes padėtis po 2004 m., kuriais derybos buvo sustabdytos, pasikeitė: Bulgarija ir Rumunija įstojo į Europos Sąjungą ir įsigaliojo nauji ES ir Sirijos maito mokesčiai. 2008 m. gruodžio mėn. susitarimas buvo patvirtintas spaudais. Praeitą mėnesį paskelbėme, kad Europos Sąjunga pasirengusi jį pasirašyti. Sirija atidėjo susitarimo pasirašymą, nes dar nori atlikti šio susitarimo poveikio ekonomikai vertinimą.

Kita vertus, jei kalbėsime apie derybas su Libija, jos buvo pradėtos 2008 m. lapkričio mėn. Briuselyje siekiant pasirašyti pamatinį susitarimą dėl laisvosios prekybos susitarimo, apimsiančio klausimus dėl prekybos prekėmis ir paslaugomis, steigimosi laisvės ir bendradarbiavimo reguliavimo srityje, sudarymo. Šio susitarimo pasirašymas su Libija, nors ji ir nėra įtraukta į Europos kaimynystės politiką, yra paskutinė likusi visos dëlionės figūra, nes baigę šį procesą būsime sudarę laisvosios prekybos susitarimus su visomis Viduržemio jūros regiono kaimynėmis.

Šis prekybos susitarimas suteiks ES eksportuotojams naujų eksporto į Libiją galimybių ir leis sukurti palankesnę reguliavimo aplinką, ypač paslaugų sektoriuje bei naftos ir gamtinių dujų rinkose. Derybos su Tripoliu, žinoma, tik prasidėjo ir prisireiks laiko, kol galėsime pasiekti sutarimą.

Šio proceso metu Komisija ypač didelį dėmesį skirs Libijos administracijos pajėgumų prekybos srityje stiprinimui ir su tuo susijusiems klausimams. Poveikio tvarumui vertinimo tyrimas Libijos atveju taip pat eina į pabaigą.

Georgios Papastamkos, *PPE frakcijos vardu*. – (EL) Pone pirmininke, mes remiame strategiškai svarbią Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių partnerystę, politinį, ekonominį ir kultūrinį šių šalių bendradarbiavimą, pasisakome už taiką, saugumą ir stabilumą visame regione. Raginame ministrus konferencijoje patvirtinti naujas Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių prekybos veiklos gaires. Dvišalis požiūris turi būti papildytas regioniniu požiūriu. Be šiaurės–pietų matmens, dar yra pietų–pietų matmuo, kurį minėjo ir Tarptautinės prekybos komiteto pirmininkas V. Moreira, ir Komisijos narys A. Tajani. Manau, kad plėtoti regioninę ekonominę integraciją šia kryptimi taip pat labai svarbu. Ypač norėčiau pabrėžti būtinybę atveriant rinkas nustatyti privilegijas, skatinančias laikytis socialinių ir aplinkosaugos normų, taip pat augalų sveikatingumo standartų. Taip pat turime apsvarstyti rimtus klausimus, susijusius su žemės ūkio produktų importu į ES. Aš asmeniškai pritariu iniciatyvai „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ ir programoms, kurias pagal šią iniciatyvą numatoma įgyvendinti strategiškai svarbiuose sektoriuose, ir ypač toms programoms, kuriomis bus skatinamas mažųjų ir vidutinių įmonių bendradarbiavimas ar atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimas. Galiausiai dar norėčiau pabrėžti jūrų transporto koridorių sukūrimo svarbą ir šiuo atžvilgiu priminti praeitą vasarą Graikijos pateiktą pasiūlymą dėl transporto rytinėje Viduržemio jūros dalyje observatorijos įsteigimo Graikijoje.

Kader Arif, *S&D frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, norėčiau padėkoti V. Moreirai už jo kalbą.

Gruodžio 9 d. Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių ministrai susitiks aptarti klausimo dėl mūsų šalių bendradarbiavimo ekonomikos ir prekybos srityse atgaivinimo. Pirmiausia norėčiau, kad išsiaiškintume vieną dalyką: jeigu iš tikrųjų būtų norėta sukurti laisvąją prekybos zoną, naudingą visoms partnerėms nuo šiaurės iki pietų, nebūtų nustatytas šis terminas – 2010 m., nes, atsižvelgiant į tai, kad tarp Viduržemio jūros regiono pietinių ir šiaurinių šalių dar yra didžiulis vystymosi atotrūkis, jis nėra nei realistiškas, nei pageidautinas.

Be to, kai kurie dar mano, kad norėdami padaryti pažangą plėtodami Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių partnerystę – kurią, norėčiau priminti, sudaro trys ramsčiai: politika, ekonomika ir visuomenė bei kultūra – tiesiog turime nepaisyti politinių problemų, o judėti į priekį sprenddami ekonomikos ir prekybos

klausimus. Turbūt suprantate, kad netikiu šiuo stebuklingu ir žalingu požiūriu, netikiu tuo, kad pakanka tik išspręsti prekybos klausimus ir galėsime sparčiai judėti link darnios integracijos, taikos ir stabilumo.

Netikiu šiuo požiūriu, nes faktai yra iškalbingi. Pvz., buvo manoma, kad atmetusi klausimą dėl politinių konfliktų, Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga sugebės atgaivinti inertišką Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių bendradarbiavimą įgyvendindama vadinamuosius konkrečius ir matomus projektus. Šiandien būtent ši Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga tampa inertiška ir politiniai nesutarimai, kurių buvo nepaisoma, dabar vėl pradeda ją persekioti.

Esu iš tų, kurie karštai gina Barselonos proceso dvasią, kurie mano, kad pažanga nėra vertinama tik pagal statistiką prekybos srityje, kuri, beje, dar tebėra pernelyg nepalanki mūsų partnerėms iš pietų ir jų gyventojams. Prekyba dėl prekybos – ne, tikrai šiuo principu netikiu.

Kitas dalykas yra prekyba, kuria siekiama skatinti vystymąsi ir mažinti atotrūkį tarp turtingų ir skurdžiai gyvenančių šalių, kuria siekiama užtikrinti, kad klestėjimas iš tikrųjų būtų visuotinis ir kad regioninė integracija iš tikrųjų egzistuos – taip, šitai galiu suprasti. Tačiau derybas dar reikia nukreipti šia linkme.

Todėl prašau, kad kitame susitikime visi susitelktume prie platesnio užmojo tikslų, kad neapsiribotume tik techniniais klausimais, susijusiais su prekybos kliūčių panaikinimu, tarsi jie ir būtų pagrindinis tikslas. Toks požiūris nepriimtinas ir jo būtina atsisakyti.

Regioninė integracija, ypač pietų–pietų kryptimi, sprendimai, kuriuos būtina priimti siekiant įveikti ekonomikos krizę, – jos padariniai labai skaudūs ir susiję su darbo netekimu, – žmogiškieji, socialiniai ir aplinkos aspektai, taip pat žmogaus teisių klausimai yra klausimai, kurie turėtų palaikyti diskusiją ir vėl tapti pagrindiniu mūsų rūpesčiu.

Niccolò Rinaldi, *ALDE frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, atsižvelgdamas į paros laiką, tikiuosi, kad leisite man pradėti prisimenant pasakų knygą „Tūkstantis ir viena naktis“, nes kalbame apie arabų pasaulį.

Šiose pasakose rašoma, kad to, kuris sėdi namie sudėjęs rankas, nei sėkmė, nei garbė neaplanco ir kad stovintis vanduo greitai pašvinksta.

Prisilietimas prie šio didžios arabų tradicijos paveldo kviečia mus pabusti iš tam tikros inercijos būsenos ir iš naujo kuo geriau pradėti Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių integracijos procesą atsižvelgiant į du veiksnys.

Pirmasis yra laiko veiksnys. Šiandien Viduržemio jūros regiono pietuose 50 proc. gyventojų sudaro jaunimas iki aštuoniolikos metų ir greičiau nei po trisdešimties metų turėsime laisvosios prekybos zoną, kurioje gyvens beveik milijardas žmonių. Taigi turime nedaug laiko.

Antrasis veiksnys – tai prekybos susitarimų, kuriuos norime pasiūlyti šioms šalims, pobūdis. Kaip liberalai demokratai norime matyti prekybos susitarimus be jokių biurokratinių struktūrų ar centralizmo, norime, kad pasirašius juos kai kuriose šiose šalyse viešpatuojančios oligarchinės struktūros netektų monopolinės teisės valdyti šalies išteklius ir turtą.

Yannick Jadot, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, praėjus penkiolikai metų nuo Barselonos proceso pradžios iškilo labai rimtų abejonų dėl to, ar tokio pobūdžio susitarimas dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laisvosios prekybos zonos, dėl kurio yra deramasi, yra teisingas sprendimas, padėsiantis spręsti socialines, politines ir ekonomines regiono problemas.

Kaip buvo minėta, poveikio vertinimas atskleidė, kad šis susitarimas galės atnešti tam tikrų neigiamų padarinių ir socialiniu, ir aplinkos, ir regioninės integracijos požiūriu.

Atsižvelgdami į tai, pone pirmininke, Komisijos nary, manome, kad Komisijos pasiūlymas – prekybos veiklos po 2010 m. gairės – yra pernelyg vienpusiškas, jei kalbėsime apie jo dvišalių laisvosios prekybos susitarimų aspektą, kad jį būtų galima laikyti teisingu sprendimu.

Remiame rezoliucijos projektą, dėl kurio šiandien diskutuojame, ir ne tik dėl to, kad jame keliama klausimai, susiję socialiniu poveikiu, poveikiu aplinkai ir poveikiu regioninei integracijai, bet pirmiausia dėl to, kad 10 dalyje raginama persvarstyti esamų susitarimų tikslus atsižvelgiant į šiuos socialinius ir ekologinius aspektus, nes šiuos tikslus persvarsčius galbūt atsirastų galimybė iš naujo įtraukti prekybos aspektus į bendrą Barselonos procesą.

Willy Meyer, GUE/NGL frakcijos vardu. – (ES) Pone pirmininke, mūsų frakcija mano, kad neįmanoma atskirti Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laisvosios prekybos zonos projekto dalies, susijusios su prekyba, imigracija ar finansavimu, nuo jo politinės dalies. Todėl mūsų frakcija nepitaria tam, kad Europos Sąjunga suteiktų Izraeliui ir Maroko Karalystei šį ypatingą statusą, nes abiejose šalyse politinė padėtis nestabili, todėl jos nesuderinamos su tarptautine teise grindžiama šalių sąjunga už taiką.

Manome, kad Europos Sąjunga ir Europos Komisija turėtų būti daug reiklesnės vertybių, galinčių nuvesti mus link bendros taikos ir saugumo projekto, atžvilgiu.

Pvz., viena iš Sacharos regiono lyderių, dabar esanti Ispanijos Lansarotės saloje, paskelbė bado streiką, nes Maroko Karalystė neleidžia jai patekti į okupuotas teritorijas. Tai svarbus klausimas, reikalaujantis, kad Europos institucijos priimtų griežtą poziciją dėl tokio Maroko Karalystės elgesio.

Manau, kad Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga apima ne tik prekybą, bet ir tarptautinės teisės bei žmogaus teisių gynimą.

William (The Earl of) Dartmouth, EFD frakcijos vardu. – Pone pirmininke, JK Nepriklausomybės partija nepitaria EUROMED susitarimui ir štai kodėl: EUROMED susitarimu ne ES valstybėms narėms numatoma suteikti didelių prekybos lengvatų, net subsidijų. Šios išlaidos tiesiogiai ar netiesiogiai guls ant Jungtinės Karalystės mokesčių mokėtojų pečių. Be to, kalbėdamas apie EUROMED susitarimą Tarptautinės prekybos komitete, kurio nariu kartu su kitais kolegomis turiu garbės būti, Komisijos nario atstovas pasakė – pacituosiu jo žodžius: „nėra abejonės, kad bus įgyvendinti visi ES reglamentai“. Vėliau jis tęsė patikindamas, kad ES reglamentų taikymas bus protingas ir atrankinis.

Priešingai tam, su kuo mes Jungtinėje Karalystėje priversti taikstyti, nes iš tikrųjų mūsų ekonomika kenčia dėl visų ES reglamentų taikymo, ypač kai jų taikymo nei protingu, nei atrankiniu nepavadinasi.

Mums net neleidžiama pasirinkti, kokias elektros lemputes naudoti. Bet lemputės nėra vienintelė problema. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, mus Jungtinėje Karalystėje didesniu ar mažesniu mastu valdys trys *amigos*: Komisijos pirmininkas, naujai paskirtas Tarybos pirmininkas – kuris greičiausiai yra Tintino senelis – ir, o tai dar svarbiau, Vyriausioji įgaliotinė Cathy Ashton, kuri būdama arti keturiasdešimties buvo viena iš keturių atlyginimą gaunančių kraštutinės dešinės pakraipos organizacijos „Kampanija už branduolinį nusiginklavimą“ (angl. CND) pareigūnių.

Tai rimtas reikalas ir būtent tokių žmonių turėsime klausyti, bet EUROMED šalis su šiais trimis *amigos* taikstyti visai nereikės.

Dar yra žmogaus teisių klausimas. Man neaišku, kas vyksta. Iš visų šalių būtent Sirijai ir Libijai siūlomos prekybos nuolaidos ir net subsidijos, kurias turėsime apmokėti mes, bet leiskite paklausti, kur garantija dėl žmogaus teisių? Kur matyta, kad visa tai siūloma dviem šalims, kurios abi šiuo atžvilgiu turi itin prastą reputaciją. Kaip žmogus, kuris septintajame dešimtmetyje buvo paauglys, turiu pasakyti, kad tie, kurie pasiūlė šią rezoliucijos dalį, turbūt buvo apsirūkę kažko, taigi visos šios rezoliucijos dalys mums nepriimtinos.

Jörg Leichtfried (S&D). – (DE) Pone pirmininke, susitarimas dėl laisvosios prekybos gali būti geras dalykas, jei jame neapsiribojama tik laisvąja prekyba. Tokie susitarimai kaip šis apima ir turi apimti daug daugiau klausimų. Juose turi būti kalbama ne vien tik apie laisvosios prekybos zonos įsteigimą, bet ir apie ilgalaikį tokio sprendimo poveikį. Juose turi būti kalbama apie vystymosi skatinimą, saugumo užtikrinimą ir visų gerovę. Šie dalykai daug svarbesni už gryną liberalizavimą ir rinkų atvėrimą, kuris galiausiai bus naudingas tik saujelei. Jei norime, kad prekyba taptų laisvesnė, ir mes, ir mūsų pietinės kaimynės turime užsibrėžti tikslą kovoti su nedarbu. Turime suteikti žmonėms, ypač moterims, jaunimui ir kaimo vietovių gyventojams, daugiau galimybių. Jei tokį tikslą užsibrėšime, eisime teisingu keliu. Jei sieksime tik liberalizavimo ir rinkų atvėrimo, kuris atneš naudą tik saujelei žmonių, eisime klaidingu keliu.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Pone pirmininke, pagrindinis tikslas, kurio Europos Sąjunga siekia sudarydama asociacijos susitarimus su Viduržemio jūros regiono šalimis, yra užmegzti glaudesnę bendradarbiavimą su šiomis šalimis, pirmiausia prekybos srityje, taip pat restruktūrizuoti šių valstybių ūkį. Taip ES gali padėti arabų šalių regionui tapti klestinčiam, o tai savo ruožtu sukurs sąlygas glaudesniai bendradarbiavimui ir suteiks galimybę pasiekti regione stabilumą.

Turime dėti visas pastangas, kad Barselonoje pradėtas procesas vyktų sparčiau, ypač didelį dėmesį skiriant klausimams, susijusiems su demokratija, teisine valstybe, vertybėmis, žmogaus orumu, taip pat su socialiniu ir ekonominiu vystymusi. Šiuo atžvilgiu aktyvesnio tarpkultūrinio dialogo plėtojimas taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį.

Mano nuomone, prekybos žemės ūkio produktais liberalizavimas EUROMED zonoje gali prisidėti prie naudingų prekybos mainų plėtojimo, bet tik jei ES daugiausia eksportuos grūdus, mėsą ir pieną, o iš Viduržemio jūros regiono šalių importuos vaisius ir daržoves. Tokio itin plataus užmojo veiksmų plano kaip Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių partnerystė realizavimas pareikalaus iš šiame procese dalyvaujančių šalių daug pastangų ir kompromisų.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, prieš keletą savaičių dalyvavau susitikime su Delegacija ryšiams su Kanada, kuriame buvo aptariamas ES laisvosios prekybos susitarimas su Kanada. Prieš tai čia, Parlamente, buvo diskutuojama dėl laisvosios prekybos susitarimo su Pietų Korėja. Šį vakarą kalbame apie laisvosios prekybos susitarimą su Viduržemio jūros regiono šalimis.

Ar galėtų Komisijos narys pasakyti, kiek šiuo metu turime laisvosios prekybos susitarimų, dėl kurių jau suderėta ar dar deramasi? Antra, kur yra gryna nauda Europos Sąjungos šalims? Trečia, kur yra darbo vietų sukūrimo ir kitos ekonominės galimybės įmonėms ir verslininkams?

Nors nebūtinai pritariu viskam, apie ką kalbėjo W. Dartmouth, bet atmetęs visus asmeniškumus, vis dėlto norėčiau išgirsti atsakymus į pagrindinius jo klausimus.

Diane Dodds (NI). – Pone pirmininke, šiandien kalbame apie prekybos liberalizavimą ir šį vakarą tariau Parlamente žodį kaip europietė, tikinti tautų bendradarbiavimu, bet ne kaip europietė, tikinti esamo projekto federalizmu.

Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Jungtinė Karalystė turės mažesnę galią kontroliuoti prekybą ir pasirinkti, su kuo prekiauti. Be to, apie sumažėjusią demokratiją, ir Jungtinėje Karalystėje, ir Europoje, akivaizdžiai byloja praeitos savaitės įvykiai, kai buvo paskirtas Komisijos pirmininkas ir parinkta kandidatūra į Vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams postą, kuri niekada nebus renkama ir kuri atstovaus Europos piliečiams užsienio reikalų srityje. Tai neabejotinai ne tas klausimas, kurį Komisija gali palikti neatsakytą, tad būtų įdomu išgirsti jos nuomonę.

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Pone pirmininke, svarstydami klausimą dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laisvosios prekybos zonos įsteigimo, turime nepamiršti dviejų dalykų.

Vienas iš šių dalykų yra bendras visoms Viduržemio jūros regiono šalims ir iš pietų, ir iš rytų, taip pat daugeliui besivystančių šalių, su kuriomis Europos Sąjunga nori sudaryti panašius susitarimus, ypač šalims, kurios yra saistomos bendros žemės ūkio politikos.

Šiuo atveju labai tiktų pacituoti dominikono Lakorderio žodžius: „Kad ir kas tu būtum, – silpnasis ar stiprusis, turčius ar skurdžius, valdovas ar vergas, – būtent laisvė tave pavergs, o įstatymas išlaisvins“. Tiesiog negalime ignoruoti akivaizdžių socialinių ir ekonominių analogijų, taip pat didžiulių gamybos sistemų išsivystymo lygio skirtumų, esančių tarp Viduržemio jūros regiono šiaurės ir pietų.

Prekybos liberalizavimas, ypač tokiuose pažeidžiamuose sektoriuose kaip žemės ūkis ir žuvininkystė, neabejotinai yra vienas iš veiksnių, pagilinusių esamą ekonomikos ir socialinę krizę, nes liberalizavimo procesas užkrovė našta silpnesnėms gamybos sistemoms, užimtumui ir socialinėms teisėms, padidino priklausomumą, ypač apsirūpinimo maistu atžvilgiu, ir taip sukėlė pavojų visų šalių laisvam vystymuisi ir suverenumui.

Kaip jau minėta, dar prisimename padėtį Palestinoje ir Vakarų Sacharoje, tad šiose diskusijose neturėtume jos ignoruoti.

Jörg Leichtfried (S&D). – (DE) Pone pirmininke, manau, minutės man bus net per daug. Aš taip pat turiu klausimą Komisijos nariui. Visi sutariame dėl to, kad susitarimuose dėl laisvosios prekybos neturėtų būti apsiribota tik prekyba, jais taip pat turėtų būti siekiama kitų tikslų, kurių įgyvendinimas būtų naudingas visiems. Kokiu mastu šis procesas reiškia, kad ir mes, ir mūsų partnerės džiaugsis didesne demokratija, labiau užtikrintomis žmogaus teisėmis ir teisingesniu turto paskirstymu? Ar jau yra šiuo atžvilgiu pasiekta kokių nors apčiuopiamų rezultatų, ar dar reikės palaukti? Jei taip, kiek ilgai?

Kader Arif (S&D). – (FR) Pone pirmininke, nenujaučiau, kad teks atsakyti D. Dodds, bet norėčiau tik pasakyti jai, kad perskaitytų Lisabonos sutarties tekstą, nes būtent Tarptautinės prekybos komitetas yra vienintelis komitetas, kurio vaidmuo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai sustiprės. Todėl galiu pasakyti, kad atėjus laikui Europos Parlamentas turės šiek daugiau galių.

V. Moreira pateikė Komisijos nariui keletą labai konkrečių klausimų. Girdėjau A. Tajani atsakymą: Libija ir Sirija. Tačiau vis tiek liko vienas klausimas, kurio buvo labai greitai atsikratyta nepateikiant konkretaus atsakymo – tai klausimas dėl žmogaus teisių. Labai noriu, kad derybos su Libija ir Sirija judėtų į priekį, bet taip pat noriu, kad į ES klausimus, paklausimus ir prašymus dėl žmogaus teisių būtų atsakyta konkrečiai.

Antra, manau, kad negalime kalbėti apie EUROMED zoną nekeldami Izraelio ir Palestinos santykių klausimo, kai matome, kad iš okupuotųjų teritorijų importuojamos prekės. Todėl taip pat norėčiau žinoti, kokia Komisijos pozicija šiuo klausimu.

Antonio Tajani, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad Komisijos narė C. Ashton nedalyvauja šiose diskusijose ne dėl to, kad nuo gruodžio 1 d. jau eis kitas pareigas, bet dėl to, kad ji turi kitų institucinių įsipareigojimų, susijusių su jos esamu postu.

Pasistengsiu atsakyti į jūsų klausimus. Į visus klausimus, į kuriuos nesugebėsiu atsakyti, EP nariams bus atsakyta raštu, nes perduosiu juos Komisijos narei C. Ashton ir jos personalui.

Norėčiau pabrėžti, kad visose Europos Komisijos veiklos srityse žmogaus teisių klausimas užima labai svarbią vietą. Transporto srityje, už kurią esu atsakingas, įgyvendindami visas su Afrika susijusias iniciatyvas taip pat dedame visas pastangas, kad politiniam stabilumui, pagarbai žmogaus teisėms ir teisinėms normoms būtų teikiamas prioritetas. Šis įsipareigojimas – tai Europos Komisijos politinio projekto dalis. Be to, į laisvosios prekybos susitarimus visada įtraukiamos nuostatos dėl bendradarbiavimo.

Taigi norėčiau patikinti visus EP narius, kad Komisija niekada nemenkina pagarbos žmogaus teisėms svarbos ir nepamiršta savo pareigos vykstant deryboms šalims apie tai priminti. Padėtis žmogaus teisių srityje nuolat stebima, ypač jei deramasi su šalimis, siekiančiomis narystės Europos Sąjungoje.

Kalbant apie Siriją, asociacijos susitarimas su šia šalimi atitinka bendruosius principus, kuriais grindžiami kiti Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimai, nes jame taip pat reikalaujamas nuolatinis politinis, ekonominis ir socialinis dialogas, taip pat daugelį sektorių apimantis bendradarbiavimas. Pagal šį susitarimą numatoma laipsniškai kurti laisvąją prekybos zoną šį procesą užbaigiant ne vėliau kaip po dvylikos metų, tačiau jame yra nuostatų, susijusių su konkretnėmis ir platesnio masto priemonėmis, apimančiomis daugybę sektorių, įskaitant prekybos sritį, kurių nėra kituose Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių asociacijos susitarimuose. Kalbu apie nuostatas dėl visuotiniu mastu žemės ūkio produkcijai taikomų muitų mokesčių panaikinimo, techninių kliūčių prekybai pašalinimo, sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių, prekybos lengvinimo, teisės steigti įmones ir teikti paslaugas, viešojo pirkimo ir galiausiai ginčų prekybos srityje sprendimo tvarkos.

Kalbant apie Libiją, reikia pasakyti, kad po sudėtingo santykių su tarptautine bendruomene požiūriu laikotarpio ši šalis ėmėsi žingsnių politinių ir ekonominių santykių su savo užsienio partnerėmis normalizavimo linkme.

Net viešėdamas Libijoje kaip Komisijos narys, atsakingas už transporto sritį, pastebėjau norą pakeisti praeityje vyravusią tendenciją. Turiu pasakyti, kad Libija visada sutinka su siūlomų teisinių tekstų dėl prekybos prekėmis ir paslaugomis, įsisteigimo teisės, prekybos taisyklių, įskaitant taisykles, susijusias su viešuoju pirkimu, tikslais ir bendruoju turiniu, taip pat sutinka bendradarbiauti vykdant daugybę Bendrijos *acquis* sričių apimančią reguliavimo veiklą. Be to, Libija sutiko laikytis ir kitų sąlygų, bet pakartosiu, kad Komisija bet kuriuo atveju išliks budri.

Tikiuosi, kad sugebėjau kuo išsamiau atsakyti į jūsų klausimus.

Kita vertus, į klausimą dėl konkretaus laisvosios prekybos susitarimų, dėl kurių Komisija jau sudarė ar šiuo metu derasi, skaičiaus atsakysime konkrečiau ir išsamiau raštu, per Komisijos narės C. Ashton personalą.

Pirmininkas. – Gavau penkis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽⁴⁾, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklį 115 straipsnio 5 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. lapkričio 25 d., trečiadienį.

(4) Žr. protokolą.

15. Bendrijos geležinkelių sistemos sauga ir sąveikumas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl žodinio klausimo Komisijai dėl Bendrijos geležinkelių sistemos saugos ir sąveikumo, kurį pateikė Brian Simpson Transporto ir turizmo komiteto vardu (O-0129/2009 – B7-0227/2009)

Brian Simpson, autorius. – Pone pirmininke, pakilau norėdamas pateikti šį žodinį klausimą Transporto ir turizmo komiteto vardu, kurį kelti paskatino neseni aukų pareikalavę įvykiai Italijoje ir Nyderlanduose.

Tačiau, manau, būtų teisinga paminėti, kad geležinkeliai tebėra viena iš saugiausių transporto rūšių ir mano komitetas, žinoma, ketina padaryti viską, kas įmanoma, kad aukštas geležinkelių transporto saugumo lygis būtų išlaikytas. Būtent todėl ir pateikiu šį žodinį klausimą.

Geležinkelių transporto saugai Europos Parlamente visada teikėme daug svarbos. Daugelį metų šioje srityje dėjome daug pastangų teikdami daugybę iniciatyvų ir pranešimų, kurių rezultatas – Geležinkelių saugos direktyva.

Tačiau esame nusivylę prastu šios direktyvos įgyvendinimu dėl ne vienus metus užtrukusio geležinkelių transporto įmonių ir nacionalinių vyriausybių neveiklumo pagrindinėse srityse. Tokiu neveiklumu galima įsitikinti pasinagrinėjus pagrindinius teisės aktus ir ypač juose įtvirtintų normų įgyvendinimą tarptautinėje teisėje, kurį geriausiu atveju galima pavadinti lopymu, o blogiausiu – grynu protekcionizmu.

Savo ataskaitoje dėl pažangos įgyvendinant Geležinkelių saugos direktyvą Komisija nurodo, kad dėl skirtingų nacionalinių standartų ir taisyklių atsiradęs susiskaldymas vis dar yra kliūtis bendrai Europos geležinkelių erdvei. Taigi kyla klausimas, ar šios nacionalinės taisyklės saugai taip pat kelia pavojų.

O kaip dėl geležinkelių sistemos sąveikumo? Ar šioje srityje nacionaliniai sprendimai taip pat yra kliūtis pažangai, o gal geležinkelių pramonė nerodo noro priimti sąveikumo sąvokos?

Kodėl pažanga įgyvendinant Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą tokia lėta ir ar yra pagrindo manyti, kad iki kitų metų pabaigos mums nepavyks sukurti už geležinkelio transporto priemonių priežiūrą atsakingų subjektų sertifikavimo sistemos?

Mes, komitetas, norime, kad į visus šiuos klausimus būtų atsakyta. Be to, taip pat norėtume išgirsti iš Komisijos, kokios nacionalinės kliūtys ir spragos šiuo metu stabdo pažangą užtikrinant geležinkelio sistemos sąveikumą ir kuriose valstybėse narėse šių kliūčių iškyla.

Ar šiuo atžvilgiu Komisija ketina panaudoti savo teisesis galias, kad būtų užtikrinta atitiktis Bendrijos teisės nuostatomis?

Man žinoma, kad problemos, ypač susijusios su krovininėmis transporto priemonėmis, bet ne tik, jau guli gražiai sudėtos prie jūsų durų, tad aš ir mano komitetas norėtume bendradarbiauti su Komisija ir geležinkelių pramone kuriant saugų, integruotą ir darniai veikiančių geležinkelių tinklą.

Mano komitetas pradeda abejoti, ar dėl negebėjimo įgyvendinti Europos teisės aktų reikalavimus nekykla pavojus geležinkelių transporto, ypač krovininio, saugai.

Jei toks pavojus iš tikrųjų kyla, būtina neatidėliotinai imtis veiksmų. Taip pat būtina imtis veiksmų siekiant užtikrinti ir sistemos integraciją, ir jos sąveikumą, jei norime, kad keleivinis geležinkelių transportas būtų išplėtotas realizuojant visą jo potencialą, o krovininis geležinkelių transportas, būkime atviri, bent išsilaikytų.

Antonio Tajani, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, prieš diskusijas dar norėčiau pateikti svarbių įvadinių pastabų.

Galėsime daryti konkrečias išvadas dėl galimų patobulinimų Bendrijos teisės aktuose, susijusiuose su geležinkelių sauga, tik tuomet, kai gausime įvykių Viaredže ir Nyderlanduose techninio tyrimo, kurį pradėjo nepriklausomos Italijos ir Nyderlandų organizacijos siekdamos išsiaiškinti tikrąsias šių avarijų priežastis, rezultatus.

Be to, kaip B. Simpson pabrėžė, nepaisant šių dviejų įvykių, kurie neabejotinai turi tapti mums pamoka geležinkelių saugos požiūriu, – siekdami parodyti savo įsipareigojimą, surengėme nemažai susitikimų, kuriuose B. Simpson taip pat dalyvavo, – noriu pabrėžti, kad geležinkelių transportas Europoje palyginti su kitomis transporto rūšimis yra ypač saugus.

Iš tikrųjų, ataskaita dėl šio Komisijos 2006 m. priimto pirmojo geležinkelių transporto paketo įgyvendinimo bei naujausi statistiniai duomenys rodo, kad rinkos atvėrimas konkurencijai nepadarė jokio neigiamo poveikio bendram geležinkelių saugos lygiui, kuris, priešingai, net kyla. Tačiau turime būti budrūs ir užtikrinti, kad šis lygis ir toliau kiltų, ir, be abejo, negalime pasitenkinti vien tuo, kas jau pasiekta. Liberalizavimas, tiesą sakant, reiškia, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojų skaičius mūsų tinkluose toliau auga, tad privalome nuolat vertinti jų veiklos kokybę.

Po avarijos Viaredže Komisija ir Europos geležinkelių agentūra surengė daug susitikimų su visomis suinteresuotomis šalimis ir parengė trumpalaikį ir ilgalaikį veiksmų planą, kad tokių avarijų pasikartojimo pavojus būtų kuo daugiau sumažintas. Planas buvo patvirtintas 2009 m. rugsėjo 8 d. įvykusioje konferencijoje geležinkelių saugos tema, kurią, kaip minėjau, surengė Komisija.

Kalbant konkrečiai apie krovinių vagonų saugą, ypač apie jų svarbių dalių, pvz., ašių, priežiūrą, Europos geležinkelių agentūra sudarė darbo grupę iš pramonės ekspertų ir nacionalinių saugos tarnybų atstovų, kurie buvo susitikę jau tris kartus.

Šiai darbo grupei pavesta įgyvendinti dviejų žingsnių darbo programą, kurios rezultatai turės būti paskelbti atitinkamai 2009 m. gruodžio mėn. ir 2010 m. birželio mėn.

1 žingsnis – tai skubių tikrinimų siekiant įsitikinti tinkama naudojamų vagonų būkle ir jų ašių kokybe programa. Tačiau labai svarbu užtikrinti, kad ši programa būtų įgyvendinama ne tik nacionaliniu lygmeniu, bet taip pat derinama Europos lygmeniu, nes būtina gauti šių tikrinimų rezultatus iš visų valstybių narių.

2 žingsnis apima bendresnio pobūdžio klausimus, susijusius su vagonų priežiūra, ir ši programos dalis bus įgyvendinama siekiant nustatyti, ar yra būtinybė suderinti įvairius priežiūros sistemos elementus, t. y. techninius standartus, procedūras, matavimo ir bandymo metodus, ir jeigu taip, koku mastu.

Pagal Tarptautinio prekių vagonų naudojimo taisykles, galiojusias prieš atveriant rinką 2006 m., šiuos klausimus savo nuožiūra sprendė nacionalinės įmonės. Tačiau naujoje sistemoje, kurią reglamentuoja techniniai reikalavimai dėl vagonų suderinamumo ir naujasis geležinkelių įmonių ir vagonų valdytojų sudarytas savanoriškas privačiojo sektoriaus lygio susitarimas (Bendrosios naudojimo sąlygos), toks suderintų standartų neturėjimas, regis, daugiau nepriimtinas.

Jei kalbėtume apie subjektų, atsakingų už krovinių vagonų priežiūrą, sertifikavimą, tai Europos geležinkelių agentūra darys viską, kas jos galioje, kad Komisija galėtų priimti priemonę, kuria iki 2010 m. pabaigos bus nustatyta sertifikavimo sistema, kaip numatyta direktyvoje.

Anaįptol nebūdama papildoma kliūtis geležinkelių sektoriaus infrastruktūros valdytojams, sertifikavimo sistema, nustatanti kriterijus, kuriuos valdytojai turės atitikti, kad būtų pripažinti už transporto priemonių priežiūrą atsakingais subjektais, suteiks jiems galimybių, kurias iki šiol turėjo tik nedaug įmonių.

Nacionalinės praktikos atvejai ar spragos, dėl kurių iškilo kliūčių sąveikai, iš esmės susiję su perėjimu nuo senos sistemos, kurią valdė nacionalinės monopolinės geležinkelių bendrovės, prie naujos sistemos, kurią reglamentuoja direktyvos dėl geležinkelių sąveikos ir geležinkelių saugos. Minėtos kliūtis apibrėžtos komunikate, kuri Komisija priėmė rugsėjo mėn.

Siekdama pašalinti šias kliūtis, Europos geležinkelių agentūra 2008 m. pradėjo darbą, susijusį su abipusiu geležinkelių riedmenų tipo pripažinimu. Agentūra dabar klasifikuoja visus nacionalinius standartus remdamasi suderintu techninių parametrų sąrašu, o vėliau šiuos skirtingose valstybėse narėse taikomus standartus palygins, kad būtų nustatyta, kurie iš jų sutampa. Šio darbo imtasi siekiant panaikinti visuotiniu mastu geležinkelių sektoriuje vyraujančią praktiką, kai griebiamasi nacionalinių standartų siekiant sukliudyti pripažinti kitos valstybės narės jau patvirtintą riedmenų tipą.

Be to, valstybių narių ir pramonės vangumas naujų teisės aktų įgyvendinimo požiūriu yra dar viena kliūtis, trukdanti užtikrinti sistemos sąveikumą. Šis vangumas iš tikrųjų trukdo mums sukurti suderintais standartais, kurie būtini siekiant užtikrinti optimalų rinkos veikimą, grindžiamą Europos geležinkelių erdve.

Kalbėjau ilgai, nes ir klausimų buvo daug, tad dabar viską reziumuosiu.

Kalbant apie Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą, tai ji jau sukurta ir sėkmingai veikia 2 000 kilometrų ilgio ruože. Tiesa, kad pirminėse specifikacijose buvo tam tikrų dviprasmybių, dėl kurių atsirado skirtingų aiškinimų, bet šios dviprasmybės 2007 m. buvo pašalintos. 2008 m. kovo 23 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad privaloma naudoti šią naują versiją – versiją „2.3.0d“.

Valstybės narės ir geležinkelių sektorius šiuo metu tobulina atitinkamų geležinkelių magistralių valdymo sistemą, taigi nacionaliniu lygmeniu nesuderinamų programų problema sprendžiama. Visos naujos programos yra grindžiamos suderinamu standartu.

Vykdydama savo pačios priimtus įsipareigojimus, Komisija suteiks sektoriui finansinę paramą, skirtą tobulinti į sistemą jau įtrauktoms magistralėms ir traukinių valdymo sistemoms, siekiant užtikrinti jų suderinamumą su naująja versija. Šiuo tikslu projektams, susijusiems su Europos geležinkelių eismo valdymo sistema, kurių atžvilgiu 2009 m. buvo paskelbtas kvietimas teikti pasiūlymus, numatyta skirti 250 mln. EUR. Dalis šių lėšų bus panaudota atitinkamoms kompiuterinėms programoms tobulinti.

Georges Bach, PPE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, esate teisūs sakydami, kad geležinkelių sistema palyginti su kitomis transporto rūšimis labai saugi. Tačiau nepaisant daugybės teigiamų geležinkelių sektoriaus liberalizavimo aspektų, sauga geležinkeliuose tam tikru mastu suprastėjo ir tai lėmė sistemos suskilimas į pavienes įmones, infrastruktūros ir veiklos padalijimas, transporto priemonių priežiūros paslaugų bei medžiagų ir darbo jėgos nuoma.

Mano nuomone, būtina užtikrinti, kad nacionalinės geležinkelių saugos institucijos išduodamos sertifikatus ir leidimus laikytųsi Europos geležinkelių agentūros nustatytų reikalavimų ir taisyklių. Ar yra vykdoma tinkama kontrolė? Ar yra užtikrinta tinkama, pvz., personalo mokymo, sertifikatų išdavimo veiklos ar darbo sąlygų kontrolė? Kokia padėtis Bendrijos lygmeniu standartizuoto sertifikavimo atžvilgiu? Kokia padėtis Europos traukinių mašinistų licencijos atžvilgiu? Kuriant Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą taip pat būtina dėti daugiau pastangų.

Minėtų direktyvų įgyvendinimas turi būti privalomas ir negali būti vilkinamas dėl finansinių sunkumų ar nacionalinių skirtumų. Su techninėmis suderinamumo specifikacijomis susijusią veiklą būtina tęsti išplečiant jos taikymo sritį. Šios specifikacijos būtų didžiulė pažanga, ypač medžiagų standartizavimo požiūriu, ir leistų užtikrinti aukštesnį priežiūros darbe naudojamų medžiagų saugos lygį.

Daugelis iš pastaruoju metu atsitikusių geležinkelio eismo įvykių ar atvejų, kai tik per plauką pavyko jų išvengti, įvyko dėl netinkamos priežiūros. Taupant lėšas nesirūpinama priežiūros darbo intensyvumu, intervalai tarp priežiūros darbų ilginami. Kokia padėtis europinės priežiūros darbų sertifikavimo sistemos atžvilgiu? Manau, kad būtina padaryti viską, kas įmanoma, kad valstybėms narėms nebūtų leista grįžti prie skirtingų sertifikavimo sistemų. Valstybės narės skiriančių sienų kirtimo taškuose pavojus saugai ypač didelis. Kokių trumpalaikių priemonių Komisija ketina imtis, kad ši problema būtų įveikta? Taip pat norėčiau paprašyti jūsų, kad atlikdami vertinimą nepamirštumėte socialinių aspektų – į juos būtina atsižvelgti.

Bogusław Liberadzki, S&D frakcijos vardu. – (PL) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti B. Simpsonui už tai, kad pateikė šį klausimą, ir pasveikinti jį, nes šis klausimas tapo mūsų diskusijų tema. Jau vėlu, bet džiaugiuosi, kad dėl šio klausimo diskutuojame. Pati klausimo tema – Europos geležinkelių sistema – duoda pagrindo įtarti, kad šiuo metu Europos geležinkelių sistema dar nesukurta.

Kodėl? Kiekvienas geležinkelis turi savo techninius standartus. Jei tai geležinkelis, skirtas elektra varomiems traukiniams, turi būti naudojama nuolatinė arba kintamoji srovė. Jei naudojama kintamoji srovė, ji turi būti 15, 30 arba 35 kV. Galiu pasakyti jums įdomų dalyką, ypač atsižvelgdamas į tai, kad šiandien su mumis yra A. Tajani. Šiaurės–pietų sistemoje yra tik du labai panašūs geležinkeliai: vienas jų Lenkijoje, o kitas Italijoje. Visi kiti geležinkeliai labai skirtingi. Tad, pone pirmininke, suteikime geležinkelių transportui galimybę. Sukurkime iš tikrųjų europinę geležinkelių sistemą, net jei tam priešinasi visagaliai nacionaliniai vežėjai.

Michael Cramer, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, saugos užtikrinimas yra šventas reikalas. Šis klausimas yra neabejotinai prioritetinis. Tai, kas pastaruoju metu įvyko Berlyne, kai greitųjų priemiesčių traukinių sistema per pusmetį buvo visiškai suardyta vaikantis pelno, turi likti visiškai išimtinis atvejis. Ko Berlyne nesunaikino bombos ir artilerijos sviediniai karo metu, buvo sugriauta taikos metu. Taip daugiau negali tęstis.

Priešinantis konkurencijai saugos klausimu taip pat dažnai manipuliuojama. Tokiais atvejais išgalvojama įvairių argumentų, kad tik nereikėtų atverti tinklų, nors to reikalaujama pagal teisės aktus, kurie tapo privalomi visoms valstybėms narėms nuo 2007 m. sausio 1 d. Privalote įsikišti, kad saugos aspektais nebūtų piktnaudžiaujama.

Sauga, žinoma, kainuoja, bet investicijos į infrastruktūrą ir saugą būtinos. Pinigų yra. Norėčiau priminti, kad, pvz., muitų mokesčio žibalui panaikinimas Europos mokesčių mokėtojams kasmet kainuoja 14 mlrd. EUR.

Jei panaudotume šiuos pinigus saugai užtikrinti, įgyvendintume savo darbotvarkę – turėtume Europos geležinkelių rinką ir užtikrintą saugą.

Jacky Hénin, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, rengiantis konkurencijai geležinkelių transporto sektoriuje, buvo priimtos Europos direktyvos, kuriomis sektoriui buvo primestas geležinkelių tinklo ir transporto veiklos sričių atskyrimas, užkirtęs kelią bet kokiam standartizavimui. Viso to rezultatas – traukiniai Prancūzijos antriniame tinkle šiandien važiuoja lėčiau nei XX a. pradžioje. Trečdalis tinklo netrukus nebegalės būti naudojamas dėl lėšų jo priežiūrai stygiaus. Visos geležinkelių transporto sektoriaus profesinės sąjungos, visi specialistai sako, kad dėl tokios padėties baisių katastrofų neišvengsime.

Tačiau tai dar ne viskas. Visada siekiama gauti kuo didesnę pelną. Todėl norima paaukoti geležinkelių transporto saugą uždraudžiant nacionalines saugos normas, kuriomis užtikrinama didesnė apsauga, tam, kad ateityje būtų priimti tik tokie Europos reglamentai, kuriais būtų užtikrinamas tik minimalus saugumas. Ir vėl Europos bendras interesas aukojamas godžių kapitalistų labui.

Tinkamiausiais sprendimas Europai – tai bendrovės „Thalys“ veiklos modelis, nes jis grindžiamas Europos geležinkelių tinklo valdytojų bendradarbiavimu, atitinkančiu reikalavimus dėl darbuotojų apsaugos ir griežtas saugos normas. Tai visiškai priešingybė Europos direktyvų geležinkelių naudotojams primestam nežabotos konkurencijos modeliui. Iš tiesų, jeigu norime užtikrinti geležinkelių naudotojų ir gyventojų saugą nuo krovinių geležinkelių transporto keliams pavojų, turime atšaukti visų šių Europos direktyvų galiojimą.

Jörg Leichtfried (S&D). – (DE) Pone pirmininke, tiesą sakant, minėti geležinkelių eismo įvykiai nekelia nuostabos. Yra vienas dalykas, nekeliantis abejonių: kai vyksta liberalizavimas ir privatizavimas, eismo įvykių skaičius didėja. Priežastis akivaizdi, nes kai siekiama didesnio pelno, darbuotojams mokamas mažesnis atlyginimas, mažiau skiriama lėšų darbuotojų mokymui ir kvalifikacijos kėlimui, nes tai brangiai kainuoja, prastėja eismo valdymas, nes tai irgi kainuoja, ir galiausiai, – tai matėme visur, – kai viskas pakrypsta netinkama linkme, visuomenei labai brangiai kainuoja sutvarkyti visą šią liberalizavimo ir privatizavimo padarytą tinklą.

Nuėjome netinkamu keliu. G. Bach mano, kad pakaktų tik nuodugnai ištirti šią padėtį ir sukurti geresnius saugos užtikrinimo mechanizmus. Einame neteisingu keliu, tad turėtume grįžti į kelią, kuris siūlo kokybę, saugumą ir našumą. Tas kelias neabejotinai nėra tolesnis liberalizavimas. Tas kelias eina priešinga kryptimi.

Guido Milana (S&D). – (IT) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, norėčiau pasidalyti tik dviem pastabomis.

Manau, kad neturėtume toliau diskutuoti dėl didesnio masto privatizacijos, konkurencijos ir pan. Akivaizdu, kad skubėjimas mažinti išlaidas yra neigiamas veiksnys saugos standartų požiūriu. Kai bandoma sumažinti išlaidas, nes didžiulis konkurencijos mechanizmas jau paleistas, saugos standartai neišvengiamai suprastėja.

Mano nuomone, Komisija turėtų pradėti griežtesnės veiklos fazę, grindžiamą strategiškai aktyvesniu Europos geležinkelių agentūros vaidmeniu, ir būtent dėl šio klausimo turėtume diskutuoti. Ši agentūra turėtų imtis nacionalinių geležinkelių saugos agentūrų koordinavimo, kontrolės ir priežiūros vaidmens ir tai turėtų padaryti skubiau, nes būtent dėl nacionalinių skirtumų, apie kuriuos mano kolegos jau kalbėjo, atsiranda prieštaravimų tarp nacionalinių ir Europos teisės aktų. Mano nuomone, šis darbas labai vilkinamas.

Turėtų būti pasirinktas Europos aviacijos saugos agentūros modelis, suteikiant Europos geležinkelių agentūrai tokius pačius įgaliojimus. Taigi dėl ko šiandien reiktų paraginti Komisiją, tai būtent kad ji paspartintų judėjimą šia kryptimi.

Komisijos narys pasakė, kad turime palaukti eismo įvykių Italijoje ir Nyderlanduose tyrimo rezultatų. Priešingai, manau, kad šie rezultatai esamos padėties nepakeis.

Komisijos nary, norėčiau pasakyti dar vieną dalyką, kuris galbūt nepriklauso jūsų kompetencijai ir nėra susijęs su šio vakaro diskusijų tema. Dažnu atveju teisės aktais neužtikrinama, kad asmenys, patys nukentėję geležinkelių eismo įvykiuose ar praradę juose savo artimuosius, – atsižvelgiant į tai, kad tokie eismo įvykiai nėra dažni, – iš kaltosios pusės nedelsiant gautų patvirtinimą dėl žalos kompensavimo.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, buvo pasakyta, kad 2009 m. šioje srityje išleista 200 mln. EUR. Ar Komisija saugos ir sąveikumo užtikrinimo tikslais ketina finansuoti tik elektrifikuotas geležinkelių sistemas siekdama palaipsniui nutraukti dyzelinių lokomotyvų naudojimą – žinau, kad mano šalyje visose geležinkelių sistemose naudojami būtent lokomotyvai – ir nustatyti datą, iki kurios planuojama visoje Europos Sąjungoje turėti saugias, tarpusavyje sujungtas ir aplinkos neteršiančias geležinkelių sistemas?

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Pone pirmininke, Komisijos nary, geležinkelių transporto sauga priklauso nuo to, kiek investuojama į geležinkelių infrastruktūros ir riedmenų priežiūrą ir modernizavimą. Dėl šių investicijų stygiaus geležinkelių eismo įvykių daugės.

Investicijos į geležinkelių sistemą turi tapti prioritetiniu klausimu ir Bendrijos lygmeniu, panaudojant transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) programos biudžeto ir struktūrinių fondų lėšas, ir valstybių narių lygmeniu, panaudojant nacionalines lėšas ir iš dalies finansuojant TEN-T projektus. Būtina užtikrinti geležinkelių sistemų sąveikumą. Tinkamas atlyginimas, mokamas geležinkelių sektoriaus darbuotojams, darbuotojų mokymas, jų žinių ir įgūdžių tikrinimas taip pat yra labai svarbūs veiksniai.

Pastaraisiais metais Rumunijoje taip pat buvo geležinkelių eismo įvykių. Į geležinkelių transporto sistemą rytinėje Europos Sąjungos dalyje reikia investuoti daug lėšų, kad rytinės valstybės narės galėtų palaikyti ir modernizuoti esamą infrastruktūrą bei ją išplėtoti. Prioritetinių projektų Nr. 6 ir Nr. 17 išplėtimas įtraukiant į juos Bukareštą ir Konstančą, kroviniui geležinkelių transportui skirtą koridoriaus statybą šiame maršrute ir Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos įdiegimas turėtų tapti prioritetiniais TEN-T programos projektais.

Antonio Tajani, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, manau, kad atsakymai į daugelį šiose diskusijose keltų klausimų buvo pateikti rugsėjo 8 d. įvykusioje konferencijoje geležinkelių transporto saugos tema, kurią surengiau iš karto po įvykių Viaredže ir Nyderlanduose būtent tam, kad duociau signalą dėl tvirto Komisijos ir Europos institucijų įsipareigojimo imtis veiksmų sprendžiant labai opų geležinkelių transporto saugos klausimą.

Kaip jums žinoma, dalyvauti konferencijoje buvo pakviesti visų institucijų, Parlamento ir Tarybos atstovai. Visi klausimai, kelti šiose diskusijose, konferencijoje buvo išnagrinėti ir pirmiausia buvo apsvaistytas klausimas dėl Europos geležinkelių agentūros.

Pritariu G. Milano pozicijai, nes konferencijoje pats pasiūliau, kad Europos geležinkelių agentūrai būtų suteikti didesni įgaliojimai. Taigi šiuo klausimu visiškai su juo sutinku. Tačiau mums reikia pakeisti žaidimo taisykles ir aš įsipareigoju, kol eisiu už transporto sritį atsakingo Komisijos nario pareigas, judėti link Europos geležinkelių agentūros, veikiančios pagal Europos jūrų saugos ar Europos aviacijos saugos agentūros modelį.

Dar viena tema, kurią svarstėme tą dieną, kai konferencijoje dalyvavo minėtų įvykių aukų artimieji – valdytojų atsakomybė transporto grandinėje, taigi ir geležinkelių eismo įvykiuose nukentėjusių asmenų teisės. Kalbant apie keleivių teises geležinkelių sektoriuje, yra priimtas teisės aktas, kuris pradės galioti nuo šių metų gruodžio 3 d.

Komisija taip pat nagrinėja aspektus, susijusius su kitais nei keleiviai asmenimis, kurie taip pat nukenčia geležinkelių eismo įvykiuose įvykus sprogimui ar traukiniui nuvažiavus nuo bėgių, kaip kad atsitiko Viaredžyje, ir svarsto, kokią atsaką šiai problemai galėtų pateikti.

Taigi Komisija ėmėsi rimtų veiksmų geležinkelių transporto saugos srityje, apimančioje ir personalo sertifikavimą, kurią laiko prioritetine. ES priėmė Direktyvą 2007/59/EB dėl traukinių mašinistų sertifikavimo ir jau turime europinę traukinių mašinistų licenciją: ji įsigalios šių metų gruodžio 3 d.

Kalbant apie socialinius aspektus, galima pasakyti, kad yra įsteigtas socialinio dialogo komitetas, kuris 2005 m. svarstė susitarimą dėl darbuotojų darbo laiko tarptautinio transporto sektoriuje.

Priežiūros ir aplinkos neteršiančių geležinkelių transporto sistemų klausimu manau, kad mums būtina modernizuoti įrangą ir užtikrinti veiksmingą sistemos priežiūrą. Kaip jau patvirtinau atsakydamas į šį klausimą, manau, kad Europos geležinkelių eismo valdymo sistema yra technologiniu požiūriu labai svarbus projektas, į kurį Europos Komisija investavo siekdama padaryti visą transportą geležinkelių sektoriuje saugesnį. Manau, kad tai svarbus indėlis, kurio nederėtų užmiršti.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Ádám Kósa (PPE), raštu. – (HU) Manau, kad diskutuojant dėl šio klausimo svarbu pabrėžti, jog norint sumažinti eismo įvykių pavojų kiekvienu atveju turi būti nurodomas atsakingas subjektas – infrastruktūros savininkas arba valdytojas. Be to, turėtume apsvaistyti ir klausimą dėl juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės, – tokia praktika taikoma Prancūzijoje, – kad saugos klausimams juridinių asmenų valdymo sistemoje būtų skiriamas didesnis dėmesys.

Pelno vaikymasis žmonių saugos ir gyvybių sąskaita niekada negali būti įmonės valdytojo ar savininko lygmeniu priimamų strateginių sprendimų motyvas. Jei dėl tokios nerūpestingos ir rizikingos įmonės valdymo praktikos iškyla didelė avarija, įmonė turėtų būti patraukta atsakomybėn. Tačiau labai dažnai atsitinka taip, kad įmonės vadovas suskumba palikti savo postą pasiimdamas didžiulę išeitinę pašalpą, – ne paslaptis, kokius atlyginimus ir premijas šiais laikais gauna vadovai, – tad kalėjime galiausiai atsiduria tik traukinio mašinistas.

Įmonės likimas turi būti siejamas su jos vadovo ir darbuotojų likimu, kad būtų užtikrintas saugus tinkamos kokybės paslaugų teikimas, ypač viešųjų paslaugų sektoriuje. Norėčiau pateikti Komisijai tokį klausimą: kokias priemones ji ketina pasiūlyti, kad būtų įtvirtinta ne tik civilinė atsakomybė (kompensacija), bet ir baudžiamoji atsakomybė už žalą, atsirandančią dėl nerūpestingo paslaugų teikimo?

16. Tautinių mažumų kalbų vartojimas bendro Europos kultūros paveldo kontekste (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Komisijos pareiškimas dėl tautinių mažumų kalbų vartojimo bendro Europos kultūros paveldo kontekste.

Leonard Orban, Komisijos narys. – (RO) Pone pirmininke, gerbiamieji EP nariai, bendrasis Europos Sąjungos daugiakalbystės politikos tikslas – išryškinti visų Europos Sąjungoje vartojamų kalbų svarbą. Kaip nustatyta EB steigimo sutarties 151 straipsnyje, Bendrija veikia siekdama skatinti valstybes nares bendradarbiauti ir prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu išskeldama bendrą kultūros paveldą.

Vadovaudamasi šiais principais ir glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Europos Komisija įgyvendina daugiakalbystės ir kalbinės įvairovės skatinimo strategiją, apibrėžtą 2008 m. rugsėjo mėn. priimtame dokumente, apimančiame visas Bendrijos teritorijoje vartojamas kalbas. Visos šios kalbos sudaro neatskiriamą mūsų bendro paveldo dalį. Kiekviena Europoje vartojama tautinė, regioninė, tautinių mažumų ar migrantų kalba praturtina šį bendrąjį kultūros paveldą papildomais apsektais.

Kaip jums puikiai žinoma, Europos Komisija paragino valstybes nares apsvarstyti galimybę įtraukti į savo nacionalines daugiakalbystės skatinimo visuomenėje strategijas regioninių ir tautinių mažumų kalbų mokymo veiklą. Europos Sąjungos šioje srityje priimti sprendimai nepakeičia valstybių narių jau priimtų priemonių, bet yra skirti joms remti ir jas papildyti. Pagrindinės Europos Sąjungoje turimos finansavimo priemonės – tai 2007–2013 m. įgyvendinama Visą gyvenimą trunkančio mokymosi programa. Ši programa atvira visoms Bendrijoje vartojamoms kalboms, įskaitant regionines ir tautinių mažumų kalbas.

Bendrijos teisės aktų, kuriais būtų reglamentuojamas kalbų vartojimas valstybėse narėse, nėra. Galimybė priimti tokias nuostatas taip pat nėra numatyta nė vienoje iš steigimo sutarčių. Pagarba kalbinei ir kultūrinei įvairovei įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 22 straipsnyje, kuriame nustatytas Europos Sąjungos įsipareigojimas gerbti kalbinę ir kultūrinę įvairovę.

Kaip jums žinoma, Pagrindinių teisių chartija skirta ES institucijoms ir organizacijoms, taip pat ji taikoma valstybėms narėms, bet tik įgyvendinamų Bendrijos teisės aktų atžvilgiu. Taigi sprendimų priėmimo teisė nacionaliniu mastu įgyvendinant kalbų politiką, apimančią taip pat regionines ir tautinių mažumų kalbas, tebepriklauso valstybėms narėms. Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų apsauga sudaro neatskiriamą pagarbos žmogaus teisėms – vieno iš principų, kuriuo grindžiama visa Europos Sąjunga, kaip nurodoma ES steigimo sutarties 6 straipsnyje – dalį.

Todėl valstybės narės turėtų panaudoti visas savo turimas teises priemones, kad tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teisės būtų apsaugotos, kaip reikalaujama pagal valstybėse narėse galiojančią konstitucinę tvarką ir įsipareigojimus, kurių valstybės narės privalo laikytis pagal tarptautinę teisę. Minėdamas tarptautinę teisę, turiu galvoje, pvz., Europos Tarybos priimtą Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartiją, kuria nustatomas visuotinis politikos šioje srityje pagrindas, taip pat Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos rekomendacijas, kuriomis Europos Sąjunga ne vienu atveju vadovavosi.

Edit Bauer, PPE frakcijos vardu. – (HU) Europos tautų kalbos kaip kultūrinė visuma, kaip Komisijos narys ką tik pasakė, yra Europos kultūros paveldo dalis. Dėkoju jam už šiuos žodžius. Visos kalbos lygios – nesvarbu, kaip plačiai jos vartojamos. Tačiau žmonių teisė vartoti savo gimtąją kalbą yra sudėtinė jų pagrindinių teisių dalis, kaip taip pat teigiama Pagrindinių teisių chartijos 22 straipsnyje. Todėl nenuostabu, kad nacionalinės bendruomenės labai jautriai reaguoja į jų teisių šioje srityje pažeidimus.

Daugiau nei pusę milijono žmonių skaičiuojančios mažumos vardu viešai pasisakau prieš Slovakijos priimtą valstybinės kalbos įstatymą, kuriame yra straipsnių, pažeidžiančių ir apribojančių šios mažumos teises. Leiskite pateikti kelis pavyzdžius. Minėto įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad vietovėse, kuriose tautinės mažumos sudaro mažiau nei 20 proc., gydytojai privalo bendrauti su pacientais valstybine kalba. Ši nuostata taip pat taikoma socialiniams darbuotojams ir jų klientams, taip pat gaisrininkams ir greitosios medicinos pagalbos personalo darbuotojams. Pagal 6 straipsnio 1 dalį ir viešų, ir asmeninių skelbimų tekstas taip pat turi būti pateikiamas slovakų kalba. 8 straipsnio 6 dalyje reikalaujama, kad skelbimuose pirmoje vietoje ir stambesniu šriftu būtų pateikiamas tekstas valstybine kalba arba kad teksto valstybine kalba šriftas būtų bent tokio pat dydžio kaip ir teksto antrąja kalba. Potekstė neabejotinai tokia, kad pirmoji kalba yra svarbesnė, o antroji – antraeilė ir antrarūšė.

Įstatymo 9 straipsnyje nustatytos neproporcingos baudos, taikomos juridiniams asmenims, įskaitant mažąsias įmones, už kalbos vartojimo taisyklių pažeidimus. Bet kodėl savo gimtosios kalbos vartojimas turi būti laikomas baustinu pažeidimu? Toks įstatymas neabejotinai negali būti tinkamai įgyvendintas.

Pone pirmininke, Slovakijos įstatymų leidėjai turėjo įtraukti į šį įstatymą, sudarantį jos nacionalinės teisinės sistemos dalį, įsipareigojimus, kuriems Slovakija pritarė prisijungdama prie Europos Tarybos priimtą Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartijos ir juos prisiėmė ratifikuodama ją, užuot patvirtinę įstatymą, kuris prieštarauja šios chartijos nuostatomis. Šiuo įstatymu net nesiekama skatinti dvikalbystę, nes jame nei reikalaujama, kad darbuotojai, net viešajame sektoriuje, mokėtų tautinės mažumos kalbą, nei skatinama, kad jie mokytųsi šios kalbos.

Pone pirmininke, baigdama dar norėčiau pasakyti vieną dalyką. Džiaugiuosi, kad Europos Parlamentas įtraukė į darbotvarkę šias diskusijas. Labai dėkoju Parlamentui Pirmininkui Jerziui Buzekui už šiuo klausimu priimtą aiškią poziciją ir Komisijai už nedviprasmišką žinią, kad tautinių mažumų teisės turi būti ginamos, o ne ribojamos.

Hannes Swoboda, S&D frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, atsižvelgdamas į visus nuomonių šiuose rūmuose skirtumus, laikau geru ženklu tai, kad šiose diskusijose pirmininkauja vengrų kilmės asmuo, kurio nešališkumu galime būti tikri, bet taip jau įprasta, kad šioje Europoje visada stengiamasi laikytis to, kas teisinga, nepaisant kalbos ir kilmės.

Ponia E. Bauer, kritikuojate kalbos įstatymą. Iš tikrųjų nustatyta, kad jis nėra toks geras, koks galėtų būti. Tačiau pagrindinės teisės juo nepažeidžiamos. Tai taip pat būtina pasakyti. Taigi įstatymas turėtų būti patobulintas ištaisant esamus trūkumus, pirmiausia įstatymo aiškinamojoje dalyje. Labai svarbu užtikrinti, kad mūsų siunčiamas signalas dėl būtinybės patobulinti įstatymą būtų suprstas ne kaip noras sukiršinti gyventojų grupes, bet kaip mūsų noras pagerinti slovakų ir vengrų santykius ir, žinoma, šių abiejų šalių santykius. Būtent santykiai turėtų būti mūsų pagrindinis rūpestis. Ypač dabar, kai artėja rinkimai, galiu tik paprašyti elgtis santūriai, protingai ir spręsti problemą dialogu, nes tik taip galėsime pasiekti teigiamų rezultatų.

Tiesiog tai taip pat problema, kurios ištakos glūdi istorijoje. Neapsigaukime manydami, kad taip nėra. Mano motina gimė Miškolce, o aš gimiau visiškai šalia Bratislavos, taigi tai jaučiu ir suprantu. Tačiau labai svarbu, kad konfliktai, kurie iš esmės egzistuoja tik tarp politinių jėgų, o ne tarp eilinių žmonių, kurie tarpusavyje sutaria, nebūtų eskaluojami.

Slovakijoje vengrai yra mažuma, bet šalyje yra ir tokių savivaldybių, kuriose slovakai sudaro mažumą, o vengrai yra dauguma. Taigi turime šiuos du elementus sujungti. Antrasis šių diskusijų siunčiamas signalas taip pat yra labai svarbus veiksnys. Turime bendrų problemų. Slovakija ir Vengrija taip pat turi bendrų problemų, pvz., romų problemą. Taigi ar nebūtų protingiau susitelkti prie esamų problemų ir bandyti jas kartu spręsti dialogu, kad visoms šio regiono tautinėms mažumoms būtų suteikta geresnė galimybė? Pagaliau mes visi esame mažumų nariai. Turime tvirtai įsipareigoti remti kalbinę įvairovę – kaip sakė Komisijos narys – ir skatinti daugiakalbystę, nes kalbos yra mūsų turtas. Kitų kalbų mokėjimas suteikia žmogui pranašumą ir, kai visi tai supras ir priims, galėsime tikėtis geresnės ateities.

Carl Haglund, ALDE frakcijos vardu. – (SV) Pone pirmininke, džiaugiuosi, kad Komisija parodė didelį dėmesį šiam klausimui. Gyvenimas daugeliui mažumų grupių Europoje yra sunkus ir aiški žinia iš ES gali ypač padėti sustabdyti plisti mūsų žemyną pastaraisiais metais užplūdusią nepakantumo bangą. Manau, kad ES turėtų išaiškinti visiems europiečiams pridėtinę vertę, kurią sukuria ir kalbų įvairovė, ir tautinių mažumų kalbų mokėjimas.

Kodėl? Pirmiausia todėl, kad kiekviena kalba – tai didžiulis kultūros paveldas, kuris praturtina Europos įvairovę. Antra, regionai, kuriuose vartojamos tautinių mažumų kalbos, taip pat sėkmingiau nei kiti regionai tvarkosi ir konkuruoja ekonomikos srityje. Todėl visiems, norintiems tokiuose regionuose plėtoti verslą, naudinga įdarbinti žmones, mokančius vietos gyventojų kalbas. Būtent dėl šių dviejų priežasčių naudinga mokėti mažumų kalbas. Norėčiau padėkoti Komisijai už šią iniciatyvą. Ilgiau negaišinsiu jūsų, nes jau ir taip vėlus metas.

Tatjana Ždanoka, Verts/ALE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, dėkoju Komisijai už šį pareiškimą ir sutinku su tuo, kad pagal galiojančią ES teisę neturime įgaliojimų priimti teisės aktų, kuriais būtų reglamentuojama kalbinių teisių sritis.

Kita vertus, gruodžio 1 d. įsigalios nuostata, įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje, kad Sąjunga yra grindžiama pagarbos žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, vertybėmis. Ši nuostata galbūt nesuteikia mums svaraus teisinio pagrindo nedelsiant sukurti savo mažumų teisių gynimo koncepciją ir įtraukti ją į *acquis communautaire*. Tačiau nusipelnėme šiandien išgirsti Komisijos pareiškimą dėl jos politinės pozicijos mažumų teisių klausimu ir ši žinia, mano nuomone, turi būti labai aiški. Tie, kurie pamina mažumoms priklausančių žmonių teises, pamina pagrindines Europos Sąjungos vertybes.

Vardijame ir gėdijame kitas pasaulio šalis, kuriose žmogaus teisės pažeidžiamos, net jeigu negalime įpareigoti jų gerbti šias teises. Valstybių narių įpareigoti taip pat negalime, bet įvardyti blogų pavyzdžių ES viduje neskubame.

Minėjote Europos Tarybos ir ESBO dokumentus, bet Komisija taip pat turėtų įsipareigoti kontroliuoti, ar valstybės narės laikosi savo įsipareigojimų pagal šiuos dokumentus.

Galiausiai daugiakalbystės principas nėra gerbiamas ir čia, Parlamente. Aš, pvz., negaliu savo šalyje, Latvijoje, kalbėti savo gimtąją rusų kalba, nepaisant to, kad 40 proc. mano šalies gyventojų yra rusai.

Lajos Bokros, ECR frakcijos vardu. – (SK) Slovakų kalba yra viena gražiausių Europos kalbų, bet Europos Parlamente ji labai retai girdima.

Kaip tikras Slovakijos draugas, ilgalaikis jos plėtros rėmėjas ir kuklus, bet aktyvus Slovakijos reformų proceso dalyvis labai džiaugčiausi galėdamas padėti savo draugams iš Slovakijos įveikti šią kliūtį ir kartu prisidėti prie to, kad slovą kalba būtų vartojama ir suprantama platesniu mastu. Esu įsitikinęs, kad mums pavyks apsaugoti slovą kalbos ir kultūros įvairovę.

Slovakų kalba nenori būti puoselėjama kitų kalbų sąskaita. Būtent todėl nesuprantama, kodėl kalbos įstatyme tautinių mažumų kalboms palikta daug siauresnė vartojimo sritis nei slovą kalbai. Šiame įstatyme mažumų kalbų vartojimas iš esmės vertinamas tik kaip pasirinkimo teisė, kaip negatyvi teisė, o ne kaip pozityvi teisė, kurios galima reikalauti ir kuria galima naudotis kasdieniame gyvenime.

Slovakijos įstaigose nėra dokumentų blankų vengrų kalba, net Slovakijos Respublikos įstatymai ir teisiniai norminiai dokumentai nėra oficialiai išversti į vengrų kalbą.

Priėmus valstybinės kalbos įstatymo pakeitimą, padėtis dar pablogėjo. Tautinių mažumų atstovai nebuvo įtraukti į pakeitimo rengimo procesą. Vienas iš didžiausių šio naujo įstatymo trūkumų yra tas, kad juo ne tik reglamentuojamas valstybinės kalbos vartojimas, bet ir dar labiau kišamasi į visuomenės, komercinį ir privatų gyvenimą.

Kita svarbi problema yra ta, kad valstybinės kalbos įstatyme taip pat numatomos baudos. Naujuoju Slovakijos valstybinės kalbos įstatymu pažeidžiamos pagrindinės žmogaus teisės ir Europos Sąjungos normos. Šio įstatymo išlaikymas esamu pavidalu prieštarautų nacionaliniams Slovakijos Respublikos ir tautinės daugumos interesams, nes jis provokuos įtarinėjimus ir nuodys gerų tautinių grupių, kurios ilgiau nei tūkstantį metų kartu gyveno Slovakijos teritorijoje, santykių atmosferą.

Slovakija yra brandi ir pasitikinti savimi demokratinė šalis. Ji nėra priklausoma nei nuo kultūrinio karo, nei nuo būtinių įstatymais ginti save nuo vietos tautų kalbų. Vietos tautinės grupės nekelia grėsmės Slovakijos valstybingumui, slovą kalbai ar slovą tautos kultūrai. Priešingai, toje pačioje teritorijoje kartu gyvenančios tautinės grupės entuziastingai ir savanoriškai gins, remis ir puoselės slovą kalbą ir kultūrą, jei slovą tauta parodys norą ginti, remti ir puoselėti tautinių mažumų kalbas ir kultūrą.

Jaroslav Paška, EFD frakcijos vardu. – (SK) Mūsų draugai iš Vengrijos pastaruoju metu pamokslauja mums, kad turėtume spręsti klausimą dėl tautinių mažumų kalbų vartojimo europietišškai.

Aš taip pat norėčiau išdorožti jiems pamokslą. Jie, regis, užmiršo, kaip patys elgiasi ir kaip Vengrija riboja tautinių mažumų teisę vartoti savo gimtąją kalbą. Panagrinėkime padėtį, pvz., švietimo srityje. Slovakijos Respublikoje vengrų vaikai gali mokytis savo gimtąja kalba nuo darželio iki aukštosios mokyklos. Visų dalykų jie mokomi vengrų kalba. O slovakų vaikai Vengrijoje gali tik pasvajoti apie slovakų mokyklas. Vengrijos vyriausybė uždarė jas 1961 m. Nuo to laiko vaikai iš tautinių mažumų grupių neturi kur išmokti taisyklingai vartoti savo gimtąją kalbą, nes Vengrijos vyriausybė, priešingai kitų ES valstybių narių vyriausybėms, negeba suteikti jiems galimybės mokytis gimtąja kalba. Todėl slovakų vaikai Vengrijoje priversti mokytis visų dalykų vengrų kalba, o jų gimtosios kalbos pamokos įtrauktos į programą tarsi bausmė, tarsi papildomas darbas, tikintis, kad taip slovakų vaikai bus atgrasyti nuo savo gimtosios kalbos mokymosi. Slovakų kalbos juos moko vengrų tautybės mokytojai, negalintys tinkamai išmokyti vaikų slovakų kalbos, nes patys jos gerai nemoka. Taip silpninamas ir nutraukiamas vaikų ryšys su savo gimtąja kalba ir kultūra.

Dėl tokio tariamai europinio Vengrijos vyriausybės požiūrio į tautines mažumas slovakų bendruomenė Vengrijoje sumažėjo dešimtadaliu. Būtent todėl buvęs Vengrijos tautinių mažumų teisių ombudsmenas atvirai pripažino, kad Vengrijoje einama link visiškos tautinių mažumų asimiliacijos.

Gerbiu savo draugus EP narius iš Vengrijos Respublikos. Ilgiau nei tūkstantį metų mūsų tautos kartu kūrė Europos istoriją, tik norėčiau paprašyti jų suprasti, kad skaičiai vis dėlto nemeluoja. Dėl Vengrijos vyriausybės vykdomos politikos slovakų mažumos bendruomenė šioje šalyje sumažėjo dešimtadaliu, o vengrų mažuma Slovakijoje dėl tinkamos slovakų vyriausybės politikos išlaikė tą patį narių skaičių.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Turime iš karto išsiaiškinti, ką Europos Sąjungoje laikome vertybe. Ar vertybė yra tai, kas įtvirtinta dokumentuose, ar tai, ką valstybės narės gerbia ar Europos Sąjunga reikalauja gerbti? Ar gali tautinė mažuma būti laikoma kažkuo vertingu? Ar ji svarbi? Pastaruoju metu Čekijos Respublikoje Benešo dekretai buvo palikti galioti, kad Václav Klaus pasirašytų Lisabonos sutartį, kitaip sakant, Sudetų krašto vokiečių ir vengrų mažumos yra tebepersekiojamos kolektyvinės kaltės gėdos, nes jų trėmimai liko įteisinti. Tad ar tautinės mažumos yra vertybė? Ar mažumos kalba yra vertybė? Slovakijoje vengrai baudžiami už tai, kad kalba savo gimtąja kalba. Šis įstatymas tiesiog negali būti tinkamai įgyvendintas. Kol toks įstatymas galioja, Europa turėtų jausti gėdą. Šis įstatymas neturėtų būti laikomas tik Slovakijos ir Vengrijos tarpusavio ginčo objektu. Šis klausimas turi būti sprendžiamas tarp Europos Sąjungos, ginančios savo vertybes, ir Slovakijos. Jei vertybės tik propaguojamos, o tikrovėje jų nesilaikoma, tokia sistema yra veidmainiška.

Kokia šio darbotvarkės klausimo tema? Akivaizdu, kad noro išspręsti problemą nėra. Renkamės šiuose rūmuose diskutuoti dėl kiekvieno žmogaus teisių pažeidimo atvejo Nikaragvoje, Vietname ar Laose, tačiau šiuo atveju Europos Sąjunga net negina savo vertybių, ji tiesiog jas nuvertina.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, laikau sėkme tai, kad diskusijose, kurias pasiūliau aš ir mano kolegė Edit Bauer, Europos Parlamentas pagaliau ėmėsi spręsti klausimą dėl tautinių ir kalbinių mažumų teisės vartoti savo gimtąją kalbą, taigi ir klausimą dėl Slovakijos diskriminacinio valstybinės kalbos įstatymo. Taip pat labai džiaugiuosi tuo, kad šia proga Komisija pateikė savo nedviprasmišką požiūrį į tautinių mažumų kalbines teises.

Noriu padėkoti Komisijos nariui L. Orbanui, ypač už tai, kad minėdamas įvairias teises ir naudingus dokumentus nepamiršo nurodyti Europos Tarybos priimtos Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartijos. Tai, kad J. Buzek nuvyko į Bratislavą ir padarė šiuo klausimu aiškų pareiškimą, taip pat laikau svarbiu žingsniu. Pagaliau visi iš mūsų, kurie ne vienus metus šiuose rūmuose sprendė žmogaus teisių klausimus, yra pasipiktinę tuo, kad Lisabonos sutarties įsigaliojimo išvakarėse tautinėms mažumoms priklausantiems piliečiams savo tėvynėje neleidžiama vartoti gimtąją kalbą ir naudotis demokratijos užtikrintomis teisėmis. Iš tikrųjų, pagal šį įstatymą naudojimas viena iš pagrindinių žmogaus teisių, teise vartoti savo gimtąją kalbą, gali būti laikomas kriminaliniu nusikaltimu. Vadinasi, mažumoms priklausantys piliečiai savo tėvynėje laikomi antrarūšiais. Kalbama, pone J. Paška, apie 530 000 Slovakijos vengrų ir 20 000–30 000 Vengrijos slovakų, tad galite palyginti.

Atsakydama H. Swobodai, tiesiog norėčiau pasakyti, kad šiuo atveju mažuma kovoja su dauguma dėl savo pagrindinių teisių. Tai ne dviejų šalių tarpusavio kova. Europos Sąjunga tikrai privalo įsikišti ir viešai pasisakyti prieš tokį Slovakijos ar bet kurios kitos šalies įstatymą, kuriuo pažeidžiama tautinių mažumų teisė vartoti savo gimtąją kalbą ir ginti savo tautinę tapatybę, nes tokie įstatymai prieštarauja visiems tarptautiniams dokumentams, įskaitant principus, dabar įtvirtintus Lisabonos sutartyje ir ES pagrindinių teisių chartijoje.

Tiesiog norėčiau priminti savo kolegoms EP nariams, kad jau 1995 m., kai šis valstybinės kalbos įstatymas buvo priimtas pirmą kartą, Slovakija sulaukė rimtos kritikos iš tarptautinės bendruomenės ir šio įstatymo pakeitimas tapo viena iš sąlygų, kurią Slovakija turėjo įvykdyti, kad derybos dėl jos stojimo į ES galėtų būti

pradėtos, tad Slovakija buvo priversta panaikinti nuostatas dėl baudų taikymo. Taigi prieš dešimtmetį Europos Sąjunga pasipriešino tam, prieš ką šiandien taip nenori viešai pasisakyti.

Boris Zala (S&D). – (SK) Didžiuojuosi galėdamas pasakyti, kad Slovakija labai prisidėjo prie kalbinės įvairovės ir kalbinio kultūros paveldo išsaugojimo.

Pateiksiu keletą faktų: vengrų mažuma turi apie 700 mokyklų, kuriose vaikai mokomi vengrų kalba. Visos tautinės mažumos turi teisę vartoti savo gimtąją kalbą vykstant teismo procesams, oficialiai tvarkant verslo reikalus, taip pat vartoti vietovardžius gimtąja kalba. Jos taip pat turi savo televiziją ir radiją, transliuojančius programas jų gimtąja kalba. Valstybė finansiškai remia kultūrinę mažumų veiklą ir priima mažumų kalbų vartojimą komerciniuose, sutartiniuose ir kitokio pobūdžio santykiuose.

EP nariai iš Vengrijos čia puola Slovakijos kalbos įstatymą. Jų tvirtinimai yra grynas melas, prasimanymai ir įžeisto vengrų nacionalizmo vaisius. Ponios ir ponai, privalome atmesti šį melą. Priešingai, Slovakijos kalbos įstatymas atitinka visas tarptautines normas ir tai patvirtino kompetentingiausias stebėtojas – Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos vyriausiasis tautinių mažumų reikalų komisaras K. Vollebæk. Šiuo įstatymu prisidedame prie tautinių mažumų diskriminacijos naikinimo, mūsų piliečių saugumo užtikrinimo ir sveikatos apsaugos, taip pat sukuriamo erdvė jų visapusiškai integracijai. Be to, Slovakija pasirašė Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartiją, taigi visų Slovakijos tautinių mažumų kalbinė įvairovė puikiai išlaikoma.

Sergej Kozlík (ALDE). – (SK) Slovakijos Respublika tautinių mažumų srityje laikosi griežtų normų, o jos priimtas kalbos įstatymas yra vienas iš nuosaikiausių Europoje.

Nepaisant to, EP nariai iš Vengrijos nepaliauja pulti šį įstatymą ir siekdami padaryti įtaką Europos visuomenės nuomonei nesidrovi griebtis melo ir prasimanymų. Nuo tada, kai ES 2004 m. išsiplėtė, šį melą girdime kiekvienoje Europos Parlamento sesijoje. Vengrija yra šalis, kuri savo teritorijoje beveik visiškai išnaikino tautines mažumas, o dabar bando neleistinais kištis į Slovakijos Respublikos vidaus reiklaus. Tai visiškai nepriimtina.

Tikiu, kad Europos institucijos nesikiš į šį reikalą, kaip nedera drambliui grūstis į porceliano indų parduotuvę. Slovakija išspręs su valstybinės kalbos vartojimu susijusias problemas civilizuotai, laikydamasi europinių tradicijų. Tai, kad Slovakija priėmė naujo valstybinės kalbos įstatymo įgyvendinimo reglamentą, patvirtina jos jautrų požiūrį į visas Slovakijos teritorijoje gyvenančias etnines ir tautines grupes.

Valdemar Tomaševski (ECR). – (PL) Pone pirmininke, džiaugiuosi, kad aš, EP narys iš Lietuvos, galiu kalbėti čia lenkiškai, savo gimtąja kalba. Manau, kad ši privilegija turėtų tapti norma ne tik Europos Parlamente, bet ir visose ES valstybėse narėse, nes kultūrų ir kalbų įvairovė užima labai svarbią vietą Europos vertybių hierarchijoje. Turime dėti visas pastangas, kad tautinės mažumos, ypač autochtoninės tautinės mažumos, toje srityje, kuri susijusi su šandieninio Komisijos pareiškimo tema, nejaustų jokios diskriminacijos. Todėl Komisijos laukia skubus uždavinys sureguliuoti visus konfliktus, susijusius su tautinių mažumų kalbų vartojimu, be jokių išimčių visose ES valstybėse narėse. Teigiami šių problemų sprendimo pavyzdžiai Suomijoje, Italijoje, Lenkijoje, Danijoje, Čekijoje ir daugelyje kitų šalių neabejotinai palengvina šią užduotį. Mums tik reikia, kad Komisija šioje srityje imtųsi efektyvių ir pirmiausia skubių veiksmų.

Diane Dodds (NI). – Pone pirmininke, džiugu girdėti, kad kalbama apie įvairovės ir daugiakalbystės skatinimo būtinybę, bet noriu trumpai pakalbėti apie padėtį toje Jungtinės Karalystės dalyje, iš kurios esu kilusi.

Alsterio škotų mažumos kalba yra viena iš Šiaurės Airijos kultūros vertybių ir šią vertybę Jungtinė Karalystė pripažįsta remdamasi Europos Tarybos priimta Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartija.

Priėmus Sent Endriuso susitarimo aktą, Šiaurės Airijos vyriausybei pavesta parengti Alsterio škotų kalbos ir kultūros išsaugojimo ir puoselėjimo strategiją. Rengdamas šią strategiją, kultūros ministras atsižvelgia į Europos pagrindinių teisių chartiją ir kitus tarptautinius aktus, įskaitant Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją. Įgyvendindamas jam pavestą užduotį, jis taip pat siekia sukurti Šiaurės Airijai geresnę bendrą ateitį, grindžiamą lygybe, įvairove ir visų tautinių grupių tarpusavio priklausomumu.

Deja, *Sinn Féin* kultūrą, ypač kalbą, panaudojo kaip kampanijos prieš valstybę ginklą ir tai sukėlė ginčų ir nesutarimų. Tai piktnaudžiavimas kalba. Taigi turime tikėtis, kad įgyvendinę šią strategiją ir sukūrę geresnę bendrą ateitį išspręsime šio kultūrinio karo palikimo problemą.

Alejo Vidal-Quadras (PPE). – (ES) Pone pirmininke, norėčiau pabrėžti pastangas, kurias Parlamentas deda siekdamas paremti tautinių ir regioninių mažumų kalbas. Parlamentas pasirūpino, kad piliečiai galėtų rašyti Parlamentui ir gauti atsakymus savo gimtąja kalba.

Visai kitas dalykas, pone pirmininke, kai norima, kad plenariniuose posėdžiuose būtų leista vartoti regionines ar mažumų kalbas arba kalbas, kurios kai kuriuose valstybių narių regionuose turi antrosios valstybinės kalbos statusą. Norėti to Parlamente, kuris dirba pagal visiškai daugiakalbę 23 kalbų sistemą, kuris šiai sistemai išlaikyti aukoja per trečdali savo biudžeto ir daugiau nei pusę savo darbuotojų, nėra pagrįsta.

Tokių kalbų yra Jungtinėje Karalystėje, Liuksemburge, Estijoje, Kipre, Ispanijoje, Švedijoje, Suomijoje ir kitose valstybėse narėse. Vadinasi, pone pirmininke, plenariniuose posėdžiuose turėtume vartoti 35 ar net 40 kalbų, bet finansiniu ir logistiniu požiūriais tai tiesiog neįmanoma. Todėl, pone pirmininke, reikalauti vartoti visas šias kalbas gali būti naudinga rinkimų požiūriu, bet tai neabejotinai visiškai beprasmiška ir neįgyvendinama. Taip tik beprasmiškai suerzintume daugybę lojalių piliečių.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Pone pirmininke, Slovakijos valstybės kalbos įstatymu pažeidžiamos penkios pagrindinės teisės, įvirtintos gruodžio 1 d. įsigaliosiančioje ES pagrindinių teisių chartijoje.

Pirma, įstatyme, kuriuo pusę milijono narių skaičiuojanti stipri vengrų bendruomenė ir jos gimtoji kalba paverčiamos antrarūšėmis, pažeidžiamas principas dėl nediskriminavimo tautiniu pagrindu. Antra, šiuo įstatymu neleistina kišamasi į privatų žmonių gyvenimą, kaip kalbėjo Edit Bauer. Trečia, šis įstatymas yra antidemokratinis, nes juo kurstoma piliečių baimė. Ketvirta, jis prieštarauja dviem Europos Tarybos dokumentams, kurių laikytis Slovakija įsipareigojo stojimo sutartyje. Penkta, Komisijos narys L. Orban pasakė, kad ES remia dvikalbystę ir daugiakalbystę, bet Slovakija pasuko keliu, vedančiu link vienkaltystės ir kalbinės asimiliacijos.

Jeigu ES taikstysis su šiais penkių pagrindinių teisių pažeidimais ir viešai nepasisakys prieš tokį įstatymą, ji nebeturės jokios moralinės teisės kritikuoti Kinijos, Rusijos ir kitų šalių. Negalima taikyti dvejopų standartų.

Izaskun Bilbao Barandica (ALDE). – (ES) Pone pirmininke, Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartijoje, kurią priėmė Europos Taryba ir 47 Europos valstybės, įskaitant visas Europos Sąjungos valstybes nares, nustatoma, kad regioninės arba mažumų kalbos turi būti apsaugotos, nes kai kurioms iš jų gresia išnykimo pavojus.

Manau, kad šis požiūris padeda išlaikyti ir plėtoti mūsų žemyno tradicijas, įvairovę ir kultūros vertybes, kurias privalome išsaugoti. Šiuo požiūriu, kaip sakė Komisijos narys, taip pat ginama šias kalbas vartojančių žmonių pagrindinė teisė.

Komisijos narys minėjo, kad valstybės narės visomis turimomis priemonėmis privalo užtikrinti šių kalbų vartojimą, bet žinome, kad taip nėra. Daugiakalbystė nėra užtikrinta visose valstybės narėse, nėra užtikrinta ir dvikalbystė vartojant valstybines kalbas. Problema ta, kad nevertiname tautinių mažumų kalbų ir nelaikome jų Europos Sąjungos palikimo, savo palikimo, dalimi.

Tačiau norėčiau paprašyti jūsų apmąstyti mažumų kalbos sąvoką, nes kai kuriomis valstybių narių kalbomis, oficialiai vartojamomis Parlamente, kalba mažiau žmonių nei kai kuriomis regioninėmis, ne valstybinėmis kalbomis. Taigi šiuo atveju pažeidžiamos 40 mln. europiečių kalbinės teisės, ir šių teisių apsauga yra principų klausimas, kaip sakė pats Komisijos narys.

Yra 700 000 baskų, kalbančių euskerų kalba, seniausia Europos kalba, kurios kilmė nežinoma. Priartinę Europą prie baskų tautos, be kitų dalykų, leisime jiems pajusti, kad linkėti labos nakties sakant „gabon“ yra tiek pat garbinga, kaip ir sakant „buenas noches“, „good evening“ ar „bonsoir“.

Kay Swinburne (ECR). – Pone pirmininke, kaip Europos Parlamento narė iš Velso labai prijauciu visoms Europos kalbinėms mažumoms, juolab kad mano mamos gimtoji kalba yra valų – viena iš seniausių vartojamų Europos kalbų.

Vengrų Slovakijoje panašiai tiek pat, kiek valų kalbą vartojančių žmonių Velse – per pusę milijono žmonių. Tačiau Velse jie sudaro 20 proc. visų gyventojų, o Jungtinėje Karalystėje mažiau kaip 2 proc.

Po daugelį šimtmečių trukusių anglakalbių ir valų kalbą vartojančių Velso gyventojų nesutarimų ir ginčų, labai panašių į ginčus, kurie šiandien priešina slovakus ir Slovakijos vengrus, Velse pagaliau pasiektas taikus sambūvis.

Po igaliojimų perdavimo Velsui per pastaruosius penkiolika metų valų kalba buvo žaibiškai atgaivinta. Teigiamo požiūrio į kalbą poveikis kultūrai buvo didžiulis.

Sėkmę Velse lėmė tai, kad buvo pasirinktas pragmatinis požiūris. Turėtume siekti suteikti žmonėms galimybę vartoti kalbą, kuria bendraudami jie jaučiasi patogiau, jei tai neužtraukia visuomenei papildomos naštos ar išlaidų. Pvz., ketinu baigti savo kalbą vališkai, nors nenorėčiau užtraukti mokesčių mokėtojams išlaidų, susijusių su sinchroninio vertimo paslaugomis Parlamente, kuriame yra tik du valų kalbą vartojantys EP nariai. Tačiau įvairovė turėtų būti vertinama.

(Kalbėtoja kalbėjo valų kalba)

Anna Záborská (PPE). – (SK) Norėčiau nuosekliai laikytis mūsų diskusijos temos. Nekalbėsiu apie Slovakijos įstatymą, kuriuo reglamentuojamas valstybinės kalbos vartojimas, nes esu įsitikinusi, kad tai Slovakijos reikalas.

2010 m. sausio 1 d. minėsime dieną, kurią prieš 22 metus vienas labai išmintingas ir visų gerbiamas asmuo pabrėžė, kad pagarba tautinėms mažumoms ir jų kultūrai yra taikos kūrimo pagrindas. Privalome nuosekliai remti mažumų teisę išsaugoti ir puoselėti savo kultūrą. Mažumos turi teisę vartoti savo kalbas ir ši teisė turi būti įtvirtinta įstatyme. Negebėjimas užtikrinti šių teisių vestų prie turtingo kultūros paveldo praradimo. Jis taip kalbėjo Pasaulio taikos dienos proga.

Tautos, sugebėjusios išlikti iki šių dienų, yra Europos kultūrinis turtas. Jungtinėse Amerikos Valstijose, priešingai, šis turtas ištirpo pavirsdamas sunkiai apibrėžiamą mase. Europoje vartojama daugybė kalbų, tad Europos Sąjunga, kaip nacionalinių valstybių bendrijos projektas, turi prasmę.

Turime kalbėti apie mažumų kalbų vartojimo taisykles, nes taisyklės būtinos, bet negalime leisti, kad Europa šio turto netektų. Mažumų kalbos klausimas valstybėje kyla tada, kai nenorima bendrauti arba kai yra kitų šių problemą lemiančių priežasčių. Mažumos turėtų jaustis gerai šalyje, kurioje jos gyvena, todėl visada nuosekliai ginu visas tautinių mažumų kalbas, bet visada kaip mažumos kalbas. Manau, taip mano ir Komisija.

Ramon Tremosa i Balcells (ALDE). – Pone pirmininke, norėčiau išreikšti didelį rūpestį dėl Ispanijos vyriausybės požiūrio, dėl kurio katalonų kalba negali būti vartojama šiame Parlamente. Katalonų kalba buvo draudžiama ir persekiojama Franko diktatūros laikais; dabar Ispanijos demokratija rodo savo prastą kokybę neleisdama, kad katalonų kalba būtų oficialiai vartojama Parlamente.

Visos kalbos yra lygios, taip kaip ir visi žmonės yra lygūs. Europa, kuri suteikia galimybę retesnėms valstybinėms kalboms jaustis lygiavertėmis, yra puikus gerosios patirties pavyzdys.

Katalonų kalbą vartoja dešimt milijonų žmonių, bet Parlamente ja neleidžiama kalbėti. Jei katalonų kalba būtų pripažinta ir ja būtų leidžiama kalbėti Parlamente, tai suteiktų mums stiprią paramą reikalaujant padaryti galą šimtmečiais Ispanijos parlamente vyraujančiam vienkalbystės principui ir neabejotinai padėtų pagerinti katalonų kalbos padėtį Ispanijoje.

Kaip Europos Parlamento narys iš Katalonijos, dabar žinantis, kad turi teisę Katalonijos žmonių vardu pateikti aiškų ir svarbų reikalavimą, prašau Europos Komisijos skirti ypatingą dėmesį klausimui dėl katalonų kalbos normalizavimo šiuose rėmuose.

Metin Kazak (ALDE). – (BG) Pone L. Orbanai, daugiau kaip 60 000 Bulgarijos piliečių klausosi per Bulgarijos valstybinę televiziją transliuojamų žinių savo gimtąja turkų kalba. Šią tik penkias minutes truncančią žinių laidą turkų kalba didžiausia Bulgarijos viešosios žiniasklaidos organizacija transliuoja nuo 2001 m., kai buvo ratifikuota Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija. Taigi Bulgarija šiuo metu mano, kad ji laikosi vieno iš pagrindinių Europos Sąjungos principų, principo dėl tautinių mažumų teisių apsaugos.

Tačiau noriu atkreipti jūsų dėmesį į lapkričio 5 d. viešosios nuomonės apklausą, surengtą siekiant nutraukti žinių transliavimą turkų kalba. Ši apklausa – tai provokacijos ir nacionalistų spaudimo rezultatas. Nutraukus šios žinių laidos transliaciją, iš gausiausios Bulgarijoje tautinės mažumos bendruomenės bus atimta teisė gauti informaciją savo gimtąja kalba. Tai būtų nepakantumo ir diskriminacijos ženklas, kuris pakenktų draugiško Bulgarijos tautinių grupių sambūvio tradicijai, dėl kurios Bulgarija dažnai pateikiama kaip pavyzdys kitoms Balkanų šalims.

Būtent todėl primygtinai reikalauju, pone Komisijos nary, kad būtų atsakyta, kaip Komisija tikrina, ar viešojo žiniasklaidos gerbia mažumų teisę laisvai bendrauti savo gimtąja kalba, taigi ir aktyviai dalyvauti savo gimtinės socialiniame ir politiniame gyvenime.

Ádám Kósa (PPE). – (HU) Dėkoju už suteiktą žodį. Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į Europos Sąjungos inicijuotą priemonę – priemonę, kuri leis mums eiti teisinga kryptimi. Ši priemonė skirta mažumai – kurtiesiems, kurių gimtoji kalba yra ženklų kalba. Ši kalba pripažinta dešimtyje Europos Sąjungos valstybių narių, kurių sąrašą pagaliau papildė ir mano šalis, Vengrija. Šiame įstatyme teigiama, kad juo apsaugoma ne tik ženklų kalba kaip kurčiųjų mažumos gimtoji kalba, bet ir kultūrinės mažumų teisės. Taip pat noriu atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad Slovakija šioje srityje, tiesą sakant, rodo kelią, nes slovakų ženklų kalba buvo pripažinta jau 1995 m. O kaip dėl vengrų? Mano pareiga pabrėžti, kad dvejoji standartai Europos Sąjungoje negali būti taikomi. Jei slovakų kurčiasis gali vartoti ženklų kalbą, tad ir kitiems slovakų piliečiams turėtų būti leista vartoti savo gimtąją kalbą.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Esu labai nusivylusi tuo, kad tokiu metu, kai ES valstybėse narėse daugėja rimtų socialinių problemų, paveikiančių kiekvieną bet kokios tautybės pilietį, šios institucijos plenariniuose posėdžiuose nuolat – kaip ir dabar, likus dešimčiai minučių iki vidurnakčio – vyksta dvikova tarp EP narių iš Slovakijos ir Vengrijos.

Nei kalbos įstatymas, nei kiti klausimai, kuriuos čia kėlė EP nariai iš Vengrijos, nedaro žalos ir neturi jokio poveikio tautinių mažumų atstovams. Pone pirmininke, Slovakijos tautinių ir visų kitų mažumų teisės yra visapusiškai apsaugos ir atitinka išskirtinai aukšto lygio standartą. Mes tiesiame draugystės ranką savo draugams iš Vengrijos ir norime palaikyti su jais gerus kaimyninius santykius, bet mums kelia didelį nerimą tai, kad Europos Parlamento institucija pakartotinai naudojama kaip tribūna reikšti neapykantą Slovakijos Respublikai.

Michael Gahler (PPE). – (DE) Pone pirmininke, perskaičiau naująją Slovakijos įstatymą nuo pradžios iki galo. H. Swoboda teigus – Slovakijoje, įskaitant jos pietinę dalį, eiliniai žmonės kasdieniame gyvenime dažniausiai sutaria gerai. Tai dar viena priežastis, kodėl naujasis valstybinės kalbos įstatymas nėra reikalingas, nes slovakų kalbai Slovakijoje pavojus negresia.

Deja, šiuo įstatymu kai kuriose šalies dalyse gyvenantys vietos piliečiai yra diskriminuojami, nes čekų kalba dažnu atveju yra geresnėje padėtyje nei vengrų. Kodėl įstatyme čekų ir vengrų kalbos nėra vertinamos bent jau vienodai? Yra tik vienas paaiškinimas, kodėl šis naujasis kalbos įstatymas buvo priimtas, ir šis paaiškinimas susijęs su esama įdomios sudėties Slovakijos koalicine vyriausybe, kurioje draugas R. Fico kursto baimę dėl tariamo vengrų keliamo pavojaus norėdamas atimti rinkėjų balsus iš nacionalistinės SNS ir populistinės HZDS partijų. Džiaugiuosi galėdamas pasakyti, kad tokių dalykų Mikulášo Dzurindos vadovaujamoje koalicinėje vyriausybėje nebuvo ir negalėjo būti. Tuo metu trys partijos, įskaitant mažumos partiją, sudaranti Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakciją, puikiai tarpusavyje sutarė ir bendradarbiavo – to, tiesą sakant, ir reikėtų siekti.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Sutinku su tais, kurie kalbėjo apie tai, kad iki šiol Slovakijos žmonės tarpusavyje gerai sutarė, bet dabar kažkaip kilo ši įtampa, griauanti santykių pusiausvyrą ir sunkinanti žmonių sambūvį.

Leiskite man dėl Slovakijos paminėti kelis dalykus, susijusius su jos priimtu kalbos įstatymu, apie kuriuos dar nebuvo kalbėta. Viena vertus, Slovakija save laiko tautine valstybe, nors mes žinome, – apie tai jau šiandien buvo kalbėta, – kad Slovakijoje gyvena vengrų bendruomenė, sudaranti apytikriai 10 proc. šalies gyventojų, taip pat kitos tautinės mažumos.

Šiuo kalbos įstatymu suardoma pusiausvyra. Tai, kad šiuo įstatymu apsaugoma slovakų kalba, o ne šių mažumų kalbos, kaip kad turėtų būti, – tokių teigiamų pavyzdžių Europoje apstu, – nėra vienintelė problema. Kita problema yra ta, kad nėra nuoseklaus vientiso mažumų apsaugos įstatymo, kurį būtina priimti, kaip sakėme daugybę kartų, kad būtų išvengta šios pusiausvyros išardymo. Viena puiki šių diskusijų ypatybė yra ta, kad buvo paminėta daug teigiamų pavyzdžių, o tai labai svarbu. Nuoširdžiai tikiu, kad Slovakija šia kryptimi taip pat pradės judėti.

László Tóké (PPE). – (HU) „Békesség Istentől!“ „Pace vou „Boží pokoj s Vami!“ „Peace to you from God!“ (liet. „Dievo ramybė su jumis!“). Mūsų daugiakalbėje Europoje noriu palinkėti jums ramybės vengrų, rumunų, slovakų ir anglų kalbomis. Galiu tai padaryti Europos Parlamente, bet jei tai padaryčiau Slovakijos Parlamente, pažeisčiau valstybinės kalbos įstatymą. Vienoje ES valstybėje narėje piliečiai gali būti baudžiami pinigine bauda už tai, kad nevartoja valstybinės kalbos, bet kalba kitomis kalbomis, įskaitant vengrų kalbą, kuri yra viena iš oficialiųjų Europos kalbų. Tai visiškas skandalas ir gėda.

Pažiūrėkite į Slovakijos žemėlapi, kurį turiu prieš save. Pasirašius Šengeno susitarimą, Slovakiją ir Vengriją skiriančios sienos, kaip ir „geležinė uždanga“, buvo nugriautos. Tačiau pokomunistinė šovininė slovakų vyriausybė dabar stato naujas sienas ir kalbines kliūtis tarp žmonių.

Norėtume padėkoti EP Pirmininkui Jerziui Buzekui už jo vizitą į Slovakiją, kur jis nuvyko siekdamas išspręsti šį klausimą. Šiuo visuomenei rūpimu klausimu Europos Parlamentui nederėtų priimti prastu informuotumu grindžiamos patogios nesikišimo pozicijos. Europos Parlamentas turėtų pareikalauti, kad būtų laikomasi ES nustatytų taisyklių ir reikalavimų, kuriais ji remia žmogaus, mažumų ir kalbines teises.

Katarína Neveďalová (S&D). – (SK) Pradžioje norėjau atsakyti L. Bokrosui, bet nesuteikėte man žodžio. Norėjau pasakyti, kad priimu tai, jog Slovakijos Parlamentas neverčia visų įstatymų į mažumų kalbas, kurių, beje, yra vienuolika, o ne viena, taip pat jei kalbėsime apie vengrų mažumos bendruomenės dydį, Slovakijoje yra romų mažuma, kuri taip pat turi pusę milijono narių, ir jie nesiskundžia. Norėčiau paklausti, ar Vengrijos Parlamentas verčia visus savo įstatymus į mažumų kalbas ir ar yra įstatymų, išverstų į slovakų kalbą? Tačiau labai vertinu tai, kad pasinaudojote galimybe kalbėti slovakiskai.

Pone L. Tórkés, Slovakija tiesia tiltus, – man kelia didelį nerimą, kad visada apie tai kalbate, – bet tiltai turi būti tiesiami iš abiejų pusių, ir iš Vengrijos pusės. Man kelia didelį nerimą tai, kad kaip naujoji Europos Parlamento narė turiu nuolat atsakinėti į klausimus, susijusius su slovakų ir vengrų santykiais, ir negaliu kalbėti tais klausimais, kurie man iš tikrųjų įdomūs.

Dabar prašydama žodžio norėjau padėkoti Komisijos nariui, nes esu Kultūros ir švietimo komiteto narė. Jūsų darbas tikrai puikus, taip pat puiku tai, kad galime vartoti 23 Europos kalbas, iš kurių viena – slovakų.

László Surján (PPE). – (HU) Slovakijos spaudoje perskaičiau tai, ką pasakė M. Gahler. Pabrėžiu, apie tai rašoma Slovakijos spaudoje. Konfliktas, kuris šiuo metu vyksta, negali būti laikomas dviejų valstybių ar dviejų tautų konfliktu. Problemų kelia konkretus įstatymas.

Pritariu H. Swobodai, kad turime ieškoti taikios išeities. Deja, jis pridūrė, kad šiuo įstatymu nepažeidžiamos pagrindinės teisės. Tam norėčiau paprieštarauti. Tarkime, jeigu Slovakijos miesto ligoninėje motinai neleidžiama kalbėti vengriškai raminant savo ketverių metų vaiką, bijantį procedūrų, kurias gydytojas jam ruošiasi atlikti, negalime teigti, kad jų teisės nėra pažeidžiamos. Taip pat negalime teigti, kad šis draudimas nėra nustatytas įstatyme. Būtent tai, kas rašoma šiame įstatyme, ir yra problema. Pagal šį įstatymą vietovėse, kuriose vengrai sudaro mažumą, jiems iš tikrųjų draudžiama ligoninėse kalbėti savo gimtąja kalba.

Taigi manau, kad šis įstatymas kelia rimtų problemų. Slovakija dabar skina medžių, kuriuos pasodino išrinkdama į valdžią radikalių pažiūrų partiją, vaisius. Kita vertus, vengrai neasimiliavo ir nesunaikino savo mažumų.

Monika Smolková (S&D). – (SK) Privalau paprieštarauti prieš tai kalbėjusiam EP nariui. Tai, ką jis kalbėjo, yra visiškai melas, prasimanymas ir netiesa. Turėtumėte pagaliau nuodugniai perskaityti šį įstatymą, nes jis skiriasi nuo jūsų šalyje priimto kalbos įstatymo. Slovakijoje turime kitokią kalbos įstatymą, taigi čia kalbama apie du skirtingus įstatymus.

Esu kilusi iš kosmopolitiško Košicės miesto, turinčio 250 000 gyventojų. Jame gyvena daug mažumų, įskaitant vengrus, čekus, rusėnus, ukrainiečius, romus, ir, žinoma, slovakai. Prieš ketverius metus rinkėjai savo balsais patvirtino, kad Košicės regione mūsų, socialdemokratų, ir vengrų mažumos atstovų koalicija dirbo labai sėkmingai. Kaip šio regiono atstovė norėčiau pasakyti, kad mūsų bendradarbiavimas yra pavyzdinis. Mūsų regione vengrai ir slovakai sugyvena taikingai, niekam nekyla ir minties daryti kažką pikta kitam asmeniui vien todėl, kad jis yra kitos tautybės. Mišrios tautinės sudėties teritorijose kasdieniame gyvenime dėl priklausymo vienai ar kitai tautybei tarp žmonių nekyla jokių ginčų ir problemų. Tai sakau visiškai rimtai. Jei kai kurių politinių partijų lyderiai siekdami sau naudos nekeltų šios problemos, vengrų tautinės mažumos problema nebūtų iškelta Europos Parlamente, nes jos iš tikrųjų nėra.

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Francesco Capotorti. Kai JT buvo rengiama konvencija, kuri vėliau tapo žinoma kaip Konvencija dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį, buvo kalbama apie tai, kad kalbinis ir kultūrinis genocidas yra toks pats rimtas nusikaltimas žmogiškumui kaip ir fizinis genocidas.

1948 m. priimtose konvencijos 3 straipsnio 1 dalyje kalbinis genocidas apibrėžiamas kaip draudimas tautinei grupei kasdieniame gyvenime, pvz., bendraujant ar mokykloje, vartoti savo gimtąją kalbą, taip pat leisti ir platinti savo gimtąją kalbą knygas bei kitus leidinius.

Šiuo metu Slovakija, deja, nėra vienintelė tokia šalis Europos Sąjungoje, bet tipiškiausias tokio kalbinio genocido pavyzdys. Liūdna pripažinti, bet ši problema ES egzistuoja, nes į vieną gretą kartu su Slovakija taip pat galima pastatyti Rumuniją, Graikiją ir Prancūziją. Ačiū.

Leonard Orban, *Komisijos narys*. – (RO) Jeigu leisite, pradžioje norėčiau susitelkti prie daugiakalbystės politikos esmės ir paaiškinti, kokių tikslų siekime patvirtindami daugiakalbystės strategiją. Viena vertus, siekime užtikrinti pagarbą kiekvienai Europos Sąjungos teritorijoje vartojamai kalbai, ar tai būtų nacionalinė, regioninė ar mažumų kalba, ar kalba, kurią vartoja piliečiai, atvykę iš kitų žemynų. Kita vertus, siekime užtikrinti, kad ši pagarba įvairovei padėtų mums pasiekti bendrą visų mūsų tikslą – išsaugoti ir sustiprinti Europos Sąjungos vienybę, mūsų vienybę. Taigi daugiakalbystė yra pats geriausias būdas, jei galima taip pasakyti, įgyvendinti vienybės įvairovėje principą. Negaliu nepritarti H. Swobodos žodžiams, kad turime ieškoti to, kas mus vienija, o ne to, kas mus skiria.

Privalome gerbti visus, bet taip pat turime rasti protingų sprendimų, kurie padėtų mums vieniems kitus suprasti, bendrauti ir sąveikauti. Būtent todėl daugiakalbystė atliko ir tebeatlieka labai svarbų vaidmenį plėtojant kultūrų dialogą. Šis dialogas mums būtinas, bet be daugiakalbystės jis būtų neįmanomas.

Turėjau galimybę aplankyti visas valstybes nares. Taip pat turėjau galimybę lankytis vietovėse ir regionuose, kur dar tebėra nesutarimų ir kur kalbos, deja, kartais tampa tam tikrų politinių interesų, prieštaraujančių ES vienybės idealui, įkaitėmis. Mano pozicija aiški: privalome rasti sprendimą, kuris skatintų mus bendrauti ir sąveikauti. Būtent todėl, kaip jau minėjau, bendruomenių, su kuriomis kartu gyvename, kalbų mokymasis ir jų vartojimas, nors kartais tai priimti gali būti sunku, gali padėti mums vieniems kitus geriau suprasti. Taigi įmanoma pasiekti geresnį tarpusavio supratimą ir tokių pavyzdžių turime daugybę.

Gebėjimas kalbėti tautinės mažumos, kuri konkrečioje vietovėje sudaro daugumą, gimtąja kalba ir tautinių mažumų gebėjimas kalbėti valstybine kalba padeda tiesti tiltus ir užmegzti tarpusavio supratimą stiprinantį dialogą.

Noriu tarti porą žodžių apie mūsų pastangas, kurias dedame siekdami paremti visas Europos Sąjungos teritorijoje vartojamas kalbas. Finansuojame daug projektų, susijusių ne tik su valstybinėmis kalbomis, bet ir su daugybe regioninių ir mažumų kalbų. Yra nesuskaiciuojama daugybė konkrečių pavyzdžių, kai Europos Komisija parėmė organizacijų tinklus, kurie propaguoja regioninių ir mažumų kalbas, taip pat kalbas, kurios ES teritorijoje vartojamos rečiau. Tačiau mes taip pat finansuojame projektus, skirtus konkrečioms mažumų ar regioninėms kalboms. Taip pat yra konkrečių pavyzdžių, kaip mes remiame šias kalbas. Jau minėjau, bet norėčiau pakartoti, kad 2008 m. patvirtinta daugiakalbystės strategija apima visas Europos Sąjungoje vartojamas kalbas ir yra joms skirta. Neturime jokių kliūčių. Kiekvieną iš šių kalbų laikome Europos Sąjungos turtu ir neatsiejama mūsų bendro kultūros paveldo dalimi.

Taip pat, žinoma, norėčiau išsakyti keletą pastabų dėl Slovakijos priimtų valstybinės kalbos įstatymo pakeitimų. Džiaugiamės, kad dabar tarp Vengrijos ir Slovakijos ministrų pirmininkų vyksta diskusija ir kad ieškoma galimybių, leisiančių rasti bendrą abipusio supratimą grindžiamų sprendimų. Noriu pabrėžti, kad šiuo metu Bendrijos lygmeniu negalime vertinti galimo šio įstatymo įgyvendinimo poveikio, nes jo taikymo sritis labai plati. Tad dabar svarbiausi klausimai yra šio įstatymo įgyvendinimas ir tai, kaip jis bus įgyvendinamas. Noriu pabrėžti, kad Europos Komisija labai įdėmiai stebės, kaip šis įstatymas įgyvendinamas.

Baigdamas norėčiau dar kartą pabrėžti, kad stengiamės, kiek mums leidžia mūsų santykinai riboti įgaliojimai šioje srityje, remti visas Europos Sąjungoje vartojamas kalbas, ar tai būtų nacionalinė, regioninė ar mažumų kalba, kaip antai valų kalba, vartojama Velse, kur taip pat turime konkrečių pavyzdžių, kaip ši kalba remiama Bendrijos lygmeniu. Arba katalonų kalba – Europos Komisija taip pat dėjo pastangas, norėdama tapti atvira šią kalbą vartojantiems žmonėms ir kad į juos būtų atkreiptas dėmesys. Pvz., turime svetainių, kur katalonų kalba pateikiama labai smulki informacija apie įvairių sričių Bendrijos politiką. Tokių svetainių taip pat yra baskų ir daugybe kitų kalbų. Šie pavyzdžiai įrodo, kad Europos Komisija deda pastangas siekdama konkrečiai paremti šią politiką – politiką, kurią laikau labai svarbia ir, tiesą sakant, esmine Europos Sąjungos politika.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Jim Higgins (PPE), *raštu*. – Džiaugiuosi teigiamu Europos Komisijos požiūriu ir sutinku, kad mažumų kalbų pripažinimo požiūriu pažanga padaryta. Tačiau dar daug ką reikia padaryti, kad mažumų kalbos turėtų tokią patį statusą kaip ir ES teritorijoje plačiai vartojamos kalbos. Šiandien šioje plenarinėje sesijoje iš airių kalbos verčiama tik į anglų, tad turėjau nuo vidurio nutraukti savo vienos minutės kalbą airių kalba ir pereiti prie anglų kalbos, nes nėra vertėjų, kurie verčia iš airių į kitas kalbas. Šiuo metu airių kalbos vertėjai tinkamai rengiami tik Airijos valstybiniame universitete Golvējuje ir profesinėse teisininkų organizacijose. Nors tam tikra pažanga jau padaryta, norėčiau paprašyti Komisijos suteikti papildomą finansinę paramą naujiems airių kalbos vertėjų rengimo kursams organizuoti, kad turėtume pakankamai airių kalbos vertėjų ir Europos

institucijos galėtų užtikrinti visapusiškas vertimo paslaugas airiškai kalbantiems jų atstovams, kaip nustatyta Darbo tvarkos taisyklių 146 straipsnyje. Kaip sakėte, „be daugiakalbystės stiprinti kultūrų dialogą neįmanoma“, bet daugiakalbystės neužtikrinsime, jei neturėsime tinkamų vertėjų rengimo sąlygų.

Alajos Mészáros (PPE), raštu. – (HU) Pone pirmininke, ponios ir ponai, esu Slovakijos vengras ir noriu pareikšti, kad Slovakijos kalbos įstatymas yra netinkamas. Jis netinkamas ne todėl, kad neatitinka Europos vertybių sistemos, bet todėl, kad juo šiurkščiai pažeidžiama kelių šimtų tūkstančių laisvų Europos piliečių teisė vartoti savo gimtąją kalbą ir neleistinai apribojama galimybė laisvai naudotis šia teise. Kalbos įstatymo nuostatos suformuluotos labai neaiškiai, tad žmonės, bijodami, kad jiems bus paskirta bausmė, nedrįsta kalbėti savo gimtąja kalba net ten, kur ją vartoti leidžiama. Kita vertus, reikalaujama privalomo dviejų kalbų vartojimo net ir tais atvejais, kai šis reikalavimas visiškai nepagrįstas.

Nacionalistinius idealus puoselėjanti Slovakijos vyriausybė paaiškino, kad priėmė šį įstatymą siekdama užtikrinti pusiausvyrą tarp vengrų ir slovakų kalbų vartojimo pietiniuose Slovakijos regionuose. Kaip buvo pasakyta, slovakams, gyvenantiems regionuose, kur yra vengrų mažumų, turi būti užtikrinta teisė gauti oficialią informaciją savo gimtąja kalba. Tačiau kad tokia teisė būtų užtikrinta mažumoms, būtina, kad jos sudarytų bent 20 proc. gyventojų. Kokia puiki pusiausvyra! Sunku patikėti, kad XXI a. Europoje dedasi tokie dalykai.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE), raštu. – (RO) Mažumos praturtina valstybę tik tuo atveju, jeigu jos geba išsaugoti savo kultūrinės vertybes. Būtent todėl taip svarbu išsaugoti mažumų kultūrą. Manau, kad Rumunija, valstybė narė, kuriai aš atstovauju, šiuo požiūriu yra viena pažangiausių šalių, nes mažumų apsaugos srityje ji turi šiuolaikiškiausius reikalavimus atitinkantį įstatymų rinkinį. Rumunijoje mažumos gali kreiptis į teismą savo gimtąja kalba. Mažumos turi mokyklas, kur visų dalykų mokoma jų kalba. Rumunijoje yra devyniolika mažumų ir visos šios mažumos turi savo atstovus Rumunijos parlamente. Vietovėse, kuriose mažumos sudaro 20 proc., vietos valdžia skelbia dokumentus ir mažumų kalba. Visi sprendimai skelbiami rumunų ir regione gyvenančios mažumos kalba. Manau, kad Rumunijos įstatymai, kuriais reglamentuojama mažumų teisių ir jų kalbų vartojimo sritis, gali būti laikomi gerosios patirties pavyzdžiu ir etalonu.

17. Pateikti dokumentai (žr. protokolą)

18. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)

19. Posėdžio pabaiga

Pirmininkas. – (Posėdis baigtas 00.10 val.)